DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

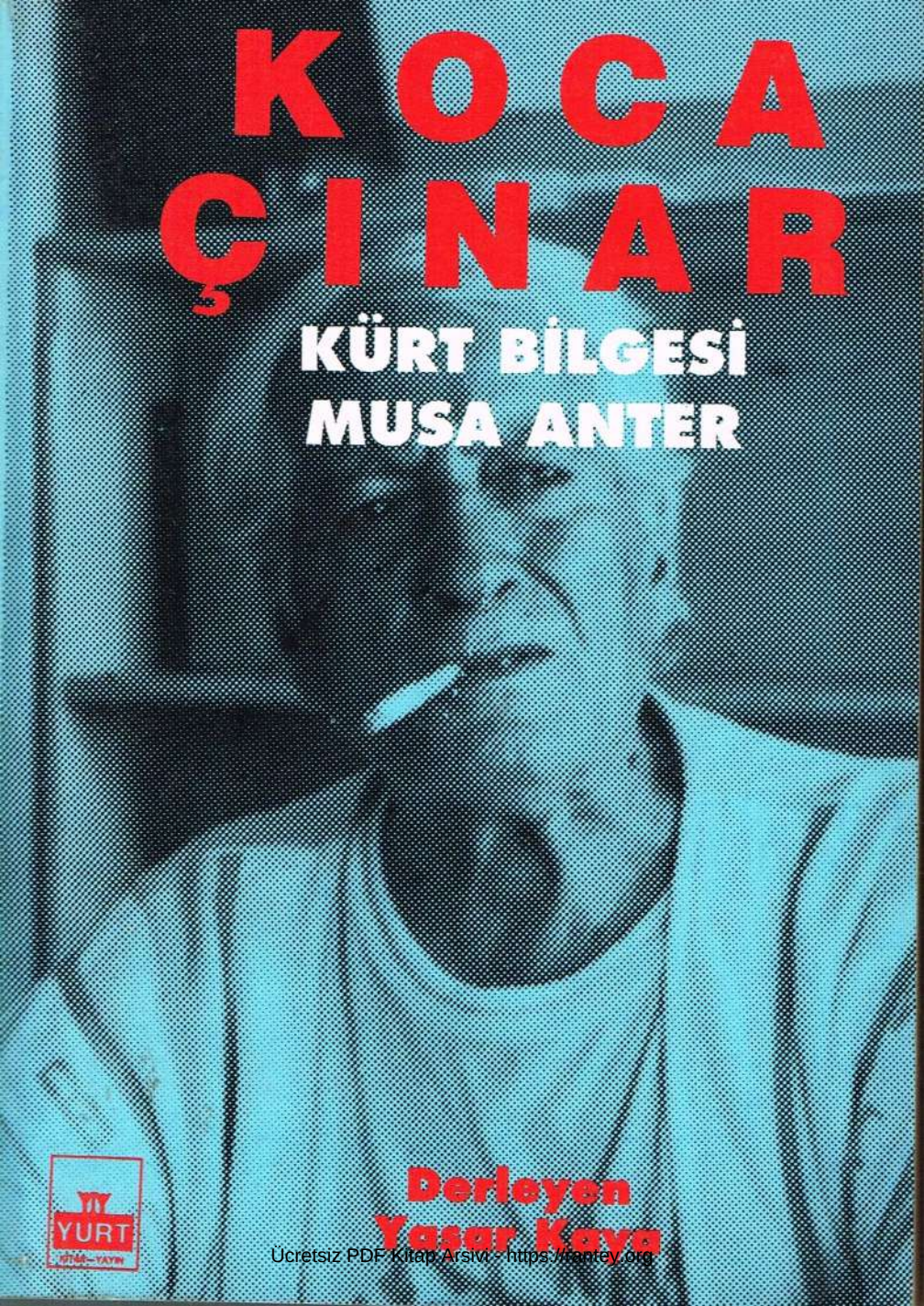
Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

KOCA ÇINAR

KÜRT BİLGESİ MUSA ANTER

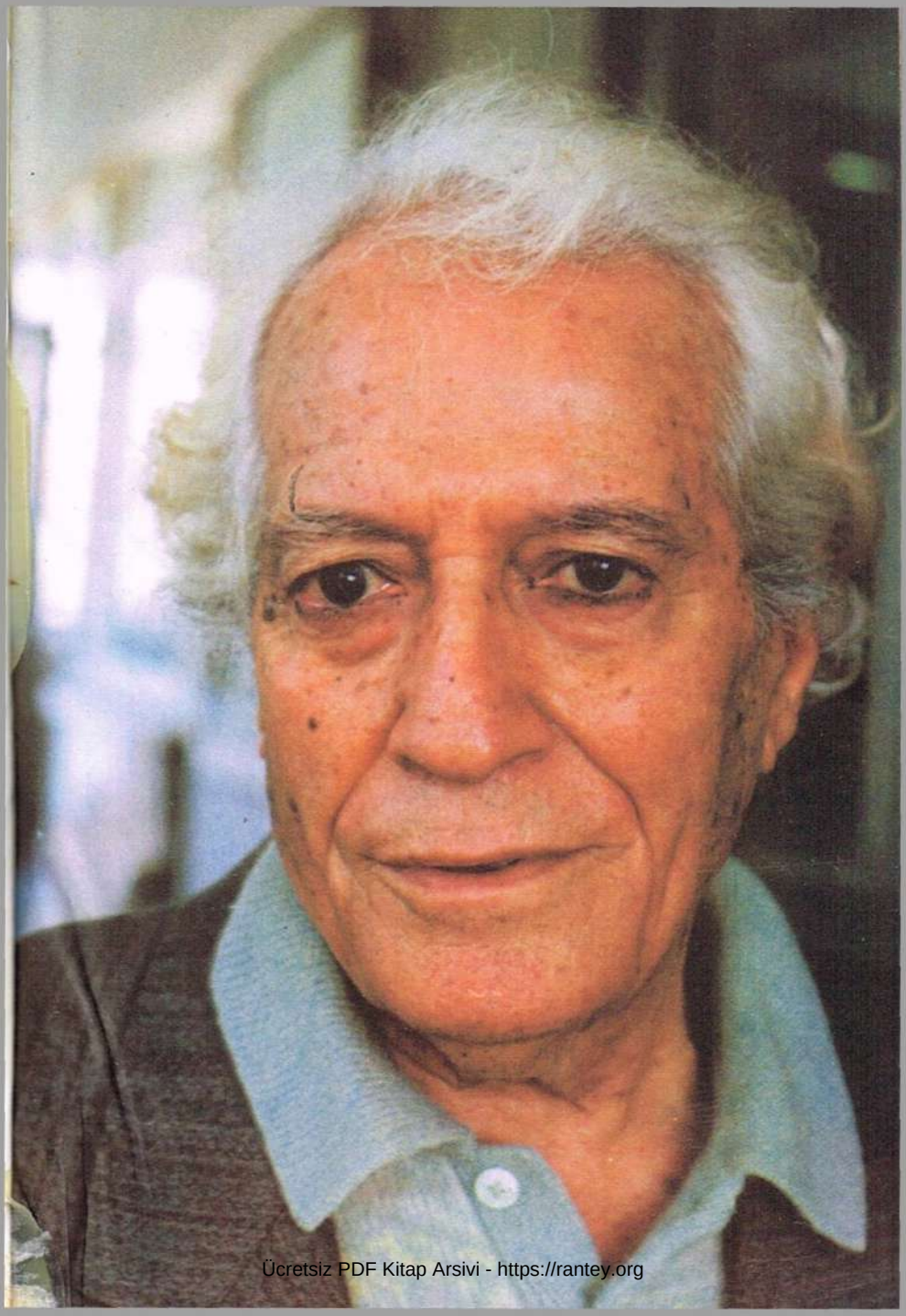
Derleyen
Yaşar Kaya

YURT KİTAP-YAYIN

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://frantev.org

Ücretsiz P

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

KOCA ÇINAR

KÜRT BİLGESİ
MUSA ANTER

Derleyen
Yaşar Kaya

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

YURT KİTAP-YAYIN: 80
Birinci Baskı: Temmuz 1993

Dizgi: Yurt Kitap-Yayın
Baskı: Aydınlar Matbaacılık-İstanbul

Yurt Kitap-Yayın

GMK Bulvarı Onur İşhanı Kat: 7 No: 176
Tel, fax: 417 35 49 KIZILAY ANKARA
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

KOCA ÇINAR

KÜRT BİLGESİ MUSA ANTER

Derleyen
Yaşar Kaya

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

DEVRİLEN ÇINAR

Bazı insanların olağanüstülükleri vardır. İnsanı önüne katıp bir yerlere götürürler. Yani insan, onların girdabına kapılır. Bu insanlardan biri de, Sayın **İsmail Beşikçi**'dir. Onun için kim ne der, ne yazarsa yazsın, ben onu gördüğüm zaman insan olgusunu anlarım. Alçakgönüllülüğü, çelebi tavrı, insan sevgisi, şimşek gibi kıvılcımlanan zeki pırıltısı ile herkes küçülür. O zaman büyüklüğünü anlar insan. Dedim ya, olağandışıdır onun havası, alıp insanı bir yerlere götürür. Kendisini methetmek istemiyorum, onun buna zaten ihtiyacı yoktur.

Ölümsüz **Musa Anter**'in ölümünden sonra, İstanbul'da idi Beşikçi. **Musa Anter**'in alçakça katledilmesinden dolayı gelen mesajları biriktirmiş, bir dosya haline getirmiştim. Kendisine gösterdim. **"Bunları yayınlamak gerek"** dedim. Tek kelime ile **"iyi olur"** dedi. **İsmail** ağabey, her şey için iyi olur demez kolay kolay. **Musa Anter**'i yaşatmak konusunda ikimiz aynı şeyleri düşünmüşüz gibi mutabık kaldık. Yanımızda kitap fuarına gelmiş sevgili arkadaşımız **Ünsal** var mıydı bilmiyorum. Dosyayı teslim ettik. Sevgili **Ünsal** üşenmeden, onların hepsini dizdi. Ankara'ya gittiğimde dizgilerin yakında biteceğini söyledi ve dizgileri alıp geldim.

Bence çok önem taşıyan belgelerdir bunlar. Belleği ve arşivi olmayan ulusların çocuklarının bellekleri silinmiştir. Hazin olan da budur. Bu belgelerde 7 yaşından 70 yaşına kadar ölümsüz **Musa**'nın ölümü karşısında kendi halkından ve kardeş Türk halkından acısını dillendirenlerin bir tarih kesiti yatıyor. Onun için tespit ettik sanıyorum. **Musalar** kolay gelmez, kolay kolay da bu kervanla birlikte bu kervansaraydan geçmezler. Kimbilir kaç nesil geçmişti onun gönülden kervansarayından. Herkesi iyi tanırdı, kimin kaç pa-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ralık yürek taşıdığını bilirdi. Hem Kürtler, değerlerini yaşatmak istemiyorlar mıydı? Ölümsüz **Musa** buna da belki olanak tanıyacaktı. **Musa**'nın gazetecilik ödülü, anıtmezarının yapılması ve kendine ait eşyalarının o evinde toplanması herkesin boynunun borcudur.

Bu belgeler, kağıt üzerine geçmiş olanlardır. Ya kendini kağıda geçiremeyen nice ağıt var onun arkasında. Nice telefonla söylenmiş sözler var, onları ne yazık ki tespit olanağı olmadı. Birgün bunları okuyan nesiller, kendi belleklerinin silinmesinin önüne geçilmesinde en ufak bir fayda olursa çabamız yerini bulmuş olacaktır diye düşündüm.

Musa'ya Kürtler çeşitli isimler taktılar. Kimisi **Apê Musa** dedi, kimisi **Seyda Musa** kimisi **Musa amca**, kimisi de **Koca Çınar**, koca bir tarih dedi. Hepsi de doğruydu. O hem derviş, hem filozof, hem yazar, hem de halkın içinden gelmiş bir tarih adamıydı. Ben de kendisi için **"kendisini tarih yapan adam"** dedim. Onun tarih olması kolay olmadı. Öyle olsa idi, herkes tarih olurdu. Ölümü bile, onun yaşamasının sebebi oldu. **Musa**, yaşamayı haketmiş bir Kürttü.

Musa Kürttü, yaşamı ile hep Kürt kaldı. Kürdistanlı bir insandı, bunu, hiç mi hiç değiştirmedi. Evet Kürtlüğü ifade ediyordu. Öyle yaşadı ve öyle de öldü. Ölümü, dedim ya onu ölümsüzleştirdi.

Musa Anter'in uzun maratonu, bir koca tarihtir denebilir.

Kim ne derse desin, O, Kürtlerin en uzun maratoncularından biriydi. Hedefe ulaşamadı ama kimse onu yoramadı. Neticede onu katlettiler. Ama o, öldüğü gün yeniden yaşamaya başladı. Bu seferki yaşamı sonsuz olacak.

* *
*

Sonsuza dek yaşayacağı şüphesiz olan bu Kürt bilgesi için sizlere bazı bilgiler vermek istiyorum.

1920 yılında Mardin İlinin Nusaybin kazasının Sitilile

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

(Akarsu) nahiyesinin Ziwinge (Mağara) köyünde bir mağarada doğdu. Aslen **Botan Aşireti**'nin **Temikan** kolu **Miho Teze** ailesinin **Anter** dalına mensuptur. İlk tahsilini Mardin, lise tahsilini de Adana'da tamamlamıştır. İlk tutuklanması Adana Lisesi'nde okurken oldu. Daha sonra üniversite tahsili için İstanbul'a geldi. 1941 yılında Edebiyat Fakültesi'nin Felsefe bölümüne kayıt yaptırdı. Burada Kürt talebelerle tanıştı. Ençok yakınlık gösteren **Faik Bucak**'tı. Kendisi Hukuk Fakültesin'de okuyordu. Herzaman beraber olabilmek için **Musa Anter**'in kaydını da Hukuk Fakültesi'ne aldırdılar. 1942 yılında **Mustafa Remzi Bucak, Faik Bucak, Yusuf Azizoğlu** ile birlikte Dicle Talebe Yurdu'nu kurdu. 1943 yılında yine **Mustafa Remzi Bucak, Yusuf Azizoğlu, Ziya Şerefhanoğlu** ve **Faik Bucak** ile birlikte **Hevi Cemiyeti**'nden sonra ilk öğrenci derneğini kurdular. Cemiyetin ismi **"Kürtleri Kurtarma Cemiyeti"** idi. 1948 yılında Fırat Talebe Yurdu'nu kurdu ve ***"Dicle Kaynağı"*** isimli gazeteyi çıkardı. 1951 yılında **Kemal Sülker**'in yardımıyla ***"Şark Mecmuası"***'nı çıkardı. Bilahare de ***"Şark Postası"***'nı çıkardı. 1958 yılında Diyarbekir'de çıkan ***"İleri Yurt"*** gazetesinde fıkralarını ***"Aman Ne İleri Yurt"*** üst spotu ile yayınlandı. 1959 yılı Eylül ayında ***İleri Yurt***'ta yayınlanan ***"Kımıl"***başlıklı fıkrasından dolayı tutuklandı. Bilahare serbest bırakıldı. 1959 yılı 27 Aralık'ında **"49"**lar davasından dolayı tutuklandı. İstanbul Harbiye'de 38'nolu hücrede altı ay kaldı. ***"Birina Reş"*** isimli piyesini bu hücrede yazdı. 1961 yılında tahliye oldu. 1963 yılında **Yaşar Kaya, Medet Serhat** ve **Ergun Koyuncu** ile birlikte ***"Deng"*** dergisini çıkardı. Derginin çıkışından iki ay sonra ilan edilen sıkı yönetim ile birlikte dergi de kapatıldı. **Musa Anter** yine hapisteydi. Hakimler kendisine mesleğini sorduklarında **"Kürtçülük"** diye yanıtlıyordu. 1965 yılında ***"Birine Reş"***i, 1967 yılında da

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Ferhange Kurdi"yi yayınladı. 1969 yılında ***Doğu*** gazetes'nde çıkan yazısından dolayı yeniden tutuklandı ve bir süre sonra serbest bırakıldı. 12 Mart 1971 sıkıyönetim döneminde DDKO davasından dolayı Diyarbakır sıkıyönetim mahkemesinde tutuklandı, yargılandı ve dört yıl hapis cezası aldı.

1976 yılında yeniden baba toprağı olan Ziwinge'ye döndü. 12 Eylül darbesini Ziwinge'de karşıladı. 1989 yılına kadar birkaç defa gözaltına alınıp bırakıldı. 1989 yılında tekrar İstanbul'a döndü. ***2000'e Doğru, Medya Güneşi, Deng*** dergilerinde çeşitli yazıları ve röportajları çıktı. 1990 yılı Ekim ayında ***"Hatıralarım"*** isimli kitabı ***Doz Yayınları***'nca yayınlandı. 1990 yılı Haziranında Halkın Emek Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı. Parti meclisi üyeliği yaptı ve katledilene kadar HEP üyeliğini sürdürdü.

20 Ekim 1990 yılında ***Yeni Ülke***'nin kuruluşundan itibaren gazetemizde yazıları her hafta yayınlandı. **Musa Anter** ayrıca ***Welat, Özgür Gündem, Rewşen*** ve ***Tewlo*** dergilerinde yazılar yazıyordu. 20 Eylül 1992'de şehit düşene kadar ***Yeni Ülke, Özgür Gündem*** ve ***Welat*** gazetelerinin sürekli yazarlığını yaptı. Şehit edildiğinde 74 yaşında olana **Musa Anter** büyük Kürt yazarı ve düşün adamı **A. Rahim Zapsu**'nun kızı **Hale Anter** (Hanımefendi) ile evli olup **Anter, Rahşan** ve **Dicle** isimli üç çocuğu var.

* *
*

Diyarbakır Belediyesi'nin düzenlediği Kültür Haftası dolayısı ile söyleşilerde bulunmak üzere gittiği Diyarbakır'da 20 Eylül 1992 günü alçakça öldürüldü. İşte 1918 yılında doğan ve 1992'de öldürülen yazar, gazeteci, Kürdolog, tarihçi, dilbilimci **Musa Anter**'in bu uzun maratonundan bahsedeceğim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ben **Musa Anter**'le 1957'li yıllarda, liseyi bitirdiğim zaman tanıştım. Evinde Kürtçe mevlit okutulacak bir ağabeyim, böyle bir mevlide beni de götürdü. 1957'den 1992'li yıllara kadar köyde oturduğu 14 yılı çıkarırsak 21 yıllık hayatımız beraber geçti.

Musa Anter'in ölümü ile ben yalnız babamı, ağabeyimi, bir arkadaşımı değil, ustamı ve düşüncelerimi şekillendiren mürşidimi de kaybettim. O bakımdan benim onarılmaz acılarım vardır. Ama beni teselli eden bir tek şey var. Onu en iyi anlayan, oğlu ve arkadaşı bendim. Ve onu hiçbir zaman kırmadım. Bu açılarımı hafifleten tek faktördür.

Ben eminim; Kürtler, **Musa Anter** için çok düşünecekler ve onu anlamak için çok araştırmalar yapacaklar ve onu yaşatacaklardır. O belki de böylelikle daha iyi anlaşılacak ve layık olduğu yeri bulacaktır. **Musa Anter**, için birçok şey yazılacaktır ve yazılmalıdır. O, Kürtlerin son asır filozofu idi desem abartmış olmam. 74 yıllık ömrünün 54 yılını Kürt halkına ve Kürt gençlerine verdi. Tek tutkusu ulusunun çocukları idi. Benim kuşağım gibi belki de 15-20 kuşak onun fikirlerinden istifade etti, onun evinde ve meclisinde bulundu, onun sofrasında oturdu, onun sonsuz sevgi ve şefkatinden istifade etti. Ondan dolayıdır, ben, birçok yazıda, ondan Kürt halkının en büyük dervişi olarak söz ettim. Evet o büyük bir filozof ve büyük bir çilekeş dervişti. 1990 yılında ***"Hatıralarım"*** adlı ilk kitabına bir önsöz yazdım. Kendisi öyle arzu etmişti. "Benim en yakınım sensin, senin yazmanı istiyorum" diyordu. Önsöz Avrupa'da ve Türkiye'de epeyce yankılar yaptı. Herkes şunu söylüyordu. **Musa** ağabey ancak böyle anlatılabilir.

Halbuki benim söylediklerim onun özelliklerinden sadece birkaç sayfa idi. Ama o gerçekten ciltlere sığabilecek bir insan ve örnek bir mücadele adamı idi. Belkide biz, gelecekte onu araştıracaklar için sadece bir başlangıç yaptık, hepsi bundan ibaret idi.

Musa Anter'in en belirgin vasfı bence yazarlığı idi. O Türk ve Kürt basınında eşine rastlanmayan zekası ve esprisi ile kendi türünde bir fıkra yazarı idi. ***"Kımıl"*** adlı kitabının ikinci baskısı için

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

yazdığım tanıtma yazısında onun fıkra stilinin ne **Doğan Nadi**'ye, ne **Çetin Altan**'a, ne **Şinasi Nahit Berker**'e benzemediğini dile getirdim. Ama Bab-ı Ali'nin kapısı sırf O Kürt olduğu için, ona hep kapalı kaldı. Onun ölümünden sonra **İlhan Selçuk**, kendisine değer veren bu baba dostunun Bab-ı Ali'den dışlandığını yazdı. **Musa Anter**'in fıkralar yazdığı ***Şark Postası, Dicle Kaynağı, İleri Yurt, Deng*** gazeteleri aynı zamanda onun çıkardığı gazeteler olması bakımından önem taşır. 1958'lerde Diyarbakır'da çıkardığı ***İleri Yurt*** gazetesinde yazdığı ***"Yarasalar"*** adlı fıkra serisi üzerinde bir felsefe kitabı yazılabilir, fakat ne yazık ki bu fıkralar henüz kitap haline getirilmiş değil.

Musa Anter aynı zamanda bir dilbilimci ve bir Kürdologdu. 1963'lü yıllarda beraber yattığımız Mamak Cezaevi'nin soğuk ve zemheri koşullarında hiçbir kitap, hiçbir döküman olmaksızın yaptığı 12 bin kelimelik Kürtçe-Türkçe lügat, onun dilbilimciliği için en güçlü dayanaktır. **Musa Anter**, cumhuriyetten sonra Türkiye'de ilk defa Kürtçe yazan Kürt aydını ve yazarıdır. Latin harfleri ile ilk Kürtçe kitabı yazan odur. ***"Brina Reş"*** adlı Kürtçe piyesi, bu öncülüğünün ilk eseridir.

Musa Anter, aynı zamanda bir tarih adamıdır. Mezopotamya Kürt coğrafyasında yaşamış, Kürt, Fars, Arap, Türk, Asuri, Keldani ve Süryani medeniyeti, tarihi, edebiyatı hakkında geniş bir kültüre sahip bir tarihçiydi. Bu saydığım uluslarla ilgili herhangi bir tarih veya medeniyet araştırmacısı ilk önce **Musa Anter**'e koşar. Onun kitap ve kaynaklarından, onun bilgisinden istifade eder. kürdistanla ve Kürtlerle ilgili antik kültürü, arkeolojiyi, teolojiyi ve dinler tarihini en iyi bilen bir insandı. Böyle bir insan tarih hazinesi olmazda ne olur?

Musa Anter gerçek bir Kürt aydınıydı. O, Kürtlerin aydınlanma dönemi olan 1950'li yıllardan sonraki en büyük aydınlanma savaşçısı idi. Kürt kimliği, Kürt kültürel hakları konusunda ilk istemlerde bulunan bir Kürt aydınıydı. Avrupa'daki Kürt Aydınlar Birliği'nin onu, manevi başkan seçmesi çok isabetli ve çok da anlamlıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Musa Anter, Türk solu ile tanışan ilk Kürt aydınlarından biriydi. Solcuydu, büyük zulüm ve soykırım görmüş Kürt ulusunun kurtuluşunu solda buluyordu. Ama, o, öncelikle kendi ulusal kimliğini ve kendi sol çizgisini çok iyi tayin etmiş bir insandı. Onun hümanist görüşlerinde Türk ve Kürt halkının kardeşliği ve bütün ulusların kardeşliği boy atıyordu. Yıkıcı ve bağnaz değildi, enternasyonalist düşünürdü, ama Kürtlerin de kendi kimlikleri ile uluslararası arenada yerlerini almalarını ön planda tutardı. Bütün düşünceleri ile çağdaş bir fikir adamıydı. O, meşrutiyet dönemi Kürt aydınları ile 1960 dönemi Kürt aydınları arasındaki tek köprüydü ve bu görevi de çok rahatlıkla yaptı. Onların kültürel mirasını bizim kuşaklara taşıyan bir köprü oldu.

Halkın Emek Partisi'nin kurucuları arasında yer alan **Musa Anter**, bir dönem Parti Meclisi üyeliği yaptı. O, bütün Kürtlerin Ape **Musa**'sı ve bütün Türklerin de **Musa** amcasıydı. Saygın bir kişiliği, keskin bir zekâsı ve doyum olmayan erdemi ve kültürel sohbetleri vardı.

Onun ölümünden sonra **Yaşar Kemal**'in ***Cumhuriyet***'te, **Server Tannilli**'nin ve **Mehmet Uzun**'un ***Özgür Gündem***'de çıkan yazıları birer edebiyet şaheserleri olarak onu anlatırlar. **Musa Anter** bu son dönemde ***Yeni Ülke, Welat*** ve ***Özgür Gündem***'in köşe yazarı olarak yazılar yazıyordu. Bu yazıların bir kısmi şimdiden kitap haline getirilmektedir.

Ben onun ölümünden sonra ***Özgür Gündem***'de ***"Musa Ağabeyle Konuşmalar"*** diye üçlü bir yazı yazdım. İsteseydim onları günlerce devam ettirebilirdim. Orda kesmeyi uygun buldum. Sonradan çıkan bir kitaba onunla ilgili bir yazı verdim ve o kitapta çıktı.

Bu yazılardan bazı şeyler aktarmak istiyorum:

"Bir gazetede yazdım. Tekrar söylüyorum. **Musa Anter**, kendisini tarih yapan bir Kürttü. Mezarına gidince köyünü gördüm. Eski mağara köyü, hâlâ da mağaralığını koruyor. Küçük oğlu **Dicle**, elimi tutarak, bir insan seline baktı, bir de bana, **'Ağabey şu köyden çıkan şu adama bak'** dedi. Bu bir dehşetti, bir inanılmazlığı dile geti-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

riyordu. Bu köyden çıktığı doğruydu. Ama o hayatın bütün bilgi ve görgü mendivenlerini çıkarak rafine bir insan haline gelmişti."

"Ben Zerdüştü görmedim. Said-e Kürdi'yi gördüm. Üçünüz yan yana aynı bölükte, aynı takımında nasıl da birbirinize benziyordunuz. Dervişlikleriniz, kalenderlikleriniz, ak saçlarınız, nur ve ışık saçan gözleriniz aynıydı. Beni hoşgörün, öğretileriniz ayrı ayrıydı, üçü de halkımın ak saçlı bilge kişileri demişim."

O hiçbir mahkemede, hiçbir duruşmada boyun eğmedi hiçbir savcıya. Bilakis üstlerine gitti. Hep kafasını onurla dik tuttu. Birçok savcı ve hakim onun filozofluğundan, kültüründen yararlandılar, zevkle dinlediler, hayranlıkla seyrettiler, onlara bazı dersler verdi. Ve hep de onların saygısını kazandı.

Ölümünden sonra ***Özgür Gündem***'e yüzlerce, binlerce mesaj geldi. Kimisi ona Kürt bilgesi diyordu, kimisi Apê **Musa** diyordu. Kimisi 70 yıllık çınar ağacımız, kimisi 70 yıllık canlı tarihimiz, kimisi ulusumuzun yiğit evladı diyordu. O Kürdolog ve Kürt aydını, Kürt dilcisi olmanın yanında bütün bu sıfatları hak etmiş ve gönüllere taht kurmuş bir insandı. O Kürt halkı içinde bir efsaneydi.

Böyle bir insanla aynı çağda yaşamaktan, onunla dost olmaktan, aynı hücrelerde, aynı hapishanede yatmaktan, 1963'te çıkan ***Deng*** dergisi, ***Özgür Gündem***, İstanbul **Kürt Enstütüsü** ve **Kürt Kültür Vakfı**'nda beraber olmaktan, aynı Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanmaktan, aynı açlık grevinde beraber olmaktan büyük bir şeref ve grur duyuyorum.

Onu vakit buldukça yazacağım, siz dostlara anlatmaya çalışacağım. Ancak onun bana verdiği emeği, ışığı ve aydınlığın bedelini böyle ödeyebilirim. Söz verdim kalemi yerde kalmayacak.

* *
*

Çok garip, İtalya'da, Garda Gölü kenarında bir İtalyan şairinin evini gezdirdiler bize. Ev değil, bir saray. 33 bin cilt kitabı ile, antika

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

eşyaları ile kocaman bir müze. Yolu düşenlerin görmesini isterim. Tek kelime ile büyüleyici... Bir de geçenlerde yolumuz üstünde diye koca **Melâ Ahmed ê Cizîri**'nin türbesine gittik. Çölde kalmış kimsesiz gibi... Ulusal değerler gökten zenbil ile düşmüyor. Ulusal değere değer verirsek var olur, yoksa hepsi, Hasankeyf gibi suyun altında kaybolup giderler. Ayakta kalanlar da yatır oldukları için halk muhafaza etmiş onları. Ondandır yerli yerinde duruşları.

Koca Çınar kaç kurşunla devrildi bilemiyorum. Mümkün olsaydı, ilk kurşundan ölümüne kadarki sahneyi filme alsaydık... **Koca Çınar**'ın ölümünün, cellatların alçaklığının belgesi diye herkes görseydi... Ak saçını örtmüştü kırmızı kan... Hiçbir cani bu kadar dehşet verici bir cinayet işlemedi diye fısıldadım tarihin sağır kulağına!

Bir büyük çınar devrildi, ama sen altta kalanlara bak.

Venedik, 16 Mayıs 1993 **Yaşar Kaya**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

MUSA AĞABEY'LE KONUŞMALAR(*)

I

Bir defa yazacaktım sizi, öyle yaptım. Hatıralarınızın önsözünde anlattım sizi, bir daha yazmayacaktım. İkincisinde, **"Kımıl"**da fıkra yazarlığınız için bir şeyler yazdım. Üçüncüsü mü? Üçüncüsü **"ölümsüzlük ilanınız"**dı.

Telefon edip Diyarbakır'a gitip gitmeme konusunda fikrimi sormuştunuz. **"Gitmeyin"** dedim. Keşke konuşmamızı imkan olsaydı da banta alsaydım. Olmadı, bazen insanın gönlünce olsun istediği şeyler olmaz. **"Gideyim, geleyim. Ayın 23'ünde Amerikan Konsolosluğu'ndan beni özel davet ettiler. Beni bırakma, beraber gidelim"** demiştiniz. **"Peki"** demiştim. Bir yere yalnız gitmenizi istemiyordum. Randevumuz yarım kaldı, çocuklarımın güzel **"dede"**si **Musa Dede**. Mutlu yaşadım hep, otuz yılda hiç kırmadım sizi. Şimdi de mutluyum.

Sizi uzun uzadıya anlatacağım, öyle gözüküyor. Buna **"Son konuşmamız"** diyecektim, ama diyemiyorum. Daha çok konuşacağız, sizi en uzun ben anlatacağım, çünkü **"oğullarım, kızlarım var gelecekte, beni anlıyor musun?"**

Sizi halkım anlatıyordu. Onlarca, yirmilerce yıl önceydi. Ben Ardahan, Kars, Erzurum, Ağrı'ya yani Serhat'e gidiyordum. Benim hal hatırımı soranlar bana, **"Hele bir dakika dur. Sana Musa Ağabey'in bir fıkrasını anlatayım"** diyorlardı ve fıkralarını ezberden anlatıyorlardı. Kaç hapishanede, kaç evde; Suadiye'deki Emin Ali Paşa Caddesi'ndeki **"evimiz"**de kaç yazınızı okudum, siz de zevk-

(*) **Yaşar Kaya**'nın yazısı, ***Özgür Gündem***'in 24 Eylül, 28 Eylül ve 1 Ekim 1992 tarihli sayılarında yayınlanmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

le dinlediniz. Sayısını bilmiyorum. **"Hele şunu oku. Zaten sen okumayınca ben yazdığımdan bir şey anlamıyorum"** diyordünuz. Şimdi oralarda, o ıssız yerlerde kim okuyacak o el yazılarınızı? Bu son aylarda bana, **"Yorulma"** diyordunuz. **"Bak, ben ölmek istemiyorum"** diyordunuz. **"Dünya şimdi güzelleşti, mücadelemiz şimdi güzelleşti, sizleri nasıl bırakır giderim?"** diyordunuz. **"Vallahi, şimdi ölmek çok zor olacak"** diyordunuz. Bu dayanılmaz acılar denizinde bırakıp bizleri, nereye yolculuk yaptınız; benim, ülkemin eli bastonlu, eli asalı en büyük dervişi? Toprağımın hangi parçasına gittiniz? 1958 yılındaydı, siz Diyarıbekir'de idiniz. Ben ve iki arkadaşım, **Dr. Mehmet Şükrü Sekban**'ı Şişli'deki evinde ziyarete gitmiştik, Xoybun'un, evet Ağrı direnişini de örgütleyen Kürt Milli Partisi Xoybun'un, içinden çıktığı Lübnan'ın Bihmadun şehrindeki Kürt kongresine başkanlık eden **Dr. Mehmet Şükrü Sekban**'ı ziyarete gitmiştik. Üçümüzün de Karslı olduğunu öğrendikten sonra ayağa kalktı, perncereye yürüdü, camın önünde durdu. **"Çocuklar, Musa Anter ne yapıyor?"** dedi. **"Efendim, Diyarıbekir'de gazete çıkarıyor"** dedim. Sustu, biraz daha sustu. Salona ve bize döndü, iki yanağından iki damla gözyaşı akıyordu. Bir tek cümle söyledi. **"O çocuk var ya, o çocuk, bizim Pierre Lermit'imizdir"** dedi.

Biliyorsunuz, biz cevaevinde iki arkadaşımız örfi idareye rağmen **Mehmet Şükrü Sekban**'ın cezaevinde bulundular, onu uğurladılar. Bunu size anlatmış mıydım? Oysa ki, bizsiz gittin bu seferki gezine!

Ben **Zerdüşt**'ü görmedim, **Saidê-Kürdi**'yi gördüm. Üçünüz yan yana aynı bölükte, aynı takımda nasıl da birbirinize benziyordunuz. Dervişlikleriniz, kalenderlikleriniz, ak saçlarınız, nur ve ışık saçan gözleriniz aynıydı. Beni hoş görün, öğretileriniz ayrı ayrıydı, üçü de halkımın ak saçlı bilge kişileri...

Dört bilinmeyenli denklem gibiyim. Şafak sökmek üzere. Sizden hiçbir şey saklamadım, bu gece sabaha karşı bu satırları yazarken doyasıya ağladım. Gözyaşları lezzet oldu geceme, ilk defa

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

yalnızlığımı yaşadım. Geceler güzeldir; her karanlık gecenin bir gündüzü vardır. Bu gece, bir başka geceydi...

Giderken bir ağır yük bıraktınız bana, çok kötü bir yük. Bana hediye ettiğiniz kalemleri çıkardım çekmeceden, en büyük mirasıma baktım. Bir okyanus kadar alev doluydu hepsi. Onlarla mı yazacaktım? Evet, onlarla yazacaktım. Neyi? Son 30 yılımızı belki de, başka yerlerde başka şeyleri.

Sonra? Sonrası yok, deliler gibi, hüngür hüngür ağladım. Dedim ya, sizden bir şey saklamadım, siz hissedersiniz diye. Sonra onları teker teker öptüm, kutularına koydum ve bir tanesini alarak yarın sabah büroya, ha pardon, büroya değil, çok mukaddes saydığım gazeteye, **Gündem**'e, sizin de gelip oturduğunuz odama gideceğim. Yarından itibaren, evet tez elden, gazetecilik ve yazarlık nedir, onu öğreneceğim.

Hep bana güvenmiştiniz. Bana güvenin, şafakta evden çıkıp oraya gideceğim. Derken birileri arkamdan bağırdı, senin **"torunların"**:

— **"Baba, dedemizin kalemi yerde kalmasın."**

Döndüm, hüzünle değil, sevgi ile baktım gözlerine:

— **"Söz veriyorum size, onun kalemi yerde kalmayacak."**

Evet, ol hikayet budur işte. Ellerinden, ellerinden öperim.

II

Musa Ağabey, ben hastanede iken telefon edip **"Aman bir şaka yapma"** demiştin, ben de **"Korkulacak bir şey yok, çok iyiyim"** dedim size. Ama şaka değil, en ciddi olanı yaptın. **Ahmet Türk** ve birkaç arkadaşla akşam yemeği yerken bir telefon geldi, yüreğim koptu. Amed'de vurmuşlardı sizi. Bu seferki tahta tabutlarda yatan upuzun ölünüz değil, morg sedyesinde kırmızı kana bulanmıştı ak saçlarınız; kinimi ve nefretimi biledim. Sana yakıştığı şekilde ölümsüzleştin. Bütün dünyaya vurdu ajans haberleri, bense

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

çaresizlik içindeydim, anlıyor musunuz? Fakslar, telefonlar, telsizler, resimler seni taşıyordu gönülden gönüle.

Ertesi gün İstanbul'a döndüm, sana gelen mektupları açtım. Notlarım vardı, onları size ulaştırıyorum. Ben otururken, Halkın Emek Partisi İstanbul İl Başkanlığı ve bütün ilçeler, **Özgür Gündem**'in giriş kapısı önünde sizin güzel posterlerinizle bir basın toplantısı yaptılar; yumruklar, zafer işaretleri havadaydı. Siz serhıldanları severdiniz. Onun için bildiriyorum. Biliyorsunuz, size eksik fazla hiçbir şey anlatmadım. Herkes **"Ape Musa namır'e"** diyordu. **"Şehidê me namırın!"** diyorlardı. Manzara dehşetli, iki söz de ben söyledim. Ne söylediğimi bilmemenize imkân yok, tekrar etmiyorum.

Yukarı, odama çıktım. **Yeni Asya** gazetesinden ayrılmış bir grup İslamcı size ziyarete gelmişlerdi. Onlar otururken, Türkiye'nin en yaşlı komünisti **Mehmet Bozışık** ve arkadaşları da size gelmişlerdi; güzelliğinizi söylediler. Bu arada **Mihri Belli** ve arkadaşları geldiler. Türkiye'nin fikir mozayiği size ziyarete gelmişlerdi. Hepsi bir ağızdan yüce yüreğinizi, ruhunuzu, mücadelenizi andılar. Merak etme hepsini sizin misafirperverliğinize layık ağırlamaya çalıştım. Kürt aydınları, Türk aydınları, sendikacılar, yayıncılar, çok ziyaretçiniz vardı. Size sevgi ilanları verdiler. Nereye dönsem sizinle beraberim. **Server Tanilli** Hoca sizi yazmış. Hep sizinle ilgili çıkan yazılardan, sizi haberdar ederdim ya. Onu da bildireyim dedim. Tıpkı size yazdığı mektup ve Köln Radyosu'nda kitabınız üstüne yaptığı konuşma gibi, kestim saklıyorum. Size vereceğim.

Ziyaretçilerimizin söylediği sözleri not aldım. Onları **"Tarih"** denen ak sakallı yaşlı bir amcaya bıraktım. Elinize geçmeyebilir, hiç de zararı yok. Siz öyle şeylere alışkınsınız, kayıplara hiç mi hiç üzülmezdiniz. Hele kendizinle ilgili olursa...

Size geliyoruz, bugün Amed'deyiz. Bu satırlar, bu notlar size çok sevdiğiniz ve canınızı gerçekten verdiğiniz Amed'den. Yolumuz sizin Zivingê'deki evinize doğru. Size geliyoruz.

Ahmet Arif nerede, **Necip Köprülü** nerede, al kanlar içindeki

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ak saçlarınıza ne yazıldılar? Yok, yok, **"Yiğidi öldür, ama hakkını ver"** dememişler miydi? **Necip Köprülü** daha 1958'de sizin için yazmamış mıydı? Yazmıştı, bakın ne diyordu:

"Uykularım zenciyken Afrikalı bir akşama doğru yürüyordun, saçlarındaki aklar tel teldi:

Rüzgâr, 'Be-Mal' türküsünü sürüklüyordu kaldırımlarda

Gece bir baldırıçıpak olmuştu kaldırımlarda.

Seni devler kıskanıyorlardı."

Ben aklımda kalanları yazdım, ama, 1960 kışında Soğukkuyu Askeri Cezaevi'nde evrakların arasında bulduğum şiiri, **"Ölümsüz Musa Anter"** kitabına koyacağız; çünkü onu sana yazmıştı. Ben, ölmeden evvel **Necip**'le çok konuşmuştum.

Dün gece hayali bir iş yaptım. Elime bir teyp aldım. **Dr. Yusuf Azizoğlu**'nun, **Mustafa Remzi Bucak**'ın, **Faik Buca**k'ın, **Zehra Abla**'nın, **Ziya Şerefhanoğlu**'nun, **Apo Hayri**'nin, eczacı **Besin Bey**'in mezarlarına gittim. Size ağlamıyorlardı. Gözyaşları yoktu. Bilakis size, sözünüze, sohbetinize kavuşmanın sevinci içinde idiler. Bana kızdılar, **"Yeter bizi Musa'dan mahrum bıraktığınız"** diyorlardı. Haydi öyle olsun, benden de selam ve hürmet götür tanıdıklara. Senin o en koyu karanlık dönemdeki yurtsever arkadaşlarına. Onların da ellerinden öperim. Onlar da o dönem benim ulusumun yurtsever adamlarıydı.

Ya **Faik Amca**'ya ellerinden öptüğümü söyle, o benim suratımı öperdi, şimdi ak sakallı olduğumu biliyor mu?

Unutmadan söylemeliyim, Yurtsever Kadınlar Derneği size çiçek getirmişti. Solmasın diye suya koydum, faksladığınız yazıları okuyorum, birazdan arkadaşlara vereceğim. Merak etme, hiç belli olmaz, bakarsın bugün yarın görüşürüz.

Birazdan kara Amed'i terk edip size doğru, Zivingê'deki evinize geleceğiz. Yeni yollar, yeni dağlar, yeni ovalar göreceğim. Benim o tarafa ilk gelişim. Tarifsiz kederler içindeyim. Dönüşte, İstanbul'da sizin için bir şeyler yazacağım. Ne mi yazacağım? **"Kendisini tarih yapan Kürt aydını Musa Anter"** diyeceğim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Ülkesinin aydınlarını yetiştiren en büyük mamosta" diyeceğim, **"Aydınlanma hareketimizin 50 yıllık ödün vermez kalemşörü"** de diyeceğim, **"Biri bin eden sevdanın özü"** diyeceğim.

Ne olur bunlar için bana kızma...

Tekrar tekrar ellerinden öperim.

III

Evet, geçen yazımda **Musa Anter** için **"kendisini tarih yapan adam"** sözünü kullandım Zivinge köyündeki mezarına gidince bunu daha çok anladım. Mardin'den sabah yola çıktığımızda nelerle karşılaşacağımız belli değildi. Bir gece evvel, hava karardığı için arkadaşlar bizi Nusaybin'e -veya köye- göndermemişlerdi. Yolda karmaşık düşünceler içindeydim. Geçmişte hep anlatırdı. "Oğlum, yolun bizim nahiyeye (Akarsu'ya) ayrıldığı yere getirip bir karakol kurdular. Sanki bana gözdağa vermek için yaptılar bunu" diyordu. Karakolu gördüm, karakoldan ziyade bir askeri birlik binasıydı. Minibüsle oradan sola daldık, iki-üç gündür **Anter**'in mezarına (köyüne) gelenlere alışılmış olmalı ki, kimse önümüzü kesmedi, köye vardık. Erkekler, doğduğu evin üstünde bir eyvanda oturuyorlardı. Can dostu **Kemal Yıldırım** ağabey haberi alır almaz ilk uçakla fırlayıp gelmiş, dört gündür dam üstünde köylülerle yatıp kalkıyor. Sonra oğlu **Dicle**, sonra kızı **Rahşan**, biz bir evde beraber büyümedik mi? **Anterler**'in en büyük oğlu benim çocukların da ağabeyi. **Hale** abla uzakta, mezarın başında bir büyük ağacın altında oturuyor, birazdan ona gideceğiz.

Erkeklerle oturup başsağlığı diliyoruz. **Özgür Gündem** adına. Kürtçe söylüyorum her şeyi, herkes anlıyor. Ne zor işlerdir bu tür yerlerde konuşmalar. Dünya yıkılır üstüme, boğazım düğümlenir, ama mecburum. Bu acılar dile gelir, söz olur, dalga dalga yayılır, hüznümüz, sevincimiz, kinimiz, nefretimiz artar.

Özgür Gündem heyeti mezara doğru yürüyoruz. **Hale An-**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ter'in ellerini öpüyorum, en büyük ablamın, ağlaşıyoruz. Ben rahatladım. Sonra mezarın başında konuşma yapıyorum. Bizim gazeteci arkadaşlar bir yandan resimliyorlar, teypler çalışıyor. Toprağını öpüyorum, avuçluyorum ve bütün mezara serpiştiriyorum. Eminim, ziyaretimizden hoşnut oldu. Tek sevdası biz Kürt çocukları idi. Ona son bir görev daha yapıyoruz. Akın akın insanlar geliyor. **"Kesk-so-rû-zer"** eşarplarla süslenmiş bu büyük mezar. Vedalaşıp yola çıkıyoruz, gönlümüz rahat. Bu ilk ve son ziyaret olmayacak **Musa** ağabeye. O, hep bizimle beraber olacak, orası kesin. Hep bize hesap soracak. **"Bugün ne yaptınız, ne ettiniz?"** diye.

Özgür Gündem'in Diyarbakır bürosundaki arkadaşlar cinayetin aydınlanması için harıl harıl çalışıyorlar. **"İlk defa bu kadar ayrıntıya sahibiz"** diyor ve iz sürüyorlar. İnce ince her ihtimali değerlendiriyoruz. Diyarbakır-Ankara-İstanbul derken, gece geç vakit İstanbul'a dönüyoruz. İlk iş **Gündem**. Ertesi günkü gazete çıkmış. Oradan evlere yollanıyoruz.

Birçok yazar sizin için yazılar yazmış. Eşim, çocuklarım kesip çalışma masamın üstüne koymuşlar. Hepsini yeniden okudum. **İlhan Selçuk**, sizin yurdunuzda **Turan Selçuk**'la beraber kaldığını yazdıktan sonra, **"Musa Anter, Babıâli'ce her zaman dışlandı"** diyor. Oysa ki ben, **"Kımıl"** için **"Fıkra Yazarı Musa Anter"** yazımda söylemiştim, siz Babıâli'deki fıkra yazarları içinde türü olmayan bir kalemdiniz. Ama size hiçbir yerde yer verilmedi. O zamanlar Babıâli kapısı Kürtlere kapalı idi. Şimdi senin çocukların, torunların o kapıyı kendi elleri ve güçleri ile araladılar. Sizin onun için bu son yıllarda bu kadar keyifli ve mutlu idiniz. Onu çok iyi biliyorum.

Kürtlerin **"şeyhül muharrir"**ini **Musa Anter**, gençler için açıyorum. Kürt yazarlarının **"baba"**sı **Musa Anter**, bu sıfat Cumhuriyet döneminden sonra Kürt yazarı olarak size nasip oldu.

Size sormadan bir çağrı yaptım. Sizi tanıyanlar, sizin mücadele arkadaşlarınız, sizin cezaevi arkadaşlarınız sizi yazsınlar. Nasıl mı? içlerinden geldikleri gibi. O **Cemşit Bender, Canip Yıldırım, Dr. Naci Kutlay, Şevket Beysanoğlu, Remzi İnanç, Rıfat İlgaz, Ta-**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

rık Ziya Ekinci, İsmail Beşikci, Enver Aytekin, Faruk Aras, Ziya Acar, Yaşar Kemal, Ali Karahan vs., yeni kuşaklardan **Selim Çürükkaya, Abdullah Keskin, A. Zeki Okçuoğlu, Kamber Soypak, Celile Celil, Mirhem, Ali Beyköylü, Recep Maraşlı, Abdurrahman Dürre** yazsınlar sizi.

Biliyorum, Kürtlerde portre yazarı yok. Belki bir başlangıç olur diye düşünüyorum. Sizin için verilen gazete ilanlarına tek tek bakıyorum, kimisi **"Kürt aydını"** diyor, kimisi **"canlı tarihimiz"**, kimisi **"Kürt halkının yiğit evladı"** diyor, kimisi **"hocamız", "ustamız"** diyor. Peki bütün bunları kim yazacak, sizi gelecek kuşaklara kim bırakacak? **Server Tanilli** yazdı sizi, birçokları yazacak, ondan kuşkum yok. **Mihri Belli** daha oturur oturmaz **"Çocuklar, göreceksiniz, Musa Anter'in mezarı yatır olacak, ziyaret yeri olacak"** dedi. Sizi ziyarete geldiğim gün bunun çok doğru olduğunu gördüm.

Bizim ulusumuz için büyük kayıpsınız, sizin yerinize koyacağımız bir **"Şeyh-ül muharrir"** yok . Bir bilge kişi kaybettik, şefkatli bir baba, ak saçlı bir mücahit. Sizi en çok anlayan kişi belki de benim. Ondandır acımın büyüklüğü. Bu yüzden herkes beni bağışlasın.

Her ulus kendi değerlerine ulusal bilinci kadar değer verir. Biz size gereken özdeğerinizi verdik mi? Onda çok geri kaldık, sizi yalnız bıraktık, sizi koruyamadık, hatta ve hatta sizi Diyarbekir'e yalnız yolladık. Bunda bizim hiç mi hatamız yok? bu toplum, bu aydınlar, vb. ulus bunu düşünmeli. Bizim size karşı hiç mi kabahatimiz, eksiğimiz yok? Bunları tartışmalıyız. 74 yıllık ak saçlı bir savaşçıya ne olanak sağladık? Başka uluslar böyle değerlerine ne yapıyorlar? onları tartışmak lazım, yoksa biz nasıl çağdaş olacağız? Bu konuyu bir başka yere bırakacağım.

Devlet güvenlik mahkemelerinin hakim ve savcıları, o aykırı insanı, o espiri dolu sanığı artık göremeyecekler. **"Acaba Musa Anter şimdi ne söyleyecek?"** diye pür dikkat kesilmeyeckler. 1940'lı yıllardan itibaren cilt cilt olan polis dosyanızın üstüne **"Öldü"** diyecekler, bütün davalarınız hukuken düşecek, bir tanesi hariç.

Özgür Gündem, Welat, Yeni Ülke merdivenlerinden çıkarken

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

sevinen çocuklarınız sizi artık göremeyecekler. İddiacı savcının üstüne üstüne giden **Musa Anter**'i mahkemede izleyen dinleyiciler, birbirlerine anlatamayacaklar sizi biraz değişiklikle. Her gün tarihimizin ak sayfaları içinde yer alacaksınız. Bilmenizi istiyoruz, anlıyor musunuz?.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

DOSTLUKLAR ve SEVGİLER İÇİNDE YALNIZ BIRAKILMIŞ BİR ADAMIN ÖYKÜSÜ(*)

Arkeolojik bulguları içeren raporlarda da var. Erken İslam dönemine ait en savunmasız mezarlar çocuklara aittir, ya toprakla doldurulmuş ya da basit toplama taşlarla kapatılır. Geçtiğimiz günlerde polisler uzun beyaz saçlı **Musa** adlı üç yaşlarında bir bebeyi alelacele toprağa gömdüler, üzerinde basit toplama taşlar bulunmadan eminim, öylesine bir suçlu telaşı gömücülerde... Her bebek mezarı da toplumsal bir suç değil mi zaten?

Musa Anter'in öldürülüşünü HEP kongresinin hemen ertesinde Ankara'da bir dost evinde öğrendim. Arkadaşlarım kara haberi, ben kahvaltımı bitirene dek ertelemişler. İlk tepkime sanırım şaşırmışlardır. **"Yakışan bir ölüm"** dedim, **"10 yıl hatta 3 yıl öncesi olsaydı üzülürdüm"** ve sanki ölürken yanındaymışcasına sürdürdüm sözümü, **"Müthiş mutlu öldü."** Ben ki sulu gözlülüğümle ünlüyümdür, hayır ağlamıyordum bu kez. **"Yetmişdört yaşında olduğuna bakmayan, üç yaşında bir bebek Musa, halkının yükselen direnişinde, başkaldırısında yeniden doğdu çünkü."**

Aynı günün gecesi onunla ilgili bir başka haber ağlatacaktı beni. Polislere bırakmıştık **Apê Musa**'nın sevgili bedenini, polislerin suçlu telaşına. Ölüme **"eyvallah"** da, bu çaresizliği içim götürmüyordu işte, çocuk **Musa** da en çok buna yanmıştır, bilirim.

Bundan sonra söyleyeceklerim **Musa Anter**'in kanlı katilleriyle ilgili değil. Çok mümkündür ki misilleme korkusuyla bir günde hidayete erip, devletin Kürdistan'daki kanlı ellerini farkedip teleyazıya

(*) **Bilgesu Erenus**'un yazısı, ***Özgür Gündem***'in 27 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

dökenlere de değil. **"Günah çıkarıyorsak, bırakın çıkaralım"** diyerek anılar defterinden vicdan azabıyla **Musa Anter**'e güzellemeler düzenlere de değil, hiç değil... Timsahlar ve gözyaşları ilgilendirmiyor beni.

Bundan sonra söyleyeceklerim yalnızca **Apê Musa**'nın gerçek dostlarıyla ilgilidir.

Muhsin Kızılkaya'nın bir yazısında öğreniyorum. **Musa Anter** Diyarbakır Festivali'nde imza gününe çağrılmıştır. Anadolu yakasındaki evinden çıkıp, Bostancı'ya gelir, deniz otobüsüne biner, bomba ihbarı dolayısıyla Bakırköy'de deniz otobüsünden zamanında inemediği için Diyarbakır uçağını kaçırır. Ankara'ya uçar, Ankara'da Diyarbakır uçağı bulamayınca Malatya'ya iner, Malatya'dan otobüsle Elazığ'a, oradan da taksiyle Diyarbakır'a...

Bütün dostluklar ve sevgiler içinde tek başına bırakılmış bir adamın öyküsüdür bu. Yaşadığımız şu iğrenç günlerde **Musa Anter**'in ölümü, bir bebek ölümü kadar toplumsal bir suçtur ve bizlerin de payı var. Söz gelimi 3. Kültür ve Sanat şenlikçileri **Musa Anter**'e davet dışında hangi sorumluluğu yüklediler? Ölüm ilanına acıklı sözler bulmak yeter mi? **"Sağ olsun Musa Amca da biraz tedbirsizdi"** demek de yetmiyor, bak sağ değil artık.

Tüm dostluklar ve sevgiler içerisindeki yalnız adamın öyküsü sürüyor.

Musa Anter Diyarbakır'da belediyenin konuğu olarak kaldığı otelden iki üç kez görüşme isteğiyle aranıyor, reddediyor, ancak katiller inandırıcı bir gerekçeyle onu otelinden çıkarıp bir taksiye bindiriyorlar ve planlarını rahatça uyguluyorlar.

Özgür Gündem'i gözyaşlarına boğanlara sözüm, bu ne denli aymazlıktır, bu ne denli pervasızlık? Bu soruyu kendimize ve birbirimize sormak zorundayız, hem çok sık, **"şehitler ölmez"** demek, bunca sevgili ölüye yetmeyebilir artık.

Bu satırları yazarken masamda bir mektup duruyor. Diyarbakır damgalı ve **Yeni Ülke** gazetesine postalanmış; Katlimin vacip oldu-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ğuna dair bir fetva bu, çok özel bir doktiloyla yazılarak çoğaltılmış matbu bir kağıt, İslami Yumruk imzasını taşımakta ve aklı sıra korku saçıyor. Otuz kişilik katli vacip listesinin ikinci sırasında adım ve kırmızı şeritle yazılmıştır. Suç hanemde ise, gene kırmızıyla **"Topluma ahlaksızlık aşılamak ve fahişelik"** yazıyor. Hiç yadırgamıyorum. Halkların ve işçi sınıfının dostu olmak, Bochum'da yetmişbin kişilik Kürdistan Festivali'ne katılmak, **Yeni Ülke**'de devlet eliyle boşaltılan bir şehir için, **"Şırnak'tan göç değil, Şırnak'a göç zamanıdır"** diye beyanat vermek ve hele kadın başına Şırnak'a giderek gözlemlerde bulunduktan sonra gördüklerini yayınlamanın resmi ideolojideki karşılığı **"Topluma ahlaksızlık aşılamak ve fahişelik"**tir elbet. İslami Cihad imzası da, yumruğun hangi bedene ait olduğunu gizlemek için seçilmiştir gene akılları sıra.

Yeni Ülke yöneticileri, dostlarım, beni incitmemek için mektubun, dolayısıyla tehdidin yayınlanmasını geciktirdiler. Bu inceliğe ve özene teşekkür borcum var, ama tam tersi tüm tehditlerin açığa çıkarılmasından yanayım. Bu mektuptan daha kimlere yollanmıştır? Otuz kişilik bu listede öteki adlar kimlerdir? Birimizden birinin burnu kanadığında bile hesap sorulması gerekenlerin tespiti için bence çok önemli bu.

Benim bilebildiklerim. İnsan Hakları Yönetim Kurulu üyesi Avukat **Eren Keskin**, hergün hakaret ve tehdit telefonları alıyor, o da Newroz ve Şırnak katliamlarının gözlemcisi... Tedbir olarak telefonları hemen kapatıyordur belki.

Yalçın Küçük, İslami Cihad'ın ilk yayınladığı listede. Cebinde yakın saldırılar için Avrupalı yaşlı kadınların hırsız korkusuna karşı kullandıkları bayıltıcı bir sprey taşıyor.

Yalçın Hoca'dan duyduğuma göre, milletvekili **Leyla Zana** kapısı çalındığında, açmıyormış.

Bir televizyon programında, devet ve yanlılarını incittiği için **İlyas Salman** ve ailesi evdeyken de telesekreterlerini açık tutuyorlar, ancak tanıdıklarına çıkıyorlar.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ben dışarıda olmadığım süreler içinde, gün ortası kapımı kilitleyerek oturuyorum, İstanbul dışına çıkarken ise masamda duran yumruğu, Şırnak gözlemlerimi notladığım defterimin arasına koyup, yanıma alıyorum, kendimce bir tedbir yani...

Hiç niyetim yokken yazdıklarıma benim de gülesim geliyor. Karşı tarafın da büyüklü küçüklü **"Büyük bir gizlilik gerektiren bir organisazyonla"** örgütlendiği şu günlerde hiç değilse birbirimizden haberli olmak zorundayız ve ne yapıp edip birbirimizi korumak zorunda. Her biri toplumsal bir suç olan savunmasız çocuk mezarlarını arkeolojik kazıların buluntusuna bırakmamak için sağ kalmalıyız. **Yalçın Küçük**'ün deyişiyle, **"Sağ kalırsak, bizim taraf galip"** çünkü.

Bunun böyle olduğunu resmi ideoloji de biliyor elbet. Bu nedenle tek tek ve haber vererek öldürüyor. Şu elimdeki otuz kişilik liste örneğin... Açık bir kapı bırakmayı ihmal etmemiş, **"Fesat ve ihanetten vazgeçmediğiniz takdirde, takdiri ilahi..."** Kendi korkularımızı yenmek için korkutamadıklarımızı ortadan kaldırırız anlamına geliyor bu ibare ve daha çok beklerler o açık kapının ardında.

Sevgili **Musa**, ölüm göz göre göre geliyorum demişti senin korkusuzluğuna. Seni koruyamadık bağışla. Ben kendi adıma seni Newroz sonrası Türk ve Kürt aydınlarının ortak açlık grevinde oturduğun o köşede anımsayacağım, evinden getirdiğin kilim ve yastıklarla kendi halkının nakışlarına yaslanıyordun ve kadın erkek, genç yaşlı onca kalabalıkta, açlık grevindekilere getirilen çiçekler için yalnızca sen kaygı duyuyordun, kova, maşrapa ne buldunsa dizmiştin yanına su doldurup, Beşiktaş HEP binasında. Seni öyle hatırlayacağım **Apê Musa**, çevren çepeçevre bir çiçek bahçesi.

Evet şehitler ölmez.

Apê Musa ölümsüzdür, evet.

Ama **Apê Musa**, dalından toprağından olmuş çiçekleri bile, birkaç gün daha yaşatabilmek için çaba gösteriyordu, biz gösteremedik, yeniden bağışla.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ha, bir de, aynı açlık grevinde **İsmail Beşikçi** Hoca, **Eşber Yağmurdereli** ve ben sırtımızı yan yana aynı duvara verdiğimizi görüp, **Faqi Hüseyin**'e **"Hadi kalk Türklerin mahallesine gidelim, çok yalnız kaldılar"** deyişin.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

MUSA ANTER ÖLÜMSÜZDÜR(*)

Kürt halkının dokuzbin yıllık kültürünün, uygarlığının, tarihinin özüydü, **Musa Anter**. Ben O'nun kişiliğinde, soluk alıp verdiği nefeste 3250 yıl önce yaşamış olan Kürt Ozanı Sin Lekke Ünnini'nin o güzelim mısralarını yakalamıştım; sanki, 3250 yıl öncesi Sin Lekke Ünnini, **Musa Anter** için, evet O'nun gibi şehit düşenler için gözyaşı döküyordu; halkımızın kaderini dile getiriyordu: **"Dinleyin beni Uruk unermişleri/Arkadışım Enkidu'nun uğruna döküyorum gözyaşlarımı/Yas tutan bir kadın gibi inliyorum./ Ey Enkidu kardeşim/Yanımdaki baltam/Elimin gücü-önümdeki kalkan/ Kuşağımdaki kılıç/Sensin/ Ey ender süs ey görkemli giysi/ Uğursuz bir alınyazısı senden yoksun kıldı bizi"**

Arkadaşım, kardeşim ağabeyim **Musa Anter**, senin yürüdüğün yol tarihin yoluydu. Attığın adımlar bu yolda bizi mutluluğa, esenliğe ve özgürlüğe götürüyordu. Tarih boyu büyük uygarlıklar yaratmış bir halkın 20'nci yüzyıldaki ezilmişliğini bir türlü kabullenemiyordun. Tüm hayatını, tarihin yolu üzerindeki zamana karşı tıkalı ve kapalı düşünceleri parçalayarak, engelleri ortadan kaldırarak yaşadın. Hepimize önderlik ettin. Senin o vakur, onurlu direnişlerin, sergilediğin mücadelelerin efsanevi boyutlar kazanmıştı. **Anter** hocamızın yarattığı o güzelim dünyamızda gözlerimizi açtık ve uyandık. O'nunla el ele gönül gönüle ilerlemeye çalıştık. **Anter Hoca**, benim için Gutilerden, Hurrilerden, Kassitlilerden, Mitannilerden, Medlerden çıkıp gelen bir mesaj insandı. Tarihi geçmişimizi sembolize eden bir **"Tarih Dedesi"**ydi sanki. O'nun sesinde, gülüşünde, anlattığı anılarında, bembeyaz saçlarında, o her zaman kolayca yaşlanan ve kızaran gözbebeklerinde tüm tarih ve uygarlık birikimlerimizi

(*) **Cemşid Bender**'in yazısı, ***Özgür Gündem***'in 26 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

yakalamıştır. Bir araya geldiğimizde kolay kolay birbirimizden ayrılamazdık. Kürt Enstitüsü'nün kuruluşunda sık sık beraber olduk. Bol bol konuştuk. **Musa Anter** hocamız şu bir gerçektir ki düşmanın O'nu aramızdan almasından çok önce bizlere ulaştıracağı mesajların hepsini vermiş, yazacaklarının çoğunu yazmış bitirmişti. Geleceğe sevinçle mutlulukla bakıyor, gelişmeleri heyecanla izliyordu. Artık kitlelere mal olmuştu. Bir ömür boyu çektiği sıkıntılarını, yeni boyutlanan mücadeleler O'na unutturmuştu. Coşku içindeydi. Kürt halkının demokratik mücadelesi O'nu gepgenç bir insan yapmıştı. Dünyaya yeniden doğmuş gibiydi. Evet sınırsız bir coşku içindeydi. Düşman O'nun hizmetlerini, yazılarını, kitaplarını, mesajlarını elimizden çekip alamadı. Düşman sadece O'nun yaşama sevincini, hayranı olduğumuz coşkusunu ve geleceğin sunacağı olumlu sonuçları görmeye yönelik beklentisini çekip aldı.

Son kez ölümünden bir hafta önce **Anter Hoca**'yla birlikte Kürt Enstitüsü'nde bulunmuştuk. Diyarbakır'a gidecekti. Bu kentteki kültür şenliğine ben de davet edilmiştim. Hocamızın bundan haberi vardı. Diyarbakır'dan sonra Nusaybin'e gideriz. Çevreyi dolaşırız demişti. Kendisine bu davete icabet edemeyeceğimi söylediğim zaman çok üzülmüştü. Nedenlerini açıkladım, makul gördü. Benim dedi çok özlediğim dostlarım var. Bu bir vesile olacak diye konuşmasını sürdürdü. Gitmeye kararlıydı. Gözlerimiz yaşlı birbirimize sarıldık.

Beni en çok **Musa Anter**'in Diyarbakır'daki kendi haline bırakılmışlığı üzdü. Keşke beraber gitseydim diyorum şimdi ve vicdan azabı çekiyorum. Bir abide insan, Kürt kültürünün bir kilometre taşı kontrgerillanın cirit attığı bir merkezde böylesine yalnız nasıl bırakılır? Nasıl oyuna getirilir?

Musa Anter'in şehadetinden iyi bir ders çıkarmamız gerekiyor. **Musa Anter** görevini yaptı ve aramızdan ayrıldı. Düşman, yeğeni Hüseyin Deniz'den sonra O'nu da şehit etti. Bir kalem daha kırıldı. Ama Kürt halkına mal olmuş bir yazarın ölüsü en az dirisi kadar değerlidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Musa Anter'in ölümü safları daha sıklaştırmış ve mücadele azmimizi daha da bilemiştir. Kan dökmenin hiçbir şeye yaramadığını, hiçbir sorunu çözmediğini halklar arsındaki kardeşliği baltaladığını, var olan uçurumları daha da derinleştirdiğini herkes iyi bilmelidir. Dünyada kan dökerek bir sorunun çözüldüğü görülmemiştir. Hele hele masum insanları, yazarları öldürerek hiçbir yere varılamaz. Bizden söylemesi.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

AVRUPALI BİR CENTİLMEN, BİR KÜRT MUSA ANTER(*)

Yıl 1969-20 Temmuz... Erzurum garından trene bindik. Son durak Haydarpaşa... İstanbul'a ilk gelişim... Bizi Haydarpaşa Garı'nda **Anter** ailesi karşılıyor. Eşimle beraber valizlerimizi alıp bir taksiye binmek için bakınıyoruz. Karşımda gördüğüm 15-16 yaşlarındaki genç çocuk, Dicle Anter. **Musa Anter**'in küçük oğlu. Bizi çok candan karşılıyor... Suadiye'de Emin Ali Paşa Caddesi'nin üzerindeki en güzel köşklerden birindeyiz. **Musa ağabey** ile ilk karşılaşmamız... Uzun boylu, saçları platin renginde, yüzünden sevgi ve güzellik akan bir insan. Çok nazik ve misafirperver... Eşi Hale abla da öyle, ondan bir farkı yok. Önce ellerini öpüyorum, sonra kucaklaşıyoruz. Çok candanlar...

Çok kısa zamanda **Musa ağabey** ile aramızda öylesine güçlü bir dostluk ve sevgi bağı oluştu ki, o benim ikinci babam oldu. Salonunda Japon ve Çin konsolosluklarından hediye edilen sedef kakmalı ve ince dantel gibi oymalı siyah renkli tablolar, güzel sehpalar, kadife perdeler, halılar ve çok nadide antika eşyalar olan bu evin, diğer bir özelliği de, bahçeye açılan arka kapısı. Bu kapı aynı zamanda mutfaktan geçiyor. Sürekli geleni gideni olan bir ev. Sanki Kürdistan Konsolosluğu. Bunu yıllar sonra bir gazetedeki MİT raporlarında okuduğumda çok güldüm. Herkese yemek. Çok güzel yemekler pişiriyor. Bulgur pilavı başköşede... Eve kimler gelmiyor ki... Mübalağasız hergün köşkün bahçesinde kocaman bir yemek masası açılıyor. Gelenler arasında bir İngiliz Kontes de var. **Musa ağabey** ile hayli içki içiyorlar, adeta yarıştılar. Sonra kendi elleri ile

---

(*) **Yurda Kaya**'nın yazısı, ***Özgür Gündem***'in 27 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır. **Yurda Kaya**, ***Özgür Gündem*** imtiyaz sahibi **Yaşar Kaya**'nın eşidir ve **Musa Anter**'e en yakın kişidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

hazırladığı içli köfteleri ikram ediyor misafirlerine. İçli köfteyi ilk kez bu evde tanıyorum. Çok güzel Kürtçe konuşuyor... Sürekli olarak Kürt tarihinden, aile yapısından ve geleneklerinden söz ediyor... Çok sevdiğim babamın yokluğunu bana unutturdu... Babamla 1970'li yıllarda onu ziyarete gittiğinde Diyarbakır Cezaevi'nde tanışıyorlar.

Temmuz... Yaz sıcağı... Suadiye Plajı'na gidiyoruz. **Musa ağabey, Hale abla, ben, eşim**, yol boyu sohbet ediyoruz. Güneşlenirken ve geceleri yemekten sonra şezlonglara geçip geç saatlere kadar oturuyoruz... O günleri unutmak mümkün değil!

Ben örgü örüyorum, yünlerimi o yumak yapıyor. Çay faslımız hiç bitmiyor... Bir bakıyorum mutfakta elinde porselen bir tabakta kuruyemiş ikram ediyor... Cevizli sucuk, armut ve incir kurusu. Çok değişik şeyler.

Çok zeki insan, gözünden hiçbir şey kaçmıyor. Kürt fakat aynı zamanda bir Avrupalı centilmen; sevgi ve şefkat dolu... Tüm insanları seviyor, bütün gelinlerini. Fakat beni biraz daha çok seviyor. Kürt olmak onun için apayrı bir şey...

Bir de köpeği var; İrma, kocaman, at kadar büyük, siyah bir köpek. Ayaklarındaki sıyrıkları pansuman ediyor. Onda hayvan sevgisi de gelişmiş. Peygamer yürekli, güzel bir insan!..

O derdi ki, **"sevginizi bir çatı altında inhisar etmeyin, etrafınıza dağıtın."** Bu sözünü yaşamı boyu uyguladı. Sabahın erken saatlerinde başlayan ve gece yatılarına kadar gelen misafirlerin çoğu tanınmış aydın kişilerdi. Ve bütün bu sohbetlerde ondan çok şey öğreniyordum. Kürtler hakkında çok şey biliyordu. Çocukları çok seviyor, onlarla bir arkadaş gibi konuşurdu. Çok sakindi... Sinirlendiği zaman tam sinirlenirdi. Hep güler yüzlü gördüm onu.. Hep nüktedan... Bazen Hale ablaya takılır, bana bakarak, **"yavru kuşuma bakma, Anter'in eşi burada yok tabii ki sana kayınvalidelik yapacak"** derdi. Hepimizi güldürürdü.

Hep güzel şeylerden söz ettim, elimde değil! Sanki hâlâ o gün-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

leri yaşıyor gibiyim. Oysa ki gerçek çok acı.. Yıl 1992, 20 Eylül... Yaş 74... Beyaz saçları, dal gibi boyu ve hiç bükülmemiş beli dimdik ayakta... Onurlu bir yaşamın ışığı var yüzünde... Bilge kişi... Demokrasi ve insanlık savaşını susmaksızın yürüten büyük insan. Babamız, bana çok emeği geçen, Kürt halkının yılmayan demokrasi savaşçısı, seni alçakça katlettiler. O pırıl pırıl düşüncelerle dolu güzel kafana ateş ettiler. Bilmeliler ki senin güzel düşüncelerini öldüremediler... Onları senden bizlere aktardılar, ölümsüzleştirdiler!

Seni nasıl düşünüyorum biliyor musun? Penceremden sızan bir ışık huzmesi, bir umut, bir özgürlük düşü gibi. Güzel sohbetini daha şimdiden özledik; seni artık göremeyeceğiz. Seninle yüz yüze konuşamayacağız; ama bilmelisin ki aramızdasın...

Yüreğimizdeki ses, beynimizdeki düşünce ve gözlerimizdeki ışıksın. Seni unutmak mümkün değil! Sevgili baba.

Sofrandaki lokmanı çevrenle paylaşır; kendin yemez yedirir, giymez yoksul insanlara giydirirdin. Yaşamımız o kadar onurlu ve pürüzsüzdü ki, onu anlatmak için kelimeler yetmiyor. Ve sen ölürken bir kat daha yüceldin! Seni katleden eller yok olmalı... Ben bu satırları yazarken sen doğum yerin olan Mardin-Nusaybin ilçesi Zivinge köyünün kucağında, başını toprağına dayayarak ebedi uykuna daldın. Belki gözlerini kapadın; ama yeryüzündeki ışık hiç sönmedi... Yüzünden toprağına, toprağından insanına yansıyor... Yepyeni bir ışık... Çok yakın ve aydınlak!

Artık karanlıkların biteceğini umut ediyorum. Aydınlık ve özgür bir dünyada yaşamalı tüm insanlık. Hiç kimse derisinin renginden, dininden, dilinden dolayı aşağılanmamalı, insanlar hangi dilden, hangi dinden ve hangi ırktan olursa olsunlar, başları dimdik, özgürce, ben buyum diyebilmeliler. Kimseye zorla başka renk gömlekler gidirilmesin. Herkes gömleğinin rengini biliyor.

Seni de bu demokrasi ve insanlık savaşında kaybetmenin acısı kaç gündür yüreğimi sızlatıyor... Gözyaşlarımı tutamıyorum. Fakat her şeye rağmen gülen yüzün ve ışık saçan gözlerinle hep yanıbaşımda dolaşıyorsun. En son **Özgür Gündem**'in kokteylinde bera-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

berdik. Siyah smokinler içinde yüzyıllık çınar ağaçlarına meydan okurcasına dinç ve coşkulu idin.

Etrafın gazetecilerle doluydu. **Ragıp Duran** kahkahalarla gülüyordu anlattıklarına. Ne güzel bir geceydi o!

Şimdi o geceden yalnız resimlerin var elimde. Yakışıklı bir Yunan bilginini andırıyorsun, çocuklarım Fransızlar'a benzetiyor.

Ama ben diyorum ki, çok akıllı ve bilinçli bir Kürttür! Kürtlerin babasıydı...

Sana gelmek istiyorum. Uçaklarda bilet bulmak çok zor, Güneydoğu'ya giden uçaklar artık asker taşıyor. Ama söz veriyorum geleceğim! Güzel ellerinden öpmeye, toprağına yüz sürmeye... Bizden sana yürekler dolusu sevgi ve saygı ile!

"Tû şehidê me gelê Kûrd'ane azizi!

Em gişkê ben rûye xu bıdın

Axa, te ne sare tu we baş zanibeki her tım

Ewlna te mezine dilê me da ye"

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

MUSA ANTER'İN ARKASINDAN...(*)

Yıl 1959, Demokrat Parti'nin yılı.

Resmi bir rapora da geçen bir toplantıdan ve alınan karardan söz edeceğim: **Celal Bayar**, İkinci Kurmaybaşkanı **Cevdet Sunay**, Başbakan **Adnan Menderes**, Devlet Bakanı **Tevfik İleri**, Dışişleri Bakanı **Fatin Rüştü Zorlu** toplananlar. O sıralarda Milli Emniyet'in Kürt sorunu şefi olan **Ergun Gökdeniz**'in hazırladığı rapor okunur. Raporun içeriği, genel çizgileriyle şöyledir: 1. Türkiye'de bin tane Kürt aydını yok edilirse, Kürt sorunu en aşağı otuz yıl geriler; 2. Operasyonda seçilecek Kürtler'e komünist denmelidir, çünkü Kürtler komünistleri sevmez ve tutmazlar; 3. Bunların siyasal partilerde güçlü yakınları olmamalıdır vb.

Celal Bayar ve **Cevdet Sunay "tamam"** derler. **Tevfik İleri, "Arkadaşlar, siz beni bilirsiniz. Ben bir Kürt dostu değilim, ama böyle bir harekette bulunursak, Cezayir'i Kürdistan'a getirmiş olmayalım?"** diye sorar. Çünkü o sıralarda, Cezayir'de, Cezayirlilerle Fransızlar arasında şiddetli çarpışmalar olmaktadır. **Fatin Rüştü Zorlu, "Böyle şey olmaz. Ben, şimdiden istifa ediyorum" der. "Zaten dışarıda kimsenin yüzüne bakacak halimiz kalmamış. Ermeni soykırımıdır, Rum soykırımıdır, Kürt soykırımıdır, tarih içinde bir parça kabuk bağlamışken, yeniden bu soykırımı kimseye kabul ettiremeyiz."** Son olarak, **Adnan Menderes** söz alır ve şöyle der: **"Peki arkadaşlar, zaten müfettiş beyin anlattığı suçlar idamlık suçlardır. Biz bunlardan elli tanesini tutuklar, mahkeme kararı ile idam ederiz. Böylece, ellişer ellişer tutuklar ve mahkeme kararı ile de idam edersek, bini tamamlarız."**

(*) **Server Tanilli**'nin yazısı, ***Özgür Gündem***'in 24 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bu söylediklerimi, **Musa Anter, Hatıralarım** adlı eserinde anlatır. Konuşmalar, tıpı tıpına böyle olmamış da olabilir; yalnız kesin olan bir şey varsa şu: Kürtlere karşı bir uygulamaya geçilir. Ankara Kara Kuvvetleri Mahkemesi'nden elli tane adsız tutuklama müzakeresi çıkarılıp Milli Emniyet'e verilir; Milli Emniyet de kimin adını koyarsa, o tutuklama kararı onun olur.

Elli Kürt aydını tutuklanır; Harbiye binasının arkasında özel olarak hazırlanan hücrelere konulurlar. Aralarından biri, dayanamayıp ölecektir. Geriye kalan kırk dokuz kişi, **"49'lar"** diye anılacaktır. İçlerinde **Musa Anter** de vardır. Hücresinin numarası 38'dir ve orasıyla ilgili olarak anlattıklarını izin verin tekrarlamayayım. İlk okuduğumda karabasana uğramıştım ve bir Türk olarak yerin dibine geçmiştim.

Böyle baktık Kürtlere, şimdi de döktüklerimizi topluyoruz.

* *
*

Tanıdınız mı, **Musa Anter**'i?

Sudiye'deki evini ve meraklarını anlatırlardı: Ciddi bir terziden giyinen, ayakkabılarını ölçü verip ısmarlayan; nadide eşyaya düşkün ve öyle olduğu için de Bedesten'in önde gelen alıcıları arasında yer alan; değerli koleksiyonlara sahip; **Safiye Ayla** ve klasik Türk musikisi tutkunu; kapısı ve sofrası açık bir bey, bir beyefendi. Bütün bunlar, incelmiş zevklerin ve bir düzeyin işaretidir; bir görgünün belirtisi olduğu gibi, bir nadir yaradılışa da tanıklık ederler. **Musa Anter**, gerçekten bir görgü adamıydı ve ruh kumaşı ince zevklerle dokunmuştu.

Ama bu adamın, pek haklı olarak isyan ettiği bir şey vardı.

En temel bireysel ve ulusal hakları yadsınıp çiğnenen bir halkın çocuğu olduğunun bilincindeydi; öyle olduğu için de çoğu Kürt aydını gibi o da yine pek haklı olarak, en başta halkını ve kendini saydırmanın mücadelesine girmişti; girmek ne kelime, adamıştı. Bir kav-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

gaya girmek başka, kendini adamak başkadır. Bu **"kendini adamak"** Kürt aydınları arasında, sanıyorum en önce onun için doğrudur.

İnatçı bir kişilik, hatta pervasızlık; hapishane içinde ya da dışında, toplumda, ya da yargıç önünde, nerede olursa olsun, sözünü ve düşüncesini esirgemeyip dobrador konuşan, tek kelimeyle korku nedir bilmeyen bir insan: **Musa Anter**'in ruh kumaşı, bu üstün niteliklerle de dokunmuştu.

Özetle, günlük yaşamında olduğu gibi, kavgasında da bir **"olağanüstülük"** vardı; bir **"başka"** insandı.

* *
*

1990 yılında yayımladığı **Hatıralarım** adlı eseri, uzun ve çileli bir ömrün ustaca bir özetlenmesidir.

Yalnız bu da değil!

Kitap, Türkiye'nin ve onun yanı sıra Kürdistan'ın bir yarımyüzyıllık sosyal tarihidir de. Yazar, çocukluğunun geçtiği Mardin'in Zivinge köyünden alır sizi, ortaokul ve lise öğrenimini yaptığı Adana'ya götürür; anlattıklarına bakıp, çoğu kez hüzünlenerek tanırsınız oraları: Örfleri, inançları, ilişkileriyle, doğasıyla ve insanlarıyla, elbette Kürdü ve Türküyle.

1941 yılından başlayarak da, İstanbul'dasınızdır **Musa Anter**'le. Savaş yıllarının İstanbul'unu, sonraki yılları, üniversitesi, öğrencileri, yurtları, düşünce yaşamı, aydın-halk ilişkileriyle koca bir kenti okursunuz kaleminden. Büyük Kürt aydınlarıyla tanıştırır sizi. Çoğu, bilmediğiniz şeylerdir anlattığı.

Ve çok partili yaşama da geçildikten sonra onu kâh İstanbul'da görürsünüz, kâh başka bir yerde. 1950'li yıllar, 60'lı, 70'li, 80'li yıllar! Ama her gittiği yerde, attığı her adımda, soluğu zorla tıkanmış bir hakın, Kürt halkının bir parça nefes alabilmesi, kendine gelmesi, giderek kimliğini duyumsaması için çabalar, çırpınır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kolay mı sanıyorsunuz bir Kürt aydını için bunları?

Hayır!

Adım başında tehlikesi vardır işin ve belalar gelip bulur onu: Tutuklanmalar, hapishaneler, işkenceler, çok partili bir yaşamdır girilen; demokrasi vardır denilir; ama görürsünüz ki, bir Kürt söz konusu oldukta, yine de bir farklılık yoktur tabloda. O kavgada Türk aydını da çile çeker, doğru; ama Kürt aydınının çilesi, daha katmerlidir.

Hapishane koşullarında bile boş durmaz; tutar, halka reva görülen acı bir olayı konu edinip, **Kara Yara**'yı yazar. Eser, daha sonra kimi Batı dillerine çevrilecek, tiyatrolarında oynanacaktır. Hapishanelerde manevi destek olur arkadaşlarına. Acıları o da çeker, ama **"bal"** eyleyerek. Niçin? Çünkü, ruh kumaşının dokularına bir **"derviş"** ahlakının sabır ve direncini de sindirmiştir. Ünlüdür: Her hapishaneye girişinde, ilk aldığı eşya bir satranç takımı olurmuş.

"Uzun Yürüyüş"e çıktığının bilincinde!

Ve bu **"Uzun yürüyüş"**ün içinde öldü.

* *
*

Ölüm, yazgımız, er ya da geç; bir diyeceğim yok. Ama **Musa Anter**'in arkasından, böylesi koşullarda yazacağım aklıma gelmezdi. Yaşam ne garip rastlantılarla dolu!

Hey gidi **Musa Anter**, hey!

Başını hiçbir zaman eğmemiş yiğit kişi: Arkanda bıraktığın en büyük miras, hangi koşullarda olursa olsun dimdik ayakta kalışındır. Olsa olsa, kalleş bir kurşun seni düşürebilirdi ki, o oldu. Dört dörtlük bir Kürt olarak yaşadın; ama iki kardeş halkın, Kürtlerin de Türklerin de ortaklaşa sahip çıktığı bir değer olarak öldün.

Arkandan yananlardan anlamalısın bunu.

Nur içinde yat sevgili kirvem!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SEVGİLİ APÊ MUSA...(*)

Ben bunları senin için yazarken, sen çoktan uğruna her şeyini verdiğin nazlı Kürdistan'ın güz rüzgârlarının yalayıp geçtiği Zıvınge'nin toprağıyla örtüşmüştün. Biçimsiz namluların isterik sırıtmaları altında toprakla buluşman hiç hoş değildi. Işıltılı, apak saçlarını bastıran küçücük tabuta nasıl sığdın? Ajansların geçtiği ilk ölümlü resmin bize bin yıllık acılı tarihimizi yeniden anımsattı. Ayakkabıların ayak uçlarında usulcacık duruyordu. Seni vurmuşlardı **Apê Musa.** Gövdeni alkanlara boyamışlardı.

Bak **Apê Musa,** sana layık bir cenaze töreni yapamadık. Seni omuzlarımızda taşıyamadık. Bin yıllık öfkemizi haykıramadık. Çünkü vakitsiz bir pusuya düşürmüşlerdi seni. Kimsesiz bulmuşlar, saflığının ve bilgeliğinin arkasına gizlenerek pusularını atmışlardı.

Bunlar mazeret midir **Apê Musa?** Kesinlikle değil. Sen o gece morgta kanlar içinde yatarken binler başucunda olmalıydı, adını ünlemeliydi herkes. Ulus adına bir şeyler yapanlar yanı başında dizi dizi dururken, Diyarbakır'dan Zıvınge'ye kadar seni sonsuzluğa uğurlayacak bir insan zinciri oluşmalıydı. Bunlar olmadı **Apê Musa,** Torunların seni layıkıyla sonsuzluğa uğurlayamadı. Şimdi ne kadar alınsan azdır.

Ama katiller için zaman, eskiçağ verem hastalığına yakalanmış gibi soluk yüzlüdür, umutsuzdur. Çılgınlık derecesine varan ırkçı bir öfke, tıpkı bir kurt gibi içlerini oyup durmaktadır. Oysa sen ne çok huzurluydun. Dağınık ak saçların, külü, kazağından aşağı dökülen yanık sigaran, askılı pantolonun ve hep ileride tutmak istediğin kırçıl göğsünle baharını yeniden yaşayan bir delikanlı gibiydin. Ve nereden aklına takılmıştıysa, **"Vurularak bana armağan edilecek ölü-**

(*) **Hasan Bildirici**'nin yazısı, ***Özgür Gündem***'in 23 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

müm, kesinlikle sağlığımdan daha çok işe yarar" deyip duruyordun.

Güzel insan **Apê Musa**, öngördüğün gibi vuruldun işte. Gelen ilk haberlere göre Botan gergin. Bütün evler seni fısıldıyor. Diyarbakır, alçaklığı canından bezdiren öfkeli suskunluğu büyütüyor. Metropollerin izbe köşelerindeki **"umutsuz Kürtler"** kendilerini sorguluyor: **"Neden?", "Niçin?", "Ne zamana kadar?"** Anlayacağın **Apê Musa,** sen, ülkenle birlikte ölürken de kazandın.

Mezopotamya Kültür Merkezi'ne götüren Tarlabaşı kaldırımlarında artık göremeyeceğiz seni.

Yeni Ülke'nin konumlandığı Talas Han senden mahrum kalacak. Gururla baktığın, ama az yer veriliyor diye sitem etmeyi asla unutmadığın **Özgür Gündem**'in merdivenlerini ağır aksak bir daha çıkamayacaksın.

Boğaz'ı göremeyeceksin örneğin. Ya da Anadolu yakasındaki evin bir daha seni ağırlayamayacak.

Bunlar çok mu önemli **Apê Musa!** Öteki türlü olsaydı kaç İstanbullu anımsardı seni? Kaçı, **"Böyle bir adam, şu gördüğünüz kaldırımları her gün yeniden, ama çok öfkelice arşınlardı"** derdi?

Anlayacağın **Apê Musa,** sen, seni var eden topraklara döndün. Ateşin çocuğuydun, ateş oldun. Beyaz yeleli bir at gibi Kürdistan bozkırlarında sonsuza dek savrulup dururken, geleceğin bahtiyar torunlarını rüzgârlarında yıkayacaksın! Seni unutmak mümkün mü, **Apê Musa? Kürdistan senin toprağını öpsün?**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KAVGANIN SUSMAYAN KALBİNDE KONUŞACAK O(*)

Şu an **Musa Anter** yok aramızda. Onun sıcak sesi her zaman kulağımızda olacak kuşkusuz, onun ölümüyle ilgili bir şeyler yazmak, çok zor. Biz onu kitaplarıyla analım, sıcak sesi ışık olsun diye genç ömrümüze.

Önce **Musa Anter**'in **"Birina Reş"**inden bahsedelim. Eser Kürt kimliğinin inkâr ve **"ben Kürdüm"** diyen herkesin zindanlara koyulduğu bir dönemde Kürtçe olarak yazıldı.

1965'te ilk basımı yapılan kitabın ikinci baskısı Haziran 91'de yapıldı. Eser Türkiye dışında Çekoslovakya, Belçika, Hollanda, Danimarka, İsveç gibi ülkerde sahneye kondu.

Şahap Balcıoğlu piyesin sahne tasvirlerinden faydalanarak tablolar çizdi. Anter'in **"Birina Reş"**indeki temayı kısaca şöyle özetleyebiliriz:

DP Doğu'da yapısı gereği ağa, bey ve şeyhlere dayanır. Ağanın öfkesi, şeyhin fetvası, beyin bir tas ayran için kral kesilmesi o döneme rastlar.

Musa Anter, bu çelişkilerin derinliğine inerek Kürt insanının çaresizliğini, yoksulluğunu, bu halkının başbelalarının ağalar ve ağanın sırtını sıvazlayan devlet olduğunu; Zino ve Bıro'nun şahsında toplayıp; bir kurtuluş ümidi olarak da Bedo'yu, müjdeler. Bedo, okumak ve kavramaktır. Gayeye ulaşmak için Bedo karanlığa ışıldayan bir yıldızdır adeta. Hem gaye ve hem de kara yaralara melhem olacak doktor...

(*) **Müslüm Yücel**'in yazısı, ***Özgür Gündem***'in 23 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Şimdi **Musa amca**nın bir nevi tarih kitabı olan **"Hatıralarım"**ına geçelim.

Hatıraları her şeyden önce köyden şehire gelen ve zaman içinde şehir hayatı içerisindeki çelişkilerle kendi halk gerçeğini ve sınıf bilincini oluşturması sürecinin anlatımıdır. **Musa amca**nın, kendinin de anlattığı gibi, Adana'ya ilk gittiğinde, onu en fazla etkileyen iki olay vardır.

Biri Hatay, diğeri Dersim. Dersim olaylarına üzülen **Musan Anter**'le alay edip, Seyit Rıza'nın eşi gerilla komutanı Besê'ye küfreden arkadaşlarına tepki gösteren **Musa amca**, onlara mağlup düşmemek için Zübeyde'ye hakaret eder. Bunu bir kasıt olarak düşünen kimseler, **Musa amca**nın 15 gün gözaltına alınmasına neden olurlar. Bu, onun ilk gözaltısıdır.

Daha sonra okuduğu kitaplarda yaşadıklarını birleştirince, günümüzün bilgesi amcamız çıkar ortaya.

Musa Anter'in hatıraları aynı zamanda da faşizme karşı bağımsızlık şiarının simgeleridirler de. 1960-70-80 bu üç dönem ve bu üç dönem içerisindeki Kürt kimliğinin nasıl korunduğunu ve insanın en doğal hakkı olan kendi tarihini bilme, diliyle konuşma gibi yetilerine karşı kazılan mevzilerin nasıl çoğaldığını bilmek istiyorsak ve de **Musa amca**nın hatıralarında bahsi geçen tarihçi **Arnold Toynbee**'nin, **"bir millet için en büyük zulüm, tarihlerinin düşmanları tarafından yazılmasıdır"** sözüne biraz olsun inanıyorsak, **Musa amca**yı ve hatıralarını daha iyi okumalıyız kuşkusuz.

Musa amcanın ikinci **"Hatıralarım"** kitabı ise birincinin devamından çok dünle bugünü birleştirmesi yönünden önemli. Dil olarak Türkçe'yi güzel kullanmış. Konuştuğum bir dilbilimci, **"keşke Musa Anter hep Kürtçe yazsa da bundan sonraki nesil, dili kolay öğrense"** diyordu. Türkçe yazmıştı hatıraları. Kürtçe de yazmayı düşünüyordu. Ömrü yetmedi. Dayanamadılar varlığına. 74 onurlu yılı kıskandılar.

Birgün hoca bir paraya ihtiyacın olmaz mı diye sormuştum, te-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

lefonda hatıraların 2. kitabından bir bölüm okuyarak, **"bol para ile yaşamaya gayem yoktur. Böyle bir hissi kabahat sayarım"** demişti.

Hatıralarında **Faik Bucak**'tan sık sık bahseder ve onun , **"Eşka Welat, kefen kırasê meye mırın Xemli û Xelat - Vatan aşkı, kefen gömleğimizdir; ölüm bize süs ve şereftir"** bu gün ne kadar yakışıyor bu söz ona.

Kitaptan bir örnek vererek onun şehadetini analım.

"— Kürt mü? Kürt var mı, ne demek Kürt?

— Kürt var ya. İşte biz Kürdüz.

— Allah Allah, peki sizin diliniz, radyonuz, gazeteniz var mıdır?

— Var ya! Bağdat ve Erivan radyoları Kürtçe yayın yapıyorlar. Biz hep Kürtçe konuşuruz ve Diyarbakır'da gazetemiz Kütçe yazıyor.

— Peki Diyarbakır'daki gazetenizde kim Kürtçe yazıyor.

— **Musa Anter**, yazıyor."

Böylesine halkın yüreğinde yer yapan amcamız **Musa Anter** tıpkı; Ciğerhun ve Ahmede Xan-ê gibi halkın yüreğinde, Kürdistan'ın dinmeyen sesinde olacaktır. Tarihe karşı alacaklı olan ve kaybedecek hiçbir şeyi olmayan Kürdistan halkının bilge adamı, devrimci kişiliği ve tıpkı Melle Abdullah gibi kayaları tırmalayan yüreğiyle **Musa Anter** ölmeyecek. Sen varsın **Apê Musa**. Çünkü Kürdistan var. Çünkü egemen güçlerin, "ilk kurşundan" sonra üzerine saldığı kanlı katiller düzeninin son çaresizliğidir.

Biliyorsun **Apê Musa**.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

MUSA AMCANIN ARDINDAN(*)

21 Eylül sabahı saat 08.00'de Hollanda'nın Amsterdam kentindeki bir derneğin duvarına asılı panodaki bir yazıyı görünce irkildim; **Musa Anter** öldürülmüştü. Gördüklerime inanamadım. Eski bir yazı gibi geldi bana. Şaşkın halimle panoya yaklaştım. **Gündem** gazetesinden çekilen bir faks yazısıydı.

Musa amca öldürülmüştü. Okuduklarım gerçekti. Ama ben hâlâ inanmak istemiyordum. Kuşkularımı gidermek için telefonun başına koştum. Gazete bürolarını aradım. **Musa amca** öldürülmüştü. Telefonar yazılanları doğruluyordu. Ama ben hâlâ inanmak istemiyordum.

Bir odada uzun bir süre tek başıma düşündüm. Hiç kimse ile konuşmak istemiyordum. Daha önce gitmeyi düşündüğüm Mumyalar Müzesi'ne gitmekten de vazgeçtim. Dünyam kafamla birlikte allak bullak olmuş, iştahım kesilmişti. **Musa amca**nın beni bu kadar etkileyebileceğini daha önce hiç düşünmemiştim. Ve bir sıkıntı bastı beni. Kalmak istemedim artık Amsterdam'da. **Musa** amca Diyarbakır'da kurşunlanırken, Avrupa'da yaşamaktan utandım. Bilge amcam, kibar, zarif, moral kaynağı, ölüyü bile güldüren, ülkemin ak saçlı tarihi **Apê Musa** öldürülmüştü demek ki. Tanışmasaydım, konuşmasaydım, tartışmasaydım, gülmeseydim onunla, belki de bu kadar etkilenmezdim ölümünden, diye düşündüm. Ve tanıştığımız ilk gece bir film şeridi gibi geçti gözlerimin önünden. Yaklaşık 6 ay, aynı gazetenin aynı sayfasında yazmıştık. Cezaevinden tahliye olunca beni evine davet etmişti. Birkaç dostla birlikte Kartal'daki evine gitmiştik. Antikalarla süslü geniş salonunda güler yüzü, tatlı esprileriyle karşılamıştı bizi.

(*) **Selim Çürükkaya**'nın yazısı, ***Özgür Gündem***'in 27 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

Henüz oturmamışken, **"Bir makalende Şerafettin Elçi ve Tarık Ziya Ekinci'yi ağır bir dille eleştirmiştin, seni eleştiriyorum"** dedi. Gülerek, **"Musa amca, benim literatürümde eleştiri yok. Övmüştüm onları"** dediğimde, **"Aman ha, sakın beni övmeye kalkmayasın"** dediğinde hep birlikte kahkahayı patlatmıştık. Biz henüz gülüyorken, **"Bak, diyorsunuz ki,** 'Biz, sıfır noktadan başlayarak mücadeleyi bu noktaya getirdik.' **Doğrudur. Dediklerinize aynen katılıyorum. Yalnız göremediğiniz bir yanlışınız var."** Sözünü keserek, "yanlışımızı söyleyin görelim" dediğimde, ancak büyük bir bilgenin söyleyebileceği, ilerde vecize olabilecek o ünlü sözünü söyledi: **"Bizim mücadeleyi eksi kaçtan sıfıra kadar getirdiğimizi hesaplamıyorsunuz."** Bu tek sözün içinde toplumumuzun derin bir analizi vardı. Kendisine hak verdim. O anlatmaya devam etti: "'Biz Kürdüz' **dediğimizde 5-6 kişiydik. Okulda lanetleniyor, aşağılanıyorduk. Bugün herkes** 'Ben Kürdüm' **diyebiliyor. Biz, pis, kirli ve zehirli suda yaşayan, daha doğrusu yaşam mücadelesi veren balıklardık. Siz ise; temiz, berrak suda yaşayan balıklar gibisiniz. Bundan dolayı etimiz farklıdır."**

Bilgeyi can kulağıyla dinledikten sonra, **"Tamam amca, siz bir kuşağın temsilcisisiniz. Sizi ve kuşağınızı anlamaya çalışıyoruz. Aynı zamanda kuşağınızın, kuşağımızı anlamasını istiyoruz. Çok zor koşullarda, sizin deyiminizle,** 'pis, kirli, zehirli bir suda' **yaşam mücadelesi vermişsiniz. Bunu kabul ediyoruz. Biliyoruz, görüyoruz ve okuyoruz. Bizim kuşağın, sizin topraktan farklı olarak, parti, cephe, ordu araçlarını yarattığını, bu araçların o pis, kirli ve zehirli suyu attığını ve suyu hızla arındırıp temizlediğini, bugün hem bizim kuşağın, hem sizin kuşağın temiz bir suda yaşama imkânına kavuştuğunu kabul etmemiz gerekir."**

"Kabul ediyorum. Bir daha kabul ediyorum" dedi sevinçle. Bu sevinci; ülkemizdeki kuşaklar arasında iletişimsizliğin, anlaşılmazlığın sonlandığını görmenin sevinciydi. Ve **Musa amca**, 15 Ağustos'ta gençlik çağına girmiş bir gencin canlılığı, bir erişmişin

bilgeliğiyle halkının dili, gözü, savunucusu, davacısı ve yargıcı olmaya çalıştı. O, kendi başına bir ekol, tarihi bir hazine, bir mizah ustası, düşmanını bile incitmek istemeyen Türk ve Kürt halkının, gerçek kardeşliğinin savunucusuydu.

Onu katledenler neden katlettiklerini çok iyi biliyorlar. Biz de en az onlar kadar biliyoruz. Ve herkesin çok iyi bilmesini istiyoruz ki, güneş balçıkla sıvanamaz. Gün geçtikçe gerçeğin güneşi bütün aydınlığıyla karanlığı dağıtıyor. Ve insanlarımızı öldüren yarasalar karanlıkla birlikte yok olup gidiyorlar.

MUSA AMCANIN KATLEDİLİŞİNİN ARDI(*)

Musa amca artık aramızda yok.

Bu duruma alışmamızı istiyorlar; kanıksamamızı ve sinmemizi...

Alışamayacağız... alışmamalıyız.... Daha ötesi toplumun alışmışlık duygusunu ve bu alışmışlıkta teslimiyetçiliği de ne yapıp edip parçalamak gerekiyor. Güçlüden değil, doğrudan ve haklıdan yana olmalıyız. Bu vesileyle bir kez daha, aydın olma ahlakıyla bu sorumluluğun yerine getirilmesi arasındaki dolaysız bağa iştirak etmek gerekiyor; **Musa amca**nın kaleminin binlerce çoğalması gereğinin anısına...

* *
*

Musa Anter'in katliyle karşımıza dikilen en yalın gerçek, kontrgerillanın gözünü ne çok kan bürüdüğü, ne çok pervasızlaştığıdır öncelikle. Belki de bir kalp kriziyle beş gün veya beş ay sonra hayata gözlerini yumacak denli yaşlı, 74 yaşındaki bu çınar ağacını katledebilmenin başka bir ilk açıklaması olabilir mi? Ama tabii bu bir sonuç sadece. Söz konusu cinayet(ler)in velev ki, tetiği çekenler çapulcu, koşullandırılmış, hastalıklı tipler bile olsa kontrgerilla tarafından gerçekleştirildiği açık olduğuna göre daha öte bir sorgulama şart. Ne oldu da bu noktaya varıldı?

(*) **Erdoğan Tatlav**'ın yazısı, ***Özgür Gündem***'in 27 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

* *
*

Kürt ulusal kurtuluş inisiyatifinin yükselişine paralel TC tarihsel haksızlık ve totaliter mirası temelinde bütünsel bir tıkanışın içine girdi. Eğer ki, söz konusu Kürt inisiyatifi öncekiler gibi yerel ve ilkel bir atılım olsaydı, kuşkusuz TC, bilinen yetenekleriyle onu ezer ve kendi yeniden üretimini de sağlardı. Ne ki, bu kez kazın ayağı farklı. Nitekim geride kalan 8 yılda ulaştığı kitleselleşme ve kurumlaşmada ulusal hareket, artık 70 yıllık şovenizmin geleneksel umutlarının çöküşünü de beraberinde üretmiş bulunmaktadır.

Kemalistinden liberaline, dincisinden faşistine ve ne ilginçtir kimi solcusu, sendikacısına kadar geniş destek güçleri ve ekonomik performansına rağmen TC devleti, Kürt ulusal hareketinin bu yeni, çağdaş inisiyatifi karşısında geçmiş konumunu sürdürememenin, buna karşılık parçalanma sürecine girmiş olan geleneksel iç dengeleri nedeniyle yeni politik açılımlar da üretememenin handikapına gelip dayanmış bulunmaktadır.

Çözüm yönelimi için tek bir yol vardır, o da demokrasidir; ne ki, ulusal kurtuluşçu inisiyatifin ulaştığı güç ve sergilediği başarının korkusu ve tabii en az bunun kadar önemli nesnel bir faktör olarak ekonomik altyapı ve siyasal dengelerinin mevcut konumu nedeniyle, TC buna yönelememektedir; çünkü ipleri elinde tutup tutamayacağına ilişkin en küçük bir güvencesi yoktur. Atacağı geri adımların, İspanya-Bask burjuva demokratik özerklik projesinin sınırlarını aşarak (sosyalizmi de üretebilecek olan) tam bir kopuşa yol açması korkusunu yaşamaktadır. Bu bağlamda tarihinin en şaşkın, en aciz ve bunun da sonucu olarak en zalim en kıyıcı dönemini yaşamaktadır. Bu minval üzere politik odaklarına kendini reforme edecek kapıları açmayan dengeleri ve gelenekleriyle devlet, sorunun çözümünü militarizm bataklığında aradıkça, yaşadığı handikapın daha da içinden çıkılmaz hale gelmesine neden olmaktadır.

Ortalık tam bir toz dumandır. Geleneksel politikanın çaresizliğinde siyasal süreç, 8 yılın sonunda burnu sürtülmüş, acz içinde ve

bundan dolayı da alabildiğine saldırgan ve tahammülsüz, toplu kıyımları açıkça telaffuz edebilecek kadar şaşkın ve görece yapabilecek denli gözü dönmüş güçlerinin provokasyonlarına en uygun hale gelmiş bulunmaktadır.

Kontrgerillanın tam da demokratik iddialı hükümeti iyiden iyiye teslim aldığı, basın ve TV kanalları üzerindeki denetimini en üst düzeye çıkardığı bir gerçeklikte, ulusal kurtuluşun yığınsal gücü ve taktik başarıları karşısında devletin geleneksel siyaset ve güçlerinin paradoksal bir çözülüşü yaşanıyor, Kontrgerillanın birdenbire tırmanan vahşetinde, devlet güçlerinin bu engellenemez çözülüşünün temel bir rolü var.

Yükselen halk hareketine vuran gerçek devlet güçleri, tam da tek vücut olduklarını sandıkları noktada arkalarından başlayan bu çözülüşün paniğinde daha da pervasızlaştılar. "Kürt realitesi"nin telaffuzundan "PKK ile ateşkes önerisi"ne kadar devletin en üst kademelerinde başlayan arayışlar kontrgerillanın paniğini en uç noktaya çıkarmış bulunmaktadır. Halen devlet politikasını belirlemekte olan bu güçlerin ayaklarının altındaki zemin artık kaymaya, süreç tersine dönmeye başlamıştır; kontrgerilanın halen zirvede olan güç ve politikasının sonuna gelinmiş bulunmaktadır. Bundandır ki, çözülüşü engellemek için yoğunlaşan provokasyon ve katliamlarla devlet içinde farklı önerilerin etkinlik kazanmasının önünü almaya, askeri darbe de dahil her şeyi düşünüp süregelen iktidarlarını sürdürmeye çalışıyorlar. **Musa amca**nın katledilişi, işte bu çözülme dönemecinde iyice ipini koparmış vahşetin bir karşı atağı oldu.

Peki başarılı olmalarının koşulu var mı? Taktik süreçlere ilişkin mutlak konuşmak elbetteki yanlış, ancak bütün veriler aleyhlerine. Daha ötesi Kürt halkının bu ulusal simgesini, 74 yaşındaki bu çınar ağacını öldürerek gerçekteki her Kürt bireyindeki ulusal uyanışa benzin dökmüş, uluslararası kamuoyu nezdindeki dayanaklarını daha da zayıflatmışlardır. Önümüzdeki günlerde onu öldüren ve öldürtenler, **Musa amca**nın ölüsünün yazılarından da büyük bir özgürlük dinamiği haline geldiğini görecek, halkın mücadeleye daha yoğun

katılımı, tıkanmış devlet politikasının daha yoğun çözülüşünü yaşayacaklardır.

* *
*

Değinmeden geçemeyeceğim: Pazartesi günü, kendisi ve başyazarı olduğu **Hürriyet** gazetesi açısından ilginç, sağduyulu, sorumlu, duygulandıran bir yazısını okuduk **Oktay Ekşi**'nin.

Kürdistan'daki cinayetlerin, Hizbullah vb'yi **"tetikçi olarak kullanan gizli devlet servisleri tarafından işlendiği inancını"** başta ihtiyatla karşıladığını, ancak **Musa Anter** cinayetinden sonra buna inanmaya başladığını söylüyor ve **"Musa Anter'i de devletin o menhus gizli gücünün öldürdüğüne inanmaktan kendimizi alamıyoruz"** diyor.

Oktay Ekşi eğer ki, bu iyicene zıvanadan çıkan gelişmede zevahiri kurtamaya yönelik bir şov içinde değilse (ki öyle olmadığına inanmak istiyorum) açık ki, şu bulunduğu noktada duramayacak, önümüzdeki günlerdeki gelişmelerce gerçeğe daha çok çekildiğini görecektir.

Peki ama akan bunca kanın üzerinde, başta **Hürriyet**, Babıâli basını, militarist güçlerin ağzından yalan, eksik, kışkırtıcı, bölücü habercilik anlayışını sürdürecek midir? Bugün bile aksi umutlar üretmek için ne yazık ki, iyimser olamıyor ve anımsatmaktan da kendimizi alamıyoruz: İşlenen cinayetler ve sergilenen zulüm, basın ve politikacıların desteği, aydınların sessizliği zemininde böylesi uç boyutlarda sürme olanağı buluyor. Bu durumda Kürtlerin ayrı bir ulus dolayısıyla buradan gelen tam eşitlik hakları olduğunu kabul etmekeyen herkes gibi **Oktay Ekşi** de dahil Türk aydınları süregelen vahşet zincirinin dışında mı acaba?..

MUSA ANTER'LE GİDEN...(*)

MGK'nin en son toplantısında alınan kararlardan ve yayımlanan bildiriden sonra aramızdan birinin daha gideceğini anlamak için kâhin olmaya gerek yoktu. Bilinmeyen, yalnızca **"kontrgerilla"**nın listesinde sırada kimin olduğuydu. Geçtiğimiz hafta sonu bu sorununun karşılığını sarsılarak öğrendik: **Musa Anter!**

* *
*

Musa Anter'in ölümüyle, ender yetişen bir bilgesinden yoksun bırakılan yalnızca, hakları için savaşan Kürt halkı değil. **Musa Anter**'in ölümü Kürtlerle **"barış"** arayan Türkler için de yeri doldurulamayacak bir kayıp.

Yarım asrı geçen siyasal ömrü boyunca çektiği onca çileye, eziyete, zulme karşın iki halkın dostluğunun değerine inancını bir an olsun yitirmeyen **Musa Anter**, belki de Kürtlerden daha çok Türkler için **"barışçı bir geleceğin teminatı"**ydı.

Kimi zaman sivrileşse de, hiçbir zaman acılaşmayan, çiğleşmeyen diliyle **Musa Anter**, Türk halkı karşısında Kürtlerin elçisi, her iki halkın gelecek vaatlerinin müjdecisiydi. Türkler, Kürtler nezdinde böyle **"eşi bulunmaz"** bir elçiden yoksun kalmanın nasıl bir boşluk olduğunu zaman geçtikçe çok daha iyi görecekler.

Musa Anter'in öldürülmesi **Gündem** için de doldurulması güç bir boşluk. Bu, artık, gülümseyerek okuyabildiğimiz pek az sütunumuz olacağı anlamına geliyor... En sert siyasal eleştirileri Nasreddin Hoca'ya özgü bir mizah duygusuyla, en kaba hakikatleri bir Os-

(*) **Ertuğrul Kürkçü**'nün yazısı, ***Özgür Gündem***'in 27 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

manlı çelebisinin inceliğiyle dile getirmeyi bilen, hatta küfretmesi gerektiğinde bile **Neyzen Tevfik** vari bir feylesofluğu elden bırakmayacak bir yazarımız artık yok. Yakın gelecekte de olmayacak.

Çünkü **Musa Anter** yalnızca bir yazar değil, Kürt halkının bütün hayatının canlı hafızası, onun uygarlığa açılan ufkuydu; **Musa Anter** yalnızca bir politikacı değil, politikayı kültürle, edebiyatı politikayla ilişkilendiren bir kültür ve sanat insanıydı da. Bütün bu niteliklerin bir tek kişide, hem de akıl ve mizah duygusuyla bir araya gelebilmesi için **Musa Anter**'in yaşadığı hayatları yaşamak gerek. Böyle kaç insan vardı?

* *
*

Musa Anter'in ölüm fermanını imzalayanlar, **"barış şaati"** gelip çattığında belki de onu öldürmekle en büyük fenalığı kendilerine etmiş olduklarını anlayacaklar; ama çok geç olmuş olacak.

"Devletin bölünmez bütünlüğü" adına cinayeti meşrulaştıranlar, gün gelip iki halk arasında yeniden barış kurulurken, kendileri için **"insaf"** dilemek üzere dönecek bir yüz aradıklarında kimseyi bulamayacaklar.

Oysa **Musa Anter** sağ oldukça böyle bir umutları olabilirdi. **Musa Anter**'in bilgeliği, iki halkın kardeşliği adına, **"yeğen"**inin katilleri için bile bir bağışlayıcılığı içerirdi. Ama **"yeğenler"**i **Musa Anter**'in katillerini hiçbir zaman bağışlamayacaklar...

"YA DEVLET BAŞA YA KUZGUN LEŞE" DEĞİL(*)

AKAN KANA EKMEK DOĞRADILAR

Benimki belki de bir tuhaf inanç. Ben, hiçbir insanın, gözlerini kan bürümüş de olsa, işkenceci de olsa, yüzlerce insanın katili de olsa, **Musa Anter** gibilerine kıyabileceğine inanamazdım.

Musa Anter'i yirmi üç yaşlarındayken tanıdım. Dostluğumuz o gün bu gündür sürüyordu. Dünyaya hep iyilikle bakan bir kişiydi. En karanlık, en zalim günlerde bile o hep aydınlık, o hep umutlu, hep inançlı olurdu. En kötü insanda bile bir iyi yan arar bulur, o insanı o küçücük iyi yönüyle sevmeye, anlamaya çalışırdı. En koyu karanlıkların sonunda, en ucunda bir ışık arar, bulur, en yoğun karamsarlıkta bir umut parlatırdı.

Hiçbir zaman ırkçı olmadı

O çekmiş, acılar yaşamış, zulümler görmüş zulme, acılara, aşağılanmalara yenilmemiş bir halktandı. Yenilmemişliğin, boyun eğmemişliğin aydınlığını, onurunu taşıyordu. Ermiş kişiliği, boyun eğmemişliğin büyük onur payından kaynaklanıyordu. Halkının kültürüne inanıyordu. Bu kültürün dünya kültürüne katkısı olacağına da inanıyordu. Hiçbir zaman ırkçı olmadı. Ulusalcılıkla ırkçılığı birbirine karıştırmadı. Hep sosyalist, hep demokrat kaldı. "Apê Musa" Kürtler ona hep "Musa Amca" derlerdi; yumuşak huylu bir kişiydi. En aykırı bir söze, bir davranışa hep yumuşaklıkla bakardı. Kimi zamanlarda, bu çok az olurdu, öfkesi yumuşaklığının derecesini aşardı. Düşüncelerine sonuna kadar, inatla bağlıydı. Etiyle kemiğiyle kendi kültü-

(*) **Yaşar Kemal**'in yazısı, ***Cumhuriyet***'in, 26 Eylül ve 27 Eylül 1992 tarihli sayılarında yayınlanmıştır.

rünün, kimliğinin yok almasına karşıydı. Savaşımı sonuna kadar eksilmeden, ölümüne kadar sürdü. Ölümü de işte bu yüzden oldu. Apê Musa mutlu öldü. Savaşımının sonunu görmedi ama ışığını gördü. Daha önce söyledim ya, onun huyuydu karanlıkların ardındaki, hem de yedi kat karanlığın ardındaki ışığı görmek.

Şırnak'ı yerle bir edenler gibi

Onu öldürenler, onu öldürtenler hiç iyi etmediler. Onu öldürenler, onu öldürtenler Türkiye'ye de kıydılar. Aynen Şırnak'ı basıp yerle bir edenler gibi. Göle'yi kan gölüne çevirenler gibi. Doğu Anadolu'yu kan gölüne dönüştürenler gibi. Bunlar Türkiye'ye çok kötülük ediyorlar. Türkiye'nin kanına ekmek doğruyorlar. Türkiye yirmibin nüfuslu bir ilini basamamalıydı. Bu, ülkeleri zapteden, milyonlarca insanı öldüren kanlı diktatörlerin işinin tıpkısı bir iştir. Türkiye bu yola sokulmamalıydı. Yirmi birinci yüzyıla girerken bu kara leke alnımıza sürülmemeliydi. Bu çağda işte insanlık, böylesi insanlık dışı davranışları kambul edemez, hiçbir zaman da bağışlamaz.

Türkiye ve insanlık, **Musa Anter** gibi barış güvercinlerinin de ölümünü bağışlamaz. Çünkü, bu kadar zulmü yaptıktan, bu kadar kan döktükten sonra nasıl birbiriyle bağdaşır? Amanın daha yol yakınken, amanın daha herşey bitmemişken, Musa Anterlerin kanlarının hatırı için, bin yıllık kardeşliğin sevgisi uğruna, gelecekteki kardeşliğin güzelliği umuduna bu işe son verelim. O kadar zor bir iş değil Türk-Kürt anlaşması. Böylesine, bu işi zora sokan, Türk halkını da, Kürt halkını da yetmiş yıldır inleten kadim baskıcılıktır. Bugünlerde de başımıza bu belayı açanlar, bu gözü dönmüş baskıcıların kalıntılarıdır.

Anadolu'nun toprağı bitektir

Anadolu toprağı hoşgörünün, kardeşliğin, çeşitli öğelerin kaynaştığı, demokrasinin boy atabileceği bitek bir topraktır. Ahmaklık yapıp da bu toprağın kültürlerine, hoşgörüsüne kıymayalım.

Kürtler ne istiyorlar, diye hep soruyorlar. Ben bunu iyi biliyorum. **Musa Anterler** ne istiyor, Kürt halkları ne istiyor biliyorum. Artık bu çağda çok şey istemiyorlar: Dillerini istiyorlar. Kimileri diyor ki, işte dillerini konuşuyorlar ya! konuşuyorlar. O konuşmayı da şanlı generaller yasaklamışlardı ya! Şanlı ve vatansever generaller... Dil istemek, konuşabilmek değildir. Bir topluluğun bir dili olması, salt konuşmakla olmaz. O dilin sözlü ya da yazılı edebiyatı olur. Bütün Osmanlı çağından cumhuriyete kadar Kürt dilinin hem sözlü hem yazılı edebiyatı olmuştur. Bir topluluğun dilinin olabilmesi çin, o dilin okulları olması gerekir. İlkokuldan üniversiteye kadar, akademileri, enstitüleri olması gerekir. Dil kurumları olması gerektir.

Kürtlere gelince; geçmişinde gelişmiş, dahiler yetiştirmiş bir yazılı edebiyatı var. Dünyaca ünlü şairleri var. 16'ncı yüzyılın büyük şairi Ahmet Hani bunlardan biridir. Sonra 12'nci yüzyılın büyük divan şairi -bunlar şiirlerini hep Kürtçe yazmışlardı- **Melle Cizrevi, Fagiy Teyran... Fagiy Teyran**, bütün ömrü boyunca şiirlerini hep kuşlara adamış, kuşlar üstüne şiir söylemiştir. Bütün bu andığım şairlerin türbeleri, Doğu Anadolu'da, evliya, peygamber türbeleri gibi ziyarettir. Her yıl bu türbeleri yüzbinlerce kişi ziyaret eder, kurban keserler.

Kürtlerin sözlü edebiyatları da çok zengindir. Homerik epopeler dünyada iki ulusta yaşıyor daha: Biri Kürtlerde, öteki Kırgızlarda. Sonra Kürt türküleri, ağıtları, halay türküleri, masalları, hikayeleri... Kürtlerin folklorları da Türk folkloru kadar zengindir.

Dünya bin çiçekli bir kültür bahçesidir. Her çiçek bir renk, bir çeşitlilik, bir koku taşır. Onbin çiçekten biri eksik olursa insanlık kültürü bir renk, bir koku yitirir. Yüz tane yitirirse, insanlık kültürü fakirleşir. Emperyalizme kadar kültürler hep birbirlerini beslemiş, birbirinin gelişmesine, zenginleşmesine yardımcı olmuştur.

Yetmiş yıldır Kürt kültürüne, diline izin verilseydi, bu iki kültür, aynı toprakta geliştikleri için, aynı havayı soluduklarından dolayı birbirlerini besler, geliştirmezler miydi? Anadolu özgül kültürlerin vatanı olamaz mıydı? Kürt kültürü yetmiş yıl içinde belki de insanlığa bir

Nazım Hikmet, Sait Faik, bir **Orhan Veli**, bir **Ahmet Arif**, bir **Melih Cevdet**, bir **Fethi Naci** sunabilirdi. Böylesine bir kültür Anadolu için kötü bir şey mi olurdu? "Türkler, **Mustafa Kemal Atatürk**'ün dışında, ulusal Türk kültürüne, diline goreken önemi verdiler mi?" Yetmiş yıllık baskı, Türk kültürünün üstünden de silindir gibi geçti ya ezemedi. Kürtlerin dilini, kültürünü yasakladığı gibi, Türklerin halk kültürünü yasaklamak baskının elinden gelmedi de, onun için.

Sanırım dünyada Kürt halkıyla Türk halkı gibi içiçe geçmiş, etle tırnak olmuş, bin yıldır kardeşçe yaşayan iki halk daha yoktur. Öyleyse bu kavga dövüş ne?

KÜRTLER İNSANİ HAKLARINI İSTİYOR

Bu, bir demokrasi sorunudur, başka hiçbir şey değil. Biraz da bu bir ırkçılık sorunudur. Bir bağnazlık, bir bugünkü dünyayı kavrayamama sorunudur.

Kürtler ne istiyor?

Kürtler, insani haklarını istiyor. Dilini istiyor, kültürünü istiyor. Bir de hükümetlerin Batı'ya verdiği ekonomik önemin onda birini de Doğu'ya vermesini istiyor. Çünkü, diyor Kürtler, burası da vatan toprağıdır. İyice anlaşıldı mı, Kürtlerin bu dedikleri, vatansever kardeşler? Kulağınız duyuyor mu, Kürtler bu vatanı bölmek istemiyorlar, bu da, bu da iyice anlaşıldı mı?

Kulağımıza küpe olmasını istediğim aşağıdaki sözleri herkesin bilmesini istiyorum: Yirmi birinci yüzyıla insanlık daha bilinçlenerek giriyor. İnsanlık, dünyanın bin bir renkli bir çiçek bahçesi olduğunun bilincine vardı. Türlü kültürlerin yok edilmesine karşı bu bilinç de örgütleniyor. Doğamızı korumanın yaşamımızın birinci koşulu olduğu bilincine nasıl varmışsa insanlık, kültürleri korumanın da aynı olduğunun bilincine çoktan vardı ve savaşım veriyor.

Bundan sonra insanlık hiçbir dilin, kültürün yok edilmesine izin

vermeyecektir. Bugün insanlık ya şöyle ya da böyle ezilmekte olan yaralanmış Kürt kültürünün yanındadır, savaşımını vermektedir. Bu savaşım daha büyüyecektir. İnsanlık çiçeklerinin, kendini var edenlerin har vurulup harman savrulmasına izin vermeyecektir. Bu inatçı dövüşünde de insanlığın önüne geçecek hiçbir güç olmayacaktır.

Ne zararımız olur?

Bir şey daha sormak istiyorum; şu Kürtlerin dilini versek, kültürünün gelişmesine yardımcı olsak ne zararımız olur? Bütün Osmanlı çağında ne zararımız olmuş ki!.. Bundan kültürümüzün çıkarı olur, diyorum.

Bir de Apo sorunu var. Apo ateş kesmedikçe biz Kürtlere demokratik hak veremeyiz. Böyle bir düşünceye, mantığa kargalar değil, serçeler bile güler. Apo'yla bizim demokrasimizin ne ilgisi var? Kürtlerin kültürel, insani haklarını istiyor diye mi? Bilmiyorsunuz, biz dünyadaki, aşağı yukarı bütün insan hakları anlaşmalarını imzalamış bir ülkeyiz. Orada bir Apo maddesi var mı? Yarabbi ne mantıksızlık.

Bir de Kürtlere insan haklarını verirsek sonunda bağımsızlık isterler deniyor. Şimdi Kürtlere insani haklarını vermeden isteyemezler mi? Üstelik de insanlık karşısında haklı çıkmazlar mı? Büyük insanlık onların yanında döğüşmez mi?

Hani Kürt realitesini tanımıştık? Tanımak böyle mi olur? Ülke kan gölüne dönüştürülerek mi olur? Ülke bir işkencehaneye, zulümhaneye çevrilerek mi tanınır Kürt gerçeği?

Bu kan gölünü kurutmak zorundayız, kaynağını keserek...

Nasıl mı? Masaya oturarak. Kiminle mi? Kürtlerle. Hangi Kürtler mi? O, kolay bir teknik sorun. Herkesle, bölgelerden seçilen temsilcilerle... Ne bileyim ben, on beş milyonluk güçlü, sağlıklı bir kitleyi temsil edecek kişileri bu ülkede her zaman bulabiliriz, hem de yakınımızda. Bakın size söyleyim; **Musa Anter** öldürülmemiş olsaydı söylediğim barış işi daha kolaylaşmış olurdu. Barış masasında onun vicdanı hem Türk, hem Kürt halkını temsil edebilirdi.

Gazeteci arkadaşların dedikleri gibi, hükümetin korumasındaki bir örgüt öldürmezse eğer, Kürtlerle Türkleri barıştıracak daha birtakım insan var Türkiye'de. Elimizi çabuk tutarsak iyi olacak.

Gün geçtikçe bu anlamsız, bu pis savaş bize çoğa mal oluyor.

Gerilla savaşı kolay bitmez

Bu gerilla savaşı, deneyler bize gösterdi ki, yani dünyadaki deneyler, kolay bitmiyor. Bitmeyecek de... Bir de jenosid var, bir kısım aklı evvellerin önerdikleri gibi, yani Cudi Dağı'nda ot bitirmeyeceklerini söyleyenlerin söyledikleri gibi, Şırnak'ın bir başlangıç olduğunu söyleyenlerin davrandıkları gibi.

Ön dört milyon Kürdün hepsini öldürme olanağı yok. On beş milyon Kürdü insan haklarından vazgeçirmek olanağı da yok. Kendi kimliklerini isteyen, buna kelle koymuş insanı hiçbir biçimde, herhangi bir korkuyla, zulümle, ölümle sindiremez, isteklerinden vazgeçiremezsin.

Kardeşler, vatanseverler, solcular, sağcılar, şucular, bucular; gözlerinizi seveyim, başımıza yetmiş yıllık kötü yönetimler açtı bu belayı. İşler çok kötüye gidiyor. Başımıza geleceği, birkaç yıl içinde başımıza geleceği söylesem, tehdit ettiğimi söyleyecek bazı kötü niyetli ağzıkaralar çıkacaktır.

Gelin kardeşler hep bir olalım. Kürtler eninde sonunda elimizden alacakları ya da bizim severek vermemiz gereken haklarını istiyorlar. Kardeşlerimizi, daha uzun bir süre bu haktan mahrum etmeyelim. Yazık. Onlar bizim bin yıllık kardeşimiz değil mi?

Bakın, yirmi birinci yüzyıla bu kanlı ellerle girmeyelim. Yirmi birinci yüzyıla kardeşleri birbirlerine öldürterek girmeyelim. Yirmi birinci yüzyıla alnımızda kardeş kanının kapkara lekesiyle girmeyelim. İnsanlık karşısında boynumuz bükük olmasın. Yirmi birinci yüzyılda insanlık, insan hakları, insan kültürü üstüne daha çok titreyecek. Artık dünya çok küçüldü. Burada aşağıladığın, zulmettiğin, haklarından mahrum ettiğin kişilerin haklarını, dünyanın öbür ucundan sana soruyorlar.

Bu çağda demokrasiyle yönetilmek bir ülkenin en büyük onurudur. Onbeş milyon insanın, insani haklarını veremezsen, demokrasiyi nasıl gerçekleştirebilirsin?

Artık insanlık, "Ya devlet başa ya kuzgun leşe" demiyor, diyemiyor, dedirtmiyorlar.

Gerçekten biz ülkemizi **Musa Anter** kadar sevebiliyor muyuz? Ya demokrasiyi?

Bu çıkmazdan kurtulacağız. Çünkü ben bu ülkenin Musa Anterlerine çok güveniyorum. Türk olsun, Kürt olsun, kim olursa olsun; yaşasın Musa Anterler, Apê Musalar.

KÜLTÜRLER BİRBİRLERİNİN TAMAMLAYICISIDIR(*)

Musa amca ile yapılan son söyleşi bu ayki **Yaba Öykü** dergisinde yayımlandı. **İsmet Aslan**'ın yaptığı bu söyleşinin kültürle ilgili bölümlerini yayımlayarak **Musa amca**yı bir kez daha anmak istiyoruz.

***İsmet Aslan*- Sayın Anter, Yukarı Mezopotamya Kültür Merkezi (MKM) kuruldu. Ardından 18 Nisan 1992 tarihinde Enstitüya Kurdi (Kürt Enstitüsü) geldi. Ayrıca Kürt Kültür Vakfı'nın kuruluş başvurusu yapıldı. Bu üç kurumun da kurucusu ve yöneticisisiniz. Bize bu üç kurumun kuruluş amacını, kuruluş sürecini açıklar mısınız? Ne tür çalışmalar yapacaksınız?**

Musa Anter: Aslına bakarsanız asırlardan beri Kürt kültürüne ambargo konulmuştur. Bilhassa cumhuriyet devrinde inkâr edilmiştir. Sürekli **"Kürt yok"**, **"Kürtçe yoktur"** dediler. Ben bunların yerinde olsaydım yerin dibine girerdim. Birkaç profesör bir araya geliyor, **"Kürt ismi kar-kurttan gelme"** ve **"dağ Türk"**ü diyorlar. Kısacası ipe sapa gelmez laflar ediyorlar. Şimdi öyle bir an geldi ki resmi görüştekiler dahi Kürt kültürünün inkârından vazgeçtiler.

Tabii son zamanlarda dünya değişti. Bilhassa Sovyetler'in dağılması neticesinde her etnik grup kendi kültürüne sahip çıkmak istiyor. Öyle azınlıklar var ki, mesela Gagavuzlar dahi **"Bir devlet olalım"** diyorlar. Biz Türkiye'de böyle bir şey yapmadık, kendi kültürümüze sahip çıkalım diyoruz.

(*) **İsmet Aslan**'ın, **Musa Anter**le röportajı. Bu röportaj, ***Özgür Gündem***'in, 28 Eylül 1992 ve 29 Eylül 1992 tarihli sayılarında yayınlanmıştır.

Biz bugün Anadolu'da iyi-kötü beraber yaşıyoruz. Kürt kültürünün meydana çıkması, kuvvetlenmesi, Türk kültürü için de bir kazançtır. Çünkü bir memleketin etnik grupları birbirlerini yok edici değil, birbirini tamamlayıcıdır. Bir halı gibi, mozaik gibi, birisi siyah, birisi kırmızı birisi yeşil bir şekil; renk meydana getiriyor.

Eğer Kürt kültürünü sağlıklı olarak meydana çıkarırsak bu, Türk kültürüne de bir katkıdır. Kürt kültürü, eski ve güçlü bir kültürdür.

Kültürler birbirlerinin devamıdır. Mesela, Bizans kültürü; eski Yunan kültürü ve Roma kültürünün sentezidir. Araplar ise İran kültürüyle Bizans kültürünü birleştirdiler, bir İslam kültürü meydana getirdiler. İşte Türkler de geldiler, bu İslam kültürüne biraz Ermeni ve Kürt kültürünü katarak bir Selçuklu bir Osmanlı kültürü meydana getirdiler? Bu Türk kültürü değil. Canlı misali musikidir. "Klasik Türk musikisi" diyorlar. Hangi makam? Kürdi, Kürdi hicazkâr, hicazkâr, rast, neva, uşak... Yani bir tanesi bile Türk değil... İranı, Kürdi, Arabi makamlardan alınmıştır. Milletler birbirlerinden ödünç kültürler alırlar, ödünç kelimeler alırlar. Fakat bunları alıyorlar sonra "bu benimdir" diyorlar. İşte bu yanlıştır.

Yukarı Mezopotamya Kültür Merkezi, Kürt kültürünün meydana çıkarılması için kuruldu. Birçok etkinlik ve çalışmada bulunuyor. **Enstitüya Kurdi, Kürt Kültür Vakfı** da öyle... **Welat** dergisini çıkarıyoruz. Kitaplar çıkarıyoruz.

Hükümet artık Kürtçe üzerindeki yasağı kaldırdı. Gerçi dilimizi konuşuyoruz. Ama ne zaman başımızı ezeceklerini, ne zaman toplayacaklarını bilmiyoruz, sonra bir askeri ihtilal gelir bizi de Türkleri de ezmek için anayasayı altüst eder. Bir emniyetimiz yok, ama uğraşıyoruz ve çalışmalarımızı yürütüyoruz. Eskiden beri bu işlerle uğraştığım için her şeyin farkındayım. Şansım var ölmedim. Şimdi elimden geleni yapıyorum. 77 yaşındayım. Sabahleyin geliyorum bir işçi gibi burda gece yarılarına kadar çalışıyorum.

***İsmet Aslan*- Kürt Enstitüsü hakkında bilgi verir misiniz? Çalışmaları ne durumda ve genelde neye yönelik?**

Musa Anter: Türkiye'de enstitülerin bir serbesti kanunu yoktur. Yani müstakil bir enstitü açılamaz. Enstitü ya bir vakfa ya da bir üniversiteye ya da bir ticarethaneye bağlı olacak. Biz burayı kurduğumuz zaman, Yukarı Mezopotamya'ya bağlı olarak kurduk. Yukarı Mezopotamya neticede bir ticarethanedir. Vergiye tabidir. Hesabı kitabı vardır. Hareketlerine göre para kazanır. O, kazancını gösterecektir. Hükümet de vergi almaya gelecektir. Biz oraya bağlıyız. Bir enstitünün hareketleri, faaliyetleri ne olur? Zaten çalışmamız bellidir: Kürt kültürü enstitüsüdür. Dünyadaki enstitülerle bilgi alış verişinde bulunuyoruz. Avrupa ve Amerika'da birçok Kürt enstitüleri var, onlarla irtibatta bulunuyoruz. Onlarla tanışıyoruz. Onların adreslerini alıyoruz, adresimizi veriyoruz. Karşılıklı mektuplaşıyoruz.

Şimdi bizim bir programımız var. Türkiye'de haftanın uygun günlerinde toplantılar düzenleyeceğiz. Kuruçeşme'de bulunan Mülkiyeliler Birliği'yle irtibat halindeyiz. Onlarla anlaşma yaparsak hem dışardan gelecek olan Kürdologlar hem de Türkiye'deki bizler bildiğimiz kadarıyla, Kürt kültürü hakkında konferanslar vereceğiz, paneller düzenleyeceğiz.

Sonra birçok elyazma Kürtçe kitaplar var. Destanlar var. Kuzey Kürdistan köylerinde halk arasında elyazmalar var. Şimdi onları topluyoruz. Bugünkü Kürt gençleri eski Kürtçe'yi bilmiyorlar. Onun için topladığımız eserleri Latin harflerine çevirmeye çalışıyoruz.

Şimdi elimizde 9, 10 eser var. Daha da geliyor. Biz sadece Türkiye'deki Kürtler içinde çalışmıyoruz. İran, Irak, Suriye ve hatta Sovyetler ve Avrupa'daki Kürtlerle de irtibat kuruyoruz. Tahmin ediyorum kısa bir zamanda Türk kültürü demeyelim de, Türkiye kültürüne Kürt kültürü olarak bir katkı yapacağız. Baskılardan, yasaklardan dolayı yazılı Kürt edebiyatı pek gelişemedi. Ama sözlü edebiyat bakımından büyük bir zenginliğe sahiptir. Sözlü edebiyatta destanlar, hikaye, masal ve ağıtlar büyük bir öneme sahiptir.

***İsmet Aslan*- Şimdi bunların derlenmesi yapılıyor değil mi?**

Musa Anter: Tabii. Onlar çok. Bizim basılmış birkaç kitabımız var. Mesela **Melayî Cizîrî**'nin Divan'ı var; **Feqî Teyran**'ın "Divan"ı ve kitapları var; **Ahmedê Xanê**'nin Mem û Zin'i var. Ayrıca **Heci Kadir, Şeyh Rıza Xelebani, Hejar** ve birçok yazarın eseri vardır. Fakat bunlardan başka -biz bilmiyorduk- Kürtçe Kur'an-ı Kerim ve tefsiri var. Bir hoca Kur'an-ı Kerim'i çok mükemmel olarak Kütçe'ye tercüme ve tefsir etmiş. Kürtçe birçok şeriat kitapları var. Keşküller var. Keşkül çok ünlüdür. Sonra zengin bir Kürt mitolojisi vardır. Akıldışı masallar. Söylendiği ve dinlendiği zaman sanki normalmiş gibi geliyor. Masallarda at büyük bir yer tutar.

***İsmet Aslan*- Atı da ilk evcilleştiren kavim Kürtler...**

Musa Anter: Tabii tabii, Mezopotamya... Tüm Avrupalılar kabul etmiş ki medeniyetin yani uygarlığın yayılışı Mezopotamya'dır. Mezopotamya'yı Fenikeliler almıştır, Sümerler almıştır, Elamlılar almıştır. Hepsi Mezopotamya'dır. Zağros dağlarından sonra ovaya, Mezopotamya'ya inen Gutiler'dir, Karduklar'dır, Sonra muhtelif isimler almışlardır. Şimdi bunlara niçin Kürt denmiyor? Diyorlar. Mesela biz Macarlara "Macar" diyoruz. Halbuki biz Müslümanlardan başka **"Macar"** diyen yok. Tüm Avrupalılar **"Ulgar"** diyorlar. Mesela Avrupalılar Arnavutlara **"Alban"** diyorlar. Biz **"Arnavut"** diyoruz. Denir yani. Gutilerin aslı da Kürt'tür.

Bütün tarihler, bütün vesikalar ispat etti ki Kürtler'in Babil'i istila ettikten sonra meydana gelen 800-900 senelik devir en parlak bir devir olmuştur. Çünkü Kürt kültürü vardır. Tabii zamanla bunları meydana çıkaracağız. Palavrasız, yalansız. Çünkü 70 senedir Türkiye Cumhuriyeti yalan söylüyor.

Ahmet Caferoğlu bize anlattı; "Atatürk bizi Dolmabahçe'ye çağırdı ve gittik. Atatürk eline bir harita aldı ve üzerinde oklar yaptı. Bir oku Çin'e götürdü, bir oku Hindistan'a indirdi. Şark'a getirdi. Ba-

tı'ya getirdi. Sonra birisini Hazar Denizi'nin yanına, birini Rusya'nın güneyine, birisini de Arabistan'dan ordan İspanya'yı birleştirdi ve 'İşte bütün dünya medeniyeti, bütün dünya kültürü Orta Asya'dan çıktı' deyince, biz de korktuk. Evet hepsi Türk'tür, dedik."

***İsmet Aslan*- Araplar İbraniler'in kültürünü almamışlar mı?**

Musa Anter: Araplar İslamiyetten sonra İran ve Bizans medeniyetine sahip çıktılar. O kültürlere sahip olunca "Allah" demişler, "Cebrail" demişler ve bir İslami kültürü meydana getirmişler. Ama Araplar'ın müspet kültürü, sanatı Bizans ve İranlılar'ındır.

İsmet Aslan- Ama Anadolu bir kültür mozayiğidir, değil mi?

Musa Anter: Anadolu bir mozaiktir. Ama bu mozayiğin içinde en az malzemesi olan Türkler'dir. Bu mozaikte en çok Kürt renkleri var. En çok Ermeni renkleri var. En çok Rum renkleri var. Bizanlılar'ın Farslılar'ın, İranlılar'ın var. Sonra Farslarla bir kompliksiyonda Arap kültürü var. Türkler'in katkısı yok. Ancak Türkler bunlara iştirak etmişlerdir. Çünkü Türkler (Oğuzlar) Orta Asya'dan buraya gelip Müslüman olunca -tarihi şeyler mühimdir- buralara hakim oldular.

***İsmet Aslan*- Anadolu toprağını eştikçe çeşitli kavimler çıkıyor. Anadolu bir kavimler kapısıdır, kültürleri yoğrulmuş.**

Musa Anter: Şimdi İstanbul camilerini ele alalım. İşte Ayasofya maketi meydanda! Bütün camiler Ayasofya'ya benzetilmiştir. Hepsi kubbeli. Zaman geçmiştir, onun gibi yapmışlardır. Eski Bizans köprülerini taklit etmişlerdir. Kaldı ki en büyük mimar olan **Mimar Sinan** dahi Ermenidir. Tüm tarihler de **Mimar Sinan**'ın Ermeni

olduğunu yazar. Kayseri Ermenileri'ndendir. Babası Kayseri'de duvar ustalığı yapmış. Bunları söylemekle Türkler'e hakaret etmek istemiyorum. En basiti radyoyu, televizyonu açın. Bütün musiki, bütün türküler adapte edilmiştir. Kürt kilimi, Kürt halısı, Türk kilimi, Türk halısı olmuştur. Mutfak kültürü de öyle.

***İşmet Aslan*- Kürtçe'de Kırmanci, Zazaca, Gorani ve Sorani olmak üzere dört lehçe vardır. Şive farklılıklarını da eklersek dil birliği nasıl oluşacak?**

Anter: Bir milletin lehçeleri o millet için kusur değil, bir meziyettir. Arapların 17 tane lehçesi var. Bugün Farslı Arap, Iraklı Arap, Suriyeli Arap, Lübnanlı Arap, Libyalı Arap birbirini anlayamayacak denli farklı konuşuyor. Avrupa'da Cermen dili vardır. Cermen dili Almanca, İngilizce, Avustralyaca'dır. Gene Hollanda, Danimarka, İsveç, Norveç Cermen'dir. Yedi tanedir. Hepsi birbirine benziyor. Ama hepsi birbirini açıktan açığa anlamıyor. Kürtlerinki de böyle bir zenginliktir.

***İşmet Aslan*- Biliyorsunuz Türkçe'nin geliştirilmesi ve sadeleştirilmesi çalışmaları "Öztürkçecileri" ortaya çıkardı. Dilde yeni yeni kelimeler ürettiler. Şimdi Kürtçe'de de aynı şey gözlemleniyor. Bir eser halk diliyle yazılınca, bir kişinin dili ne kadar asimile olursa olsun, yine de o eseri söküp okur. Ama şimdi çıkan Kürtçe dergi ve gazetelere bakınca pek bir şey anlaşılmıyor. Yeni yeni kelimeler, kavramlar üretilmiş. Halbuki Kürt dili zengindir. Acaba Kürtçe'de de "Özkürtçeciler" mi var?**

Anter: Haklısınız. Maalesef şimdiye kadar Kürt dilinin, Kürt kültürünün halledildiği ilmi bir akademimiz, bir enstitümüz olmadığı için böyle olmuştur. Bunu şahıslar yapmıştır. Aynı Türkler gibi... Kimin aklına ne gelirse bir kelime uydurmuştur. Zaten bizim enstitünün en

başta gelen amaçlarından bir tanesi bu sizin itirazınıza cevap vermektir.

Her Kürt aklına geleni Kürtçe'nin içine kelime olarak sokamaz. Samimi söylüyorum; Kürt dili, halk dili çok zengindir. Ben hayatımda hiçbir gün uyduruk bir dil kullanmadım. Ne kendim yaptım, ne de başkalarının kelimelerini kullandım. Tahmin ediyorum; sevilen Kürtçe makalelerim ve Kürtçe kitaplarım var. Mükemmel. Demek ki Kürtçe kitap, yazı yazılabiliyor. Mesela bazı kelimeler vardır: Radyo, taksi, dingil, aks, direksiyon... Bunlar her dilde yoktur. Hangi millet bir alet keşfetmişse kendi dilinden isim vermiştir. Onu kullanmakta bir sakınca yoktur. Dil konusunda kelime yapmaktan ziyade evvela mazbut bir Kürt grameri tespit etmeye çalışacağız.

***İsmet Aslan*- Ahmedê Xanê'nin ünlü eseri "Mem û Zin" tekrar yayımlandı. Filmi yapıldı. Peşpeşe kitaplar yayımlanıyor. Sanat-edebiyatta durum nedir?**

Anter: Biliyorsunuz edebiyat zaman içinde gelişiyor. **Ahmedê Xanê, Melayi Cızıri**'nin eserleri klasik edebiyatımızdır. Bizim için kıymetli ve temeldir. Ama şimdi çok güzel Kürt şairleri, Kürt yazarları çıkıyor ve çıkacaktır. Modern Kürt edebiyatı, modern Kürt tiyatrosu olacaktır. Dedim ya, şimdiye kadar biz Kürt yazarları, Kürt şairleri kaçak çalışıyorduk. Yani bir kültür kaçakçısıydık. Tabii bundan 300-500 sene evvelki Kürt edebiyatı işlemez. Belki bir şair çıkar da o devrin, klasik kurullarıyla yazar.

Mesela **Yahya Kemal.** Ben gördüm, **Yahya Kemal**'in yazı stili **Kanuni Sultan Süleyman** zamanındaki devre aitti. Eski, klasik yazıyordu. Öyle şairler de çıkacaktır. Şimdi ünlü bir şairimiz vardır: **Abdurrahman Dürre**. Aruzu çok güzel kullanıyor. Tabii bu bizim için bir kıymet ve nimettir.

***İsmet Aslan*- Güneydoğu'da hiç tiyatro yüzü görmeyen insanlar, yaşamını, mücadelesini oyunlaştırıyorlar.**

Evlerin damlarında tiyatro yapıyorlar. Herhalde bu da yaşamın diriliğinde ve mücadelenin içerisinde gelişecek?

Anter: Aslına bakarsak, şimdi Afrika'da kurulan bir devlet ile Ortadoğu'da, Kürdistan'da kurulan bir devletin şu tarihi farkı vardır: Kürtler evvela devlet olmuş. Büyük medeniyet kurmuş, sonra yıkılmış.

Şimdi yeni bir Rönesansı yaşıyor. Halbuki Afrika'da aslı yok, hiç olmamış, yeni oluyor. Temeli yok. Bizim temelimiz var. Kürtler'de epik tiyatro tarzları vardır.

***İsmet Aslan*- Müzikte, edebiyatta ve diğer kollarda bazı olumsuzluklar da ön plana çıkmıyor mu? Örneğin, müzikte çok kalitesiz yapıtlar ortaya çıkıyor. "Adı Kürt olsun da nasıl olursa olsun" mantığıyla işi tam ticarete dökmenin yanında bir duygu sömürüsü. Ne dersiniz?**

Anter: Maalesef bu tür şeyler oluyor. İyinin yanında çok kalitesiz şöyler de çıkıyor. Bunlar genelde para kazanmak maksadıyla yapılıyor. Tam bir duygu sömürüsü. Tabii zamanla iyi şeyler çıkınca kalitesiz olanlar sönecek ve silinecek. Ama gün geçtikçe iyi eserler meydana çıkıyor. İyi eserler ortaya çıktıkça kötüleri ayıklanacak.

KÜRT GENÇLERİNİN SEVGİLİ AMCASI MUSA ANTER'E AĞIT(*)

Sevgili **Apê Musa**, Kürt gençlerinin sevimli amcası, acılı tarihimizin genç delikanlısı, bilirsiniz, yüzyıllardır yoksul ve çileli gecelerimizi zenginleştiren, sizin de çok sevdiğiniz ünlü ***Memê Alan*** destanımızda, dünya güzeli üç kız vardır. Ülkemizdeki hüzün ve kederi, biraz da olsa, sevince ve mutluluğa çevirmeye çalışan aydınlık üç kız; periler padişahının alımlı ve iyiliksever kızları; **Tavbanû** (Güneş Sultan), **Heyvbanû** (Ay Sultan) ve **Stêrbanû** (Yıldız Sultan). Bilirsiniz, insanın ve insanlığın uykuda olduğu bir gece vaktinde; Kürtlerin güzellik simgesi **Zîna Zeydan**'ı uykuları delmeden alıp bulutların üstünden, Kürtlerin iyilik ve mertlik simgesi **Memê Alan**'ın sarayına götüren, unutulmaz bir aşkın ve ulusal bir eposun doğmasını sağlayan, bu ışık ve aydınlığın simgesi peri kızlarımızdır.

Dün gece gördüm; sizi ve çok sevdiğiniz peri kızlarını. Birlikteydiniz, ak ve ışıl ışıl bir gecede birbirinize kavuşmanın sevinciyle, çileli ülkemizin yıldızlarını çoğaltmış, büyütmüştünüz. Evet, gece bembeyazdı, bir aydınlık şöleniydi. Gökte yıldızların halayı vardı. Ay tüm güzelliğiyle gülümsüyordu. Dağlarımız, Kürtlerin gurur, başı dik, dumanlı dağlarımız volkanik bir akalıkla parlıyordu. Nehirlerimiz, sevincimiz ve coşkumuzun kaynağı, bereket yatakları, bir özgürlük türküsü eşliğinde, süt beyazlığında, çağıldıyordu. Ya o dipsiz vadiler, derin ormanlar, göğe varan kartal yuvaları? Beyazın çeşitli tonlarıyla tam bir renk cümbüşüne dönmüşlerdi. O ak gecede, yaşamınızın ölümle ölümsüzlüğün kesiştiği anında, unutulmaz bir ran-

(*) **Mehmet Uzun**'un yazısı, ***Özgür Gündem***'in, 6-7-8 Ekim 1992 tarihli sayılarında yayınlanmıştır.

devunuz vardı; peri kızları, kanatlarını çırparak, kanlar içinde, yerde yattığınız Diyarbakır'ın o çirkin, karanlık sokağına geldiler. Hain, karanlık, kalleş kurşunlar Diyarbakır'da, o çok sevdiğiniz, gururunuz ve acınız olan o tarihi Kürt şehrinde sizi bulmuştu. Hatırlarsınız, 1970'lerde, Diyarbakır'da askeri cezaevinin yemekhanesindeki büyük sobanın çevresinde, o tutsak gecelere renk katan sohbetlerinizde, sürekli, **"bu şehir"** diyordunuz, **"bu şehir, uğrunda ölünecek bir şehirdir. Kürdün akılalmaz direniş efsaneleri bu şehrin tarihi surlarında gömülüdür. Büyüklerimiz, Şeyh Sait, Seyit Abdulkadir, Doktor Fuat ve daha birçok şahsiyetimiz bu şehrin gecelerinde darağaçlarına gönderildiler ve bir mezara bile sahip olamadan bu şehre gömüldüler. Bu şehir onurumuz ve kimliğimiz, acımız ve kederimizdir, bu şehir hüzünlü tarihimizin en canlı tanığıdır..."** Bu şehrin karanlık bir sokak arasında, kanlar içinde, upuzun yatarken, isimleri ve efsaneleriyle büyüdüğünüz peri kızları üstünüze geldiler, daireler çizerek üzerinizde uçtular. Onları gördüğünüz o anı nasıl anlatsam? Dünyalar sizin oldu, yeniden doğdunuz. Kalkıp onları kucaklamak, doyasıya öpmek istediniz. Olmadı, yapamadınız. Sadece, yine gülümseyerek, **"ama bu bir çılgınlık"** dediniz. Onlar, sevgili perileriniz yavaşça çevrenize kondular, hep bir ağızdan; **"Lo, lo, Apê Musa, lo, lo... Şev giran e, keser kûr e, birîn xedar e. Şehîdên Welêt li te gazî ne, dibêjine, Birayo Muso, lo, lo, dev xwe bi me bigihîne..."** dediler. Ağıdı anlamıştınız, çağırılıyordunuz. **"Güzel kızlar, can kızlar, beni tümden unuttunuz diye korkuyordum. Nihayet geldiniz"** diyerek hemen yanı başınızdaki kızkardeşlerin en küçüğü Stêrbanû'nun kanatlarını okşadınız: **"Tam da istediğim gibi; çok sevdiğim Diyarbakır'da, öteden beri görmeyi çok arzuladığım şehit dostlarıma, büyüklerime, çocuklarıma kavuşuyorum."**

Peri kızlarımız, bir tüy gibi hafif bedeninizi aralarına alarak, **"haydi Apê Musa; yapacak işimiz, görecek yolumuz var, uçalım"** dediler. Havalandınız, biraz daha yıldızlara doğru yükseldi-

niz... Gece sakindi hafif bir rüzgâr yüzünüzü okşuyordu. Bulutların arasında ışıldayan Diyarbakır'a uzun bir süre baktınız, kendi kendinize, **"Kürdün acılı tarihine tanık olan bu şehri muazzam, Kürdün zaferine ve mutluluğuna da tanık olacaktır"** dediniz. Yaşamanızın en belirgin simgelerinden olan, nazlı bir gelin gibi Diyarbakır'ın çevresinde kıvrılarak akan ve tüm bölgeye yaşam veren Dicle nehrine baktınız... Dicle de sizi görmüştü, coşkusuyla çağlayarak sizi selamladı. **"Kızlar, yanakları al, bedenleri kıvrak kızlar, şu nazlı Dicle'ye bakın"** dediniz... Periler de, **"Apê Musa, saçları ak, gönlü boi amca, zaten ilkin Dicle'ye gideceğiz"** dediler.

Yavaşça Dicle nehrinin kıyısına kondunuz. Yöreyi hemen tanımıştınız; 1950'li yılların sonunda, Diyarbakır'da dostlarınızla birlikte ***İleri Yurt*** gazetesini çıkarıp, ***Kımıl*** gibi unutulmaz makaleler yazdığınız dönemde, sık sık buraya gelir, deyiminizle **"çilingir sofraları"** kurar, Kürtlerin geçmişi ve geleceğiyle ilgili konuşurdunuz. Çok sevindiniz, **"kızlar, göğüsleri bal, gerdanı şeker kızlar. Zîna Zeydan'ın başı hakkı için söyleyin, benim bu yöreleri çok sevdiğimi biliyor muydunuz?"** diye sordunuz. Periler de gülümseyerek **"elbette biliyorduk, Apê Musa, sözleri tatlı amca, hatta ikinci oğlunuza Dicle ismini koyduğunuzu da"** dediler ve sizi soymaya, üstünüzdeki kanlı giysileri çıkarmaya başladılar. Siz şaşkınca onlara bakınırken, kızların büyüğü **Tavbanû, "Apê Musa, kalemi güçlü, sohbeti güzel amca, sizi yıkayacağız, temizleyip aklayacağız. Ölümden söz etmeyelim, bu gece ölüm ve ölümsüzlük çizgisinin ölümsüzlük tarafına ayak bastınız. Yani ölümsüzleştiniz. Bizim de görevimiz, ölümsüzleri ölümsüzler katına çıkarmak. Acele edelim, alınacak yolumuz, görülecek dostlarımız var"** diyerek yumuşakça sizi suya soktu. **Heyvbanû** ve **Stêbanû** da sizi izledi. Kendinizi yumuşak, dingin ve bir ana kucağı kadar sıcak sulara bıraktınız. Hayret, suların altından her şeyi görüyordunuz, her yer aydınlıktı, nefes alıyor, konuşabiliyordunuz. **"Peri kızları, bedeni alımlı güzeller, bu, babanızın marifetlerinden,**

dillere destan sihirlerinden biri olsa gerek" dediniz. Onların sizi çok sevdikleri belliydi, bedeninizdeki kanları itinayla temizleyerek, **"yok Apê Musa"** dediler. **"Bu bir gerçek, sizin, ülkemizin, halkımızın bir gerçeği"** dediler.

Üstünüzdeki kiri, kanı ve hapishane, işkence, sorgu, yargının verdiği yılların yorgunluğunu attınız. Yeniden canlandınız, gençleştiniz... Kızlar bir güzel sizi yıkadı. Kendinizi isteyerek, severek onların maharetli ellerine bıraktınız. Çıplak bedeninize güzel kokular sürdüler. Ses çıkarmadan, hoşnut, gözlerinizi kapatarak, **"Bu misk û amber olsa gerek"** diye düşündünüz. Daha sonra size ak, bembeyaz bir giysi giydirdiler. **"Delolo, Apo... bu giysiyi hatırlayacaksınız. Memê Alan'ın gittiği Cizire kentinde ahalinin giydiği giysi. Bu giysi ak yüzünüze, bembeyaz saçlarınıza nasıl da yakıştı..."** dediler. Sevinmiştiniz. **"Atalarımın giydiği bu mübarek giysiyi giymek, benim için, ne büyük bir mutluluk"** dediniz. Bilmem söylememe gerek var mı? Sonra da Periler, sizin hiçbir zaman ihmal etmediğiniz bir şeyi yaptılar; gözlerinize kil çektiler. Ayın ışığı gözlerinizde parladı, gözleriniz yıldız kümesinin bir parçası oldu. Peri kızları sevgiyle gözlerinizden öperek, **"Apo, lo, Apo, şeva lî esmanên Diyarbekirê be, Qerar tev bi gotina jinan e. Em ê te niha bibin meclîsa kirasspîyane, şehîd û nemirên welatê ne..."** Gidecektiniz, karar onlarındı. Beyaz giysilerin divanına doğru yola çıkacaktınız... Sevinçten ellerinizi çırparak, **"Qîzên Qiralê periya ne, sîng bi kahnî, beden mîna şitila ber avan e... Gotina We li ser seran û çavan e"** diyerek, tıpkı onlar gibi, klasik Kürt söyleyişiyle cevap verdiniz.

Durmadan size yaklaşan yıldızların altında, aydınlığı çoğaltarak yola koyuldunuz. Tam havalandığınızda, yani perilerin bir Kürt destanının müziğini anımsatan kanat sesleri duyulmaya başladığında, önünüzde, birden üç at ve sırtlarında üç çift belirdi. Atlar da, çiftler de göz kamaştırıcı bir aklığın içindeydiler. Havada, sizi selamlıyordular. Kızlar da onlara el sallayarak, **"Apê Musa, destanlarımızla büyümüş yaşlı çocuk, bak çok sevdiğin destan kahramanları-**

mız da yolculuğuna eşlik etmek üzere geldiler" dediler. Siz de el sallayarak, **"Bu ak, aydınlık çiftlerin sevdiklerim olduğu muhakkak"** dediniz. **"Ama, sevgili kızlar, beni bağışlayın, cahilliğime verin, onları tanıyamadım."** Kızlar birbirlerine bakarak güldüler. Ortanca kızkardeş **Heyvbanû** muzipçe, **"o zaman atların isimlerini söyleyeyim, Apê Musa, bilge adam, belki o zaman çiftleri çıkarırsın"** dedi. **"Şu en öndeki beyaz yelelî, başını bir ejderha gibi göklere uzatan atın ismi Bozê Rewan, denizlerin kızı, göklerin kartılı. Sağ yanındaki şu alımlı, renkli atın adı ise Deybilkiran, Sîpan Dağı'nın şahini. Soldaki eyeri altın ve elmaslarla işlenmiş olanın ismi de Hespê Kihêl, Cizire-Botan'ın gururu..."**

Heyvbanû'nun sözünü usulca kestiniz, daha fazla söze gerek yoktu; **"Kızlar, canım kızlar, amacınız bu gece, beni mutluluklara gark etmek... Mem ve Zin'siz, Bozê Rewan olur mu, Siyabend ve Xecê'siz Deybelkiran bu kadar alımlı olabilir mi? Cembelî ve Binavşa Narin'siz Hespê Kihêl böyle kişneyebilir mi? Demek ülkemizin harcını yoğuran, güzelliklerimize güzellik katan bu güzel mi güzel efsanevi gençlerimizi, tarihi aşıkları da getirdiniz..."** Siz daha böyle konuşurken, üç genç, üç beyaz altın sırtında size doğru geldiler. Giysileri, sizinkinin aynısıydı, yüzleri güleç, gözleri parlaktı. Onları tanıdınız, yakınlarınız, sevdiğiniz oğullarınız, Kürtçe yazmayı öğrettiğiniz üç Kürt civanıydılar; **Ferit, Necmettin** ve **Hüseyin**. Üçü de öldürülmüştü, yüreğinizde üç derin yara açarak. Usulca gözlerinizden akan bir çift gözyaşını gizleyerek, onları çağırdınız; **"Lawo, serbilindiyê welatê mino, lawo... Beni bırakıp nerelere gittiniz? Ferit, güzel ve hünerli çocuk,1978'de öldürüldüğünde bilsen nasıl ağladım... Necmettin, cesur ve yetenekli çocuk, 1984'de Diyarbakır zindanlarında seni katlettiklerinde, ben de öldüm. Hüseyin, akıllı ve onurlu yeğenim, bundan bir süre önce öldürüldüğünde, sana söz verdim, senin yerine de Kürtçe yazacaktım. Bak, sözümü tuttum... Senin genç vücudunu parçalayan o hain, aptal, cani kurşunlar yüre-**

ğimi durdurana dek, senin yerine de, Ferit ve Necmettin'in yerine de yazdım. Sözümü tutmanın onuruyla yanınızdayım..." Gençler ellerinize gelirken, "**sevgili amcamız, seni ve yaptıklarını, severek, beğenerek izliyorduk**" dediler. "**Üzgünüz, çünkü sana kastedildiğine göre, artık insanlıktan söz etmek acı bir şaka. Sevinçliyiz, çünkü seni, esprilerini, güzel sohbetlerini, derslerle dolu çalışmalarını özlemiştik... Özel olarak gönderildik, sana eşlik edeceğiz... Birlikte beyaz giysililer katına çıkacağız.**"

Ve yola koyuldunuz. Önünüzde destanlarımızın kahramanları, ardından **Banûların** kanatları arasında siz, çevrenizde de yiğitleriniz. Ama yükseldikçe, yıldızlara yanaştıkça çoğalıyordunuz. Beyaz giysili yiğitler, beyaz atlarının sırtında, önünüzde akıp duran beyaz ışık kümesine doğru geliyordular. Çoğaldınız... **Hacî Kadirê Koyî**'nin bir şiirinden bestelenmiş, çok sesli bir özgürlük ve kardeşlik senfonisi eşliğinde, durmadan çoğaldınız. Bahtsız ülkemizin gökleri sizi kucaklamıştı, hiçbir ihanetine tanık olmadığımız kadim yıldızlarımız sizi selamlıyordu. Ay da, bir ay kadar güzel **Mem-Zin, Siyabend-Xecê** ve **Cembeli-Binevşa Narin**'e yol gösteriyordu. Yıldızlar kümesinin altında, ülkesini, halkını ve dilini sevmekten başka hiçbir suçu olmayan, ak mı ak bir şehitler ordusu, çok sevdikleri ülkenin semalarında uçuyordu. Siz de her zamanki gibi yumuşakça gülümsüyor ve sevinçten uçuyordunuz. Tanrım, bu ne görkemli bir karşılamaydı. 74 yıl boyunca çekilen onca acı, eziyet, zulüm nasıl da görkemli merasime dönüşmüştü! Bu ülke, bu yıldızlar, bu ay, bu halk nasıl da kadir biliyordu!..

Peri kızları, kanatlarıyla sırtınızı okşayarak, "**Apê Musa, hüzünlü ve yaralı amca, daha bitmedi... hatta her şey şimdi başlıyor... ölümsüzlük bitmeyen bir coşku selidir**" dediler. "**Beyaz giysiler katına çıkmadan, şimdi de ölümlü yaşamının 74 yılını uğruna verdiğin güzel ülkeni tümüyle sana göstereceğiz. Ölümsüzlüğe atılan ilk adım bununla başlıyor.**" Böylesi mutlu anlarda, sessizce sunulan mutluluğu yudumlamaktan başka ne ya-

pılabilir? Siz de özgürülk ve kardeşlik senfonisinin **Ahmedê Xanî**'nin deyimiyle, **"lû lû û yakûd"** (inci ve yakut) kadar güzel ve temiz sözcüklerini mırıldandınız... O ak gecede ülkeniz, ne kadar da güzel görünüyordu. Şu Dicle ve Fırat, ayrılmaz kızkardeşler, ülkenin gururu, nasıl da yan yana, el ele akıyordular. Gözleriniz onların akışında, ***'Hatıralarım'***ın ilk cildinde de yazdığınız, **Melayê Cizîrî**'nin şu ünlü dizesi aklınıza geldi; **"Feyza mê Weka Nîl e, lê em Dicle û Ferat in"** (Feyzimiz Nil gibidir/ ama biz Dicle ve Fırat'ız) ya dağlar, Ağrı, Tendûrek, Cudî, Nemrûd, Pîpan, Herekol, Şerezor, Elî Begê, Gilala, ülkenin incileri Wan ve Urmiye gölleri...

Geziniz tüm güzelliğiyle devam ediyordu. Geçtiğiniz her yerden, beyaz atlarının sırtında, beyaz giysili genç kızlar ve erkekler size katılıyordu. Dêrik, Kamışlı ve Amûd'un üzerinden geçerken, Kürt ve Kürtlük bilincini kendisinden öğrendiğiniz öğretmeniniz **Cigerxwîn**'i hatırladınız. Adetinizdi, her cezaevine girişte, orayı olanaklarınız oranında, zevkinizle, eviniz gibi döşerdiniz. **"Hapishaneden hiç çıkmayacakmış gibi hazırlıklı olmak gerekli"** derdiniz. Yaptığınız hazırlıkla dan biri de, üstadınız **Cigerxwîn**'in şiirlerini okumak ve gençlere okutmaktı. En çok da **Seyda**'nın üçüncü divanındaki ***Kime ez?*** (Kimim ben) şiirini severdiniz; **"Kî me ez?/ Dijiminê dijmin/ Doştê aşitîxwaz/ ez xweş mirov im/ Ne hirç û hov im/ Lê çi birim bê şer/ Dijmin naçî der/ Bav û kalê min/ Dijîn tev serbest/ Naxwazim biwîm/ Ta ebed bindest/ Kî me ez?..."** (Kimim ben/ Özgür Kürt/ Düşmanın düşmanı/ Barışseverin dostu/ İyi insanım ben/ Ne ayı ne vahşi/ Ama ne edeyim mücadelesiz/ Düşman gitmiyor ki/ atalarım/ Yaşadılar serbest/ Yaşamak istemiyorum/ Sonsuza kadar esir / Kimim ben?..)

Geziniz, ay ve yıldızların yavaş yavaş sizden uzaklaşmasına dek sürdü. Ölümsüz bir gece geçirmiştiniz. Ak gece tümden bir kızıllığa bürünmüştü; tan ağarıyordu. Kanatlarıyla sizi sımsıcak sarmalayan Peri kızları, **"Apo, lo Apo, zerşêrîno lo Apo, rûgeş lo Apo... artık zaman geldi"** dediler, **"güneşe uçacağız, güneşi zi-**

yaret edeceğiz." Evet, zaman gelmişti; aşağı inecektiniz. Müziğin ve senfoniyi söyleyen koronun sesleri yükseldi, tüm ülke bir ses ve müzik şölenine boğuldu. Önünüzdekiler, çevrenizdekiler, arkanızdakiler, gruplar halinde, sizi yeniden selamlayarak kayboluyordular. İlkin destan kahramanları atlarıyla, ardından da beyaz atlarının sırtındaki beyaz giysili gençler ordusu, sıralar halinde kayboldu. Sadece siz. **Banûlar** ve **Ferit, Necmettin, Hüseyin** kaldınız. Birlikte, başı göklere varan, kızıllıklar içindeki bir dağa doğru inişe geçtiniz. Hangi dağ olduğunu, ne yazık ki çıkaramadım. Ancak ulu ve binlerce yıllık bir tarihin tanığı olduğu belliydi. Tümüyle lâle, sümbül ve güllerle dolu dağın eteklerine indiniz. Hiçbir zaman bu kadar güzel kokulara rastlamamıştınız. Ortalık gül ve çiçek kokularıyla tam bir cennete dönmüştü. Bulunduğunuz yerden dağın yamaçlarına doğru kıvrılarak giden ince bir yol vardı. Peri kızlarının büyüğü **Tavbuanû**, sağ elinizden tutarak, **"Apê Musa, Cumhuriyet tarihinde ilk Kürtçe yapıtı ve piyesi *Birîna Reş*'i yazmış onurlu yazar, şimdi birlikte yukarıya, doruklara çıkacağız"** dedi. **"Ah kızım, örgüleri ipek kızım, Zerdeşt'in hakkı için beni rezil etme... kasları sedef kızım, bu yaşımla ben nasıl çıkarım?"** dediniz. Hem periler hem de gençleriniz, birlikte güldüler. Perilerin en küçüğü ve en alımlısı **Stêrbanû** da diğer elinizden tutarak, **"ah, bizim saf amcamız, kalbinden kötülük geçmeyen mütevazi nûserimiz. Sen geride kalmış bir yaşamdan söz ediyorsun... Ölümsüzlüğün yaşlılıkla ilgisi olur mu hiç?"**

Birlikte yukarılara doğru çıkmaya başladınız. Yolun bir yanı dipsiz, uçurum, dağ yanı ise parlayan tablolarla doluydu. Tablolar dikkatinizi çekti. Yan yana sıralanmıştılar, canlı renklerle boyanmış, yaldızla işlenmiştiler. Tablolarda sadece birkaç dize vardı. Dizelerin altında da dize sahiplerinin isimleri. Deyiminizle, çocukluğunuzdan beri sizde kespeden okuma merakı ve alışkanlığıyla başınızı dizelere doğru çevirdiniz. İlk tablodaki dizeleri okudunuz; Kürtçe ve **Eliyê Herîrî**'nindiler. Ardından **Melayê Cizirî, Rıza Xan, Feqiyê Tey-**

ran'ın tablolar üzerine nakışlanmış dizeleri geliyordu. Sonra da **Ehmedê Xanî**'nin. Bu tablonun önünde durdunuz. Hep birlikte sesizce dizelere baktınız. Dizeler şöyleydi; Manendê durê îssanê kurdi/ înaye nîzam û întîzamêl/ Kêşaye cefa ji bo yê amê / Daxelkê nebêjitin ku: **"Ekrad/ Bê marifet in, bê esl û binyat/ em wayê mîlet xwdan kitêb in/ Kurmanc tenê di bê hesêb in/ Hem ehlê nezer nebên ku" Kurmanc/ İşqê nekirin ji bo xwe amanc/ Têkda ne di talibin, ne metlûb/ Vêkra ne mihîbbin ew, ne mehbûb/ Bê behre ne ew, Jî eşqbazî/ Farix Jî heqîyi û mecrazî/ Kurmanc ne pir di bê kemal in/ Filcimle ne cahil û nezan in / Emina di yetîm û bê mecalin/ Belkî di şefil û bêxwedan in"**... (İnci gibi olan Kürt dilini/ Düzene koydu, intizama getirdi. / Böylece amme için çekti cefa, / Ki el demesin "Kürtler/ İrnansız, asıl ve temelsizdirler./ Çeşitli milletler kitap sahibidir/ Sadece Kürtler nasipsizdirler"/ Hem düşünce adamları demesin ki "Kürtler/ Amaç edinmediler aşkı./ Hep birlikte ne tadından yana hepten nasipsiz/ Hakîkî ve mecazi aşktan da boştur"/ Hayır... Kürtler o kadar kemalsiz değil, / Fakat öksüz ve mecalsizdir./ Hep birden bilgisiz ve cahil değil/ Sadece sefil ve sahipsizdir...) Dizeleri okuduktan sonra, diz çöktünüz ve **Ahmedê Xanî**'nin ismini saygıyla öptünüz.

Tablolar böyle, Kürt şair, yazar, düşünür ve liderlerinin dizeleriyle doruklara kadar devam ediyordu. Doruğa vardığında şaşırdınız. Doruk, doğduğunuz köy Zivinge ve yaşadığınız şehir Nusaybin kadar geniş ve büyük bir düz alana sahipti. Tam ortada kıpkızıl bir göl vardı. Güneşin ışınları gölden göklere yükseliyordu. Gölün çevresinde, kartallar güneş ışınlarını yararak uçuyordu. Uzaklardan zorla seçebildiğiniz bembeyaz atlar, başlarını göğe dikerek kişniyordular. Göğün çevresinde de mahşeri bir kalabalık vardı. Gözün alabildiğine, beyaz giysileri içinde insan siluetleri görünüyordu. Gölden yükselen kırmızı ışınlar beyaz giysileri Kürtlerin sevdiği canlı renklere dönüştürüyordu. Tam doruğa vardığınızda, çoktandır duymadığınız, ama size yabancı olmayan sesler duydunuz. Başınızı kaldırdığınızda, karşınızda gençlik ve dava arkadaşlarınız **Faik Bu-**

cak, Kemal Badıllı, M. Remzi Bucak, Yusuf Azizoğlu, Sait Kırmızıtoprak ve **Sait Elçi**'yi gördünüz. Artık göklerde olmadığınızı unutarak, hemen boyunlarına atıldınız. **"Lawino, birano.."** dediniz, **"bir bilseniz sizi ne kadar özlemiştim. Sizi, özlemimi, detaylarıyla 'Hatıralarım'ın ikinci cildinde yazdım. Hep sizinle yaşadım. Bana söz verin, artık bir daha ayrılmayalım. Ne zor ve zulüm ne de alçaklık ve ihanet bizi bir daha ayırmasın..."** Doyasıya kucaklaştınız... Onları doyasıya öptünüz defalarca. Onlar da hep bir ağızdan, sevdiğiniz türkü **Delalê Bêri**'nin makamına uyarlayarak, **"birayo, lo birayo, tu bi xêr û xweşî hatiye, lo birayo..."** diye bir türkü tutturdular.

Periler önde, siz arkada, meydana, gölün kıyısına kurulmuş ak giysililer divanına doğru yöneldiniz. Herkes oradaydı, ne kadar sevdiğiniz, saydığınız sözleri ve dizeleriyle büyüdüğünüz Kürt şahsiyeti varsa, hepsi oradaydı. Kırmanşah motifli halılar ve Wan, Ağrı, Hakkâri motifli kilimler üzerine. Yaşamınızda hiç görmediğiniz, müthiş güzel ve renkli bir meclis kurulmuştu. Önde, biraz üstte, beyaz sakallı, nur yüzlü, ünlü Botan şalû şepiklerini kuşanmış, yaşlı bir şahıs oturuyordu. Oturuşundan ve gösterilen saygıdan, onun divanın başı olduğunu anladınız. **"Muhakkak bu bir mîrdir"** diye düşündünüz. **"Düşündüğün doğru"** diye bir ses kulağınıza geldi. Perilerdi, **"Artık bizim görevimiz bitti Musa amca. Karşıda oturan Mir Bedir Han'dır. Sizi bekliyor, hadi gidiniz..."** Bunları söyledikten sonra da, periler, sizi öperek birden ortadan kayboldular. Çevrenize baktınız, herkes size gülümsüyordu. Neredeyse tüm yüzler tanıdıktı.

Koşar adım **Mîr Bedir Han**'a doğru gittiniz, sevinçten ağlayarak elini öpmek istediniz. Sizin de elinizi öpmek isteyen gençlere yaptığınız gibi o elini çekerek saçlarınızı okşadı, **"oğlum Musa, xortê hêja û jêhatî"** dedi, **"civat geriyaye, meclisimize hoşgeldin. Kaldığın yerden yaşamın sürecek, ama aramızda ölümsüzleşerek. Bilirsin, herkes yaşar, herkes ölür. Ama herkes ölümsüzleşmez. Ölümsüzleşmek, yapılanın sonucudur; onurlu bir**

yaşam, vicdanlı bir ruhtur, ruh ve vicdanen müsterih olmak, zamanın harcını kurmaktır. Ülke, halk, dil, kültür sevgisi ve uğraşıdır. İnsaniyet ve hakşinaslıktır. Akılsızlık, mantıksızlık, insafsızlık ve zulme, akıl ve mantıkla cevap vermektir. İlim ve irfan, hüner ve eserdir. Tarihe bağlılık, geleceğe umuttur. Toprağa tohum ekmek, fiilize su vermektir. İnsanı sevmek, insan için çalışmaktıur. Ölümsüzlük, bir sümüklü böcek gibi sessizce yaşamak, iz bırakmadan, eser yaratmadan ölüp gitmeye isyandır.

Bu meclis, bir sümüklü böcek gibi yaşamayı kabul etmeyenlerin meclisidir. Bak oğlum, sağ yanımda oturanlar dini, manevi, milli liderlerimizdir; Şeyh Ubeydullah, oğul ve torunlarının bir bölümü, Mela Selim, Şeyh Mahmut Berzenci, Şeyh Sait, Seyid Abdulkadir, Abdulkadir Geylani, Seyid Rıza, Qadî Muhamed, Saîdê Kurdî ve kayınpederin Abdurrahimê Hekkarî'dir. Bu sıra böyle uzuyor. Sol yanımda oturanlar ise, senin de yakından bildiğin alim, mütefekkir ve liderlerimizdir; oğullarım Mithad, Emin Ali ve Abdurrahman, torunlarım Süreyya, Celadet ve Kamuran Memduh Selim, Mukuslu, Hamza, Kadri ve Ekrem Cemilpaşazadeler, İhsan Nuri, Mustafa Barzani, Goran, Hemin, Hejar ve daha kimler ve kimler... Bu meclis bir halk divanıdır, bir tarih abidesidir, bir gelecek, müjdelerin gözcüsüdür. Yolda gelirken düşündüğün şeyi biz de görüyoruz; Kürdün kapkaranlık talihi alt ediliyor. Bak, bu güneş nasıl bu göiden yükseliyorsa, nasıl hiç kimse bunu önleyemiyorsa, mazlum Kürdün hakları da böyle yükselecekdir. Bunu görüyoruz, buna şahid olacağız... Aramıza hoşgeldin, Sevgili Musa..."

Sözü uzattığım için özür dilerim. Apê Musa, Kürt gençlerinin sevimli amcası, acılı tarihimizin genç delikanlısı. İşte, dün gece sizi böyle mutlu ve coşkulu, güneşin doğuşunda böyle yeniden doğmuş ve canlı gördüm...

MUSA AMCANIN 74 YAŞINI KISKANDILAR(*)

Diyarbakır'da belediyenin düzenlediği kültür ve sanat festivaline birlikte çağrılıydık. **(Ne onur!)** Kitap imzalayıp okurlarla söyleşecektik. Benden önce yola çıktı.

Musa amcanın son günlerini hiçbir ayrıntısını kaçırmadan sizlere anlatacağım. Vasiyetini yerine getireceğim.

Benden iki gün önce yola çıktı. Kartal'daki evinden Yeşilköy'de saat 10.00'da kalkacak olan uçağa yetişmek için erken çıkmış, Bostancı'da deniz otobüsüne binmiş ve Bakırköy'e gelmiş. Her insanın tarihinde önemli kişi ve olaylar vardır. Adeta yazgılarına hükmederler. **Musa amca**nın da hayatındaki önemli kişiler hep polisler olmuş. Hayatının her alanında karşısına polis çıkmış. Tesadüf bu ya, o gün de deniz otobüsünden inmiş ve karşısında polisi bulmuş. Bomba ihbarı varmış, yolcular aranacakmış. **Musa amca**nın bileti saat 10.00'a; ve saat 9.00... Derdini anlatamamış. Polis şimdilik **Musa Anter**'i tanımıyor. Arama bir saat sürmüş. Bu arada uçak kaçmış.

Musa amca saat 10.30'da alana varmış. Giden, Diyarbakır uçağı... Olamaz, katiyen Diyarbakır'a gidecek. Bir kez söz vermiş, sevenleri onu orada bekliyor. Kitaplarını imzalatacaklar.

Görevlilerle tartışma uzun sürmüş. Sonunda 220 bin lira daha vermek koşuluyla **Musa amca**yı Ankara'ya göndermeye razı olmuşlar. Bindirmişler Ankara uçağına ve Esenboğa'da da aynı dert. Olmaz efendim, Diyarbakır uçağına on güne kadar yer yok. **Musa amca**, alan görevlilerinden daha inatçı. Olmaz, katiyen Diyarbakır'a gidecek. Oğullarına, kızlarına söz vermiş.

(*) **Muhsin Kızılkaya**'nın yazısı, ***Özgür Gündem***'in, 22 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

Sonunda formülü bulmuşlar. Malatya'ya giden bir uçak var, **Musa amca**yı Malatya uçağına bindirmişler.

Bu arada Diyarbakır, İstanbul'a soruyor. **Musa Anter** buraya varmadı. İstanbul'da bir panik; **Musa amca** kayboldu. Herkes her yerde fellik fellik **Musa Anter**'i arıyor.

Malatya Havaalanı'na iniyor. Olmaz, katiyen Diyarbakır'a varacak. Orada sevenleri var. Atlıyor bir otobüse, Elazığ'a, kendi deyimiyle Eleziz'e... Eleziz'de durulmaz, bugün gece bile olsa Diyarbakır'a yetişecek. Elazığ'da atlıyor bir taksiye ve nihayetinde varıyor Diyarbakır'a... Saat gecenin yarısına çeyrek kala Demir Otel'e iniyor.

Diyarbakır rahatlıyor, İstanbul'a bildiriyor:

"Musa amca bulundu."

İki gün sonra Diyarbakır uçağındayım. 16 Eylül çarşamba günü Diyarbakır Belediyesi Orhan Asena Tiyatrosu'nda **Musa amca** ile birlikte kitaplarımızı imzalayacağız.

Musa Anter, Hukuk Fakültesi'nde okurken açtığı yurtta, Kürdistan bayrağını icat etmekten içeri alındığında, benim annem henüz genç kızdı. 1959 yılında 49'larla birlikte idama götürüleceği sırada dünyaya gelebilmem için daha 4 yıl gerekiyordu. Adına; çok sonraları birtakım kitaplarda Diyarbakır'da çıkardığı bir gazetede ***"Kımıl"*** diye bir Kürtçe şiir yayınladığı için idamı istenen adam olarak rastladım. Hep soyadının anlamını merak ettim. **"Anter"** ne demekti? Diyarbakır'da sağ tarafımda otururken sordum ve katiller onu aramızdan alıp götürmeden biraz önce merakımı giderdi. **"Anter"**, ailesinin en büyüğünün adıymış. Soyadı dağıtıcıları, **"Bari Anteroğlu yapalım"** demişler. Terslemiş onları. **Musa Anter**'in muhalifliği ta o zamanlardan geliyor.

İşte böyle bir adamla aynı gün, aynı yerde kitap imzalayacaktım. Açıkçası çok keyifliydim. Fırsattan istifade, ona gelen okurlar benim de kitaplarımı alacaktı. Beklentim boşa çıkmadı.

Diyarbakır Havaalanı'nda beni karşılayan belediye görevlileriy-

le birlikte arabaya bindik. Peşimizden bir araba daha hareket etti. Dönüp sordum, onlar polismiş. **Musa Anter**, Diyarbakır'a gelir gelmez onun da peşine bir araba düşmüş. **Musa amca** muzip mi muzip, mahsus şehri dolaşıyormuş. Peşinde polisler... **Musa amca** nereye, onlar da oraya. Dün belediye görevlisi **Musa Anter**'i izleyen polislerin arabasını durdurup sormuş. Cevapları ilginç olmuş.

"Biz herhangi bir şey için değil, korumak amacıyla Musa Anter'i izliyoruz."

Musa Anter'in polisleri şimdi tiyatro binasının kapısında bekliyorlarmış. Beni takip edenler de mutlaka oraya gelecek.

(Gece saat 11.00'de Musa amcanın katlinin haberini aldığımda, aklıma ilk gelenler o "koruma amaçlı" polisler oldu. Sahi, dakika dakika, saat saat, gün gün Musa Anter'in Diyarbakır'daki "faaliyetlerini" izleyen o polisler, katil, otomatik silahını çıkarıp bir abideyi yere devirirken neredeydiler acaba? İnsanın aklına ister istemez, polisler Musa Anter'i izlemekten vazgeçtiler... Yerini yurdunu iyice tespit ettiler... Birilerine en uygun zamanı haber verdiler ve... ve... Osmanlı'da oyun çoktur... geliyor.)

Sol tarafında oturuyordum. Onun önünde uzun bir kuyruk vardı. Okurları, oğulları, kızları Kürtçe ithaf istiyorlardı, **Musa amca**larından. O da dileklerini kırmıyordu. İstinasız herkes önce elini öpüyor, sonra önüne kitap koyuyordu. Bir yazarın eli niçin öpülür acaba? Acaba **Marquez** okurlarına kitaplarını imzalarken, kimse varıp elini öpüyor mu? Hiç sanmam. İmzası alınmadan eli öpülen ender yazar... **Musa Anter** onlar için bir yazar değildi ki, Kürt halkının bir piri... Bir abide... Komik, mizah ustası bir adam... Dobra dobra konuşan ve sözünü sakınmayan. Korkularını çoktan Harbiye Cezaevi'nin rutubetli hücrelerine gömmüştü. 74 yaşını kıskandılar. Birkaç yıl daha yaşamasından çok korktular.

Bir başörtülü kadın geldi. Sırtına çocuğunu bağlamıştı. Ürkekti. **Musa amca** ile özel konuşmak istiyordu. Yerinden kalktı, kadını köşeye çekti. Bir süre konuştular. Sonra geldi, yerine orturdu ve göz-

lerinden iki damla yaş süzüldü. Sessizce ağlıyordu. Ne olduğunu sordum. Kadının kocası gerillaymış, dağda vurulmuş. **Musa Anter**'e ne yapması gerektiğini soruyor. **Musa amca** ne yapabilirdi ki? Sadece ağladı.

"Ben sadece ağlayabilirim" dedi.

Eskiden nasıldı, değil mi **Musa amca**? Bırak buralarda kitap imzalamayı, ***"Kımıl"***ı yazdın diye neler geldi başına?

"Buraya gelmenin bedeli çok ağır oldu oğlum."

Polis, ***"Hatıralarım"*** kitabının toplatıldığını söyleyerek, kitapları götürmek istedi. Kitabın arkasına koyduğu beraat kararının metnini gösterdi, polis ikna olmadı. İstanbul'a yayınevine telefon edildi, beraat kararının orjinali fakslandı, polis ikna oldu, **Musa amca** imzaya başladı.

Akşam otelde birlikte yemek yedik. Yarın İstanbul'a dönecektim. Hayır o birkaç gün daha Diyarbakır'da kalmak istiyordu. Diyarbakır'ın yeri başkaydı **Musa amca**nın kitabında. Biraz daha hasret giderecekti.

"Ama korkmuyor musun, bak leş kargaları etrafımızda dolanıyor?"

"Merak etme, daha 10 yılım var."

23 Eylül günü, İstanbul'da Amerikan Konsolosluğu'nda randevusu vardı. İki Amerikalı Kürt sorunu konusunda görüşeceklerdi. Konsolosluğa yalnız gitmeyecekti. Her zamanki mizahi üslupla:

"Beni oralarda görenler, bak, Musa Anter CIA ajanı olmuş derler. Yanımda tanınmış birisini götüreceğim. İktisat bilen biri olmalı. İnşallah o güne kadar Yaşar Kaya hastaneden çıkar, iyileşir de birlikte gideriz. Yaşar ekonomiden anlıyor. Eğer Yaşar iyileşmezse Fikret Hoca'ya (Başkaya) rica edeceğim?"

Sevgili **Musa amca**, keşke 17 Eylül günü benimle İstanbul'a geri dönseydin. Madem daha 10 yılın vardı, bir süre sonra daha özgür bir Diyarbakır'a gidip istediğin kadar kalabilirdin.

O gün, o imza gününde en çok ***"Kımıl"*** adlı kitabını imzaladı.

Ülkenin her tarafını **"kımıl zararlıları"** sardığı için, onun oğulları, kızları ***"Kımıl"*** kitabına ilgi gösterdiler.

Musa amca, 74 yaşında, ısrarla **"kımıl zararlılarına"** karşı mücadele ediyordu.

Anadilimi, Kürtçe alfabeyi ilk olarak senin kitaplarından öğrendim. Son söz anadilimden, senin en sevdiğin dilden olsun:

"Ez axa te dı ramûsım. Tû bı xêr bı çi."

ÖLÜMSÜZ OLMAK(*)

İnanmak mümkün değil.

Daha dün konuştuğum **Musa Anter**'in küçücük bir metal parçası ile, bir kurşun ile öldüğüne inanmak mümkün değil...

Yok, bu ölmek değil, ölümsüzleşmek.

O da halkının özgürlük mücadelesinin ölümsüz şehitleri arasındaki onurlu yerini aldı.

Aslında kurşun sıkılarak bir kez daha öldürülen, onun iki halkın bir arada yaşamaya devam etmesi gerektiğine olan derin inancı oldu.

Güçlü bir barış inisiyatifini daha başlamadan boğmak isteyen gizli devlet yeniden meydan okuyor. Kararlı bir biçimde belli bir senaryoyu uygulamaya devam ediyor. Bir yandan en basit savaş kurallarını çiğnerken ve sivil halka yönelik misillemelerde bulunurken, öte yandan da bir barış inisiyatifi oluşturabilecek, iki halk arasında köprü oluşturabilecek insanları ortadan kaldırıyor.

Size öyle bir sille atayım ki, öylesine derin bir acıyı tattırayım ki, bir daha barış sözleri etmeye kalkmayın, iki halk arasında köprü kurmaya kalkışmayın. Umutsuzluğa kapılarak, hareketsiz kalın.

Türkiye ve dünya toplumuna ilan ediyoruz ki, çok kötü şeylerin, soğukkanlı cinayetlerin planlaması yapılıyor, iki halk arasında topyekun bir kapışmanın, boğazlaşmanın yolu açılmak isteniyor.

Buna güçlü bir sesin **"dur"** demesi gerekiyor.

Diyoruz ki, hâlâ biraz şans varken, bu çılgınca gidişi durdurun.

Teşkilatı Mahsusa yöntemleri ile devleti kurtarma adına çok uluslu bir toplumu yok olma eşiğine getirdiniz. **Ahmet Samimler-**

(*) **Ragıp Zarakolu**'nun yazısı, ***Özgür Gündem***'in, 23 Eylül 1992 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

den bu yana gazeteci kanına doymadınız, toplumumuzun omuzları üstüne soykırım ayıbının ağır yükünü yıktınız ve 80 yıldır aynı kafa ile devam etmek istiyorsunuz.

Yeter artık, bu toplum artık ayıbınızın yükünü daha fazla taşımak istemiyor.

Neredesiniz ey aydınlar?

İnsan hakları savunucuları?

Demokratlar?

Meslek odaları?

Sendikalar?

Neredesiniz, ey **"İnsanım"** diyenler?

Türk ve Kürt halkının ortak yaşam kültürünü savunan **Musa Anter** alçakça katledildi.

Bari onun ölümü sizleri harekete geçirsin.

Kürt kenterinde sürekli işlenen cinayetlere dikkatinizi çeksin. Şırnak, Batman, Nusaybin, Göle...

Vahşet sürüyor.

Bu kan seli Batı'yı da tehdit ediyor.

Bu kanı durdurmak için kimse elinden gelen en küçük çabadan kaçınmasın.

Vakit çok geç olmadan...

ÖLDÜR KAÇIR VE GÖM(*)

Bilinen emperyalist taktik var: **"Parçala, böl ve yönet!.."** Bu genel emperyalist politikanın günümüzdeki uygulanışıysa: **"Öldür, kaçır ve göm..."** oldu.

Vedat Aydın'ın kontgerilla tarafından öldürülmesinde TC önemli hatalara düştü (!) Çünkü o, **Vedat Aydın**'ın öldürülmesinden sonra görkemli bir serhildan beklemiyordu. **Vedat Aydın** olayındaki hatalarını ne Newroz'da ne de Şırnak katliamında telafi etti. Aynı **"hata"**ya Şırnak'ta da düştü. Bu kadar acizlik içine düşenler; elbette **Musa Anter** gibi 74 yaşındaki bir aydının katledilişinde de aynı yazgıyı paylaşacaklardı!

"Öldür, kaçır ve göm"ün ilk uygulanışı elbette Musa Anter'le başlamadı. Bunun en yakın başka bir örneği olarak **Hafız Akdemir** gösterilebilir. Ama tüm bunların dışında **Musa Anter**'in katledilişinin perde arkasında daha farklı gerçekler var. **Musa Anter**; zamanının büyük bir bölümünü İstanbul'da geçiriyordu. **"Bir iki kez"** tehditlere uğradı. Ama özellikle Kürdistan'a gitmesi beklendi. Bekletildi, çünkü böylesi açık ve net olan bir kirli savaşı -şu anda- Türkiye'ye yansıtmak istemiyorlardı. Türkiye'de daha sessiz, daha ince dokunmuş planlarla insanlar yok ediliyordu. **Musa Anter**'in şahsında Kürt halkı katlediliyor, korkutuluyordu. Korku ya çelikleşmeyi getirecek ya da teslim olmayı. Teslim almanın ilk adımı; işbirlikçiliktir. Yapmayan veya bunu sindiremeyenlereyse; sürgün fermanı çıkartılırdı. Yazılı bir belgeye gerek yok! Bu konuda yazılı olmayan fermanlar daha korkunçtur.

Zamanlama ve söylenenler arasındaki çelişkiye bakacak olursak; **Turgut Özal**; yine **"barış güvercini kesilip, yeşil ışık yakı-**

(*) ***Yeni Ülke***'nin başyazısı, 27 Eylül-3 Ekim 1992 tarihli 50. sayısında yayınlanmıştır.

yor." HEP'in PKK Genel Sekreteri **Abdullah Öcalan**'la görüşme talepleri var. Ve bu talep **"Şahinler ile güvercinler"**i daha da belirginleştiriyor. Yine böylesi bir talep; aydın, düşünür ve ilerici kesimden olumlu yanıtlarla perçinleşiyor. İşin ilginç tarafı; Türkiye'de yaratılmak istenen **"Kürt-Türk"** düşmanlığı tutmuyor. Şoven saldırılar tepkiyle karşılanıyor. İşte bu kadar olumlu bir durum varken; **Musa Anter** Diyarbakır'da katlediliyor.

Öldür, kaçır ve göm!.. Art arda devreye giriyor. Kürt halkı korkutulup, sindirilmeye çalışılıyor. **"Ya teslim olacaksın, ya öleceksin!.."** İkisinin arasında bir yol kalmamıştır. Eğer salt aydınları susturmak amaç olsaydı; Batman'daki yurtsever **Mahmut Oğuz, Cengiz Demir** ve rasgele insanların öldürülmesinin aydın olmayla, gazeteci olmayla ne alakası vardı? Belli ki bu öldürmelerin altında TC'nin özgürlük hareketini şehirlere sokmama hedefi var. Çünkü özgürlüğünden yoksun bir halkı sömürmek daha rahattır. Daha uzun ömürlüdür. Bilinir ki özgürlükten yoksun bir halk; Köle bir halktır!.. Köleninse itiraz hakkı yoktur.

MUSA(*)

Artık o sadece **Musa**'dır.

Musa Anter eskiden vardı. Ancak bir Ağustos sıcağıyla yeniden doğdu ve **Musa** oldu. O, **Musa**'dır.

Musa, bütün dillerde vardır.

Musa'yı bütün halklar tanır.

O artık sadece **Musa**'dır.

**
*

İtiraf samimi ise kendisini anlatmaktır.

Bir itirafla başlamalıyım; tanıdıklarımın ve sevdiklerimin dışında ölümlere üzülemiyorum. Bu, benim **"ölüm"** tanımımın sonucudur; yoksa insanı çok seviyorum. Ölüm, benim için bir daha görmemektir ve ben sadece tanıyıp da sevdiklerimi bir daha görmek istiyorum. Bu haftadan sonra, demek oluyor, öyle anlaşılıyor, ben bir daha **Musa Anter**'i göremeyeceğim. Demek, bir daha **İlhamî Soysal**'ı göremeyeceğim.

Ne kadar kötü!

Ağlamak, insanın kendisine acımasıdır. Galiba, bize, acımayı da unutturuyorlar. Belki de tüm kötülükleri bunun için yapıyorlar.

**
*

(*) **Yalçın Küçük**'ün yazısı, ***Yeni Ülke***'nin, 27 Eylül-3 Ekim 1992 tarihli 50. sayısındayayınlanmıştır.

Ne kadar birbirinin zıttı iki insandılar; aynı günde gittiler. **Musa Anter** bir Kürt solcusuydu, **İlhami Soysal** bir Kemalist solcuydu ve ikisi de namus doluydu. **Musa Anter**'in içi dışındaydı ve İlhami Soysal'ın dışı içine dönüktü, yakınları **"Sfenks İlhami"** derdi. Çok iyi gazeteciydi, basında bir ekoldü, çok okurdu, çok namusluydu; arkadaşlarının aksine Babıali'de bir başyazar olamadı. Çünkü çok namusluydu. **İlhami**, bir kişilikli adamdı.

Musa dostum, bir kişilikti.

Musa Anter olarak bu dünyaya geldi, henüz bir yere gitmedi ve **Musa** oldu.

Birinci Türkiye İşçi Partisi'nden beri tanıyorum ve şu günde de Kürt devrimciliğini çok sevdiğimi yazmak gereğini duyuyorum. Çünkü, **Musa Anter**'i bir daha doğurdu.

Musa Anter'di ve **Musa** oldu.

Musa, bir çocuktu. **Musa**, kırmızı, sarı ve yeşillere kuşanmış bir kızıl atlıydı ve ölüme koşuyordu.

Musa, ölüme koşmuyordu. **Musa**, ölüme saldırıyordu.

Ölümsüzlük, ölümdür.

Belki de bunu anlıyordu. Sevmenin ve sevilmenin doruğunda, belki de ölümü bulmak istiyordu.

Belki de ölümsüzlüğü arıyordu.

Musa Anter, bir güzel çocuk olmuş, **Musa** olmuştu ve halkının derinliklerine iniyordu.

* *
*

Belki de ***Gündem***'i bulan son yazısında ***Hürriyet*** gazetesi başyazarı **Oktay Ekşi**'nin neden yazar ve başyazar olamayacağını anlatıyordu ve **Oktay Ekşi** için **"dünyanın herhangi bir yerinde ancak polis dergisinde yazabilir"** diyordu. Şimdi bana bunu kanıtlamak düşüyor. Üstad **Musa**'ya borcumdur. Ayrıca **Oktay Ekşi**

de acele ediyor. Ancak, beklesin; **Musa**'nın haftasını böylesine sufli konulara ayırmamak gerekiyor.

**
*

Bu kadar.

Bir sorum var: **"Musa Anter neden vuruldu?"** Buna üç cevap var.

Bir: Artık **Musa** olduğu için vuruldu. Geçmişinden süzülüp kendisini Kürdistan devrimine verdiği için vuruldu. Kürt halkının sevgilisi haline geldiği için kurşunlandı.

İki: Karanlık güçler, son HEP Kongresi'nden memnun olmadılar. Umduklarını bulamadılar. Karanlık güçler, umduklarını göremeyince ölüme işaret ederler.

Üç: Musa Anter'in gazetesi ***Ülke***'nin son sayısında **Ali Fırat**'ın basınla ilgili saptamaları yayınlandı. Çok yerindedir; eksikliklere işaret ediliyor. Eksiklikler var, ancak önemli adımlar atılmıştır ve atılıyor. Eylülizmin en büyük başarısı, basını tekelli devlet basını haline getirmesi oldu ve bu deliniyor. **Musa**, delenlerin başındadır. **Musa**'ya kin kusuluyor.

Tam **"ikili dünya"** var. Bizim sevgilimizdir. Onların kinine hedef oluyor.

**
*

Artık sadece **Musa**'dır.

Bir Ağustos sıcağında yeniden doğdu. O, **Musa**'dır.

APÊ MUSA(*)

Bilmem ki nereden başlayayım, nasıl anlatayım seni dosta, düşmana. Seni ilk tanıdığım gece benimle nasıl ilgilenmiştin. Unutmak mümkün mü? Diyarbakır turistik otelin restoranında, bir masada sen, babam, **Canip amca (Yıldırım)** ve **Edip Altınakar**. Anlamadığım şeyleri konuşuyordunuz aranızda. O gece hep benimle ilgilendin. Sıcak, babacan tavrın hep öyle devam etti çocuklarına, torunlarına, yeğenlerine karşı. Şunları söylüyordun Emin Ali Paşa Caddesi'ndeki derviş tekkesi olan evinde: **"Ben her dönem yüze yakın gence diploma veriyorum, bunlardan dördü elimde kalırsa benim için yeterlidir."** 1959'daki tutuklanmanı hatırlıyorum. Diyarbekir'de yayınlanan ***İleri Yurt*** gazetesinin ***"Ama Ne İleri Yurt"*** köşesinde ***"Kımıl"***ın Kürt köylüsüne verdiği tahribatı anlatmıştın. **Kımıl** türküsünü Kürtçe yazmıştın ve sonuna şu cümleyi eklemiştin. **"Üzülme bacı, seni süne ve sünemenin ıstırabından kurtaracak kardeşlerin yetişiyor artık."** 1959'lardan bugünleri görebilmek ne kadar güzel değil mi? Sen ve senin gibilerin o ileri görüşlülüğü ve kalemlerinin ürettikleridir bizleri bugünlere getiren. Yol arkadaşların ile birlikte **"Kürt Halısı"**nı ilmik, ilmik dokudunuz. Size bugüne kadar ne yaptınız diyenlere, en güzel cevabı yine sen vermiştin. **Hoca Nasreddin**'i çatlatan esprilerle. Çok iyi hatırlıyorum aynen şöyle demiştin: **"Biz termometreyi eksi yirmiden sıfıra getirdik, sizler de artı yirmiye getireceksiniz."** Susmayı tercih etmişti genç kardeşimiz, bu filozofça cevap karşısında. Susmuştu, düşünmüştü ve belki de sana hak vermişti.

Ömrün boyunca halkların kardeşliğini, eşitliğini, demokrasiyi ve Kürt kimliğini savundun mahkeme kürsülerinde. Hep şunu tek-

---

(*) **Y. Serhat Bucak**'ın yazısı, ***Yeni Ülke***'nin, 27 Eylül-3 Ekim 1992 tarihli 50. sayısındayayınlanmıştır.

rarlıyordun **"Biz aptal mıyız ki bu memleketi bölelim. İstanbul, Ankara, Antalya, Muğla sizin olsun, Siirt, Mardin, Hakkâri de bize kalsın. Olmaz öyle şey, Siz ayrılmak isterseniz biz Kürtler dağa çıkarız. Ancak Kürt kimliğimizle ve eşit olarak birlikte yaşayacağız"** diyordun hep. Senin bu iyi niyetine kalleş kurşunlarla cevap verdiler. Canları sağ olsun şimdilik. Bir şey olmaz **"Biz hepimiz Diyarbekirli"**yiz, kardaşız.

Seni niçin şehit ettiler? Bunu çok iyi biliyoruz. Sürdürülen kirli savaşın devam etmesini isteyenler, diyalogdan yana olmayanlar, Kürt halkının barış talebini anlamayanlar, politik çözümün önünü tıkamak için seni hedef seçtiler. Kürt ve Türk halkının barış güvercinini vurdular. Türk, Kürt, Çerkes, Arap, Laz tüm Türkiye halkı tarafından sevilen, sayılan bir derviştin. Dedemizdin, babamızdın, amcamızdın, dayımızdın, her şeyimizdin. Onun için seni şehit ettiler **Apê Musa.** En büyük arzun diğer şehitlerimiz gibi şerefinle, haysiyetinle şehitlik mertebesine ulaşmaktı. Yola çıktığın arkadaşlarının hepsi yeminlerine sadık kalarak öldüler. İçlerinden birisi de yeminine sadık kalarak şehit olmuştu. Onunu acısını hiç kalbinden söküp atamamıştın. Şunu söylüyordun bana **"Ben de kardeşim gibi şehitlik mertebesine ulaşırsam huzur içinde olacağım. O hayatını benden daha şereflendirdi, çünkü hain düşmanların kurşunu ile şehit oldu. Yani ben şimdi yaşıyor muyum sanki? Ne kadar isterim ki ben de düşman eliyle onun gibi şehit olayım."** Sen de 1941 yılında Dicle Talebe Yurdu'nda verdiğin sözü tuttun, şehitler kervanına katıldın. Şehitlerin yanında yerini aldın. Benden selam söyle **Şeyh Said**'e, **Seyit Rıza**'ya, **Dr. Fuat**'a, **Bese Ana**'ya, **Mazlum**'a, **Hayri**'ye, **Kemal Pir**'e, babama ve adını sayamadığım binlercesine. Ne mutlu sana ve darısı başımıza.

Sana alçakça yönelenler senin fani bedenini ortadan kaldırmakla her şeyi bitireceklerini sandılar. Bilmiyorlardı ki çilekeş Kürt kadını bereketlidir, üretkendir. Bire on verir. Ülkemin toprağında her gün binlerce **Musa** dünyaya gelir. Eğer sorunlar öldürmekle, jenosidle, asimilasyonla çözülebilseydi bugün bu coğrafya güllük, gülis-

tanlık olurdu. Ama tarih iyi bir öğretmendir. Bu iyi öğretmen zorun, baskı ve imhanın çare olmadığını bir kere daha öğretecektir.

Her zaman şunu söylüyordun: **"Azraille anlaşmam var. Kürt halkı özgür oluncaya kadar yaşayacağım. Arkadaşlarım görmedi, ama ben görmek istiyorum."** Sen de babam gibi sözünde durmadın **Musa** amca. Ölmenin sırası mıydı Allah aşkına? Şafak sökmek üzere, tan ağarıyor, yarasalar aydınlıktan rahatsız oluyorlar. Ölmenin sırası mıydı yani **Apê Musa**...

KÜRT HALKININ YÜREĞİYLE DÜŞÜNEN AYDINI(*)

Birindarım... Birindarım... / Aman aman... / Birindarım kurdinalım ji kezebê... türküsünü söylerken **Aramê Tıkran**; sanki bir türkü söylemiyor da, çok derin bir yara almış yiğidin en son demindeki iniltisini çıkarıyordu. Ama iki dağ arasında kalmış, ama kimsecikler ulaşamıyor ona. Yakıcı bir güneş altında tamtamlarını çalıyor leş kargaları. Ve yaralı haliyle bir değme yiğit, son çareyi türküde buluyor. Belki duyar birileri. Hafızasına kaydeder. Nesilden nesile aktarır bu yiğidin türküsünü.

* *
*

Dünya denilen bu gezegenin, bir başka kara parçasında; yüreğiyle bu yiğidin türküsünü besteleyen bir ozan vardı./ Berika Merdinê beriki duze / Hopana pozê Kerecdağa Şewitî bilede paxûze / Sin û bere wê delale, wê mahbube temam aw ü zêrê altune / Xeyo lo delal, bi sexetê di bejim delal / Delale her dilêmin xeyo lo lo.../

Suadiye'de oturmuş yazar **Musa Anter**; ***Birina Reş***'i yayına hazırlarken; ara yerlerdeki molalarda **Aram**'ın **Birindarım... Birindarım** türküsünü gül tadında söylüyordu.

Alman yazar **Gunter Grass**; **"Kadınlar rahimden, yazarlar beyinlerden doğum yapar"** diyordu. Oysa beyin yerine yüreği koymalıydı bence. Çünkü beyin keşfedilmeden önce, -ilk atalarımız- yüreğin düşündüğüne inanırlardı. Çünkü **Musa Anter** yüreğiyle düşünürdü. Ve ilk evladını doğurdu: Adınıysa ***Kımıl***, koydu. İkincisine ***Birina Reş*** dedi. Sonra ürün vermeye başlayan bereketli topraklar

(*) **Şükrü Gülmüş'ün** yazısı, ***Yeni Ülke***'nin, 27 Eylül-3 Ekim 1992 tarihli 50. sayısındayayınlanmıştır.

gibi; bire on ona yüz verdi. Kürt insanının dramını, tragedyasını yazdı. Ondan sonra acılarıyla bir abide kesilince bu kez kendini çizmeye başladı. **"Ey halkım bunu bana çok görme! Çünkü yıllarca senin aynanı sana tuttum. Ben ayna oldum. Şimdi de kendimi sana tutuyorum. Bana bak kendini gör"** diyecekti.

* *
*

Dönemin ilerici-eylemci aydınları arasındaki yerini aldı. **Edip Karahan**'ın ***Dicle ve Fırat***ının hemen yanında. ***Deng***'i çıkardı. Edip Karahan'ın yüreği dayanamadı bu aydın maratonuna. Ama **Musa Anter** dayandıkça dayandı. Dayandıkça direndi. 1959'da 47'lilerle 125. maddeden yargılandılar... İstanbul'da ilk kez hücrelere atıldılar. O dönemin acılarını birlikte paylaştığı arkadaşlarından biri; **"Xelê Musa (Musa dayı) tek kişilik hücrelerdeydi. Hücrenin tam ortasından foseptik çukuru geçiyordu. Aynı zamanda - büyük, küçük ihtiyaçlarını orada giderirdi. Bir ara alarm sesi geldi. Ardından askerin 'Dikkat' komutu duyuldu. Belli ki üst düzey bir rütbeli gelmişti. Ama kimdir, rütbesi nedir bilmiyorduk. Ama Musa Anter'in hücresinin önüne geldiğinde, alaycı bir dille 'Nasılsın Musa? Hayatından memnun musun?' der. Xale Musa boş durur mu; foseptik çukurunu bacaklarının arasına alarak ve iki avucunu pislik doldurarak, subayın üstüne doğru fırlatır. Ve 'Sağolun albayım. Ben gayet iyiyim. Ya sen nasılsın?' der."** O zaman da seyreyleyin manzarayı. Bir albayın üstüne pislik fırlatmak. Duyulmuş görülmüş şey değil. Ama **Musa Anter** bu, yapar mı yapar. Yeter ki bamteline basılmayı görsün. Yeter ki onu canından bezdirmeyin. 74'lük ihtiyarlığıyla bile, 18'lik bir delikanlı oluverir. Hiç kimsenin hesaplamadığı bir anda öne atılır.

* *
*

Musa Anter, Kürt olduğu kadar Türkiye'lidir. Türkleri Kürtler kadar severdi. Ama yüreğinin bir kanadı; hep Kurdanı Kurdanı çarpardı. Ona kızan Türk kadar, Kürt de vardı. Ama o çizgisinden asla vazgeçmedi. Çünkü ömrünün büyükçe bir bölümünü Türkiye'de ve Türk insanıyla geçirmişti. Onlarla -ister istemez kaynaşmıştı. Sitilile'nin (Akarsu) Zwinge köyünde çiçekleriyle yaşarken bile İstanbul'un sahillerinde gezinen bir düşselliği vardı. Siyasallık yönünde TİP'i yazardı. Ama o aslında yine halkının hakkını arardı. ***"Hatıralarım"*** adlı eserini yazdıktan sonra bile yazmayı bırakmadı. Çünkü onda yazmak bir sevda idi. Nükte ve esprili yaşam onun doğallığıydı. Bir aristokrat, bir kont gibi giyinir. Ama yüreği, dili ve şivesi onu ele verirdi. **"Kendini gizleme Musa dayı sen Kürtsün"** diye takılanlara. **"Evladım ben Kürt değilim demedim'ki"** derdi.

Uzar gider bu aşkın destanı / Gün ay olur / Ay yıl olur / Dicle olur... Fırat olur / Ve kuralıdır her aşkın / Her nehir bir deryada boğulur.

Musa Anter'in yaşamı bir roman değil, başlı başına bir destan. Destanı daha yazılmayan güzel ve yiğit insanlar arasındaki onurlu yerini aldı. Bir günü nasıl olurdu? Ölümün anlamlı anı nasıldı acaba **Musa Anter**'in diye, düşünenler için...

**

*

Dılo ez bımrım lı Kurdistane / Tırba mı bı kolın lı Hayastane

(Gönül öleydim Kürdistan'da / Mezarımı kazın Hayastanda)

Yazar evine gidiyordu. Yokuşu çıkmadan bakkala uğrardı. Bakkala **"Merhaba"** derdi. Bakkal ona; **"Aleykümselam"** derdi. Bakkal memnun, yazar memnundu bu durumdan. **"Merhaba"** demeden bakkal; **"Abi be, beni şu Musa Anter'le tanıştırır mısın?"** **"Olur"** dedi yazar. Çocuklar gibi sevindi adam:

"Sahi beni onunla tanıştırır mısın? Valla ömrüm boyunca sana minnettar kalırım."

Güldü karşısındaki:

"Neden bu kadar istiyorsun?"

Ellerini ovdu adam.

"Onun yazılarına bayılıyorum. Onu seviyorum. Bizim bir bilgemiz o?"

"Tamam. Her Cumartesi Enstsitü'de olur. Seni alır götürürüm ona. Ama şu günlerde Diyarbakır'a gitmiş. Gelsin... Tamam mı?"

Adam, **"Söz mü"** diyordu. Yazar, **"Söz söz!.."** diyordu çıkarken.

Musa Anter, o gün erkenden uyandı. Traş oldu. Tarandı. Yoluna çıktı. Bir taksi tuttu. Vapura kadar gitti. Heyecanla uçağa yetişmek isterken yüreği heyecanla atıyordu. **"Vapura bomba konmuş, ihbar aldık. Herkes aşağı insin"** dedi polisler.

İhbarı yapan kim? Tedbiri kim niçin alıyordu? Olan **Musa Anter**'e oluyordu. Bekletildi **"kuşkulu"** diye. Vapuru kaçırdı. Uçağı kaçırdı. Ama hiçbir engel tanımıyordu. **"İlle de ille"**, diyordu, **"Diyarbakır benim ölüm fermanım da olsa varacağım oraya. Ve o ölümün de mor dudaklarından öpeceğim. Öyle şey mi olur. Beni ülkem, halkım bekliyor. Genç kızlarım, oğullarım beni bekliyor. Halla halla... Ben nasıl dururum... İmkânı yok gideceğim"** diyordu. Bazen sessiz bazen yüksek sesle...

Musa Anter, sevilir-sayılır ve saygı görürdü. Ona herkes kendince isimler verirdi. **Xalê Musa**'dan, **Mamosta Musa**'ya kadar... **Amca**'dan **Bilge**'ye kadar... Kitap imzalamaya gitmişti. İnsanlar onun ellerinden öpüyordu. Bunu bir Avrupa'lı veya **"Komünist"** bir Türkiyeli çok çok garipseyebilirdi. Ama o halkının gönlünde bir ayrı yer tutardı. İnsanlar onun ellerini öperken; acılı ve çileli tarihlerinin ellerini öpüyorlardı. Direnişçi tarihe minnettarlıklarının bir ifadesiydi bu öpme ve öpülme olayı.

Diyarbakır'da onu dostları; bir barışmanın bilgesi seçtiklerinde **Musa Anter**; **"Ben iki insanımın barışması için canımı veririm.**

Kimin ne sorunu varsa; beni davalı göstersin, olur biter" dedi ve yanına aldığı dostlarıyla beraber programda olmayan bir yemeğe gittiler.

Orhan Miroğlu yanındaydı. Mahpusluk çekmiş güzel yürekli bir insan. İçli-duygulu ve sarı saçları, mavi gözleriyle; güven doluydu. **Miroğlu** yanındaydı. Katil yaklaştı yanlarına. Nerden bileceklerdi ki!.. Katil ve sivil polis birbirine çok benziyordu. Çünkü **Musa Anter** adımını Diyarbakır'a attığından beri hep polis peşindeydi.

Bir ara sormuştu; **"Evladım neden kendinizi bu kadar yoruyorsunuz? Benim gizli saklı bir şeyim yok."**

Polisler usulünce yanıtlamışlardı:

"Biz sizi korumak için peşinizdeyiz. Siz rahatsız olmayın!"

Musa Anter'in bedenine saplanan kurşunlar, onu biraz daha şehitler kervanına ve çekilen halaya gönderiyordu.

"Öldürmeyi yazarken, yeni yeni ölüm haberleri alıyorum. İrkiliyor ve ürperiyorum. Ama asla yazmaktan ve direncimden bir şey yitirmiyorum. Bu bir görevdir diyorum. Yazmalı ve anlatmalısın!.. Duraklayınca ölenleri görüyorum. Yaz bizleri!...Sen değil miydin; yüreğimin emir eri kalemimdir. Ölürken bile gülerken öleceğim! Son sırrımı rüzgâra söyliyeceğim diyen! Yazmalısın bizleri ey yazar, yazmalısın!.." Aynı zaman diliminde **Orhan Miroğlu**. Batman'da Karşıyaka mahallesinde; **Mahmut Oğuz**!.. Şimdi de aynı yerden **Edip Kılıç** ve yanında bulunan birkaç insanın vurulduğu haberi.

Telefondaki ses tedirgin ve kaygılı; **"Amcamın oğlu Edip'i vurdular. Yanındakiler de vurulmuş. Kaç kişidirler? İsimleri nedir? Bilemiyorum. Gecenin bu saatinde dışarı da çıkamıyorum. Cenazemizi bile alamadık."**

"Ölürsen Seni Öldüreceğim!"

Yazar bir Ankara yolculuğu yaptı. HEP Olağanüstü Kurultayı vardı. O, birkaç kurultaya davetliydi. On sekiz yıllık ertelenen bir se-

vinç kurultayı vardı. Önce ona koştu. Öğretmeni **Siyamend**'le kucaklaştı. Yekcan oldular. Çocuklarını birbirleriyle tanıştırdılar. Türkülü ve gülüşlerin beyni zonklatan halayına durdular hep beraber. Hep beraber HEP Olağanüstü Kurultayı'na katıldılar.

* *
*

Her gidişin bir de gelişi vardır. Gidiş kolay ve zorlu geçiyordu zaman. Çünkü istem büyüdükçe yollar uzaklaşırdı sanki. Ayrılık; burukluk bırakırdı yüreklere. Dinç gidip, yorgun gelmek de vardı. İşleri aksatmamak vardı. Trene ucu ucuna vardılar. Biraz uyudular, biraz söyleştiler. Sabahla beraber İstanbul'a merhaba, dediler. Eşini ve çocuklarını eve yakın bir yere bıraktı. O doğru iş yerine çevirdi istikametini. Gazete bayine yanaştı. ***"Özgür Gündem"*** dedi. Sayfayı açar açmaz; **Musa Anter**'in boylu boyunca uzanan fotoğrafıyla karşılaştı. **"Yooo olamaz... Hayır, hayır..."** demedi. Gayet sakin davrandı. **Marks**'ı ve **Epikürüs**'ü hatırladı. **"Ölüm; ölen için değil geriye kalan için bir felakettir"** sözünü amentü gibi okudu. **Marks**'tan duymuş, sonradan **Epikürüs**'ün sözü olduğunu öğrenmişti. **Musa Anter**'i düşündü. Demek en son sana da kıydılar. Oysa **"Daha on yıllık bir ömrüm var"** diyordun. Bu çok anti-demokratik bir hesaptı değil mi Xalê **Musa**? Bir adetiydi bu yaşayandan ziyade ölenle konuşurdu. En çok **Miroğlu**'nu ve daha hedefte olanları düşündü ölmeden, öldürülmeden neler yapılabilirdi?.. Ama **Musa Anter**'in İstanbul'da neredeyse bir çeyrek ömrü geçmişti. Peki neden Diyarbakır?

Uykusuzdu. Yorgundu yazar. Yine uğradı bakkalına. Her zamanki gibi **"Merhaba"** dedi. Bakkal **"esselamünaleyküm"** diye yanıtladı. **"Galiba sen sözünü tutmayacaksın bana karşı?"** Kızdı yazar öfkelendi yazar. Sertçe; **"Neden"** dedi. **"Çünkü Musa Anter'i vurdular."**

"Evet, sana karşı bu konuda sözümü tutamadım. Ama

bundan alasına var mısın? O ölmedi çünkü. O fani yönü gitti. Musa Anter içimizde bizim. Ama ille de fani yönünü istiyorsan; düş peşime onu analım. Mezarının başına hep beraber koşalım. Haydi ne duruyorsun. Baksana, vuranlar, kaçıranlar ve gömenler hep birlik olmuşlar. Biz sevenler de birleşelim ya... Ne susuyorsun ey benim iki gözüm... Susmak ölümü onaylamaktır!.."

TEPKİLER
MESAJLAR

Sayın Işık Yurtcu
Özgür Gündem Gazetesi Sorumlu Müdürü

Değerli gazeteci yazar Musa Anter'in alçakca bir saldırı sonucu yaşamını yitirdiğini, derin üzüntü ile öğrendim. Katillerin en kısa sürede adalete teslim edilmelerini bekliyor, merhuma rahmet, size, Özgür Gündem ailesine ve basın camiasına başsağlığı dilerim.

Tahir Köse
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Sayın Anter Ailesi
Gündem Gazetesi

Musa Anter'in ölümünü derin bir üzüntüyle öğrenmiş bulunuyorum. Merhuma, allahtan rahmet, siz kederli ailesine başsağlığı dilerim.

Mustafa Taşar
ANAP Genel Sekreteri

Sayın Yaşar Kaya
Gündem Gazetesi

Gazeteniz yazarlarından değerli gazeteci Musa Anter'in menfur bir saldırı sonucu, vefatından derin üzüntü duydum. Merhuma rahmet, şahsınızda gazetenizin tüm mensuplarına başsağlığı dileklerimi sunarım.

Mehmet Moğultay
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Sayın Yaşar Kaya
Gündem Gazetesi

Değerli Musa Anter'in öldürülmesini büyük teessürle öğrenmiş bulunuyoruz. Acınızı paylaşır, şahsınızda tüm Özgür Gündem ailesine başsağlığı dilerim.

Mehmet Kahraman
Devlet Bakanı

Gündem Gazetesi

Musa amca ölmedi, sonsuza dek yaşayacak. Musa amca bayraklaşmalıdır.

Gizli odaklarca tezgâhlanan bu cinayetler, gelişen Kürt halkının özgürlük mücadelesine engel olamayacaktır.

Halkımızın başısağolsun.

Mahmut KILINÇ
Adıyaman Milletvekili

Şanlıurfa İşçi Partisi İl Başkanı'nın Açıklaması

Biz İşçi Partisi olarak, Musa Anter'e yapılan haince saldırıyı nefretle kınıyoruz ve bütün Kürt ve Türk yurtsever kardeşlerimize başsağlığı diliyoruz ve aziz şehit kardeşimiz Musa Anter'in ailesine başsağlığı diliyoruz.

Musa Anter abimize silah çeken eller mutlaka birgün kırılacaktır. Bu faşist hükümetin, böyle yapılan haince saldırılara seyirci kalması elbette faşistlere yakışır. Bu gibi saldırılar Kürt halkını, inanmış olduğu yoldan alıkoyamaz ve daha bütünleşip haklı olduğu davadan zaferle çıkacaktır. Biz İşçi Partisi olarak, Kürt kardeşlerimizin daima yanındayız ve destekleyeceğiz. Çünkü biz, bütün insanların yaşama hakkı var olduğunu ilke edinmişiz. Bir Türkün neye hakkı varsa, elbette Kürt kardeşlerimizin de aynı hakkı vardır. Yıllardan beri faşist yönetimleri milyonlarca yurtseverlerin kanına girdi. En son örneği de Şehit Galıme Musa Anter'dir.

Sayın Yaşar Kaya
Gündem Gazetesi

Ülkenin sesi, büyük düşünür, kendisini Kürt halkına adamış, Musa Anter'e sıkılan kurşun tüm ülkeye sıkılmışur. Şahsınızda tüm Özgür Gündem gazetesine ve Ülke'ye başsağlığı diliyorum.

Sezai Gedik
SHP
Seyhan İlçe Başkanı

Sıracettin Sevim
Gündem Gazetesi

Dil bilimci, yazar ve eleştirmen, partimizin kurucu üyesi, Özgür Gündem, Yeni Ülke ve Welat gazetesinin köşe yazarı, Kürt Enstitüsü, Kürt Kültür Vakfı kurucusu, Kürt PEN Kulübünün üyesi Musa Anter'in, ülkemizde devam eden kirli savaşın sonucunda, Diyarbakır'da alçakça bir silahlı saldırı sonucu katledilmesini kınıyoruz.

O, yaşamı boyunca Kürt özgürlük mücadelesini savundu, yazarlık yaşamında hep halkların kardeşliği uğuruna kalemini kullandı. Sömürgeciliğe, militarizme ve şovenizme karşı beyni ve yüreğiyle savaştı.

O, 1950'lerden beri bu topraklara ve bu halka inandı, bu uğurda yaşamını noktaladı. Çok özlemini çektiği şehitler kervanına katıldı.

O, gelişen Kürt ulusal ve özgürlük mücadelesine inandı, özgürlük mücadelesini destekledi. Düşmana inat, dobra dobra "Genç olsaydım dağa çıkar, gerillaya katılırdım" diyebilen bir yiğitti.

Hafızlar'ın, Hüseyinler'in kervanına katıldı. Hüseyin için "öldüğüne inanmıyorum" diyordu. Biz de, Kürt abidesi, dedemiz Musa Anter'in öldüğüne inanmıyoruz. Onun mücadelesine ve sahip olduğu değerlere sonuna kadar sahip çıkacağız.

Sen rahat uyu Kürtlerin dedesi Musa Anter. "Birina meedi reş nine." Birgün katillerin olan kontrgerilla ve bu kirli savaştan mutlaka hesap sorulacaktır.

Nametullah Epözdemir
HEP Tatvan İlçe Başkanı

SBP Tüm Türk Ve Kürt Aydınlarını, Demokrasi Güçlerini, Kürt Sorununun Çözümü İçin Acilen Somut Girişimler Yapmaya, Yeni Diyalog Ortamları Yaratmaya Çağırıyor

Gazeteci, yazar, Kürt yurtseveri ve sosyalizm savaşçısı Musa Anter'in, alçakça katledilmesi Kürt sorunu etrafında tırmandırılan terörü yeni bir aşamaya yükseltmiştir. Sayın Başbakan'a göre "gazeteci" olmayan gazetecileri hedef alan terör, şimdi ülke çapında etkili, seçkin bir gazeteci, düşün ve politika adamını hedef almıştır.

12 Mart ve 12 Eylül öncesinde izlediğimiz tablo tekrarlanıyor. Terör daha büyük kitleleri ve çevreleri belli şeylere ikna etmek için yeni bir aşamaya yükseltiliyor.

Somut olarak Musa Anter'i öldüren silahın tetiğini kimin çektiği henüz bilinmiyor. Ancak, o zaman ki Genelkurmay Başkanı'nın 1990 Aralık'ında Olağanüstü Hal Bölgesi'nde faaliyet halinde olduğunu açıkladığı Özel Harp Dairesi ya da Kontrgerillanın eylemleriyle bağlantısı tartışma götürmez. Genelkurmay Başkanı, Özel Harp Dairesi'nin varlığını açıklamışken sayın İçişleri Bakanı İsmet Sezgin "böyle bir örgüt yoktur" diyor. Kim doğru söylüyor? Genelkurmay mı, yoksa İçişleri Bakanı mı?

Öte yandan Olağanüstü Hal Bölgesi'nde terörün ve askersel çatışmaların tırmandırılmasının temel nedenlerinden bir kısmı daha iyice belirginleşiyor. 1980 yılında, Savunma ve Ekonomik İşbirliği Antlaşması'nın (SEİA) imzalanmasından, 1980'lerin ortasında, Savunma Sanayi Fonu, Savunma Sanayi Müsteşarlığı, Savunma Sanayi İcraa Komitesi'nin kurulmasından bu yana iyice hızlanan silahlanma ve silah sanayi oluşturma adımları alabildiğine hızlanmaktadır. Avrupalanma ve silah sanayi oluşturma adımları alabildiğine hızlanmaktadır. Avrupa (okunaymadı)

Sosyalist Birlik Partısi
Genel Merkezi

Gündem Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü

Yazarınız Musa Anter'in katledilmesini şiddetle kınıyoruz. Özgür Gündem'e ve Kürt ulusuna reva görülen, bu katliamların artık hesabı sorulmalıdır. Devlet terörü yoktur diyenler bu cinayetin hesabını vermelidirler. Özgür Gündem gazetesi yazar ve muhabirlerini öldürmekle hiçbir yere varılamayacağını artık birileri öğrenmelidir. Ülkemizdeki tüm ilerici, yurtsever, demokrat ve aydınları bu gidişe dur demek için mücadeleye çağırıyoruz.

Hiçbir şeyden korkmaksızın bugünden itibaren gazetenizin gönüllü muhabirliğini seve seve kabul ediyoruz.

Mesut Yalazan
Sosyalist Birlik Partisi
Kütahya İl Başkanı

BASIN AÇIKLAMASI

Kimliksizliğe, kişiliksizliğe ve teslimiyete karşı özgürlük yürüyüşünün yiğit neferi ve gür sesi olan Kürt halkının Apè Musa'sı, gazeteciyazar Musa Anter, kahpece kurşunlarla alçakca bir saldırıyla katledilerek şehit düşmüştür.

Bu saldırı Türk ve Kürt halkının demokrasi güçlerine karşı yapılmıştır. Bu saldırıyla Kürt halkının özgürlük yürüyüşü engellenmek ve pasifize edilmek istenmiştir.

Ama şu bilinsin ki, mızrak artık çuvala sığmıyor. Bu cinayetin faili de bizler ve tüm kamuoyunca bilinen hizbi-kontradır, onun finansörü olan mevcut koalisyon hükümetidir.

Onlar döktüğü kanda boğulacaklardır. Musa Anter öldü sananlar, öldürdük sananlar kalleşler, şunu göreceklerdir. Onbinlerce Musa Anter vardır. Bizler de onu kavgamızda yaşatacağız, anısı mücadelemize ışık olsun

HEP İzmir İl Gençlik Komisyonu
Adına Nurettin AZAK

Gündem Gazetesine

Halkımız ve özgür basın, bir şehidini daha verdi. Karanlığın yüreğini parçalayan aydınlıklar tek tek yok edilmek isteniyor. Kürt halkı ve Türkiye ezilen sınıfları, tekrar karanlığa gömülmek isteniyor.

Ancak devletin sıktığı her kurşun halkımıza değil, kendisine doğrulacaktır.

Çünkü Kürt halkı ve Türkiye ezilen sınıfları yeni Hafızlar, Burhanlar, Musa Anterler çıkaracaktır.

Bu noktada bizler, devlet eliyle, kontrgerilla tarafından işlenen bu katliamı protesto ediyoruz.

Başta Kürdistan halkı ve tüm devrimci ve yurtsever kamuoyunun başı sağolsun.

Kağıthane
Halkın Emek Partisi

Gündem Gazetesi

Acınızı paylaşıyoruz. Katilleri lanetliyoruz.

Lütfü Ünver
İşçi Partisi Bursa İl Başkanı

Sayın Yaşar Kaya
Gündem Gazetesi

Gazeteniz yazarlarından, HEP kurucularından, Kürt halkının barış, özgürlük ve sosyalizm davasının yorulmaz savaşçısı Musa Anter'in karanlık faşist güçlerce katledilmesini derin bir acı ile öğrenmiş bulunuyoruz. Musa Anter'in katledilişi, gazeteniz çalışanları somutunda basın ve düşünce özgürlüğüne yöneltilen saldırıların yeni bir aşamaya tırmandırılmasıdır. Uygulanmış bir senaryonun tekrarıdır. SHP Kürt sorununun barışçı, demokratik ve adil bir çözümü için gazetenizin ve özgür basının, yaşamsal yerinin bilincindedir.

Gazeteniz ve tüm çalışanları ile dayanışmamızı bir kere daha açıklar, Musa Anter'in anısı önünde saygıyla eğilirken camianıza başsağlığı dileklerimizi iletiriz.

Sıtkı Coşkun
Sosyalist Birlik Partisi
Genel Başkan Yardımcısı

BASIN AÇIKLAMASI

Partimizin kurucularından, Özgür Gündem yazarı, Kürdolog, araştırmacı yazar Musa Anter 20 Eylül 1992 tarihinde Diyarbakır Seyrantepe semtinde kurşunlanarak katledilmiştir.

Musa Anter aynı zamanda Yeni Ülke gazetesi yazarı, Welat gazetesi yazarı, MKM, Kürt Vakfı, Kürt Enstitüsü kurucusu idi. Bu anlamda Musa Anter'in katledilmesi basına, demokrasi ve insan haklarına sıkılan bir kurşundur.

Partimizin kurultayının hemen peşinden katledilmesi ise düşündürücüdür. Kürt halkının gelişen mücadelesinden korkanlar, demokrasi ve in-

san haklarını hazmedemeyenler, halkın simgesi durumuna gelmiş insanları katlederek gözdağı vermeye çalışıyorlar. Diğer bir dizi insanlarımızın katledilmesinde olduğu gibi bunda da kontrgerilla, polis ve hizbi kontranın parmağının olduğunu düşünüyoruz.

Parti olarak Musa Anter'in katledilmesini şiddetle kınıyoruz. Artık herkes aklını başına toplamak, insan hakları ve demokrasi savaşında bir araya gelmek, daha çok duyarlı olmak için gerekeni yapmak zorundadır.

Çünkü Musa Anter'e sıkılan kurşun demokrasiye, insan haklarına sıkılan kurşundur. Çünkü Musa Anter'e sıkılan kurşun Kürt halkına sıkılan kurşundur. Çünkü Musa Anter'e sıkılan kurşun işçi sınıfı ve emekçi halka sıkılan kurşundur.

Bunun için tüm devrimci demokrat, ilerici kurum ve kuruluşları, basını ve insanım diyebilen herkesi bu cinayetler karşısında duyarlı olmaya çağırıyoruz. Herkes üzerine düşeni yapmak zorundadır. Çünkü yarın geç olabilir.

Bursa HEP İl Yönetim Kurulu Üyesi
Ramazan Sönmez

BASIN AÇIKLAMASI

Musa Anter'in katli ile birlikte maskeler inmiş, katillerin yüzü ortaya çıkmıştır. Tetiği çekenlerin kimliği toplum için şimdilik meçhul olabilir. Ama daha önce Özgür Gündem'in dört gazetecisi üst üste vurulduğunda "öldürülenler gazeteci değil militan" diye açıklama yaparak yeni cinayetleri kışkırtmış olan Başbakan Demirel ve İçişleri Bakanı Sezgin, Anter'in öldürülmesinin baş sorumlularıdır. Demirel acaba şimdi yarım yüzyıl boyunca yazarlık ve gazetecilik yapan, Kürt halkının "Musa Amcası" için de "gazeteci değildir" deme cüretini gösterebilecek mi? Bu hükümet, birgün gelecek bu cinayetlerin hesabını vermek zorunda kalacaktır.

DİP Çağrı Kurulu
Gülsüm Gülmez

Gündem Gazetesi
Yazı İşleri Müdürlüğü'ne

Gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in silahlı bir saldırı sonucu öldürülmesini protesto ediyoruz.

Kürt sorununu şiddetle çözme politikasının bir ürünü olan bu cinayet nedeniyle acınızı paylaşır, tüm çalışanlara başsağlığı dileriz. Dostluk ve dayanışma duygularıyla.

Doğu Perinçek
İşçi Partisi Genel Başkanı

Gündem Gazetesi

Partimiz kurucusu gazeteci yazar, büyük insan Musa Anter'in karanlık güçler tarafından katledilmesini nefretle kınıyor, hepimize başsağlığı diliyoruz.

HEP
Tuzla İlçe Teşkilatı

Veli Özdemir
Gündem Gazetesi

Gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in öldürülmesini derin bir üzüntüyle öğrendim. Gazetecilere yönelik bu tür saldırıların bir daha tekrarlanmamasını dileyerek size ve ailesine tüm çalışma arkadaşlarına başsağlığı, sabırlar dilerim.

Dr. Yıldırım Aktuna
Sağlık Bakanı

Gündem Gazetesi

Egemenler, dünyanın her yanında hep aynı yöntemi kullanıyorlar. Önce beyin yıkama, tutmadımı; işkenceler, zindanlar. Kullandıkları bütün bu sindirme yöntemleri yetmeyince imha etmektedirler.

Bu egemenlerin, Vietnam'da, Cezayir'de, Nikaragua'da kullandıkları

insanlık dışı yöntemleri tutmadı. Bugün bu yöntemlerin daha katmerlisi ülkemizde uygulanmaktadır.

Gün gibi açıktır ki ne soykırımlar, ne de tek tek insanlarımızın bu faili belli cinayetlerle, imha edilmesi özgürlük ateşini söndüremez.

Değerli yurtsever, demokrat insan Musa Anter amcamızın katillerini biliyoruz. Unutmayacağız.

Hepimizin başısağolsun.

Halkın Emek Partisi
Kocaeli İl Teşkilatı

KAMUOYUNA

Partimizin kurucularından; Yeni ülke, Özgür Gündem gazeteleri; Welat dergisi köşe yazarlarından; Kürt Enstitüsü ve Kürt Kültür Vakfı kurucusu, Kürt PEN Kulübü üyesi değerli yazar, mücadeleci Kürt aydını Musa Anter 20.9.1992 günü saat 20 sularında Diyarbakır'da özel olarak planlanmış bir silahlı saldırı sonucunda katledilmiştir.

Saldırı sırasında kendisi ile birlikte bulunan partimiz üyesi Orhan Miroğlu da ağır şekilde yaralanmıştı

Uzun bir süreden bu yana parti başkanı, gazeteci, yazar, demokratik kuruluş yönetici ve üyeleri, insan hakları savunucularına yönelik saldırıların artarak devam ettiğine tanıklık etmekteyiz. Tüm bu saldırıların kontrgerilla ve onun örgütlediği paramiliter güçler tarafından işlendiği yönünde yaygın kanının aksi bu güne kadar ispat edilmemiştir.

Bu konuda Başbakan Demirel ile İçişleri Bakanı'nın komuoyuna yansıyan, son derece sorumsuz ve "örtülü" onay veren beyanları da düşünülürse; hükümetin bu cinayet zincirinde sorumluluğu bir kat daha artmaktadır. Nitekim, şimdiye kadar yüzü aşkın cinayetin sözüm ona faili meçhul kalmasındaki nedenler; iddiaları doğrulayan ve hükümetin sorumluluğunu kanıtlayan nedenlerdir.

Ayrıca MGK ve hemen sonrasında Bakanlar Kurulu'nun Diyarbakır'da her türlü terör yöntemini Devlet adına uygulama yetkisini kendilerine tanımış olmaları, bu olaylardan doğan sorumluluğun devlete ait olduğunu tartışmasız kılmıştır.

Buna Yargıtay Başkanı'nın ve bazı çevrelerin bu terör yöntemlerini

meşru gösterip savunmuş olmaları; bu cinayet şebekelerini savunur niteliktedir. Dolayısıyla sorumlular da açıktır.

HEP
Genel Merkezi

Sayın Veli Özdemir
Gündem Gazetesi

Güneydoğu'da gazetecilerimizi hedef alan terör olaylarının sonuncusunda gazetenizin değerli yazarı Musa Anter'i kaybetmiş olmanın derin üzüntüsü içerisindeyiz.

Terörün özellikle sivil yurttaşlarımızı da hedef alarak tırmanmasının önüne geçmek için elimizdeki bütün olanakları kullanmakta kararlıyız.

Bu cinayetlerin faillerinin bir an önce yakalanması için hükümet olarak gerekli bütün çabayı gösteriyoruz.

Merhuma tanrıdan rahmet, yakınlarına, gazeteniz çalışanlarına ve tüm basın mensuplarına başsağlığı dilerim.

Erdal İnönü
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Sayın Yaşar Kaya
Gündem Gazetesi

Gazetenizin değerli yazarlarından Musa Anter'in Diyarbakır'da uğradığı haince saldırıdan sonra yaşamını yitirmesi Türkiye'de basın özgürlüğünün nasıl anlaşıldığını göstermiştir. Türk siyasi yaşamına ve basınına büyük katkıları olan Musa Anter'in öldürülmesini şiddetle kınıyor, gazetenize başsağlığı diliyorum.

Bornova Belediye Başkanlığı

Değerli Özgür Gündem Çalışanları

Kürt halkının Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne yarım asırdan beri güçlü kalemi ve tavizsiz kişiliği ile hizmet veren gazetenizin yazarı, HEP'in ve Kürt Enstitüsü'nün de kuruculuğunu yapan; örnek insan, aydınımız,

yol göstericimiz, bilgemiz, değerli Musa Anter'in "özgürlük ve yaşam düşmanları" tarafından katledilişini lanetliyorum.

Musa amcanın düşünceleri ve mücadelesi her zaman bize ışık tutacaktır.

Anısı önünde saygı ile eğiliyorum.

Mahmut Can
HEP Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı

Sayın Hasan Bildirici
Gündem Gazetesi

Gazeteci yazar Musa Anter'in öldürülüşünü üzüntüyle öğrendim. Olayı basın özgürlüğüne ve demokrasimize yönelik bir saldırı olarak niteliyor, şahsınızda bütün gazeteniz çalışanlarına başsağlığı diliyorum.

Murat Karayalçın
Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı

Sayın Özgür Gündem Çalışanları

Yaşamını insan hakları, demokrasi ve özgürlük mücadelesine adamış, halkımın yiğit bilgesi Musa Anter'in vahşice öldürülmesini nefretle kınıyorum.

Musa Anter'e sıkılan kurşunlar özgürlüğe, demokrasiye ve barışa sıkılmıştır. Halkımızın canlı etine sıkılmışur. Ama bu karanlıktan aydınlığa çıkışı engelleyemeyecektir.

Gerçekler cinayetlerle örtülemez. Haklı mücadeleler insanlar yok edilerek engellenemez.

Bu duygular içinde halkıma ve Özgür Gündem çalışanlarına başsağlığı diler, Musa amcanın aziz hatırası önünde saygıyla eğilirim.

M. Adnan Ekmen
Batman Milletvekili

Halkın Emek Partisi Fethiye İlçe Teşkilatı'nın Musa Anter'in Katledilmesi İle İlgili Yayınladığı Bildiri

HALKIMIZA

21 Eylül 1992 günü akşam saat 20.00'de Halkın Emek Partisi kurucularından, asırlık çınar ağacı, tarihçi yazar Musa Anter, devletin gizli örgütü kontrgerilla tarafından kahpece katledildi.

Musa Anter Kürt halkının tarihini, kültürünü ve folklörünü araştırırken, ezilen tüm dünya halklarının yanında yer aldı. Mezopotamya'da yaşayan ve yaşamış halkları da en doğru biçimde yazdı ve anlattı. Türkiye devrimci hareketinde devamlı yer aldı, mücadele etti. O, sade, dobra dobra ve mizahi anlatımı ve yazılarıyla ancak korkak, hain ve kahpe karanlık güçlerin uykusunu kaçırdı. Onun varlığı inkârcıları, talancıları, yağmacıları rahatsız etti. Ve o cellatlar karar aldı.

"74 yaşında ak saçlı, Kürt aydını, yazarı, tarihçisi, gazetecisi ve asırlık çınar ağacını kesin" dediler. Kurtulalım dediler bundan.

Ama onlar bilmiyorlar mı?

Tarihten hiç mi ders almıyorlar?

Musa Anter ölmedi. O, dopdolu verimli bir başaktı. O, düştüğü toprağa binlerce tohum attı. Toprak öyle harlı, öyle verimliydi ki aynı günde milyonlarca Anterler fışkırdı.

Biz yeni Anterler, söz veriyoruz. Anısı mücadelemizde yaşayacak. Söz onurdur. Çiğnetmeyeceğiz.

Kürtler, Türkler ve Ortadoğu halklarının başısağolsun.

Kahrolsun Kontrgerilla

Kahrolsun Sömürgecilik

Yaşasın Kürt ve Türk Halklarının Kardeşliği

Özgür Gündem Yayın Kurulu'na

Türk ve Kürt halkının geleceği üzerine karanlık yeni oyunlar sahnelenmek isteniyor.

Birbiri ardına, özgürlük mücadelesinin temsilcileri, yazarları, sözcüleri katlediliyor.

Onlar da biliyor: Daha çok Musa Anter var. Musa Anterleri vurmakla bitiremeyecekler.

Burjuvazi silahla, kanla, önünü açmaya, çaresizliğini aşmaya çalışıyor.

Amaçları bellidir: Halkların özgürlüğünü, sınıfsız bir geleceği her türlü yöntemle engellemek. Ve bu oyun ilk kez de sahnelenmiyor.

Sınıfsız, sömürüsüz özgür bir geleceğe bu oyunların tümünü bozarak kararlı, inançlı ve örgütlü olarak varacağız.

Sosyalist Türkiye Partisi
Girişim Komitesi

Gündem Gazetesi

Uğradığı hunharca saldırı sonucu yaşamını yitiren, büyük insan, yazar, Kürt aydını, özgürlük anıtı Apê Musa; anısı önünde saygı ile eğiliyoruz.

Mücadelesi dünya özgürlük hareketine ışık tutacaktır.

Musa amcayı saygı ile anarken yoldaşlarının başı sağolsun diyoruz.

Bedri Fırat
HEP Varto İlçe Başkanı

Gündem Gazetesi

Kürt halkının, derinlere kök salmış özgürlük çınarı ve yiğit evladı Apê Musa.

Mücadelen bizim için bir meşaledir. Senin yaşındaki bir insana kurşun sıkanlar, insan değil diyor ve lanetliyoruz. Özgürlük kavgamızda hep yaşayacaksın.

Kürt ve demokrat Türklerin başısağolsun.

HEP Üsküdar İlçe Örgütü adına
İlçe Başkanı Niyazi İletmiş

Sayın Yaşar Kaya
Gündem Gazetesi

Gazeteniz yazarlarından iyi ve dürüst insan Musa Anter'in karanlık güçler trafından öldürülmesini derin bir üzüntü ile öğrendim. Anter'e atılan kurşunların demokrasimize, ülkemizin bütünlüğüne atıldığı inancıyla acınızı paylaşır size ve tüm Özgür Gündem çalışanlarına başsağlığı dilerim

Doğan Taşdelen
Çankaya Belediye Başkanı

Gündem Gazetesi

Son günlerde gazeteniz çalışanlarına karşı yapılan silahlı saldırı olaylarını, üzüntü ile takip etmekteyiz. Savunmasız gazetecilerin vurularak katledilmelerinin, hiçbir düşünceye ve fikre yarar sağlamayacağı ve basının özgür iradesini değiştirmeyeceği açıktır.

Musa Anter gibi değerli bir basın çalışanının daha hunharca ve kalleşçe katlini kınıyor, tüm basın çalışanlarına ve ailesine başsağlığı diliyoruz.

SHP Üsküdar İlçesi İnsan Hakları Komisyonu
SHP Üsküdar İlçesi Gençlik Komisyonu
SHP Üsküdar İlçesi İlçe Başkanlığı

Gündem Gazetesi

Yazarınız Musa Anter'in, hunharca öldürülmesinden duyduğum büyük üzüntüyü belirtiyor, olayı nefretle kınıyorum. Merhuma Allahtan rahmet, tüm gazeteniz camiasına başsağlığı diliyorum.

Mehmet Salim Ensarioğlu
Diyarbakır Milletvekili

Gündem Gazetesi

Özgürlük mücadelesinin asırlık çınarı büyük insan, Musa amcamızın şehadeti nedeniyle, müşterek acımızı paylaşırız.

Doğubeyazıt İlçe Başkanı
Mustafa İlhan

Gündem Gazetesi

Sen ey 77 yaşındaki ölümsüz delikanlı, yaşamın boyunca koştuğun özgürlük maratonunda, şehadetinle meşaleyi yüzbinlere devretmenin rahatıyla uyu. Üzüntümüz sonsuzdur, ulusumuzun başısağolsun.

Doğubeyazıt İlçe Başkanı
Ahmet Yılmaz

Gündem Gazetesi

Kürdistan'ın değerli delikanlısını öldürenleri lanetliyorum. Özgür Gündem ve Kürt halkının başısağolsun.

Ergani İlçesi HEP İlçe Yöntemi Adına
A. Kadir Zengin

Gündem Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü'ne

Sevgili Anter'in öldürülmesi, grubumuzda ve şahsıma bende kelimelerle anlatılmaz bir elem yaratmıştır. Sayın Anter'in kişiliğinde Türkiye gerçek bir bilgeyi, bir düşün adamını ve gerçek bir insanı yitirmiştir. Hepimizin başısağolsun.

SHP Grup Başkanvekili İçel Milletvekili
Aydın Güven Gürkan

Gündem Gazetesi

Gündem gazetesi yazarlarından sayın Musa Anter'in öldürülmesini üzülerek öğrendim. Sayın Anter'in kişiliğinde haber alma ve düşünce özgürlüğüne yönelen bu saldırıyı kınıyor, gazeteniz çalışanlarına başsağlığı diliyorum.

Prof. Dr. Nurettin Sözen
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Gündem Gazetesi

Gazeteniz mensuplarından gazeteci yazar Musa Anter'in alçakça bir

saldırı sonucu yaşamını yitirmesinden büyük bir üzüntü duydum. Bu saldırı halkımızın haberalma özgürlüğü ve demokrasiye yönelik bir yıldırma çabasıdır. Merhuma allahtan rahmet, ailesi, Özgür Gündem camiası ve basın kuruluşlarının büyük acısını tüm içtenliğimle paylaşır başsağlığı dilerim.

Fikri Sağlar
Kültür Bakanı

Sayın Yaşar Kaya
Gündem Gazetesi

Gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in silahlı bir saldırı sonucu vefatını büyük bir üzüntü ile öğrenmiş bulunmaktayım. Merhuma tanrıdan rahmet, size ve tüm gazete çalışanlarına başsağlığı dilerim.

Ersin Faralyalı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Sayın Işık Yurtçu
Gündem Gazetesi

Değerli yazar ve gazeteci Musa Anter'in kimliği belirsiz kişilerce saldırıya uğraması sonucu yaşamını yitirdiğini üzüntü ile öğrendim. Saldırganların bir an önce adalete teslim edilmesini diler, şahsınızda merhuma tanrıdan rahmet, size ve ailesine sabır ve başsağlığı dilerim.

Cevdet Selvi
SHP Genel Sekreteri

BASIN AÇIKLAMASI

27 Eylül 1992 tarihinde, saat 17'de Parti il binamızda, Diyarbakır'da katledilen Partimizin kurucu üyesi, gazeteci, yazar, araştırmacı ve Kürdolog Musa Anter'le ilgili seminer içerikli bir anma yapılmıştır.

Anmaya, **SHP, İP, Eğit-Senli öğretmenler, İHD, Kurtuluş, Devrimci Proletarya, Özgür-Halk, Mücadele, İşçinin Yolu, Nevroz Ateşi, Emeğin Bayrağı** temsilcileri başta olmak üzere 150 civarında insanımız katılmış, anma büyük bir coşku içinde gerçekleşmiştir. Saygı duruşu ile

başlayan anmada parti ve dergi temsilcileri de birer konuşma yaparak etkinliğimizi paylaşmışlardır.

Partimiz adına konuşan arkadaşımız, birliğin, paylaşımın, kalıcı dostlukların, seviyeli politikaların, üzerinde durmuş, devrimci, demokrat, yurtseverlerin birbirlerine gereksinmesi olduğunu vurgulamış, tıkanıklıkların, sığlıkların, sekter yaklaşımların aşılması çağrısında bulunmuştur.

Parti üyelerimizden bir arkadaşımızsa, Musa Anter'in kısa biyografisini okumuş, Anter'in katillerinin kontrgerilla, hizbikontra olduğunu söylemiştir.

Parti olarak bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bu tür olaylar karşısında hassasiyetimizi sürdürecek, üzerimize düşeni eksiksiz yerine getirmeye özen göstereceğiz.

Aynı duyarlılığı, dışımızdaki kurum, kuruluş ve tek tek bireylerden de bekliyor, herkesin üzerine düşeni yapacağını umuyoruz.

İşkence, tehdit, baskı ve katliamların bizleri yıldıramayacağı bilinmelidir. 29 Eylül 1992

HEP Bursa İl Başkanlığı

Sayın Yaşar Kaya'ya

Değerli Kürt aydını Musa Anter'in katledilmesi, demokrasi düşmanı karanlık güçlerin işi.

Değerli Kürt aydını Musa Anter'in katledilmesini, büyük şaşkınlık ve üzüntüyle karşıladım.

Musa Anter, savunduğu, yazdığı, araştırıp gün ışığına çıkarttıklarıyla, gerçeğin, özgür düşüncenin, halkların kardeşliğinin, cesaretin temsilciliğini yapmış, önemli bir siyaset ve kültür adamıydı.

Demokrasi, insanlık ve kültür düşmanı zihniyetin, yazar ve Kürt tarihinin 74 yıllık canlı tanığı düşünür Musa Anter'i katlederek ne kazandıklarını anlamak olanaklı değil.

Ancak bilinen bir gerçek var ki, bu katliamı gerçekleştirenler, Musa Anter'in tek silahı olan kaleminin gücünden ve demokrasinin, çokseslilliğin gelişmesinden endişe duyanlardır; insanlarımızı ve ülkemizin geleceğini karanlıklara çekmek isteyenlerdir.

Musa Anter'in öldürülmesini demokrasi ve çokseslilik adına büyük bir kayıp olarak değerlendiriyor, bu cinayeti gerçekleştirenleri lanetliyorum.

Basın camiasına, yazarlığını yaptığı Özgür Gündem gazetesi çalışanlarına başsağlığı diliyorum.

Yüksel Çengel
SHP İstanbul İl Başkanı

Gündem Gazetesi

Değerli insan Musa Anter'in cinayet çeteleri tarafından haince katledilişini şiddetle kınıyor, Kürt ulusuna, gazetenize tüm insanlığa başsağlığı diliyorum.

Cafer Gündü
Sarıyer Belediyesi Başkan Yardımcısı

Sayın Yaşar Kaya,

Bir ermiş edası ile elini insanların kafasına koyup adeta kutsadıktan sonra, yüzümüzü iki elinin arasında alıp, alnımızdan öpen, torunu yaşında olmama rağmen, gecenin geç saatlerinde eşimi aramak için telefon ettiğinde, bana hep yenge hanım diyecek kadar saygılı ve sevecen olan Musa amcanın (Ben bir Türküm o bizim de amcamızdı) ölümünden dolayı tüm Türk ve Kürt demokratları ile şahsınızda Özgür Gündem çalışanlarına başsağlığı diliyor, demokrat, sol komuoyunu, Kürt aydınları ve halkına karşı yapılan kıyımlara karşı duyarlı olmaya çağırıyorum.

Saygılarımla.

Av. Tülay (Şengün) Ateş
SHP Parti Meclisi
Üyesi

Gündem Gazetesi

Apê Musa'nın, gün gibi açık olan kontrgerilla tarafından katledilişi 74. yaşına tahammülsüzlüğün bir göstergesidir.

TC'nin kirli savaşına alet olan failleri, tüm yurtsever duygularımızla kınıyoruz.

Apê Musa Şehidî Nemîre.

Halkın Emek Partisi
Sakarya

BASIN BÜLTENİ

Değerli Kürt araştırmacı ve yazarı, Uluslararası Yazarlar Birliği (PEN) üyesi Musa Anter Diyarbakır'da uğradığı silahlı saldırıda şehit edildi. Musa amca KÜRDİSTAN'ın ne ilk şehidi, ne de son şehidi olacaktır. Ölümden korktuğumuzu sanıyorlarsa yanılıyorlar, her verilen şehit bizleri mücadelemizde biraz daha ileriye götürecektir.

Ancak cinayetlerin failleri kendileri olmalarına rağmen devamlı cinayetlere kılıf uydurmaktadırlar. Ama biz diyoruz ki bu cinayetlerin sorumlusu bizzat devlettir. Zaten kendi ağızları ile de açıklamış oldular. Dün (21 Eylül Pazartesi) televizyonda İçişleri Bakanı İsmet Sezin "Bu cinayetin kontrgerilla ile ilgisi yoktur, esasen kontrgerilla da yoktur" diye bir açıklama yaptı. Evet Kürdistan'da devletten ayrı bir kontrgerilla veya hizbikontra diye bir örgüt yoktur. Ancak devletin yönettiği (okunamadı) verdiği diğer güvenlik güçlerinden farklı, kafatasçı faşist güvenlik güçleri vardır. Esasen olayları bunlar yapmaktadırlar. Bunları koruyan devlettir. Devleti yönetenler de bu kafatasçı insanlardır. 1989-90 yıllarında devlet, koruculuk sistemini Kürdistan'da yaygınlaştırmak için köylere gidip halkımıza şöyle diyordu "Bakın teröristler köy korucularının olduğu köylere giremiyorlar, korumasız mezraya saldırıyorlar. Siz de köyünüzü, mezranızı korumak için gelin devletten silah alın" diyordu. Basına da şu açıklamalar yapılıyordu. "Teröristlerin sığınma ve barınma alanları azalmıştır. Örgüt hızla kayıp veriyor, büyük bir moral çöküntüsü içindedirler (okunamadı)"

Yargısız infazlar yapan, Newroz olaylarında Çizre ve Şırnak katliamları ve faili meçhul denilen cinayetlerin hepsini (okunamadı) bu sorumluluktan nasıl kurtaracaklar. Birgün mutlaka herkesin tarih önünde hesap vereceği bilinmelidir.

Konuşan Türkiye yerine, konuşturmamak için muhabirleri katlet-

mek, yazarları katletmek ve düşünen herkesi susturmak için devlet seri şekilde cinayetler işlemektedir. Her zaman söylediğimiz gibi öldürmek çaresizliktir. Şiddet çözüm değildir. Çözüm demokrasidir. Halkların kardeşliğidir. Musa Anter'e sıkılan kurşun, tüm Kürt halkının kimliğine, onuruna, kişiliğine sıkılmıştır. Bu cinayetleri işleyenleri nefretle kınıyoruz.

Newroz Dergisi Adıyaman Temsilciliği
Özgür Gündem Adıyaman Muhabiri
HEP Adıyaman İl Örgütü

BASIN AÇIKLAMASI

Partimizin kurucu üyesi, yazar, gazeteci, yiğit insan Musa Anter kontrgerillanın planlı-programlı komplosu sonucu öldürüldü. Demirel'in hedef gösterdiği "militan gazeteci", yazar Musa Anter'in ölümü ile şehitler kervanına bir yenisi eklendi.

Apê Musa senin suçun, zulme, baskıya, haksızlığa, sömürgeciliğe karşı mücadele etmen, barışı, demokrasiyi, özgürlüğü savunmandır.

Sen TC'nin zulüm hücrelerinden süzülerek gelen, zulme, baskıya boyun eğmeyen bir özgürlük savaşçısıydın.

Sen Seyit Rıza'dan sonra gelen kuşağın ilk direnişçisiydin.

Apê Musa, seni çok seviyoruz. Senin yolunda yürüyeceğimize and içiyoruz. Senin mücadelen önünde saygı ile eğiliyoruz.

Apê Musa, elinden düşen kalemi taşımaya hazır binlerce torunun sırada bekliyor. Sen rahat uyu.

A. Muhsin Melik
Urfa HEP İl Başkanı

MUSA ANTER VE KÜRT YAZARLARI

Kanlarınız Yerde Kalmayacaktır

Halkımızın haklı mücadelesini bastırmak amacıyla, Kürt halkına ve onun liderlerine yönelik haince saldırılarına bir yenisi daha eklendi.

TC'nin gizli elleri tarafından Diyarbakır'da Musa Anter'e karşı düzenlenen vahşice saldırıyı lanetliyoruz.

Kürt aydınlarına yönelik girişilen bu vahşi saldırılara karşı, Birleşmiş Milletler'in, basın kuruluşlarının ve komuoyunun gerekeni yapmasını ve TC'ye karşı uluslararası yaptırımların uygulanmasını bekliyoruz.

Kürt halkının tanınmış simalarından Musa Anter, hayatının sonuna kadar TC zulmüne karşı mücadele verdi. Hayatı boyunca Kürt halkının hakkını savunan bu zat, hiçbir zaman korkmadı. Zindanlara girme pahasına da olsa TC'ye karşı direnmiştir. Kürt halkı üzerinde baskı ve zulmün yoğunlaştığı, altmışlı ve yetmişli yıllarda cesurca kaleme sarılmış ve TC'nin asimile politikasına karşı direnmiştir. Bazen Kürt halkı tarafından yalnızlığa itilen merhum, ümitlerini kaybetmemiştir. Hep hakkı ve adaleti savunmuş, hiçbir zaman haksızlığa tahammül etmemiştir. Erkekçe kimliğini ortaya koymuş ve Kürtlüğünden taviz vermemiştir. Cesur ve kahramandı.

Unutmayalım ki Musa Anter ve diğer değerli Kürt insanlarının ölüm fermanı Milli Güvenlik Kurulu'nda yapılan bir toplantıda alınmıştır. O zaman şöyle deniliyordu: "Eşkıya her yerde takibata alınacak, ister yurt içinde, isterse yurt dışında olsun, nerede görülürse, orada gereken darbe indirilecektir." Musa Anter, TC'nin, darbeyi vurmak istediği eşkıya olması gerek herhalde. TC ellerini Kürt kanında yıkamakla, Kürt mücadelesinin hallini düşünüyorsa büyük bir yanılgıya kapılmaktadır.

Kürt halkını bu gibi komplo ve suikastlerle susturmayı düşünüyorsa, bilsin ki bu TC'nin sonu olacaktır. Kürt halkı bunca yıl sahte kardeşlik teraneleri ile aldatılmış ama neticede Kürt halkına görülmemiş bir zulüm uygulanmıştır. Bu zulümden en büyük payı alanlar arasında merhum Musa Anter de vardı. Musa Anter ve onun gibilerinin hedefi Kürt halkının gelecek nesillerine bir mesaj bırakmak olmuştu. Onlar görevlerini yaptılar ve artık teker teker meydanları terk etmekteler. Onların teker teker terk ettiği meydanlara binlerce, yüzbinlerce yeni neslin mensupları dolmaktadır. Meydanlar dolup taşmakta ve canlarını, Kürt halkının, hakkı ve hukuku için verenlerin artık kanları yerde kalmayacaktır. O gerekeni yapmış ve meydanı bizlere bırakmıştır. Onun takip ettiği yolda yüzbinlerce, hatta milyonlarca Kürt insanı yürüyecektir. Bunu ne TC ne de TC'nin karanlık güçleri önleyebilecektir.

Tüm Kürt halkını, gerçek adaletin, insanlığın ve islamiyetin gereği olarak, TC'ye karşı mücadele etmeye davet ediyoruz.

Allah Zalimleri Mutlaka Kahredecektir.

Partiye İslamiya Kuruluşları
Kürdistan İslam Partisi
Avrupa Komitesi

Gündem Gazetesine

Kürt Halkının Başısağolsun

Kürt halkının değerli aydın insanı ve gazetenizin mensubu Musa Anter'in haince saldırıya maruz kalıp hayatını kaybetmesi hepimizi büyük bir üzüntüye boğmuştur. Böyle değerli bir insanı kaybetmenin ızdırabını tüm Kürt halkı çekmektedir. Merhuma Allahtan rahmet diler, başta ailesi olmak üzere tüm Kürt halkına sabır ve metanet dilerken, zalim düzenin, Kürt halkına karşı böylesi haince saldırılarını lanetliyoruz.

Partiya İslamiya Kürdistan-PİK
Avrupa Komitesi

Kürdistan Komite- Halkın Emek Birliği- Kürdistan Aydınlar Birliği Ve Yeni Ülke, Özgür Gündem Muhabirlernin Açıklamaları

20.9.1992 akşamı, Kürdistan'da sürdürülen gazeteci cinayetlerine bir yenisini daha eklediler. Herkesçe biliniyor olmasına karşın, gene "faili meçhul" olan son olayda, önde gelen Kürt aydınlarından, yazar, gazeteci, sanatçı, Kürt Enstitüsü'nün, Kürt Kültür Vakfı'nın ve Halkın Emek Partisi'nin kurucularından 74 yaşındaki Musa Anter katledildi.

Kürdistan'da yükseltilen özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi karşısında gerileyen, aciz kalan TC, aczini gizleyebilmek için çok değişik yöntemlere başvuruyor. Bu yöntemlerin önde geleni ise tanınmış, öne çıkan ve mücadelenin simgeleri olabilecek kişileri katletmek, böylece gözdağı vermektir. Bugüne değin parti yöneticilerine, gazetecilere ve halk önderlerine yüzlerce saldırı yapıldı. HEP İl Başkanı **Vedat Aydın**, Özgür Gündem ve Yeni Ülke muhabirleri **Hafız Akdemir, Yahya Orhan, Hüseyin Deniz** öldürüldü, **Burhan Karadeniz** uğradığı saldırı sonucu felç durumda. Bunlar bir çırpıda sayılanlar. Bu rakamı 10'larla çarpmak mümkün.

Bir devlet düşünün ki 25 milyonluk bir ulusu yok sayıyor. Aynı devlet bu ulus adına veya bu ulus için söz söyleyenleri, düşman ilan ediyor. Ve gene aynı devlet aydınları, yazarları, gazetecileri bu ulusu savunmalarından dolayı "terörist" ilan ediyor? Ardından da hedef gösterdiği bu insanları bir birimi olan kontrgerilla tarafından katlettiriyor. Tüm bunlardan sonra da işlenen cinayetlere "faili meçhul" damgasını vuruyor. Ve buna inanılmasını istiyor.

Bu kadar açık bir tarzda son olarak arkadaşımız Musa Anter'i de katlettiler. Musa Anter'in katili tek kelimeyle TC'dir.

Bu bağlamda olayı lanetliyoruz. Ve tüm duyarlı insanlığa bu ve benzeri olaylar için TC'ye karşı tutum takınmalarını, mümkün olan her araçla protestolarını yükseltmeleri çağrısını yineliyoruz.

Özgür Gündem

Değerli Musa Ağabey,

BBC'nin 22.45'deki Türkçe programının sonunda verilen haber özetlerinde, Diyarbekir'de şehit edildiğini öğreniyorum. Bu kısa haber, 17 Eylül günü Berlin'de katledilen İran Kürdistan'ı Demokrat Partisi Genel Sekreteri Dr. Sadık Şerefkendi ve arkadaşlarının neden olduğu acılarıma bir yenisi ekleniyor.

Hemen yanıbaşımdaki kitaplığa uzanıyor ve "Hatıralarım" adlı kitabını çekip çıkarıyorum. Yaşar Kaya ağabeyin sunusunu bir kez daha okuyorum. Sayfaları gelişigüzel çevirirken, Abdurrahman Qasemlu ile ilgili şu satırlara takılıyor gözlerim: "Ancak, o benden avantajlı çıktı. Çünkü ölümü de şerefli oldu. Eğer şansım olur, ben de onun gibi halkımın yolunda şehit düşebilirsem, ne mutlu bana. Abdurrahman, bugün halkının arasında bir bayrak gibi dalgalanıp duruyor. Şereflerin en büyüğü bu değil midir?"

Evet bundan daha büyük bir şeref yoktur. Sen de artık aramızda bir bayraksın.

Viyana
İlyas İrten

Gündem Gazetesi

Sevgili Dostlar,

Büyük Kürt yazar ve gazeteci Musa Anter'in öldürülmesini şiddetle kınıyoruz ve başsağlığı diliyoruz. Şehid namirini.

Yarınki TAZ gazetesinde, Şırnak ile ilgili ilanımızı bulabilirsiniz.

Dostça selamlarla...

Ronald

Özgür Gündem Gazetesi Mensuplarına,
Devrimci, Demokratik ve Yurtsever Kamuoyuna

Değerli Arkadaşlar,

Eli kanlı faşist güçler ömrünü Kürt ve Türk halklarının bağımsızlığı ve özgürlüğü için adamış, ömür boyu bu uğurda mücadele etmiş olan bir yiğit yurtseveri daha katletti. Musa Anter ağabeyimiz, bu şerefli mücadelede ne ilk, ne de son şehidimiz olacak. Devlet destekli, eli kanlı faşist güçler, halkı için mücadele eden, biraz öne çıkmış kim varsa, fırsatını buldukça bu yiğit insanların üzerine kahpe saldırılarını sürdüreceklerdir. Ama biz mücadelemizden hergün daha da güçlenerek çıkıyoruz. Halklarımız, daha nice Musa Anterler doğurmuştur ve doğuracaktır. Ömrünü mücadelesine adamış olan bir yoldaşımızı şehit vermiş olmanın derin acısı içinde bulunuyoruz. Ama Musa Anter'in ömür boyu vermiş olduğu şerefli mücadelesi hepimizin yolunu aydınlatmaktadır. Özgür basın Musa Anterlerin mücadelesinin üzerinde yükselerek güçlenecektir.

Faşit kahpe güçlerin döktükleri kanda boğulacakları gün, hergün biraz daha yaklaşmaktadır.

Gazeteniz çalışanlarının, tüm yakınlarının ve halklarımızın başısağolsun.

Sizlerleyiz.

Föderation der Kurdisch-Türkischen
Arbeitervereine in der BRD v. V.
Almanya Kürt Türk İşçi Dernekleri Federasyonu

Sayın Özgür Gündem Gazetesi

Kürt Basını ve Kürt Halkı!

Sömürgeci faşist devletin, Kürdistan'da oluşturduğu cinayet şebekeleri, güvenlik görevlileri olarak bilinen terör timlerinin desteğiyle katliamlara devam etmektedir.

Saygıdeğer gazeteci, yazar Hüseyin Deniz'in kanı kurumadan, Espirilitüer filozof Musa Anter'i, pervazsızca katlettiler.

Bugün Kürdistan toprakları şehit kanlarıyla sulanmaktadır. Dökülen her kan damlası, Kürt halkının kurtuluşunu müjdelemektedir. Ama, unutulmasın ki Apê Musa'nın da, diğer şehitlerin de kalleşçe katledilişlerinin hesabı soruluyor ve sorulacaktır.

Kürt halkının ve Anter ailesinin başısağolsun.

Sevgili Musa dede!.. Kalemin ve düşüncelerinle aydınlattığın yolda yürümeye devam edeceğiz.

Söz veriyoruz.

Koma ARJEN (SERORO NAY)
(Kürt Müzik Topluluğu)

Gündem Gazetesi
Sayın Aykol,

TC'nin karanlık güçleri tarafından katledilen gazetenizin değerli köşe yazarı, Kürt halkının cesur, bilgin ve sempatik babası, değerli insan sayın Musa Anter'in halkına ve ailesine gazeteniz vasıtası ile başsağlığı dilerim.

A. Medyalı

Özgür Gündem Yayın Kurulu'na,

Gazeteniz yazarlarından, saygıdeğer büyüğümüz ve değerli Kürt aydını Musa Anter'in Amed'de alçakça silahlı bir saldırı sonucu öldürülmesini şiddetle kınıyoruz.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin böylesi haince saldırılarla engellenebileceğine inananların hevesleri kursaklarında kalacaktır. Kürt halkı saldırıların kimden geldiğini çok iyi bilmektedir.

Acılarınızı paylaşır ve Özgür Gündem çalışanlarının başısağolsun deriz.

Kürdistan Informasyon Dökümantasyon Merkezi
Yönetim Kurulu ve Kürdistan Heute Redaksiyonu Adına
Metin İncesu-Jürger Maier

BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye Kürdistanı'nda Barış İçin

Yeşiller, Türk ordusunun, Türkiye Kürdistanı'nda, özellikle de Şırnak'ta uygulamış olduğu ve yüz civarında insanın ölümüyle, dağlara sığınmak zorunda kalan (15.000 kişi civarında) halka karşı uygulamış olduğu, vahşi bastırma yöntemini kınar.

Her zaman olduğu gibi PKK gerillalarının bir atağı (eylemi) bahane edilerek gerçekleştirilen bu saldırı, geçen Mart'taki Newroz katliamından sonra, Türk hükümetinin Kürt ulusal sorununa askeri müdahale dışında bir çözüm düşünmediğinin geleneksel belirtisinden başka bir şey değildir.

Yeşiller, her zaman olduğu gibi; Türkiye, İran, Irak ve Suriye'deki Kürt halkının, kendi kaderini kendisinin belirlemesi yönünde mücadele eder ve ulusların kontrol dahilinde ateşkes ilanı ile olağanüstü hal'in kaldırılmasını talep eder.

Yeşiller, çözümsüzlükte bırakılıp, uzatılan bu duruma karşı, Avrupa Topluluğu'nu, özellikle de Fransa hükümetini savaşan taraflara -Türk devleti ve PKK- baskı uygulayarak olayın, azınlıkların haklarına saygılı bir şekilde, anlaşmalı olarak çözüme kavuşturulmasını diler.

Ayrıca Yeşiller, 29 Ağustos tarihinde "Ministere de la Sante" (Sağlık Bakanlığı) ile "Action humanitaire" (İnsancıl müdahale) bürolarını barışçı bir çözüm için işgal eden, iltücası reddedilmiş Türkiye Kürtleriyle ilgili olarak alınacak her türlü (sınırdışı) olumsuz karara muhalefet eder. Eğer Fransa'nın amacı kendisini şereflendirmekse, Cumhurbaşkanı Mitterrand ve Bernard Kouchener'in Newroz katliamının ertesi günü Türkiye ziyareti bu konuda bir kaygı taşır, en azından bu konuda ülkemiz şerefsizlenmesin.

Yeşiller (Fransız)

Gündem Gazetesi

Musa Amcamız, Dedemiz, Varlığımız...

Sen bizim tarihimizsin desek; Senin "anatomini-bibliyografyanı" eksik yapmış olabiliriz.

Senin adını bazı şehir, dağ, nehir ve ovalarımıza verirsek; bu isimleri senin de çok sevdiğini bildiğimiz için bizlere kızabileceğinden korkuyoruz.

Ama inan ki Anter Baba; senin o en çok sevdiğin, uğruna topraklarını kanınla suladığın cennet vatanını "Kürdistan"ı vahşi ve canavarların kirli pençelerinden kurtararak, seni anlamak, bilmek istemeyen o, alçak ve namussuzlara en büyük cevabı verip, senin ruhunu şad edeceğimize, bizler yeğenlerin, torunların ve evlatların olarak söz veriyoruz.

Danimarka'da Yaşayan Onbin Kürdistanlı
Yurtsever Adına
Danimarka Kürdistan Kültür Merkezi (DKKM)
Danimarka Kürdistan Kültür ve Dayanışma Derneği (IKAST)
Danimarka Kürdistan Yurtsever Aydınlar Birliği (YRWK)
Danimarka Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği (YKWK)
Danimarka Kürdistan Yurtsever Kadınlar Birliği (YJWK)
Danimarka Kürdistan Yursever Gençlik Birliği (YKWK)
Kürdistan Komite Danimarka

Danimarka

Dicle Spor
Ararat Spor
Fırat Spor

Danimarka'da Yayın Yapan

Radyo Botan
Radyo Serxwebûn
Radyo Hawar

Gündem Gazetesi

İsveç Komünist Partisi Polit Bürosu'nun Musa Anter'in katli ile ilgili olarak yaptığı açıklamadır.

İsveç Komünist Partisi Marksist-Leninist Polit Bürosu, Kürt yurtseveri ve özgürlük savaşçısı Musa Anter'in katli ile ilgili haberi büyük bir üzüntüyle karşılamıştır. Ailesine ve çalışma arkadaşlarına, tüm dostlara başsağlığı diler, acılarınızı paylaşırız.

Kürt halkına ve en son 80 yaşındaki insana dahi yönelen TC tarafından organize edilmiş faşist güçlerin, mücadeleyi duraklatma isteklerindeki amaç, başarılı olamayacaktır. Tarih ve gelecek günler en sert bir biçimde katillerin üzerine gidilmesinde, bu halka, imkânlar verecektir. Gayri insani ve hukuksal politakaya son verecekler ve kendilerini temsil hakkı elde edeceklerdir.

Parti olarak bizler, işlenen son cinayetlerin üzerine gidilmesi ve katillerin mutlak olarak cezalandırılması için, Birleşmiş Milletler'in konuya el atmasını istiyoruz. BM, bölgeye tarafsız bir komisyonla gitmelidir ve bu sorumluluğu taşımalıdır. Özellikle BM'nin konuya el atmasını istememizin nedeni, TC'nin anayasasının muhaliflere açık olmadığından dolayıdır. 23.09.1992

Tedy John Frank
Parti Sekreteri

Gündem Gazetesi
Başsağlığı

Karanlık güçler tarafıdan katledilen Özgür Gündem gazetesi yazarlarından Musa Anter'in, ölüm haberini duyduk. Burger House çalışanları olarak, Kürt halkına başsağlığı diler acısını paylaşırız.

Acımız büyüktür. Kanın yerde kalmayacaktır. Yeriniz doldurulacaktır. Özlediğiniz Bağımsız Kürdistan halkı seni hep yaşatacaktır. Yaşayacaksın.

Burger House
Emekçileri Danimarka

Özgür Gündem Gazetesine

Kurulduğu günden bu güne özgür ve demokratik basının iyi bir örneğini veren gazeteniz sömürgeci-faşist devletin ve onun gizli açık baskı-

terör kurumlarının boy hedefi haline getirildi. Özgür Gündem gazetesi, çıkışından günümüze kadar geçen kısacık sürede, en fazla sayıda basın şehidi veren gazete unvanını kazandı.

Ülkemiz egemen sınıfları ve karanlık güçleri (MİT-Kontrgerilla) kendi kontrollerinde olmayan bir basından ve gerçeğin sesinden ölümünü görmüşcesine bir korku ve paniğe kapılmaktadır. Özgür Gündem, Kürdistan ve Türkiye'nin gerçeklerinin aydınlığıyla insanlarımıza taze ve temiz bir soluk oldu. Ancak sömürgeci faşist devletin eli kanlı katilleri gazeteniz çalışanlarına uyguladıkları hunhar cinayetlere bir yenisini daha eklediler. Gazeteniz köşe yazarı, Kürdistan halkının yurtsever ve bilge insanı Musa Anter alçakça katledildi. Devletin karanlık güçlerince işlendiğinden emin olduğumuz bu cinayeti tüm insani değerlere, Kürdistan halkına ve özgür basına karşı yürütülen "kirli savaşın" bir parçası olarak lanetliyoruz.

Özgür basın susturulamayacak. Kürt halkının özgürlük mücadelesi durdurulamayacak.

TKP (Kıvılcım)
Yurt Dışı Yürütme Komitesi

Gündem Gazetesine

"Konuşan Türkiye" diye diye yönetime gelenler, Türkiye'de şimdi sadece kurşunların konuşmasına izin veriyorlar.

Yiğit Kürt aydını, kır yeleli, koca Musa Anter! Yoksun artık aramızda. O kurşunları "karanlık güçler" mi sıktı sana? Bu söze gülüyorsun, değil mi? Kimin sıktığını, niye sıktığını sen de biliyorsun, biz de. Ama onlar da şunu bilsinler ki, senin acın bize güç veriyor, bize yol gösteriyor. Halkına adadığın özgürlüğün yolunu.

Yiğit Kürt Halkı, Yiğit Özgür Gündem!

Başınızsağolsun.

Acınız, Acımızdır.

Türk-Kürt Dostluk Girişimi
Federal Almanya

Gündem Gazetesi

"Bırındare Welat"

Sevgili Hocamız

Konuşan tarihimizin sembolü, özgürlüğün sevdalısı, ezilen halkların dostu, büyük düşünür ve korkusuz savaşçıyı kaybettik.

Bir korku, bir korku aldı onu. Bizden 74 yaşında olan ve birçok sorunu açığa kavuşturmaya çalışan bir insanı, ancak o aydınlıktan korkanlar öldürebilirdi.

Korkanlar kimdi neden korkuyorlardı? Korkanlar: Yalan üzerine kurulu olan, Türk devletinde çıkarları olan, Türk Yahudi, Çerkes, Laz, Kürt ve diğer azınlıklardan oluşan çıkarlarını bu devletin çıkarlarında gören kodamanlar. Kürt de olsa, Türk de olsa, Yahudi ve Arnavut da olsa Türkçülük oynayarak, kurmuş oldukları bu Türklük ağı içinde çıkarlarını korumak isteyenlerdir.

Musa Anter'in deyimi ile Bizans'ın, Kürtlerin ve Arabın kültürü üzerine konan bu karanlık Tükçülük kimin Türkçülüğüdür. Türklerden %10, Araplardan % 50, Kürtlerden ve Farslardan % 35'den oluşan bu dil hangi Türkün dilidir.

Anadolu'daki kültür hangi Türklüğün kültürüdür. Bunu ispatlamaya yürek gerekli. % 85'e yakın kelime hazinesi yabancı dillerde olan bir dile nasıl Türkçe ismi takılabilinir. Böylesi bir dile Anadolu'nun ortak dili denilebilir. (okunamadı) ve çeşitli etkileşmelerde oluşan karma bir dil.

Korkudan kendisine Türküm diyen ama gerçekte Türk olmayan Anadolu'nun azınlıklarını uyandıran herkesten korkuyorlar. Ama nafile, korkunun ecele faydası yoktur.

Diğer tarafta Kürt aydınları arasında sürekli olarak Kürt-Türk kardeşliğinden bahsedilmektedir. Böyle bir tutum Anadolu'nun diğer azınlıklarını da Türklerin saflarına itmektedir.

Bu gerçekleri, nice Musa Anterler doğarak Anadolu ve Kürdistan halklarına kavratacaklardır ve yalan ülkenin sahtekar sahipleri yalan üzerine kurulu sistemiyle yerle bir olacaklardır. Onları böylesi katliamlar da kurtaramayacaktır.

"Mamosta Musanın anısına"

Yazımla birlikte yayınlanırsa çok memnun olacağım. Saygılarımla.

Mamosta Musa'nın Anısına

Senin yolun bizim de yolumuzdu
Buluşmuştuk direnmenin bir kavşağında
Birlikte yol almıştık epeyce
Ayrı olan yönlerimiz
Ayrı olmayanların arkasında
Kaybolmuştu.
Yürüdükçe, yürüdükçe
Adım adım tuttuğumuz o ortak
Yolda,
Bütünleşmiştik o güzelim uğurda.
Kafa tutmuştuk karanlığın,
Kokuşmuşluğun, çürümüşlüğün
Şovenizmin her türlüsüne,
Direncimizle ilerliyorduk.
Eskinin yerine yeniyi
Kalleşin yerine gerçeği
Umutsuzluğun yerine umudu
Tutsaklığın yerine özgürlüğü,
Selamlamıştık,
O vatanı ve evlatlarını
Hep iyi olsun istemiştik
Ve o kahpe karanlığın
Şafağa çalacağı an
En yakın olmuşken,
Karanlığın canavarları yolumuzu
Kesmişti,
Kimimiz çarpışıyorduk
Kimimiz bedenen kendini
O güzelim yarin koynuna,
Sonsuzluğa bıraktık

Kimimiz devraldığı bayrağı
Taşıyordu çekinmeden karanlığı
Yutarcasına,
Şafağın müjdecisi olmak için
Yürüyorduk.
Senin de ışığını bizimkine
Katıyorduk,
Özlemin düşün bizimle idi,
Yine de sensiz olmak?
Beden de olsa?
Bir sancı koymuştu içimize
Söz veriyoruz sana
Namus ve insanlık sözü
Kavgadan sonra kazanacağımız
Aydınlığa ve özgürlüğümüz adına
Sen rahat uyu annenin kollarında
Güneşin oğlu!
Senin parçan olduğun aydınlık
Anımsatacaktı hep
Ve bir gün o güneşin çocukları
Kardeşlerim,
Işığında boğacak karanlığı
Bir daha gelmemek üzere
Yok edecek o canavarlığı
Ve biz o gün geldiğinde
Gül bahçesine çevireceğiz
Kurtuluş için ölenlerin
Mezarlığını
Ve kollayacağız Musa amcanın
Haklılığını !!!

Gündem Gazetesi

Musa Anter'in Katili Kontrgerilladır

Tüm olanaklarını sonuna kadar kullanmasına rağmen, Kürt ulusal özgürlük hareketinin gelişimini ve savaşımını önleyemeyen faşist diktatörlük, Kürt halkının gözü, kulağı, sesi olan yurtsever basına karşı, kahpece bir saldırıya girişti. Özellikle 1992 yılında, 10'a yakın yurtsever ya da demokrat gazeteciyi kahpece katletti. Kontrgerilla gerçekleştirdiği bu cinayetlere, yurtsever gazeteci, yazar Musa Anter'i de katlederek birini daha ekledi.

Musa Anter'e sıkılan kurşun, Kürt halkının özgürlük mücadelesine sıkılmıştır.

Musa Aanter'e sıkılan kurşun Kürt halkına sıkılmıştır. Musa Anter'in katlini kınıyor, hiçbir baskı ve katliamın özgürlük meşalesini söndüremeyeceğine inanıyoruz.

Katiller Bulunsun, Hesap sorulsun.

Faşizme Ölüm Halka Özgürlük.

Göçmen İşçiler Kültür Derneği

(GİK- DER)
LONDRA

Özgür Gündem

Gazetesi Genel Yayın Müdürlüğü'ne

Gazetenizin yazarlarından ve Kürt halkının ölümsüz abidesi Musa Anter'in kontrgerilla çeteleri tarafından katledilişini nefretle kınıyoruz. Gazetenizin tüm mensuplarına, Kürt halkına ve ailesine başsağlığı diliyoruz.

Hollanda Asur Federasyonu
Yönetim Kurulu

BASIN BÜLTENİ

Türkiye'de bir yazar-gazeteci, bir aydın daha katledildi!..

20 Eylül 1992 günü, Diyarbakır'da, Özgür Gündem gazetesi yazarı,

HEP (Halkın Emek Partisi) kurucu üyesi, Kürt Enstitüsü başkanı Musa Anter (74) katledildi.

Musa Anter'in, katledilmesi ülkemizde bugüne dek halk muhalefetinin yükseldiği dönemler, devletin halka yönelik tehdit ve terörün bir parçası olarak aydınların hedef alınmasının bir örneğidir. Bu son cinayet de, ülkemizin Gladio'su kontrgerilla'nın Türkiye halklarına yönelik sürdürdüğü "kirli savaşın" son örneğidir.

Sadece 1992 yılı içerisinde Türkiye ve Kürdistan'da 300'e yakın "faili meçhul cinayet" işlendi. Sadece bu yıl 11 gazeteci katledildi. Amaç bir yanıyla alternatif basını susturmak, gerçeklerin dile getirilmesini engellemek; diğer yanıyla halka korku salmaktır.

Bu Cinayetin de Faili Meçhul Değildir...

Musa Anter, birçok kere polis tarafından gözaltına alınmıştı, polis tarafından çok iyi tanınan bir kimliğe sahipti. 15 Eylül tarihinden, katledildiği 20 Eylül'e kadar Diyarbakır Belediyesi'nin düzenlediği Kültür ve Sanat Festivali'ne davetli olarak katıldığı süre içerisinde, Diyarbakır Emniyetine bağlı sivil polislerce aralıksız takip ediliyordu. Bunun tanıkları vardır. Böylesi bir takip sırasında Musa Anter'in "faili meçhul" kişilerce öldürülmesi ve saldırganların yakalanmaması düşündürücü olmanın ötesinde, katillerin kimliğini eleveren bir delildir.

Musa Anter'i katleden katillerin arkasında, siyasi iktidar var. "Bunlar bildiğiniz türden gazeteci değil, militanlar" diyerek, bu cinayetlere destek veren Başbakan Demirel, onun iktidar ortağı İnönü var, Cumhurbaşkanı Özal var ve ülkemizdeki Kürt sorununun sadece askeri yöntemlerle çözülebileceğini sık sık beyan eden Genelkurmay Başkanı var...

Musa Anter de Terörist Değildi...

Bu yıl Türkiye ve Kürdistan'da toplam 1200'ün üzerinde insan "terörist" suçlamasıyla katledildiler. Batı kamuoyunda hassas bir konu olan terörizm olayını, kendi lehine çevirmek isteyen Türkiye Cumhuriyeti, kendi teröristliğini gizlemek için halklarımızın duyarlı, ilerici güçlerine "terörist" damgası vuruyor. Batı kamuoyu bu politikaya karşı uyanık olmalıdır. Bugüne dek birçok kitap yazmış olan 74 yaşındaki Musa Anter'in tek sila-

hı düşünceleri ve bunları dile getiren kalemiydi. **"Bu Kalemler Susmamalıdır"** diyoruz.

Ve tüm kamuoyunu bu **"kalemlere"** sahip çıkmaya çağrıyoruz.

Özgür Halklar Komitesi

Özgür Gündem Gazetesi Çalışanlarına

Türkiye'de halklarımıza karşı açık bir kimliğe bürünen devlet terörü, katliam politikasını tırmandırırken, devrimci-demokrat-yurtsever basına karşı saldırılarında gün geçtikçe pervasızlaşıyor.

Son sekiz ay içerisinde 10 gazeteciyi katledenler, dün de Musa Anter'i hedeflediler.

Kontrgerillaya katliam emirlerini veren iktidar, yürüttüğü "kirli savaş"ın bir parçası olarak ne kadar "üzgün" olduğunu belirterek, timsah gözyaşları döktü. Ertesi gün ise, Özgür Gündem gazetesini toplatarak halklar nezdinde katliamcılığının teşhir olmuş olmasından ne derece rahatsız olduğunu gösterdi.

Devlet psikolojik savaşta hiçbir saldırı, hiçbir demagoji sınırı tanımayacağını bir kez daha gösterdi.

Özgür Gündem gazetesine ve devrimci-demokrat-yurtsever komuoyu ve basına başsağlığı diliyoruz. İnanıyoruz ki; hiçbir cinayet, hiçbir katliam cezasız kalmayacaktır.

Ögür Halklar Komitesi
TEICHSTR IGE
5000 KÖLN 30

Gündem Gazetesi

KAYNAKLARI KURUTULUYOR

Gazeteci-yazar, Kürt ve Türk halklarının kardeşliğinin usta mimarı Musa Anter, devletin görünmeyen eli tarafından 74 yaşındayken öldürüldü. Böylece, bundan önceki faili meçhul cinayetlere bir yenisi daha eklendi. Hükümet, Kürt sorunundan her söz edişinde, "sorunun kaynağına ineceğiz" açıklaması yapıyor.

Sorun nedir? Kürt halkının ulusal bilinçlenmesi, kendi kimliğine sahip çıkması, kendi geleceği konusunda söz ve karar sahibi olmayı istemesidir. Bu anlamda Musa Anter ve onun gibi düşünenler sorunun kaynağıdır. Kürt ulusal bilinçlenmesi, bir halkın ayağa kalkması için her türlü zorluğa yıllarca direnmiş bir kaynak, Türk egemenlerinin kafasına göre kurutulmalıdır. Ama bir şey unutuluyor. O kaynaktan fışkıran sular, Kürt halkının ovalarını, dağlarını öyle bir sulamış ki, tüm ormanları yaksanız, dağları ova, ovaları dağ haline de getirseniz, her şey kendi doğallığında gelişmeye devam edecek. Kürt halkı kendi kaderini belirleme hakkına kavuşuncaya dek bin Musa Anter'i de öldürseniz sorun çözülmeyecek.

Geçtiğimiz ay MGK, Diyarbakır'da toplanarak, içte ve dışta yeni mücadele karar ve yöntemleri belirledi. Bunlara göre, Kürt ulusal mücadelesinden yana her türlü gelişme devlet terörü ile susturulacak, özellikle Türkiye ve dünya kamuoyunun sağlıklı bilgilenmesi engellenecekti. Gazetecilerin ve onlarca kim tarafından yapıldığı belli olmayan cinayetler dizisinin bu kararlardan sonra tırmanması rastlantı değildir.

Daha önce öldürülen gazeteciler için Başbakan Demirel, "onlar gazeteci kılığına girmiş teröristlerdir" diyordu. Musa Anter'in ölümünden sonra yaptığı açıklamada "kimse teröre arka çıkamaz" diyerek cinayet şebekelerini cesaretlendirmeye, yeni cinayetlerin yolunu açmaya devam ediyor. Kürt halkına dayatılan devlet terörünü deşifre eden herkes terörist ve teröre arka çıkmakla suçlanarak suçlu gösteriliyor, teker teker öldürülüyor.

Devlet bu politikalarıyla, Kürt halkını teslim almaya, Kürt ulusal bilinçlenmesini boğmaya uğraşıyor. Tek tek insanları öldürmekten, şehirlerin imhasına kadar her türlü katliamı deniyor. Elinde tuttuğu kitle iletişim araçlarıyla kamuoyunu yanlış bilgilendiriyor. Türk halkını, Kürtlere karşı kışkırtarak, halkların düşmanlığını körüklüyor, işlediği cinayetlere Türk halkını da ortak etmek istiyor.

Tüm aydınların, demokratların, insan hakları savunucularının, demokrasiden, halkların kardeşliğinden yana olanların bu çılgınlığa dur demesi gerekiyor.

TÜDAY
(Türkiye Demokrasi ve İnsan Hakları Dayanışma Derneği)

Özgür Gündem Çalışanlarına

Hiçbir güç ayağa kalkan halkı durduramaz! Gazetenizin yürekli yayın politikası şimşekleri üzerine çekiyor, azgın saldırılara hedef oluyorsunuz. Değerli yazarımız Musa Anter de katledildi!..

Biz komite olarak, zor koşullarda sürdürdüğünüz alnı açık basın çizginizi yürekten destekliyoruz. Başınızsağolsun. Çeşitli milletlerden tüm Türkiye halkının başısağolsun!

Siyasi Mahkumlarla Dayanışma
Komitesi-Berlin

Sevgili Özgür Gündemcilere

Değerli Kürt yazarı ve aydını Musa Anter'in 21 Eylül Pazartesi günü "karanlık" güçler tarafından hunharca katledilmesinden doğan derin hüzünümüzü, sizin aracılığınızla Kürt halkına, tüm demokrat ve devrimci kamuoyuna duyurmak gereksinimini dile getirmek istiyoruz.

Tüm yaşamını, Kürt halkının özgürlük mücadelesine adayan bu ender kişiliğin öldürülmesi, Kürt halkı üzerinde günden güne yoğunlaşan baskıların doruk noktasına ilerlemesinin en acı göstergelerinden yalnızca birisidir. Tüm bu saldırıları protesto etmeyi bir insanlık borcu sayıyor ve komuoyunu bu insanlık suçları karşısında artık sessiz kalmamaya çağırıyoruz.

Dayanışma ve halkların kardeşliği için:
EM NE BİNKETİ NE!

"Diyalog" dergisi yazı kurulu,
Frankfurt am Main.
(Redaktion des "diyalog"- Zeitsechrift für
Migrantlnnen Politik unt Kultur)
Frankfurt Meslek Yüksek Okulu Öğrenci Temsilciliği.
(ASTA der Fachhochschule Frankfurt am Main)

BASINA ve KAMUOYUNA

Gazeteci-yazar Musa Anter 20.9.1992 gecesi saat 9.30 sularında devletin eli kanlı cinayet şebekelerince katledildi.

Son günlerde sömürgeci Türk devletinin sivil halka ve yurtsever insanlarımıza yönelik saldırılarında bir artış gözlenmektedir. Tarihi boyunca şiddet, terör ve barbarlıkla kendisini bu güne ulaştıran Türk devleti, günümüzde ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında, her gün artan çöküşünü yavaşlatmak amacıyla son bir çırpınışla yurtsever insanlarımızı katlederek, nefes almak istemektedir.

Her şey TC'nin MİT'i ve özel savaş kurmaylarınca planlanıp uygulamaya konulduğu halde, Türk devletinin bir karakteri olması itibarıyla, toplum içinde kafa karışıklığı yaratmak, insanları birbirine kırdırmak ve hedef saptırmak vesilesiyle söz konusu katletmeleri bizzat kendi resmi, asker, polis vb.lerince gerçekleştirirken çeşitli isimler altında paravan şebekeler oluşturarak yapmaktadır. Ancak adına ister Hizbullahçılar densin, ister konrgerilla densin veya ne isim verilirse verilsin bu kiralık katillerin eline silah verip halkımızın üzerine salan TC'nin kendisinden başkası değildir.

Bu durum çok açıkça göstermektedir ki faşist Türk devleti, gerilla karşısında tam bir yenilgi içindedir. Gerilla ile karşılaşmaktan kaçan ve yenilginin acısını silahsız insanlarımızdan çıkararak kendisini tatmin etmektedir.

Demokrat basın-yayının ilk örneklerinden Yeni Ülke ve Özgür Gündem gazetelerinin yazar ve muhabirlerini hedef alan faşist Türk devleti, **Halit Güngen** (2000'e Doğru) **Cengiz Altun, Hafız Akdemir, Çetin Abayay, Yahya Orhan, Burhan Karadeniz, Hüseyin Deniz** ve en son alarak **Musa Anter**'i hedefine aldı ve bunlardan ancak **Burhan Karadeniz** yaralı olarak kurtulabildi. Tüm bu demokrat ve yurtsever gazeteci ve yazarların katledilmesinde sinsi ve kalleşçe saldırı yönteminin görülmesi, TC'nin artık tamamen bir korku ve panik içinde, can çekişen bir ruh hali seyrinde olduğunu göstermektedir. İlerici ve yurtsever basın mensuplarına TC eliyle yapılan bu saldırılar uşak ve uyduluğuyla meşru Türk basınına değil, Kürdistan ve Türkiye halklarının özgürlük ve demokrasi mücadelesine ve ilerici dünya insanlığına yapılmış saldırılardır. TC tarihte olduğu gibi günümüzde de dünya insanlığının başına bela olmayı sürdürü-

yor ve çözümsüzlüğü arttıkça daha da çirkefleşip saldırganlaşıyor ve daha çok kan içmeye ihtiyaç duyuyor. Bu kana doymaz iştahını kursağına gömmenin ve dünya insanlığını bu denli gözü dönmüş barbar ve çağ dışı bir egemen sistemden kurtarmanın yegane yolu, yediden yetmişe insanım diyen herkesin ona karşı tavır alması, Kürdistan'da yükselen PKK önderliğindeki Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin zafere ulaşması için çaba ve katkı sahibi olmasıdır.

Musa Anter'in katledilmesi, yalnızca Kürdistan halkına bir tehdit değil, 74 yaşında ve dünyaca tanınan Musa Anter'in, "Dünyanın Kürdistan sorununda TC'ye siyasi çağrılar yaptığı" bir dönemde katledilmesi, TC'nin Kürt halkına karşı daha çirkef katliam planlarının içinde olduğunun da habercisi olmaktadır.

Musa Anter Kimdir?

Gazeteci, Kürdolog, yazar Musa Anter, 1918 yılında Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Zivinge köyünde doğdu. İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitiren Anter, 1959 yılında 49'lar ve Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) davalarında yargılandı. Anter, 27 Mayıs 1960 darbesinin yapıldığı sırada 49'lar olayından dolayı gözaltında bulunuyordu. 12 Mart ve 12 Eylül askeri darbelerinden sonra da gözaltına alındı. **Dicle Kaynağı, Şark Postası, İleri Yurt, Barış Dünyası, Deng, Yeni Ülke, Welat, Rewşen** ve **Özgür Gündem** gazetesinde yazıları yayınlandı.

İki cilt halinde yayınlanan "Hatıralarım" adlı Türkçe kitabının yanı sıra, **Birine Reş, Vekelatname** ve **Kımıl** adlı Kürtçe yazılmış kitapları da bulunan Anter'in çok sayıda makalesi de bulunuyordu. Kürt dili ve edebiyatı üzerine çeşitli araştırmaları da bulunan Anter, Kürt Enstitüsü başkanlığı görevini de yürütüyordu. Anter ayrıca Halkın Emek Partisi'nin de kurucu üyesiydi.

Musa Anter, "Hatıralarım" adlı kitabının birinci cildinin arka kapağında kendisini şöyle anlatıyor. "Türkye'nin 55 yıllık girdisinin, çıktısının, yeminli, canlı bir şahidiyim, hem yalnız şahidi mi? Değil... sanığıyım, mahkûmuyum ve davacısıyım" diyor. 21.9.1992

Berxwedan Gazetesi

Gündem Gazetesi

Apê Musa

Senin, Kürdistan toprağına akan kutsal kanın dalga, dalga deryalaşıp, seni kahpece katleden ve halkımıza karşı dünya insanlık aleminin en kirli ve en iğrenç, lanetli savaşını yürütenleri boğacaktır.

Apê Musa, senin yerin Kürdistan tarihinin en nadide yeridir. Seni **Axmedi XANI, Gazi Muhammed**le birlikte anacağız. Sen artık sadece Apêmız Musa değil atamız Musa'sın. Senin özgürlük tutkun ve mücadele azmin, esin kaynağımız olacaktır.

İSWIÇRE Basel'den
İdris Tekin

Sevgili Özgür Gündem Gazetesi

İnsanlar öldürülse, hapsedilse bile fikir ve düşünceler asla değişmez. Sayın Musa Anter şehid edildi. Bu da gösteriyor ki, hür ve demokrasi sisteminden bahsetmek hayalcilikten öteye bir şey değildir. Ama ne olursa olsun özgürlük ateşini hiç kimse söndüremez. Olaya duyarlı olan herkese başsağlığı diliyoruz. 26.9.1992

Kuweyt'teki Emekçiler Adına
Nihat Aygün

ÖZGÜR KOMUOYUNA BASIN AÇIKLAMASI

Faşist diktatörlük, iğrençliğini, çürümüşlüğünü, halklarımıza bir kez daha gösterdi. Ardı arkası kesilmeyen cinayetlerine bir yenisini daha ekledi. Dünyadaki faşist iktidarların, vahşetlerini fersah fersah geçen Türk faşist diktatörlüğü, daha dün onlarca yurtseveri katlederek, azgınlığının hıncını, şehitlerin bedeninde almaya çalıştı. Adana'da sokak ortasında iki genç komünisti kurşuna dizdi.

Yayın yaşamına başladığından bu yana Özgür Gündem susturulmaya çalışılıyor. Yasal sansürleri etkili olmayınca, kontrgerillayı, MİT'i devreye soktular. Sansürü katliamlarla gerçekleştiriyorlar. Daha **Hafız Akdemir, Yahya Orhan** ve **Hüseyin Deniz**'in kanı kurumadan "Genç" militan gazeteci **Musa Anter**'i vahşice katlettiler.

Kuşkusuz Musa Anter, ne ilk, ne de sondur. Ama herkes bilmelidir ki, faşizm halka ve evlatlarına acımaz, kan içerler, ölüm saçarlar. Onlar yaşamın düşmanıdırlar. Bunu görmek, lanetlemek yetmiyor. Mücadele, her geçen gün daha çok mücadele... iktidara yönelen emekçilerin mücadelesi... faşizmi, zulmü, cinayetleri durduracak olan budur. Bizler İsviçre'de yaşayan Türk, Kürt ve çeşitli milliyetlerden Türkiyeli işçiler ve sürgünler olarak, halklarımızın toplumsal ve ulusal mücadelesinde zaferine olan inancımızı yinelerken; faşizmi, katliamları, kinle, nefretle lanetliyoruz.

Faşist diktatörlük döktüğü kanda boğulacaktır!..

Basel ve Çevresi Demokratik Kültür Derneği
Zürih ve Çevresi Demokratik Kültür Derneği

Özgür Gündem Gazetesi Değerli Çalışanları

Kürt halkının sevgili evladı, değerli insan Musa Anter'in, hunharca katledilmesinin derin üzüntüsü içindeyim.

Kürt halkının başısağolsun. Anter ailesinin, sevgili Musa Anter'in dostlarının ve yakınlarının, mücadele arkadaşlarının başısağolsun.

"Özgür Gündem"in, "Kürt Enstitüsü"nün, değerli basın mensuplarının başısağolsun.

Zeki Kılıç
Gelsenkirchen/Almanya

Özgür Gündem Gazetesine

Kürdistan halkının değerli bilim adamı ve düşünürü Musa Anter'in Kürdistan'daki kontrgerilla tarafından öldürülmesini şiddetle kınıyoruz ve Kürdistan halkına başsağlığı diliyoruz.

Bremen'den Avukat Timmer, Rasehorn, Engel ve yanlarında çalışan: Şeyhmus Ayaz, E. Teoman, C. Büttner, N. Pelz, Değerli Kürdolog, dil bilimci, gazeteci, yazar ve her şeyden önce insan onurunun ve şerefinin simgesi Musa Anter'in, hunharca katledilişini kınıyor; onun ışıklı yolunda daha kararlı yürüyeceğimize, halkımıza söz veriyoruz.

Unutulmamalıdır ki, bu vahşetin hesabı tarih önünde sorulacaktır!

Kürdistan Yustsever Öğrenciler Derneği
Avusturya

Özgür Gündem ve Yeni Ülke Çalışanlarına

Biz, aşağıda adları yazılı olanlar,
Musa Anter'in katlini protesto eder, Kürt halkına başsağlığı dileriz.

Yazar Hella Schlumberger
Dilbilimci Nizamettin Kaya
Avukat Nichael Sack
Yazar Haydar Işık

BAŞSAĞLIĞI

Özgür Gündem Emekçilerine

Kürt halkının değerli varlığı büyük insan Musa Anter'in TC'nin gizli katil örgütü kontrgerilla tarafından kahpece katledilmesi bizleri acı ve mateme boğdu.

Fakat hiç kimse şüphe etmesin ki, tüm Kürdistan devrim şehitlerinde olduğu gibi XALE Musa da özgürlük için Kürt halkının ödediği bir bedeldir.

Tüm kalbimizle inanıyoruz ki, Kürt halkı XALE Musa'nın geride bıraktığı değer ve hatıralarını, mücadelesini en iyi bir şekilde yaşatıp sürdürecek.

XALE Musa Em hemu Gelle Kurd Lav u-kizente Torine Tene.

Em ji bo hemu şehiden Kurdistan sond dıxwın ku heyfa her şehidek Kürdistan u dilopek xuvina van Be gırtın u. Hasap be pırskırın.

Bıra dil u Xatiren me Hemian
Sere me Heimiya xuveşbe
Bımre ketxuvari koledari u
zordari.
Biji Kürdistana serbıxve u,
Azad.
Şehiden Kurdısta na mırın
Xale Musa eve di diroka
Kurdistanda her dem biji

İSVİÇRE Gencer u. Husna

Özgür Gündem Yurtdışı Çalışanlarına!

Kürdistan'da gelişen ulusal özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini, yazı ve yapıtları ile destekleyen, faşizme karşı kalemini keskin bir kılıç gibi kullanan, Kürt yazar Musa Anter'in faşist Türk devletinin, kontrgerilla tarafından gerçekleştirdiği bu alçakça katlini nefretle kınıyoruz.

Biz ilerici ve devrimciler olarak şunu biliyoruz ki, ülkemizdeki faşist diktatörlük, gerçeği halka söyleyen, onu hedef alan hiçbir şeye tahammülü yoktur. Ve ne kadar acz içinde olduğunu, gelişen mücadele karşısında ne kadar çaresiz olduğunu (Musa Anter'e) 74 yaşındaki bir devrimci yurtsevere sıktığı, kurşunla belli oluyor.

Biz Kürdisan Devrimci Komite olarak Özgür Gündem çalışanlarına, daha başarılı daha kararlı ve onurlu mücadelelerinde başarılar dileriz. Musa Anter'i devrimci saygı ile anıyoruz.

Hepimizin başısağolsun.

Kürdistan Devrimci Komite-Köln

Gündem Gazetesi

Değerli Kürt Aydını, Musa Anter!

Kürt ve Türk halklarının kardeşliğine düşman güçlerce öldürülmüştür.

Cinayeti şiddetle kınıyor, Türkiye halklarının başısağolsun diyoruz.

Weigelsdorf Halkevi-Avusturya

TÜRK VE KÜRT HALKLARINA -
DÜNYA KAMUOYUNA AÇIK ÇAĞRI

Musa Anter Öldürüldü!

Bu tümce onu tanıyanlar için çok şey anlatıyor.

Doğrudan, güzelden, erdemden yana olan insanlar, tek tek öldürülüyor. Musa Anter'in tek suçu yaşamı boyunca haksızlıklara karşı mücadele etmek, ulusunun özgürce yaşamasını savunmak, insanların kalleşçe öldürülmediği bir yaşama ulaşmak, bütün insanlığın kardeşçe, birlik içinde yaşamasını savunmaktı. Onu vurdular, çünkü yazdıklarıyla gerçekleri anlatıyor, gerçekleri gizlemek isteyenlerin yüzlerindeki maskeleri düşürüyordu.

Onu vurdular, çünkü o bütün tehditlere karşın doğru bildiğini savunmaktan korkmuyordu.

O bütün Kürt halkının sevgili Musa amcası olduğu için öldürüldü.

O Kürt ulusunun bağrında yeşeren özgürlük çiçeği olduğu için koparılmak istendi. Onu, kimlerin öldürdüğünü biz iyi biliyoruz; suçlular ortadadır. Onun öldürüldüğü kentte kısa bir süre önce Milli Güvenlik Kurulu bir toplantı yaparak Kürt Ulusal Mücadelesi'ni destekleyenleri Türkiye'de ve dış ülkelerde bulup, imha edeceklerini karar altına aldılar. "Beni de öldürsünler, yine yazacağım" diyordu Musa amca.

O aramızda yaşayacak, ellerimiz onun ve diğer gazeteci arkadaşlarımızın katillerinin yakasında olacak. Gelecekte cellatların ölüm listelerinde başka isimler de yer alacak, biliyoruz. Ama biz adı kalleş olan ölümün bizleri, doğruları haykırmaktan alıyokoyamayacağını da biliyoruz.

Musa Anter 74 yaşında öldürüldü, bugün yeni Musalar doğdu Kürdistan'da. Ve biliyoruz ki Musa Anterler hiç susmayacak, susturulamayacak. Bu cinayeti şiddetle protesto ediyor, cinayetlerin sona ermesi için tüm insanlığı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Nihat Behram **Şair-Yazar,** Hüseyin Erdem **Kürt Pen Klüp Başkanı**, Abdül Kadir Konuk **Gazeteci-Yazar**, Adnan Keskin **TÜDAY Başkanı**, Hasan Serbest **Kürt Yazar**, Mehmet Gültekin **Gulolog**, Behçet Avşar **Gazeteci**, Tuncay Doğan **Gazeteci**, Kemal Uzun **Öğretmen,** Ömer Özerturgut **Yayıncı,** Ömer Polat **Yazar,** Hasan Taşkale **Öğretmen**, Yayla Bucak-**Mönsch Kürt Pen Klübü Genel Sekreteri,** Zerdeşt Hoca **Dil Bilimci**, Feryal Fazıl Omar **Bilim Adamı-Yazar,** Selim Çürükkaya **Gazeteci-Yazar**, Nizamettin Arıç **Müzisyen,** Hülya Engin **Öğretmen-Çevirmen**, Ethem Xemgin **Yazar- Avukat,** Ali Aslan **Yazar**, Gabar Çiya **Gazeteci**, Mahabad Kurdi **Yazar**, Rıza Topal **Ressam,** İsmail Çoban **Ressam**, Haydar Zorlu **Sanatçı**, Enver Karagöz **Öğretmen**, İlker Maga **Gazeteci**, Lale Direkoğlu **Gazeteci**, Hasan Devran **Yazar**, M. Emin Bozarslan **Yazar**, Hüseyin Kartal **Yazar**, Malmısanij **Yazar**, İrfan Dayıoğlu **Yazar**, Haydar Ersöz **Yazar**, Yalçın Yusufoğlu **TSİP Eski Genel Sekreteri**, Yavuz Özcan **Gazeteci**, Turan Özcan **Gazeteci**, Mustafa Deprem **Öğretmen**, R. Cizre **Gazeteci,** Dilbıxwın **Gazeteci**, Gundi **Gazeteci**, Cudi Hünerkom **Sanatçısı**

Özgür Gündem Çalışanlarına

Ölülerimizin ardından yazı yazmanın zor olduğunu biliyoruz. Gazeteniz yazarlarından, değerli insan Musa Anter'in öldürülme nedenini hepimiz biliyoruz. Tekelci düzenin, devletin gizli ve açık kanatlarının bu olaydaki yeri açıktır.

Kürt ulusunun tarihi ve onun devrimci mücadelesinin zenginliği, Musa Anter'den nöbeti devralacak inadı olan devrimci gazetecileri yetiştirecek güçtedir.

Acıları, sevince dönüştürmenin şafağında hep birlikteyiz.

Toplumsal Kurtuluş Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni
Oğuz Nurcoğul

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Ramazan Ülek

Kontrgerillanın son saldırısıyla, dostumuz, değerli yazar Musa Anter'i de yitirdik.

Size ve tüm çalışma arkadaşlarınıza başsağlığı diliyoruz.

2000'e Doğru Dergisi
Genel Yayın yönetmeni
Ferit İlsever

Özgür Gündem Gazetesi Yöneticileri

Kürt halkının kurtuluşunu hedeflemek, ölümü göze almak demektir. Sömürgeci güçleri katilleştiren, canavarlaştıran, bebelerinden dedelerine kadar yönelten, halkımızın mücadele azmi ve kararlılığıdır. Hapse atılan, tehdit edilen aydınlarımız, gazetecilerimiz hergün ölümü yaşadıkları halde ölümden de korkmuyorlar. Katillerin perde arkası teşvikçileri, şakşakçıları, biz herzamankinden daha gür bir sesle "ya onurlu bir yaşam, ya ölüm" diyoruz.

Uzun, verimli mücadelesiyle, Kürdistan tarihinde saygın bir yer işgal eden, Musa Anter gibi, 74 yaşındaki bir bilgeyi hile ve desise ile öldüren

karanlık güçler, vahşetlerini ve tükenmişliklerini bir daha sergilemiş ve evrensel gerçekler karşısında yıkılmışlardır. Kürdistan'ın 4 tarafında uygulanan yöntem aynıdır, asıl teröristlerin kim olduğunun ispatı ortadadır. Nüans farklılıkları bir kenarda kalsın, yüreğimiz Musa amcamız gibi aynı şey için çırpınıyor. O "kalbi vatanında gömülü" değil vatanında yaşıyor. Önünde saygı ile eğiliyor, aynı yüreği taşıyan dostlara başarılır diliyoruz.

Abdullah Soydan
Komal Yayınevi
İzmir Bürosu Sorumlusu

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Yaşar Kaya

Bir Özgür Gündem'ci daha, Musa Anter, faili belli güçlerce katledildi. Musa Anter'i katleden namlu, özgürlüğün safında durmuş insanlara yönelmiştir. Tarihin bu kirli namluları çöplüğüne gömdüğünü bilerek, cesaretle yolumuza devam etmeliyiz. Anter'in özgürlüğe adadığı yaşamı selamlıyor, şahsınızda, bütün Özgür Gündem çalışanlarına başsağlığı diliyoruz.

İsmail Kayhan
Gerçek Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni

Özgür Gündem Çalışanlarına

Kürt halkına, özgürlüğe ve demokrasiye karşı savaşan egemen, örgütlü zorbalık, bu kez de kendine Musa Anter'i hedef seçti.

Tarihin yargısı ve hakların isyanı karşısında, kendileri "hedef" olmaktan kurtulamayacak olanların saldırıları karşısında, sessiz kalmayacağımızı ve Gündem çalışanları ile dayanışmamızı bir kez daha vurgularız.

Genç Kurtuluş Dergisi Adına
Sahibi Mustafa Kadir Gül

Sayın Özgür Gündem Gazetesi

Yazarınız Musa Anter'in 19.4.1992 tarihinde, Diyarbakır'da uğradığı saldırıda kalleşçe katledildiğini teesürle öğrenmiş bulunuyoruz. Camianıza başsağlığı diler, intikam hissiniz daim olsun deriz!..

İBDA-C TARAF

BASIN AÇIKLAMASI

Ülkemizde uzun bir süreden beri kontrgerilla ve onun örgütlülüğü olan parmiliter güçleri tarafından, halkımıza yönelik hedef gözetmeksizin yapılan çirkin ve canice saldırılar yoğunlaşarak sürmektedir.

Özel savaşın yürütücüleri ve onların uzantıları karanlık güçler, cinayet şebekeleri, kana susamış ölüm mangaları gün geçmiyor ki, ülkemizde yurtsever insanlara, demokratlara, ilericilere karşı cinayetler işlemesin, ülkemizi kan gölüne çevirmesinler.

Bu çirkince cinayetler zincirine 20.9.1992 tarihinde Musa Anter'i katlederek, Kürt halkını büyük bir "yasa"a boğdular. Apê Musa yaşayan bir tarihti. Kürt halkının değer yargılarını kişiliğinde somutlaştıran bir insandı, aydındı, yazardı, devrimciydi. O ülkemizde sömürgeci vahşetin canlı tanığıydı. Böyle bir insanın varlığı birilerni (sömürgecileri) rahatsız ediyordu. Öyleyse ne pahasına olursa olsun, ortadan kaldırılmalıydı. Karanlık güçler tarafından hüküm verilmiş, buyruk kesinleşmişti. İş infazı gerçekleştirmeye gelmişti, o noktada ölüm mangaları kelle avcıları harekete geçmiş, Musa amcamızı aramızdan koparıp almışlardı. Musa amcayı aramızdan sadece fiziki olarak alabildiler. Kürt halkı onu daima yüreğinde yaşayacak ve yaşatacaktır.

Ülkemizde bir süreden beridir devam eden yurtseverlere, aydınlara, gazetecilere, yazarlara parti (HEP) yöneticilerine, üyelerine, demokratik kurum ve kuruluşlara karşı girişilen bu canice saldırılarla halkımızın özgürlük mücadelesi boğulmak, ortalık tedirginlik ve kaosa sürüklenerek halkımız sindirilmek istenmektedir.

1992 Newrozu'ndan sonra Nusaybin'de, Cizre'de, Şırnak'ta vb. yerleşim yerlerinde gerçekleştirilen kitle katliamlarına paralel olarak, terör tek tek yurtsever, aydın ve ilerici bireyleri de hedef almış ve bu terörün zinciri her geçen gün uzayarak artış göstermiştir. Kürt halkının, tüm demokra-

tik istemleri kan ve katliamla bastırılmış, insanca yaşam hakkı elinden alınmak istenmiştir.

Kendine insanım, aydınım, devrimciyim, demokratım, sosyalistim, yurtseverim diyen tüm insanları, Kürdistan'da yürütülen kirli özel savaşa ve onun tüm aygıtlarına karşı duyarlı olmaya ve bu canice cinayet ve saldırıları kınamaya davet ediyoruz.

Özgür Halk-İzmir Temsilciliği

Özgür Gündem Gazetesine

Yazar Musa Anter için; böylesi bir ölüm, ölümsüzlük için küçük bir bedeldir. Kim, kime "Metin Ol Kardeşim" diyecek? O, hepimiz'dir, hepimizindir...

Gerçek Dergisi Çalışanları

Özgür Gündem Gazetesine

Gazeteniz, yayın hayatına başladığından bu yana parababalarının yoğun saldırılarına maruz kalıyor, yazarlarınız, muhabirleriniz kahpece katlediliyor.

Bunun nedeni, başta Kürt konusu olmak üzere gerçekleri yazmanızdır. Bunun en son örneği, Kürt halkının kararlı ve yiğit savunucusu, gazeteci, yazar Musa Anter'in, kontrgerilla tarafından kalleşçe katledilmesidir.

Gazetenizin de yazarı olan Musa Anter'in katlinden büyük üzüntü duyuyor, gerçekleri yazma ve Kürt halkının haklı davasına sahip çıkma uğraşınızın devam edeceğine inanıyor; bu mücadelede yanınızda olduğumuzu bildiriyor, başsağlığı diliyoruz.

Devrimci Mücadele Dergisi
Sahibi ve Yazışleri Müdürü
M. Gürdal Çıngı

Özgür Gündem Gazetesi
Yayın Kurulu'na

Gazeteniz yazarı, değerli kültür ve düşünce insanı, yazar Musa Anter'in, katlini derin bir üzüntü ile öğrendik.

O yalnızca Kürt ulusunun değil, bütün Ortadoğu halklarının ortak kültür toprağının en güzel ürünlerinden ve en verimli ağaçlarından biriydi.

Saçtığı sayısız tohumun çiçeğe durduğunu gördü ve inanıyoruz ki, gözü arkada kalmadan gitti. Onu sevgi ve saygıyla uğurluyor, mücadelenizde yanınızda olduğumuzu bildiriyoruz.

Evrensel Kültür

Özgür Gündem Gazetesi Yöneticilerine

Gazetenizin yazarı, yurtsever Kürt aydını Musa Anter'in öldürüldüğü haberini büyük bir üzüntüyle öğrendik. Devlet eliyle işlenen bu cinayeti lanetliyoruz!

Daha öncekiler gibi, bu cinayet de, Kürt halkına, Kürdistan'da yapılan zulmü ve yükselen direnişi doğru bir şekilde emekçilere yansıtmaya çalışan basına yöneltilmiş alçakça bir saldırıdır. Bu cinayetler "meçhul" değildir ve faili devletin özel savaş örgütleridir.

Musa Anter, değerli bir Kürt yurtsever aydını olarak, Kürt halkı ve aynı zamanda Türk halkı için büyük kayıptır.

Musa amcanın anısı önünde saygıyla eğilirken, şehitler verme pahasına, gerçekleri yazma savaşr veren, Özgür Gündem'e ve halklarımıza başsağlığı diliyoruz.

Özgürlük Dünyası Dergisi
Adına Yazışleri Müdürü
Sadık Güleç

Özgür Gündem Gazetesi'ne

Gündem Ailesine, Başınız Sağolsun.

Papirus

SUSMAMAK ONURDUR...

Faşizm, gelişen mücadele karşısında, doğası gereği şiddetini her geçen gün tırmandırarak devreye sokuyor. Böyle bir dönemde, çocuk, yaşlı, genç demeden herkese kurşun sıkılmaktadır. Bu azgınca saldırılardan

onurlu gazeteci, yazar ve sanatçılarımız da paylarını almaktadırlar. Keyfi gözaltı, tutuklama ve kontrgerilla cinayetleri mücadeleyi durduramayacaktır. Onurlu bilim adamlarımıza, sanatçı aydınlarımıza yakışan ise "susmamak"tır.

Değerli gazeteci-yazar Musa Anter ise, bu görevini yerine getirmiş, susmamayı da kendisine ilke edinmiştir. Bunun bedeli de hayatı olmuştur. Halkların kardeşliğinden yana olan, değerli gazeteci-yazar Musa Anter ise, tarih sahnesinde hakettiği yeri alacaktır.

Özgür Gündem çalışanlarına, derin taziyelerimizi sunar, başsağlığı dileklerimizi iletiriz.

Kültür ve Sanatta "TAVIR"
Diyarbakır Tanıtım ve İrtibat
Bürosu Çalışanları

Özgür Gündem Gazetesine

Pis savaşın son kurbanı oldu, 70'lik genç Musa Anter. Karanlık bir pusuda alçakça vuruldu. Acınızı paylaşıyor, faşist diktatörlüğün soykırımcı zulmüne karşı kavgada güç ve eylem birliğine diyoruz.

Emeğin Bayrağı Gazetesi

Özgür Gündem Gazetesi
Yazışleri Müdürlüğü'ne

Halkımızın yetiştirdiği çok değerli ve bilge insan Musa Anter ağabeyimiz ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesindeki onurlu yeriyle, bize çok yönlü dersler vererek aramızdan ayrıldı.

Onun alçakça katledilmesi; ilerici, yurtsever ve sosyalist kadroların neleri yapmaları gerektiği konusunda, herkese sorumluluklarını ve de görevlerini hatırlatıyor.

Sistemin zora başvurması, gizli cinayet şebekelerini devreye sokması ve yeri doldurulamayacak insanlarımızı katletmesi, militarist polis devletinin aşılacağının işaretlerini de taşımaktadır.

Musa Anter'in katledilmesini şiddetle lanetliyor, Özgür Gündem ile dayanışma içinde olduğumuzu bu vesileyle tekrarlıyoruz.

Musa Anter'e ebedi saygı, dostlarına ve mücadele arkadaşlarına başsağlığı diliyoruz.

Anısı ve mücadelesi yaşatılacaktır.

Sorun Birlikte Sosyalist Dergi Çalışanları
Adına Genel Yayın Yönetmeni
Sırrı Öztürk

BAŞSAĞLIĞI ve KINAMA

Özgür Gündem gazetesi, Yeni Ülke gazetesi, Welat gazetesi ve Kürt Enstitüsü'ne değerli yazar ve büyük yurtsever şahsiyet Musa Anter'in, alçakça katledilmesi nedeniyle başsağlığı dileklerimizi iletiyoruz ve malum cinayet şebekelerinin bu pervasız saldırılarını halkımızın sonsuz nefret ve öfkesiyle kınıyoruz.

Özgür Halk Dergisi
Yayın Kurulu

Devrimci Yurtsever Gençlik Dergisi
Yayın Kurulu

BASINA ve KAMUOYUNA

Musa Anter katledildi; Onu katledenlere sesleniyoruz

Basını susturamayacaksınız

Kürt halkını sustaramayacaksınız

Halklarımızın mücadelesini durduramayacaksınız.

Özgür Gündem gazetesi yazarı, HEP kurucu üyesi, Kürt Enstitüsü başkanı Musa Anter, Diyarbakır'da katledildi.

Biliyoruz ki, onun katledilmesi bundan böyle "faili meçhul" olaylar arasında sayılacak, demokratlarımız olayı "karanlık güçler"e maledecek. Oysa ortada ne "faili meçhul" ne de "karanlık" olan bir şey var.

Musa Anter'in katilleri bellidir. Musa Anter'in katili kontrgerilladır, kontrgerillaya cinayetleri için cesaret veren, onun önünü açan siyasi iktidardır.

İktidara ortak olan, iktidarın politikalarını onaylayan ve uygulayan

hiçbir yetkili bu cinayetin sorumluluğundan kurtulamaz. Başta Demirel, İnönü, Özal, Genelkurmay Başkanı olmak üzere tüm iktidar temsilcileri bu cinayetten doğrudan sorumludurlar. Birbiri peşisıra gazetecilere yöneltilen bu saldırılarla, gerçekleri yazan, halkın mücadelesini anlatan, basını susturmayı, Kürt halkının, halklarımızın mücadelesine sahip çıkan insanları yıldırmayı amaçlıyorlar kuşkusuz. Ama yine kuşkusuz, bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de bu amaçlarına ulaşamayacaklar. Buna izin vermeyeceğiz.

Mücadele gazetesi olarak, Musa Anter'in katledilmesini protesto ediyor, katilleri, bu cinayette sorumluluğu olan tüm yetkilileri lanetliyoruz.

Ve yineliyoruz ki, hiçbir cinayet, hiçbir baskı sosyalist basını susturamayacak. Susmayacağız.

Özgür Gündem gazetesine başsağlığı diliyoruz. İnanıyoruz ki, hiçbir katliam, hiçbir cinayet cezasız kalmayacaktır.

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı
Mücadele Gazetesi

Özgür Gündem Gazetesi Yayın Kurulu'na

Kürt halkı, dört bir koldan yok edilmeye; O'nun özgürlük ve demokrasi mücadelesi bastırılmaya, sindirilmeye çalışılıyor. Bir yandan Kürdistan'ı insansızlaştırmaya, Kürt köylerini, kentlerini haritadan silmeye çalışırken; öte yandan, tek tek yurtsever gazetecileri, aydınları katleden sömürgeci güçler bilmelidir ki, Kürt halkının özgürlüğe giden yürüyüşünü durdurmak mümkün olmayacaktır.

Halkımızın kimlik mücadelesine önemli katkılar yapmış, değerli yurtsever, gazeteniz yazarlarından Musa Anter'e yapılan saldırıyı lanetliyor; halkımıza başsağlığı diliyoruz.

DENG Dergisi

BASINA ve KAMUOYUNA

74 yıllık bir yaşam, onurlu bir ömür... Musa Anter'in kişiliğinde ifadesini bulan bu yaşam, Diyarbakır Seyrantepe semti, Cumhuriyet mahallesi 36. sokak'ta, bir kontrgerilla saldırısı sonucu son buldu.

Musa Anter'i kim öldürdü?

Anter, Diyarbakır Belediyesi'nce düzenlenen Kültür ve Sanat Festivali'ne çağrılı olarak gittiği 15 Eylül tarihinden itibaren, neredeyse her adımında, Diyarbakır Emniyeti'ne bağlı sivil polisler tarafından aralıksız takip ediliyordu.

Anter, daha önce de defalarca gözaltına alınmış, ölümle tehdit edilmişti.

Musa Anter'i siyasi iktidarın örgütlediği kontrgerilla katletti!

Tıpkı Kürdistan'da öldürülen diğer basın şehitlerinde olduğu gibi...

Halkın kurtuluş mücadelesini bu yollarla bastırmaya çalışıyorlar. Başaramayacaklar! Halk, mücadelesiyle bu faşist çeteleri, emperyalizmin işbirlikçisi iktidarları süpürüp atacaktır...

Bütün basın mensuplarının, özellikle kendilerini hedef alan bu tür saldırılar karşısında yılmamasını, gerçekleri, görevi olduğu gibi objektif bir şekilde ortaya koymasını diliyoruz. Çünkü Türkiye'nin geldiği koşullarda, bu, her zamankinden daha fazla önem kazanmaktadır.

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm
Mücadelesinde Devrimci Gençlik Dergisi

Özgür Gündem Gazetesine

Kürt halkının ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde saygın bir yeri bulunan Musa Anter amcamızın "karanlık güçler" tarafından katledilişini nefretle kınıyor, halkımıza başsağlığı diliyoruz.

Newroz Dergisi

Özgür Gündem Gazetesine

Katiller kan kusmaya devam ediyor. Kürt halkının özgürlük mücadelesi yükseldikçe halk düşmanları korkuya kapılıyor; korkularını cinayetlerle yenmeye çalışıyorlar.

50 yıldır karşısında korkuyla titredikleri Musa amcaya direnemediler. Çareyi onu yok etmede aradılar. Ama boşuna!

60 yıldır emeğiyle, maddi ve manevi varlığıyla Kürt halkının yanıbaşından ayrılmayan Musa amca, kararlılığı, fedakârlığı ve atılganlığıyla Kürt halkı var oldukça onun bilincinde ve vicdanında sönmeyen bir meşa-

le olarak yanmaya devam edecektir. Musa amcanın Kürt halkının bilincine kazdığı mücadeleci kişilik, düşmanının korkulu rüyası olmaya devam edecektir.

Musa amcanın katillerini lanetliyor; Kürt halkının özgürlük mücadelesinin katilleri döktükleri kanda boğacağına olan inancımızı tekrarlarken, sosyalistler olarak Kürt halkının yanında olmaya devam edeceğimizi tekrar vurguluyoruz.

EMEK Dergisi

Özgür Gündem Gazetesi Çalışanlarına

Oyunu bozan, olağanüstü hal bültenlerine, MİT ve kontrgerillanın ürettiği haberlere itibar etmeyen, gerçek gazetecilik çabalarıyla haber alma özgürlüğü için mücadele eden Özgür Gündem; sömürgeci TC Devletinin Kürt Ulusal Mücadelesi karşısındaki acizliğini sergilediği için sömürge TC Devletinin Kürt halkına karşı yürüttüğü haksız savaşı gözler önüne serdiği için, gerici şoven dalganın halkları düşman etme çabalarını boşa çıkartığı için, saldırılara maruz kalmaktadır. "Bunlar örgüt mensuplarıdır" diyerek Başbakan'ın kendi ağzından cinayetler meşrulaştırılmaya çalışılmaktadır.

Musa Anter'le devam eden cinayetlere sessiz kalmayacağımızı, onurlu mücadelenizde yanınızda olacağımızı bir kez daha belirtir, Özgür Gündem çalışanlarına başsağlığı dileriz.

Kurtuluş Dergisi Çalışanları

Özgür Gündem Gazetesine

Gazeteniz emekçilerine, okuyucularına, bize ve insanlığa bir acı daha yaşatacağını uman devletin cinayet şebekeleri bir Kürt aydınını daha katlettiler. Kuşkusuz ki, ömrünü Kürt ulusunun özgürleştirilmesi için verdiği mücadelede sayısız acılar tadan; hapisler, işkenceler ve sürgünler yaşayan Kürt halkının özgürlüğünü savunurken insanlığın genel özgürlük yürüyüşüne de katkıda bulunan Musa Anter'in bu mücadelede henüz yapabileceği şeyler varken yaşamına son verilmesi sizi, bizi ve özgürlük tutkunu halkımızı üzmüştür.

Ama faşizm bir kez daha Musa Anter'i öldürme eylemiyle korkularına ve kabuslarına yenilmiştir. Musa Anter'in hatıralarına, Kürt halkının kara yarasına ve derinden gelen mücadele kımılusına yenilmiştir.

Zira faşizm özgürlük istemini bir masalcı dedenin tarzında anlatacak kadar güzel bir istemle ortaya koyabilen, faşizmin yargıçlarını bile özgürlüğü savunurken telaşa sokan ve rolleri konusunda onları tereddüte sevkeden bir tatlı dilli dedeyi de öldürmek suretiyle takatsizliğine ve dilsizliğine yenilmiştir.

Faşizmin ne kabul ettirecek bir haklılığı ne de haksızlığını savunabilecek bir dili vardır. O karanlığın irin dişli yarasası, aydınlığın korkağıdır.

Faşizm Musa Anter'in, halkına, çevresine, dostlarına ve öncelikle insana yaklaşımında, insanla ilişkide ortaya koyduğu sonsuz hoşgörü, sıcaklık ve sevecenliğine yenilmiştir. Çünkü faşizmin genel olarak insana, özelde de çeşitle milliyetlerden Türk halkına verebileceği ne sevgisi, ne sıcaklığı ne de dostluğu vardır. Onun vereceği, verebileceği şey; kurşun ve baruttur, yoksulluk ve pahalılıktır, zulüm ve işkencedir. Alabildiği ise Musa Anterlerin yaşamıdır! Ne büyük yanılgıdır ki, Musa Anter'in yaşamı; "hatıraları" olarak, köşe yazıları olarak, "Birina Reş" olarak ve "Kımıl" olarak Kürt halkının ve bütün özgürlük savaşçılarının odasındadır, işyerindedir, çekmecesindedir ve gerillanın sırt çantasındadır. Şimdiden sonra binlerce Musa Anter düşünecek, binlerce Musa Anter konuşacak ve binlercesi özgürlük diye haykıracaktır; faşizm ise lanetlenecektir!

Haydi hep birlikte Kürdistan'ın ışık saçan aydınlığıyla aramızdan alınan masal dedesini uğurlarken; faşizme acıyalım!

Partizan

Özgür Gündem Gazetesine

Irkçı faşist TC kan gölüne dönüştürmek istediği Kürdistan'da kirli savaş yöntemlerine her gün yenilerini ekliyor. Sadece Kürdistan'da değil, Türk metropollerinde de Kürt ulusal mücadelesine sempatiyle bakan, destek veren insanları susturmaya çalışıyor. Ama TC bu saldırılarla ve yürüttüğü kirli savaşla kendi acizliğini sergiliyor.

Musa Anter'in öldürülmesi ırkçı faşist rejimin kirli savaşının bir parçasıdır ve bu saldırısıyla Kürt halkının yanında olmak isteyen herkese

gözdağı vermeye çalışmaktadır. Musa Anter'in öldürülmesini kınıyor ve Kürt halkının yanında olduğumuzu bir kez daha hatırlatıyoruz.

Devrimci
Proletarya

Özgür Gündem Gazetesine

Dün Diyarbakır'da Türk ve Kürt halklarına yine karanlık bir kurşun sıkıldı. Bizce nedeni ve nereden sıkıldığı kesin olan bu kurşunlar, başta Kürt sorunu olmak üzere yığınların demokratik talepleri karşısında şiddete ve vahşete dayalı faşist politikaların çözümsüzlüğünü gören egemen sınıfın çaresizlik ve panik içinde halkların tüm mücadele değerlerini yaşamlarında temsil eden silahsız savunmasız kişi ve kurumlara sıkılması da bir rastlantı değildir.

Yığınlara korku salarak, taleplerinden ve mücadelelerinden uzaklaştırmak amacı, tüm bu faili belli cinayetler tüm faşist politikalar gibi çözümsüzdür. Gerçek demokrasiye doğru emin ve kararlı adımlarla yürüyen yığınların direnişi tıpkı geçmişte olduğu gibi bu karanlık oyunları da boşa çıkaracaktır.

Kürt Ulusal Mücadelesi'nin 74 yıllık onurlu savaşçısı, gazeteniz yazarı Musa Anter'in katlini protesto ediyor, anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Direniş Gazetesi

Değerli Özgür Gündem Gazetesine

Kürt ulusal hareketinin kitlesel gelişimi faşist TC devletini tam olarak aciz bir duruma düşürmüştür. TC bu acizliğin bir ifadesi olarak son zamanlarda saldırılarını gittikçe arttırmış, ilerici, demokrat, devrimci örgütlü güçlerden de öte, Kürt kimliğine sahip çıkan, hatta bu kimliği taşıyan bireylere kadar saldırıların boyutları genişletilmiş, katliamlar günlük normal olaylar haline getirilmiştir.

Bu cinayetler "faili meçhul" vs. hiç değildir. Bunlar ister kontrgerilla, ister hizbikontur vb. ne olarak adlandırılırsa adlandırılsın, bütün bunlar faşist TC devletinin bilinçli, planlı, sindirme ve imha planlarının parçalarıdır ve tüm bunlardan faşist TC devleti sorumludur.

Dün, Diyarbakır'da gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in katledilmesi bu planın bir parçasıdır ve Musa Anter şahsında Kürt ulusunun uyanışı karşısında TC'nin çaresizliğinin açık bir göstergesidir.

Bu katliamlar Ulusal Kurtuluş yolundaki yürüyüşü durduramayacak, bu yürüyüşe binlerce yeni Musa Anterler katacaktır.

Yeni Dünya İçin Dergisi ve
Dönüşüm Yayınları

Özgür Gündem Gazetesine

Her geçen gün onlarca insanın katledildiği şu dönemde hain kurşunlar bazen de bir gazeteciye ya da bir aydına sıkılabiliyor. Tüm bunlar devam etmekte olan haklı ve onurlu mücadeleyi susturmak için düzenlenen tezgahlardır. Musa Anter'in katledilişi de bundan farklı değildir.

Biz HEP kurucularından olan ve gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in katledilişini lanetliyoruz.

Aylık Siyasi Gazete-Haziran

KAMUOYUNA

Güneydoğu'da işlenen karanlık cinayetler dizisine yeni bir halka daha eklendi. Özgür Gündem gazetesi yazarı, HEP ve Kürt Enstitüsü kurucularından Musa Anter, kalleşçe sıkılan kurşunlarla yaşamını yitirdi. Anter, kendi çizgisinde tutarlı, fikirlerini yılmadan savunma cesaretine sahip bir kalem adamıydı.

Anter'in de öldürülmesiyle Güneydoğu'da sadece 1992 yılı içinde katledilen gazeteci sayısı 9'a yükseldi. Bu durum, Güneydoğu'ya yönelik özel senaryoların uygulamaya geçildiğini, Türkiye'de haber alma, yorumlama hakkının da ciddi şekilde tehlikeye düştüğünü ortaya koymaktadır. Anter'e sıkılan kurşunlar, doğrudan insan hakları, demokrasi ve basın özgürlüğünü hedef almıştır.

Hükümetin, ne yazık ki, hiçbirinin faili bulunamayan bu 9 cinayeti de aydınlatması gerektiğini bir kez daha vurguluyoruz. Hem de, hiç vakit yitirmeksizin.

Tayfun Çavuşoğlu
ÇGD Güney Marmara Şube Sekreteri

BASIN AÇIKLAMASI

Yazar Musa Anter'in öldürülmesi demokrasiye, Anadolu insanının kardeşliğine düşman olan karanlık güçlerin yeni bir oyunudur. Düşün ve siyaset adamlarına yönelik cinayetlerin önlenebilmesi için, siyasal iktidarla birlikte tüm demokratik kuruluşlar ülkenin yaşamsal sorunlarına uygarca çözüm aramakta yeterli davranışı göstermek zorundadır.

Şükran Kurdakul
PEN Yazarlar Derneği Başkanı

Özgür Gündem Gazetesine

Dün Şeyh Said'i, Seid Rıza'yı katledenler, Musa amcayı da hunharca katlettiler. 74 yaşındaki Kürt delikanlısını, onun mücadelesini, kararlılığını unutamayacağız. Kürt halkının başısağolsun.

Beybun Yayınları
İbrahim Küreken

Özgür Gündem Gazetesine

Gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in hizbikontra tarafından haince bir saldırı sonucu katledildiğini öğrendik. Anter'i katletmekle, özgür basını susturacaklarını sanıyorlarsa yanılıyorlar. Anter'in yazıları, karanlıkları aydınlatacaktır. Ailesinin ve gazeteniz emekçilerinin başısağolsun.

İnsan Hakları Derneği
Uşak Şubesi Adına
Av. Gürcan Sağcan

Özgür Gündem Gazetesi Sahibi
Sayın Yaşar Kaya

Gazetenizin değerli mensubu Musa Anter'in öldürülmesini şiddetle kınıyor, Özgür Gündem ailesine başsağlığı diliyorum. Saygılarımla

Musa Alioğlu
TGS İstanbul Şube Başkanı

BASIN AÇIKLAMASI

Sayın Basın Mensupları ve Kürt-Türk Tüm Emekçi Halklarımız

Kürdistan'da bugün bir savaş durumu mevcuttur. Kürt halkına uygulanan şiddet, baskı ve katliamlar had safhaya varmıştır. Her gün yüzlerce Kürt insanı TC tarafından katledilmektedir. Bunun yanı sıra TC ordusunun bu savaşa sürdüğü emekçi halkımızın gençlerinden de, her gün onlarcası ölmektedir. Bu daha ne kadar sürecek? Bizler devrimci sosyalist, yurtsever gençler ve tüm Kürt-Türk emekçi halkları kayıtsız kaldığı sürece, bu durumda bir değişiklik olmayacaktır. Bu durumdan kurtulmanın tek yolu halklarımızın kardeşlik temelinde geliştireceği karar ve kitlesel mücadelesiyle söz konusudur.

"Demokratikleşme" ve "şeffaflık" safsatasıyla iktidara gelen koalisyon hükümeti "şeffaf" tank ve silahlarıyla, "şeffaf" ordusuyla Şırnak ve Çukurca'yı yerle bir edip insansızlaştırarak gerçek anlamda bu kentleri "şeffaflaştırmışlardır." Yüzlerce Kürt katledilmiştir. "Minareyi çalan kılıfını hazırlar" mantığıyla bu durumu "teröristler" saldırdı demogojisiyle yaptıklarını haklı göstermeye ve suçu Kürt halkına ve gerillaya atmaya çalışmıştır.

TC'nin yaptığı bu terör, yalnızca Kürt halkıyla sınırlı kalmamış Türkiyeli devrimcilere ve Türk-Kürt yurtsever devrimci sosyalist aydınlara ve sosyalist yurtsever basına da yönelmiştir. Bunun en son örneği değerli Kürt gazeteci-yazar Musa Anter'dir.

Egemen sınıf her iki emekçi halka da saldırılarını sürdürüyor. Savaşın etkisi tüm Türkiye'de yayılıyor.

TC Türkiye'de, Türk şovenizmini hortlatmaya, körüklemeye çalışıyor. TC ve Kürt halkı arasındaki savaşa, TC'nin yanında Türk halkını da çekmeye ve iki halkı birbirine düşman etmeye, emekçileri birbirine kırdırmaya çalışıyor. Türkiye'de Kürtlerin yaşadığı bölgelerde yer yer Kürtsüzleştirme operasyonu yapılıyor, yer yer Kürt-Türk mahalleleri gittikçe birbirinden ayrılmaya ve çatışma zemini hazırlanmaya çalışılıyor.

Burada biz Kürt-Türk devrimci sosyalist ve yurtseverlere düşen görev halkların kardeşliği şiarını yükseltip, birlikte ortak düşmana karşı mücadeleyi güçlendirmeye çalışmaktır.

TC burjuvazisi altın kulelerinde sefa sürerken emekçi kesimin ço-

cukları bu savaşta yok ediliyor. Yine emekçi halktan sömürüden artı değer ve vergiler, Kürt halkına karşı kullanılan kurşun ve bombaya dönüşüyor. Askeri harcamaların da büyük etkisiyle enflasyonun artışı engellenemiyor ve işçi, emekçi halk yoksullaştıkça yoksullaşıyor.

Türk ve Kürt gençleri bu durumdan en çok etkilenen kesimler olarak her türlü sorunla iç içe yaşıyor ve eziliyor. liselerde gerici, faşist ve şovenist eğitimle gençlerin bilinçleri körleştiriliyor. Kürt düşmanı şoven bir gençlik yaratılmaya çalışılıyor. Kürt gençleri okullarda binbir zorlukla durabiliyor. İtiraz eden, başını kaldıran, soru soran öğrenciler dayak, uzaklaştırma ve okuldan atılmayla karşı karşıya kalıyor ve tehdit ediliyor.

Üniversitelerde haraç soygunuyla paralı eğitimin duvarları örülüyor. Yüzde 300'e varan artışlarla emekçi halkın çocuklarının eğitimde önleri tıkanıyor. Parası olmayan okuyamaz deniliyor. Üniversitelerde polis baskını bütün öğrencilere özellikle de devrimci, sosyalist ve yurtsever öğrencilere göz açtırmıyor.

İşçi gençliğe yapılan ise daha katmerli baskılardır. Sendikasızlık nedeniyle her türlü hak arama olanaklarından yoksun bu kesim, sömürüldükçe sömürülüyor. Çıraklık eğitimi adı altında çocuk işçiler sömürünün en şiddetlisini yaşıyorlar. Her an işten atılma ve işsizlik korkusuyla sindirilmeye ve pasifize edilmeye çalışılıyor.

İşsizlik günden güne artıyor, işsiz gençliğin üretici gücü çürütülüyor ve işsiz gençliğe tek yol olarak serserileşme gösteriliyor.

Bütün bunların üzerine bu sorunların iktidara yönelik bir hareketini engellemek bu kesimleri edilgenleştirmek ve burjuva düzeninin kuyruğuna takmak için kültürel yozlaşma arttıkça artıyor.

Burjuva basınıyla, TV'siyle son dönem patlama gösteren radyo kanalları ile kısacası medya ile emekçi halkın beyni yıkanıyor, düzene uygun kafalar yaratılmaya, Kürt halkına yapılan baskılar, katliamlar haklı gösterilmeye ve bu doğrultuda kamuoyu yaratılmaya çalışılıyor.

Bu durumdan kurtulmak için biz devrimci sosyalist ve yurtsever gençler olarak, Türkiye'de sınıfsal temelde bir hareketliliğin oluşturulması ve Kürt halkına yapılan bir desteğin bu temelde ve ulusların kendi geleceğini belirleme hakkı doğrultusunda yapılması gereğine inanıyoruz. Halkların gerçek kurtuluşu proletarya enternasyonalizmi temelinde yükselecek mücadele sonucunda devrim ve sosyalizmle mümkündür.

Yaşasın Hakların Kardeşliği
Yaşasın Kürt-Türk Gençliğinin Mücadele Birliği
Kürdistan'da Katliamlara Son
Yaşasın Proletarya Enternasyonalizmi
Yaşasın Devrim Ve Sosyalizm

Gençlik Dergileri Platformu Girişimi
Devrimci Yurtsever Gençlik,
Dev-Genç, Genç Kurtuluş,
Gençlik ve Gelecek

BASIN AÇIKLAMASI

Sosyalist-yurtsever basına yönelik baskılar devam ediyor. Sokaklarda insanları katledenler, halkın yükselen mücadelesini bastıramamanın öfkesiyle, halklara ve halkın sesine saldırılarını sürdürüyor. Sosyalist-yurtsever basına yönelik saldırılar, dün Diyarbakır'da Musa Anter'i katlederken, halkın öfkesini ve tepkisini dile getiren basın, toplatılıyor, davalar açılarak yıldırılmaya çalışılıyor.

Bu doğrultuda içinde dergimizin de bulunduğu altı siyasi dergi ve gezete son bir hafta içerisinde toplatılmıştır.

2. sayımız "Milisler Halkın Örgütlü Gücüdür" başlıklı yazıda halkı devlete karşı itaatsizliğe teşvik ettiği gerekçesiyle toplatıldı.

Sosyalist-Yurtsever Basının Sesi, Katliamlar Ve Toplatmalarla Susturulamayacaktır.

Haklıyız Kazanacağız
Sosyalist Basın Susturulamaz

Halkın Gücü Gazetesi
Rıza Güneşer

PMD YÖNETİM KURULU AÇIKLAMASI

Yazar Musa Anter'in, silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirmesini derin üzüntü ve kaygıyla karşıladık. Güneydoğu'da son zamanlarda özellikle gazetecilere yönelik olarak artan cinayetlerin son bulması en büyük dileğimizdir.

Amaçları ne olursa olsun, bu tür cinayetleri işleyenlerin tek hedefi demokrasi ve ülke bütünlüğüdür. Cinayetlerin zaman geçirilmeden aydınlatılması ve faillerinin adalet önüne çıkarılması da, demokrasi ve ülke bütünlüğüne yapılacak en büyük hizmet olacaktır.

Bu düşüncelerle yazar Musa Anter'e rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

BASIN AÇIKLAMASI

Musa Anter'i katlettiler. Yıllardır sürdürülen tanımama, "tanıyıp" katletme, katledip, toplu mezarlarda yok etme politikaları Kürt halkını ve aydınlarını hedef alıyor.

Gazeteci yazar, Kürdolog olan Anter, aynı zamanda halkların kardeşliğini savunan onurlu aydınlarımızdandı. Ona sıkılan kurşunlar, Kürt ve Türk halklarının kardeşliğini hedef almıştır. Halkların kardeşliğinin ve geleceğinin önünde baskı ve terör politikalarıyla duranlar, tarih önünde hesap vermekten kaçamayacaklardır. Kürt ve Türk emekçilerine, aydınlarına yönelen kontrgerilla saldırılarını kınıyoruz.

Kültür ve Sanatta Tavır Dergisi
Ortaköy Kültür Merkezi
Ayşe Gülen Halk Sahnesi
Grup Özgürlük Türküsü
Gurup Yorum
FOSEM

BASIN AÇIKLAMASI

"... ne gerekiyorsa yapılacaktır" HEP kongresi ardından Başbakan S. Demirel'in söylediği bu sözler, nasıl bir ülkede yaşadığımızın en iyi göstergesi olsa gerek.

Kontrgerillaya açık katliam mesajı vermekten başka bir anlam taşımayan şu sözlerle, hükümetin gerçek yüzü açığa çıkmıştır. Newroz'da halkı katleden, Ankara, İstanbul, Adana'da yargısız infazlarla insanları katleden, işkencede ölümlerle, kayıplarla, Şırnak'ı yerle bir edip, halkı göçe zorlayan, Göle toplu mezarlarını yaratan DYP-SHP hükümeti, icraatlarına bir yenisini daha ekleyerek Musa Anter'i katletmiştir.

Halkın yükselen mücadelesini engelleyemeyen iktidar, kanla, baskı, törerle halkı yıldırmaya çalışması, yine halkların mücadelesi ile engellenecektir. Ve biz Musa Anter'in katili kontrgerilladır diyor ve tüm duyarlı insanları kontrgerillaya karşı mücadeleye çağırıyoruz.

Özgür Gündem Gazetesi Çalışanlarına

Türkiye'de gün geçmiyor ki, bir yargısız infaz, gözaltında kaybolmalar, kontrgerilla cinayetleri yaşanmasın.

Bugün bir savaş yaşanıyor. Türkiye halklarının düşmanı oligarşi, her türlü aşağılık yöntemlerle savaşta üstünlük kazanmaya, gelişen mücadelenin önünü kesmeye çalışıyor.

Yargısız infazlar, işkenceler, toplu katliamlar ve kontrgerilla cinayetleri ile halkı psikolojik baskı altına alıp, yıldırmak isteyen DYP-SHP hükümeti, cinayetlerine bir yenisini daha ekledi. Bahriye Üçok, Muammer Aksoy, Turan Dursun'un katliyle yapmak istediklerini yurtsever, aydın Musa Anter'i katlederek yapmaya çalışıyor.

Üzüntünüzü paylaşıyor ve "Şehitlerimize Devrim Sözümüz var" diyoruz.

Kayseri Özgür-Der
Geçici Yönetim Kurulu Sekreteri
Göksel Hüyük

BASINA VE KAMUOYUNA

Günümüzde hiç eksilmeyen bir katliam, vahşet, infaz, sürgün yaşanıyor. Gün olmuyor ki, ölümler, işkenceler olmasın. İşbirlikçi egemen güçler kendi ekonomik bunalımlarının yükünü Kürt, Türk emekçilerinin sırtına daha da yüklemeleri için, bir yandan terör yaratıyor, bir yandan da tüm dikkatleri şiddet olaylarına çekiyorlar.

Estirdikleri teröre yeni birini daha eklediler ve daha da ekleyecekler. Emektar Kürt aydını olan Musa Anter'i de infazlarına eklediler ve Orhan Miroğlu'nu da ağır yaraladılar. İçlerine sindiremedikleri her demokrat, yurtsever, devrimci ve sosyalisti yok etmekte geri durmuyorlar. Şu anki Kuzey Kürdistan bir cinayet, sürgün, katliam hanesine çevrilmiştir.

Devam eden saldırılar, basın üzerinde de yoğunlaştırılmıştır. Böylece Özgür Gündem gazetesinin birçok elemanı, Kürdistan gerçeğini yansıtıyor diye katlettiler.

Hakim olan gerici güçler, yaptıkları katliamlarla Kürdistan gerçeğini yok edemeyecekler. Aksine daha da meşrulaştıracaklardır.

Devam eden MİT, kontrgerilla katliamlarını lanetliyor, komuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Mücadele Gazetesi Malatya Temsilciliği
Newroz Dergisi Malatya Temsilciliği
Partizan Dergisi Malatya Temsilciliği
Deng Dergisi Malatya Temsilciliği

BASIN AÇIKLAMASI

Değerli düşünür Musa Anter'in ölümünün yarattığı büyük acıyı ve sarsıntıyı tüm toplumumuzla paylaşmak isteyen Türkiye İnsan Hakları Vakfı, aydınlarımıza, insanlarımıza ve Anter'in ailesine başsağlığı diler ve yeri doldurulamayacak böyle bir düşünürü yitirmenin üzüntüsünün unutulamayacağını kamuoyuna açıklar.

İnsan hakları ile ilgili konularda, hiçbir olumlu adım atmamış olan Süleyman Demirel hükümetinin bu alçakça işlenmiş cinayet karşısında da suskun kalacağına, sorumluları açığa çıkarmayacağına ve sonuçta da Türkiye'nin Güneydoğu politikasının daha da büyük batağa saplanmasını engellemeyeceğine kesin gözle bakmaktan kendimizi alamıyoruz.

Musa Anter cinayetinin, bu topraklar üzerinde yaşamış ve yaşayan Kürt, Türk ya da başka bir kökenden gelen insanların haklarına ve birlikteliğine yönelmiş tehlikenin bir başka ama çok önemli bir başka belirtisi olduğunu herkes kabul etmek zorundadır.

Alçakça işlenen bu cinayeti şiddetle kınıyor ve Musa Anter'in ölmezliğinin önünde saygı ve sevgiyle eğiliyoruz.

Mahmut Tali Öngören
TİHV Genel Sekreteri

Özgür Gündem Gazetesi'ne

Bugün veya yarın herkes ölebilir. Ancak, insanların ölümcül olması, düşüncelerin ölümcül olması demek değildir. Gazeteniz mensubu büyük düşünür, halkının özgürlük mücadelesinin yılmaz savunucusu, hepimizin sevgili Musa amcası, Musa Anter'in, katledilişini nefretle karşılıyoruz. Ona sıkılan tüm kurşunlar, yeni Musa amcaların tohumları olarak ülkesinde yeşerecektir.

Barış, kardeşlik, demokratikleşme, ulusların kendi kaderlerini tayin, hukukun çağdaşlaştırılması, özgürlük şarkılarının söyleneceği, insanın insan gibi yaşayacağı ülke, Musa Anter'in ölümsüz düşüncelerinden karanlık yollarımızın birer meşalesi olarak hiç sönmeyecektir. Başımızsağolsun...

ÇHD İstanbul Şubesi Başkanı
Av. Ali Rıza Dizdar

Özgür Gündem Gazetesine

Değerli düşünce adamı Musa Anter'in, katliamı insanlık adına utanılacak bir olaydır. Bu utanç verici cinayeti nefretle protesto ediyoruz.

İskenderun Halkevi Başkanı
Sadullah Çağlar

Özgür Gündem Gazetesine

İnsanca yaşamanın, insanca düşünmenin kararlı savunucularından değerli insan, gazeteci, yazar Musa Anter, kalleş ve iğrenç bir saldırı sonucu yaşamını yitirdi.

Musa Anter, belediyemizin düzenlemiş olduğu 3. Kültür ve Sanat Festivali etkinliği içinde kitaplarını imzalamaya, her defasında tekrarladığı gibi, Diyarbakır'da özlem gidermeye, enerji depolamaya gelmişti.

İnsancıl ve güler yüzlü yaklaşımı, onunla tanışanlarda büyük bir itibar ve saygınlık uyandırıyordu. Nüfus kütüğünde her ne kadar 72 yaşında olduğu yazılıysa da, esas yaşının 77 olduğunu ve daha da yaşaması gerektiğini ifade ediyordu.

Yüreği insan sevgisiyle atan, umudu direnmede ve özgürce düşün-

mede arayan Musa Anter, bu kalleş ve haince saldırıda yaşamına kıyanlara inat, yazdıklarıyla, saygınlığıyla onu sevenlerin yüreğinde yaşayacak ve demokrasiye karşı olan, insanca yaşamanın koşullarını ortadan kaldırmaya yönelik iğrençlikleriyle bu katiller her zaman lanetleneceklerdir.

Bu çağdışı, bu insafsız saldırıyı kınıyor, katillerin bir an önce yakalanması için gereken hassasiyetin gösterilmesini demokrasi adına, insanlık adına istiyoruz.

Diyarbakır Belediyesi

Özgür Gündem Gazetesine

24 Ağustos 1992 tarihinde yayınlanmak üzere aşağıdaki ilanın yayınlanmasını dileriz.

Halkımızın bilge insanı amcamız Musa Anter'e yapılan alçakça saldırıyı nefretle kınıyoruz.

Mühendisleri Odası
Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu Adına
Başkan M. Recep Çetin

BASIN AÇIKLAMASI

Demokrasi ve insan hakları söylemleriyle halkın oylarını alan DYP-SHP koalisyon hükümeti iktidara geldiğinden bu yana yüzlerce "faili meçhul" cinayet işlenmiş, bu güne kadar katillerin bulunması konusunda hiçbir çaba gösterilmemiştir.

Dün Özgür Gündem gazetesi yazarı ve düşün adamı Musa Anter'in, "faaili meçhul" bir cinayete kurban gitmesinin baş sorumlusu daha önceki cinayetlere "onlar gazeteci değil, militandı" diyerek onay veren siyasi iktidardır.

Geçtiğimiz günlerde, Şırnak, Çukurca ve Göle'deki olayların ardından bölgeye giden 3-4 heyetin gözlem ve incelemeleri sonucunda da kesinlik kazanan, devletin sivil halka karşı topyekun giriştiği saldırılar hakkında da hiçbir hukuki soruşturma başlatmayarak katliamlara hükümet tarafından onay verilmektedir.

Bu da gösteriyor ki,

Özellikle Güneydoğu'da meydana gelen bu toplu katliamlar ve gazeteci-düşün adamlarına yönelik saldırılar bölgede sürdürülen kirli savaşın bir parçası haline dönüşmektedir.

Türk ve Kürt halkını birbirine kırdırmayı amaçlayan bütün bu cinayetlere ve çirkin savaş oyunlarına artık yeter diyoruz ve bu cinayetleri aydınlatmayan; sorumsuz tavır ve açıklamalarıyla adeta sürmesini ister bir tutum takınan hükümeti istifaya çağırıyoruz.

Halkevleri Genel Sekreter Yardımcısı
Hayati Küçük

BASIN AÇIKLAMASI

Halklarımızın doğru haber alma hakkını engellemek için ve bu haber alma hakkını sağlayan basın emekçilerini susturmak için parababalarının gizli-açık güçleri her gün yeni provokasyonlar tezgâhlamaktadırlar. Bu katliamlar ve provokasyonlar, Kürt halkını ilgilendiren durumlarda daha da pervasızlaşmakta, hemen her cinayet faili "meçhul" olarak lanse edilmektedir. Hem de gerçek failler ellerini, kollarını sallayarak ortada dolaşır iken.

En son olarak, Özgür Gündem gazetesi yazarı Musa Anter, bu saldırılardan nasibini almıştır. Kürt halkının 74 yaşındaki bu yılmaz savunucusunu yıllardır susturamayanlar, onu bu kez, kalleşçe bir yöntemle, kurşunla susturmuşlardır. Ancak Musa amcanın ölmeden önce, diğer katledilen Özgür Gündem çalışanları için yazdığı yazılarında belirttiği "ölümlerin en güzeli" ile Kürt halkının yeni bir şehidi yapmışlardır onu.

İşsizlik Ve Pahalılıkla Savaş Derneği olarak, başta Özgür Gündem gazetesi çalışanları olmak üzere, tüm basın emekçilerine yönelik saldırıları nefretle kınıyor, Kürt halkının ve basın emekçilerinin başısağolsun diyoruz.

İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği
Genel Yönetim Kurulu

Özgür Gündem Gazetesine Cafer Bey'in Dikkatine

Bir değerli araştırmacı, yazar ve toplumumuzun yetiştirdiği ve yaşamının önemli bir kesitini cezaevinde, sürgünlerde geçirmiş, topluma mal olmuş, Kürt aydını Musa Anter'i kaybetmenin üzüntüsü içerisindeyiz.

Türk ve Kürt demokrat kamuoyu bu tip saldırılarını kimler tarafından ve ne amaç için gerçekleştirildiğini biliyor. 12 Eylül 1980 öncesinde de çok sık rastladığımız benzeri saldırıları gören ve yaşayan insanlar olarak, yazan ve çizen kalemlerin susmayacağı inancındayız.

Bir zamanlar bu ülkede TC Başbakanlığını yapmış Bülent Ecevit bile kontrgerillanın varlığından bahsederken bugünün İçişleri Bakanı kontrgerilla yoktur gibi açıklaması bir çelişki, bir zaaftır.

Türk ve Kürt demokrat kamuoyu, tarihi bağlarıyla onca yıldır birlikte, iç içe yaşamış olan Türk ve Kürt halkının kardeşliğine inanıyor, yeni 12 Eylüllerin planlandığını, Şırnaklarla programa alındığını dikkatle takip ediyoruz.

Türk ve Kürt demokrat kamuoyu bu oyunu bozacaktır. Her iki halka başsağlığı diliyoruz.

Dr. Hüseyin Özkahraman
Halkevleri Genel Merkezi
Genel Yönetim Kurulu Üyesi

Özgür Gündem Emekçilerine

Musa Anter, kontrgerilla tarafından hain bir saldırı ile katledildi. Devrimci, yurtsever basın emekçilerini katledenler, sosyalist ve yurtsever basını susturacaklarını zannediyorlarsa yanılıyorlar.

Bizler Eskişehir Özgür-Der'liler ve AÜÖD'lü öğrenciler bu hain saldırıyı kınıyor ve Özgür Gündem emekçilerine başsağlığı diliyoruz.

Eskişehir Özgür-Der'liler, AÜÖD'lü Öğrenciler

Özgür Gündem Gazetesi Yazışleri Müdürlüğü'ne

Gazeteniz yazarlarından özgürlük savaşçısı Musa Anter'i, alçakça bir saldırıyla katledilmesini şiddetle protesto ediyoruz. Kimler tarafından ve hangi amaçla yapıldığı açıkça belli olan bu katliamların sorumluları bulunmalı ve katillerden hesap sorulmalıdır.

68'liler Birliği Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı
N. Kemal Boya

Özgür Gündem Gazetesi Sorumlu Müdürü Sayın Işık Yurtçu

Yazarınız, dava ve mücadele adamı, Musa Anter'in ölümünü büyük bir tiksinti ile karşılıyoruz. Ülkemizde insanların böylesine katledilmesini, cinayetler serisini onaylamak ve yanında olmak nasıl mümkün olur?

Bu cinayetlere, her gün akan kanlara, nasıl son verilecek ve nasıl insanın insanı öldürmesi durdurulacaktır?

Musa Anter inançlı, azimli bir dava adamıydı.

Sizlere başsağlığı, aziz ölü Anter'e rahmet dilerim.

Av. Turgut İnal-Balıkesir Barosu Başkanı

BASIN AÇIKLAMASI

Değerli Kürt yazarı, insan haklarının yılmaz savuncusu, büyük insan Musa Anter, Diyarbakır'da alçakça katledildi.

Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Bu cinayetlerin de Güneydoğu'da işlenen yüzlerce "faili meçhul" cinayetler gibi devletin içinde odaklaşmış profesyonel katillerce işlendiğinden kuşkumuz yoktur.

Bu menfur cinayetin ardından Musa Anter'in cenazesinin kaçırılarak, törensiz gömülmesi de bu kuşkumuzu artırmıştır. Yurt içinde ve dışında binlerce hayranı olan Musa Anter'in; saygı merasiminin yapılmasının engellenmesini başka türlü açıklamak mümkün değildir.

Devlet her şeyden önce vatandaşlarının can güvenliğini sağlamak için vardır. Ve devlet suç işleyenleri yakalayarak adalete teslim etmekle yükümlüdür. Aksi halde devletin varlık nedeni kalmaz.

"Faili meçhul" cinayetler devam ettiği sürece, devletin bu cinayetlerden methalder olduğu kuşkusu devam edecektir. Devleti böyle bir töhmetten kurtarma görevi ise siyasal iktidara düşer. İktidarın bu olaylar karşısında sessiz ve kayıtsız kalması son derece vahimdir. Bu davranış, Kürt toplumunun, öncü aydın dinamiklerinin yok edilmesinin profesyonel katillere havale edildiği düşüncesini kuvvetlendirmektedir. Bu düşüncenin yaygınlaşması, Kürt sorununa demokratik çözüm arayanları da olumsuz yönde etkileyeceğinden kuşku yoktur.

Siyasal iktidarın toplumsal bunalımlar yaratan ve devleti tahrip eden tehlikeli eğilimlerden sakınmasında sayılamayacak kadar yarar vardır.

Toplumu, sonu gelmez bunalımlara itmenin vebali büyüktür. Bu vebalden kurtulmanın ve toplumsal gerginliği azaltmanın biricik yolu Musa Anter'le ilgili cinayet başta olmak üzere, faili meçhul cinayetlerin tümünü aydınlatarak, katillerini adaletin önüne çıkarmaktır. Henüz vakit varken hükümeti, cinayetleri durdurmaya ve işlenen cinayetlerin faillerini yakalamak için görevini yapmaya davat ediyoruz.

Demokratikleşme İçin Kürt Aydını İnisiyatifi Adına

Şerafettin Elçi, M. Ali Eren, T. Ziya Ekinci, Hüsnü Okçuoğlu, Ali Yaşar Avukat, **Ümit Fırat** Yayıncı, **Ercan Sezgin** Avukat, **Enver Sezgin** Serbest, **İbrahim Sinemillioğlu** Avukat, **Mevlüt** (Okunamadı) Serbest

HABER MERKEZİNE

Anter'in Öldürülmesine Tepkiler

Gazeteci-araştırmacı-yazar Musa Anter, 20.9.1992'de Diyarbakır'da arkasından sıkılan kurşunlarla öldürüldü. Anter, düşüncelerin barışçıl yollarla, yani kalemiyle savunan bir Kürt aydınıydı. Yazılarında ağırlık olarak barış, dostluk, kardeşlik ve özgürlükten bahsederdi. Artık yaşamıyor!

Son 7 ayda, 8 gazetecinin öldürüldüğü Güneydoğu'da, Musa Anter cinayeti, sonuncusu da olmayacak gibi gözüküyor. "Faili meçhul cinayetler", "yargısız infazlar", "sistemli işkence uygulamaları", "Cezaevlerinde insan hakları ihlalleri", ülkemizde giderek "olağanlaşıyor" ve Türkiye giderek bir Latin Amerika ülkesine benziyor. Ölüm mangalarının elini kolunu sallayarak dolaştığı cinayetlerin soruşturulmadığı ve bu tavırla sanki katilllerin teşvik edildiği, izlenimini veren bir ülkede yaşıyoruz.

Demokrasiyi kendi varlık nedeni olarak gören meslek örgütü üyeleri olarak, bizler artık yeter diyoruz.

Güneydoğu'da Akan Kana Artık Yeter!

Faili Meçhul Cinayetlere Artık Yeter!

Yargısız İnfazlara Artık Yeter!

Cezaevlerinde İnsan Hakları İhlallerine Artık Yeter!

Kamu Çalışanlarının Örgütlenmelerine Engellere Artık Yeter!

Ülkemizde barış, demokrasi ve kardeşlik isteyen herkesin **artık yeter** demesini istiyoruz.

Hükümetin duyarsızlığına, olayları izleme tavrına artık yeter diyoruz. Başbakan'ı, İçişleri Bakanı'nı ve diğer yetkilileri göreve çağırıyoruz.

Artık yeter! Güneydoğu'da akan kanı durdurun!

Artık yeter! Katilleri bulun!

Artık yeter! Yargısız infazları önleyin!

Artık yeter! Cezaevlerinde insan haklarını uygulayın!

Artık yeter! İşkenceyi durdurun!

Artık yeter! Kamu çalışanlarının sendikal haklarını tanıyın!

Artık yeter! Anter'in katillerini yakalayın!

Artık yeter! Demokrasi istiyoruz!

İzmir Tabip Odası

Cengiz Toygör (Kimya Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Başkanı)

Fasih Kutluay (Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Sekreteri

Hüsnü Yurttaş (Gemi Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Başkanı)

Levent Gedizlioğlu (Mimarlar Odası İzmir Şubesi 2. Başkanı)

Levent Kamacık (İzmir Eczacı Odası Başkanı)

Macit Mutaf (Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Sekreteri)

(Okunamadı) **Sönmez** (Ziraat Odası İzmir Bölge Şubesi Başkanı

Sadettin Uçkun (İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Sekreteri)

Tuncay Karaçorlu (Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi Başkanı)

Kemal Çetinkaya (İzmir Veteriner Hekimler Odası Başkanı

(Okunamadı) **Amato** (İzmir Tabip Odası Başkanı)

Özgür Gündem Çalışanlarına

Gazetenize yönelik alçakça saldırılar son bulmuyor. En son olarak yurtsever gazeteci-yazar Musa Anter'in karanlık güçlerce katledilmesiyle daha da boyutlanan bu saldırılar tüm demokratik kamuoyunu olduğu kadar biz halkevcileri de büyük üzüntü ve öfkeye boğdu.

Özgür Gündem gazetesi ve demokrasi güçleri onurlu bir insanı yitirdi. Ama yazdıklarıyla hâlâ aramızda.

Halkevleri Birinci Bölge Temsilciliği

Av. Recep Memiş

Özgür Gündem'e Taziyet

Değerli yazarınız Musa Anter'in, alçakça katledilmesi dolayısıyla üzüntünüzü paylaşıyor ve merhum Anter'in ailesi, dostları ve gazetenize başsağlığı diliyoruz. Bu ülke, Musa Anter adında yiğit bir evladını kaybetti. Fikirlerinin tamamına katılmasak da mücadelesi hepimize örnek olmaya devam edecektir.

KIVAM-I HUKUK BÜROSU
Av. Mehmet Akman-Av. Necdet Budak
Av. Harun Yüksel-Av. Hasan Ölçer

Özgür Gündem Gazetesi'ne

Musa Anter,

Bu isim devrimci-demokrat-yurtsever insanlara yabancı değil. Aynı zamanda devlet güçleri ve kontrgerilla içinde.

Musa Anter'in katledilmesi, kontrgerillanın ülkeye tamamen hakim olduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

Anayasa'da "Basın hürdür, sansür edilemez" deniyor. Koskoca bir yalan...

Ülkemizde basın hür değildir. Basın bizzat devlet tarafından, katliamlarla susturulmaya ve "sansür" edilmeye çalışılıyor. Musa Anter bunun son örneğidir.

Eğer bir ülkede bir İçişleri Bakanı, basın emekçileri için "bunlar gazeteci kılığında militanlar" ya da öldürmeler için "iç çekişmeden kaynaklanıyor" diyorsa elbette katliamların sonu gelmeyecektir.

Ve elbette kontrgerilla rahat rahat "iş"ini (!) görecektir.

Ne mutlu ki, bu ortamda dahi basın emekçileri sırtlarını bir avuç sermayedara dayamadan gerçekleri yazmaya, halkın sorunlarına sahip çıkıp, "ateşten gömleği" giymeye devam ediyorlar. İşte asıl korktukları budur egemenlerin.

Özgür Gündem şahsında tüm çalışanlarına ve basın emekçilerine başsağlığı diliyoruz.

Halkın Hukuk Bürosu

BASIN AÇIKLAMASI

Gün geçtikçe tırmanan terörün, son kurbanı gazeteci ve yazar Musa Anter oldu. Toplumun düşünce üreten ve öncülük görevi yapan, önde gelen değerli insanlarından biri olan Musa Anter'in yaşama hakkını koruyamamış olmak, devletin en büyük ayıbıdır.

Bireysel ve devlet terörünün gün geçtikçe yükseldiği ülkemizde; Musa Anter'in katillerinin bulunmaması bu cinayet şebekelerine cesaret verecektir.

Umuyoruz ki, bu değerli insanın katilleri bulunur ve Musa Anter'in katledilişi faili meçhul cinayetler sınıfına girmez.

Musa Anter'in anısı önünde saygıyla eğilir, yakınlarına başsağlığı dileklerimizi sunarız.

ÇHD Ankara Şube Başkanı
Av. Kazım Genç

Özgür Gündem Gazetesine

Devlet destekli faşist kontrgerilla eliyle işlenen basın emekçilerine yönelik canice katliamlara bir yenisi daha eklendi. Kürt Enstitüsü başkanı, yazar, araştırmacı ve Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nde, önemli bir misyon yüklenmiş olan Musa Anter'i 74 yıla sığmayan onurlu bir yaşamı katlettiler.

TC Devleti Kürdistan'da açıkça kanlı bir savaş yürütüyor. Savaş kurallarına göre savaşılmayan bu topraklarda insanlar katlediliyor. Sağ olarak yakalanıp, kurşuna dizilerek bir çukura gömülüyor. TC'nin kendi sınırları içinde ve uluslararası platformlarda bir ayıbı olarak bu katliamı protesto ediyoruz.

Özgür Basın Susturulamaz!

Demokratik Kadın Derneği

Özgür Gündem Gazetesi Yazışleri Müdürlüğü'ne

Gazeteniz yazarlarına yönelik katliamlara, Musa Anter'le yeni bir kanlı halka daha eklendi.

Yaşamın her alanına sıçrayan kanın durdurulması için bugün dünden daha çok birlikte olmaya ve çözümler üretmeye ihtiyaç bulunuyor.

Acı bir ölümle yinelenen bu gerçeği, bir kez daha duyumsayarak başsağlığı diliyorum.

Çağdaş Hukukçular Derneği
Genel Başkanı-Av. Şenal Sarıhan

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Amca Ölümsüzdür

Bölgemizde yaşanan gazeteci katliamına bir yenisi daha eklendi. Ellerinde kalemlerinden başka hiçbir silahı olmayan gazetecilere saldırılar devam ediyor. Bölgemizde tansiyonun bir hayli yüksek olduğu bu dönemde, gazeteci katliamına devletin seyirci kalması endişe vericidir. Değerli gazeteci Musa Anter'in faili meçhul bir cinayetle katledilmesini nefretle karşılıyoruz. Demokrasi ve şeffaflık vaadleriyle iktidar olan hükümet bu cinayetlere ciddi bir yaklaşım göstererek engellenmesi ve faillerini bulup, kamuoyuna bilgi vermesini bekliyoruz.

Belediye İş Sendikası
Urfa Şube Sekreteri
Remzi Çalışkan

Özgür Gündem Gazetesine

Son aylarda özellikle de DYP-SHP koalisyon hükümetinin "demokratikleşme", "insan hakları", "şefaflık" vaadleriyle işbaşına geldikleri günden bu yana, çeşitli milliyetlerden işçi sınıfı, emekçi yığınlar, çok yönlü ve çok yoğun saldırılara maruz kalmaya devam ediyor. Bir yandan yoksul Kürt halkı bir yandan yığınlarına yöneltilen ulusal temeldeki saldırılar, bir yandan da çeşitli milliyetlerden Türkiye işçi sınıfı ve emekçi hak yığınlarına yöneltilen sınıfsal temeldeki saldırılar bugün birer kitle katliamına varacak boyutlara ulaşmıştır.

Koalisyon hükümetinin ilk bir, iki aylık uygulamalarından sonra icraatı, kan ve zulümle yoğunlaşmaktadır. "Savaş kazandık" naraları, "güç kullanacağız" çığlıkları, "yapılacak hiçbirşey yoktur" denerek yurtsever-

devrimci insanları katletmeleri, "militan" gerekçesiyle yurtsever-devrimci basın mensuplarına yönelik saldırı ve öldürmeleri meşru görmeleri ve teşvik etmeleri, "Kürt realitesini tanıyoruz" denerek Kürtleri yoğun bir kıyımdan geçirme plan ve icraatları "işçi haklarına saygılıyız" demagojisi altında, grevleri kırmaları, yürüyüş ve gösterilerine saldırmaları, yoğun gözaltılar, kayıplar, öldürmeler, zamlar, zulümler son ayların kanıksanır, olağanmış uygulamaları olarak tırmandırılmıştır. Buna son olarak gazeteniz yazarlarından Kürt aydın Musa Anter'in katledilmesi eklenmiştir.

Tarihin, tekerleklerinin hiçbir saldırı ve katliamla geriye döndürülemeyeceği, onlarca şehit verilse de, gidişin hep ileriye, iyiye, güzele, özgürlüğe doğru olacağını, tarih tekrar tekrar ispatlamıştır. Musa Anter, Hüseyin Deniz, Halit Güngen vb. şahsında çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının sayısız şehitleri, tarihin bu akışını hızlandıran birer kilometre taşları olmuştur ve olacaktır.

Biz devrimci-demokrat sendikacılar olarak DYP-SHP koalisyonunun bolca lafını ettikleri "demokratikleşme", "insan hakları", "şeffaflık", "hak-hukuk" kavramları arkasında bu gibi gerçeklerin yattığının bilincindeyiz. Bu ikiyüzlü politika ve icraatını kınıyor, kontrgerilla, hizbikontra gibi cinayet şebekelerinin hak ve demokrasi ve bağımsızlık mücadelesini engelleyemeyeceğini vurguluyor, faşist katliamlar karşısında, herkesi duyarlı olmaya çağırıyor, yanımızda olduğumuzu, her türlü faşist saldırının karşısında olacağımızı belirtiyoruz.

Musa Anter'in şahsında Özgür Gündem ve çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının başısağolsun.

Musa Anterler Ölmez...

Yaşasın Halkımızın Halk Demokrasisi Ve Bağımsızlık Mücadelesi...

Halk Demokrasisi Ve Bağımsızlık Mücadelesi Şehitleri Ölümsüzdür...

Belediye İş Sendikası
2 Nolu Şube Yönetim Kurulu

BASIN AÇIKLAMASI

Musa amcamız şehit oldu. Egemen güçler, çok değerli bir insanımızı aramızdan ayırdılar. Kürt halkının sesi, nefesi olan yazarımız (okunama-

dı) Özgür Gündem'e, özgürlük ve demokrasi güçlerine, Türk ve Kürt halklarına başsağlığı dileriz.

TÜM. BEL. SEN.
İzmir 1 ve 2 Nolu Şubeleri

Özgür Gündem Gazetesi Sahibi
Sayın Yaşar Kaya

Gazeteniz çalışanlarına yönelik barbarca katliamlara, son olarak da gazeteci yazar Musa Anter'in eklenmesini şiddetle protesto ediyorum.

Kürt halkının saygın ve onurlu amcası Musa Anter'i katledenler bilmelidir ki, Kürt ve Türk halklarının kardeşçe yaşamasına engel olunamayacaktır.

Biz biliyoruz ve inanıyoruz ki, objektif ve doğru habercilikle, ülkede yaşanan kirli savaşın bütün pisliklerini ve vahşetini gözler önüne seren ve kamuoyunu bilgilendiren Özgür Gündem, bu güne kadar olduğu gibi bundan böyle de yayın hayatına, ilkelerinden ödün vermeksizin şehitler pahasına devam edecektir.

Bu onurlu görevinizde yanınızda olacağımı bildirir, emekçi halklarımıza başsağlığı dilerim.

Eğit-Sen Genel Başkanı
İsmet Aktaş

Özgür Gündem Gazetesi Yazışleri Müdürlüğü'ne

Gazeteniz yazarı, değerli düşün adamı, özgürlük savaşçısı Musa Anter'in, karanlık güçler tarafından katledilmesinden ben ve arkadaşlarım derin üzüntü duyduk.

Özgür Gündem gazetesi, ailesine, başsağlığı diler, saygılar sunarım.

Eğitim-İş Sendikası
Genel Başkanı
Dr. Niyazi Altunay

Basın ve Yayınımızın Değerli Temsilcileri

Musa Anter'in, katlinin failleri bulunmalı, bu katliamların ardında devlet güçlerinin olmadığı açığa çıkartılmalıdır.

Basın mensuplarına karşı girişilen kanlı saldırılar giderek yoğunlaşmakta, faili meçhul cinayetler birbirini izlemekte, demokrasinin vazgeçilmez unsurlarından olan basın özgürlüğü, bu saldırılar sonucu telafisi imkânsız ağır yaralar almaktadır.

Son olarak 20 Eylül 1992 günü akşamı, Gündem gazetesi yazarı sayın Musa Anter'in, uğradığı bir saldırı sonucu öldürülmesi, basınımıza ve demokrasimize yönelik bu saldırıların artarak devam edeceğinin somut göstergesidir.

Bu kanlı saldırı ve katliamlar durdurulmalı, failleri de mutlaka açığa çıkartılmalıdır.

Aksi takdirde, bu katliamların arkasında devlet güçlerinin bulunduğu iddialarının inandırıcılığı daha da artacak, demokrâsiye, demokratikleşmeye en çok ihtiyaç duyduğumuz bu dönemde, halkımızın sesi olan, tercümanı olan basınımıza yönelik bu saldırılar, devam ettiği sürece, ülkemizde bir sosyal hukuk devletinin, basın özgürlüğünün ve dolayısıyla da demokrasinin varlığından söz edilemeyecektir.

Basınımıza yönelik bu terör, toplumumuzun diğer kesimlerine de sıçrama eğilimi göstermekte, ülkemiz tam bir kaosa sürüklenmektedir.

İnsanların yaşam hakları ve özgürlüklerinden daha önemli hiçbir şeyin olamayacağı ve bu iki unsurun da ancak demokratik bir ortamda, güvence altına alınabilecekleri unutulmamalıdır.

Bu tür olayları, bir hukuk devleti olmakla bağdaştırılması mümkün olmayan, yargısız infazları sadece kınamakla yetinmek bile, bir insanlık ve demokrasi suçu işlemekle eşdeğerlidir.

Demokrasi güçlerimiz bu suskun tavırlarını terk etmeli, demokrasi ve insanlık düşmanlarına, halkın sesini kesmenin imkânsızlığını somut bir şekilde gösterebilmek için seferber olmalıdır.

Basınımıza ve kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Pertrol-İş Merkez Yönetim Kurulu Adına
Genel Başkan Münir Ceylan

Özgür Gündem Gazetesi Yayın Kurulu Başkanlığı'na

Gazeteniz yazarı sayın Musa Anter'in faşizan bir saldırı sonucu katledilmesini, şiddetle ve nefretle kınıyor, merhuma rahmet, gazeteniz çalışanlarına ve tüm demokrasi güçlerine başsağlığı diliyoruz.

Bu katliamın hedefi Musa Anter'in şahsında tüm demokrasi güçleri, insan hak ve özgürlüklerinin, halkların kardeşliğinin, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin kararlı savunucularıdır.

Bu katliamlar, halkımızın demokrasi mücadelesinin hızını kesemeyecek, mücadelemiz, basın özgürlüğü de dahil, tüm hak ve özgürlükler kazanılıncaya kadar kararlılıkla sürdürülecektir.

Acınızı paylaşıyor, demokrasi düşmanlarına karşı verilmekte olan mücadelede, sizlerle omuz omuza olduğumuzu kararlılıkla belirtiyoruz. Saygılarımla.

Petrol-İş
Merkez Yönetim Kurulu Adına
Genel Başkan Münir Ceylan

Özgür Gündem Gazetesi Sahibi
Sayın Yaşar Kaya

Gazetenizin değerli yazarı Musa Anter'in demokrasi ve özgürlük düşmanı, karanlık odaklarca, katledilmesini nefretle kınıyor, şahsınızda, tüm demokrasi güçlerine ve gazeteniz mensuplarına başsağlığı diliyoruz.

Türkiye Maden-İş Sendikası
Genel Başkanı Murat Tokmak

Özgür Gündem Gazetesine

Kürt halkının, boyutlanan özgürlük ateşinin, bu yöntemlerle giderek alevleneceğini hâlâ öğrenemediler mi?

Yazar, aydın, kürdolog, bilge ve geçmişi-bugünü-geleceği birbirine bağlayan, canlı tarih abidesi Apê Musa'nın, anılarıyla, ezilen halkların mücadelesine sürekli ışık tutacağını belirtir, bu çirkef saldırıyı gerçekleştirenleri lanetleriz.

Tüm Özgür Gündem çalışanlarına ve okurlarına başsağlığı dileriz.

Eğit-Sen Genel Sosyal ve Dış İlişkiler Sekreteri
Mustafa Avcı
Genel Basın ve Halkla İlişkiler Sekreteri
Günay Kubilay
Eğit-Sen Genel Örgütlenme Sekreteri
Eğit-Sen Genel Mali Sekreteri
Tevfik Atam

Özgür Gündem Gazetesi
Sayın Yaşar Kaya

Basın ve özellikle Özgür Gündem gazetesi çalışanlarına yönelen saldırılara bir yenisi daha eklendi, ve değerli yazar gazeteci Musa Anter'i yitirdik.

Son zamanlarda, demokratikleşme yönünde atılan adımların, kesilmesine çalışanlar, bu tür cinayetleri işleyerek ülkemizi yeni tehlikelerle karşı karşıya bırakacak, karanlık amaçlarına ulaşamazlar. Demokrasinin en temel haklarından biri olan ifade özgürlüğünü dahi içlerine sindiremeyen karanlık güçlerin giriştiği bu saldırılar, işçi ve emekçilerin tüm halkımızın uğruna özlemle uğraş verdiği, demokrasi mücadelesine engel olamayacaktır. Bu uğurda yitirdiğimiz bütün demokrasi şehitleri, demokratik Türkiye özlemine ışık tutacaktır. DİSK olarak yeniden Türkiye'yi karanlığa boğmaya kalkanlara karşı, özgürlüklerin bedelini, yaşamlarıyla ödeyerek, savunmaya çalışan dostlarımız önünde, saygıyla eğiliyor ve demokrasiyi yok etmeyi hedefleyen bu tür saldırıları nefretle kınıyoruz.

Başta Özgür Gündem çalışanları olmak üzere tüm basın çalışanlarına başsağlığı diliyoruz.

Türkiye Devrimci İşçi
Sendikaları Konfederesyonu
DİSK Yönetim Kurulu

BASIN AÇIKLAMASI

Özgür Gündem Gazetesi Yazı Ailesine

Ülkemizde son yıllarda, özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde hız kazanan insan hakları ihlalleri, yerini yargısız infazlara devretmiştir.

Namludan çıkan kurşunların, demokrasi ve barış mücadelesi veren insanları hedef alması düşündürücüdür.

Gazeteniz yazarlarından Hüseyin Deniz'den sonra Musa Anter'in de, demokrasi düşmanlarınca katledilmesini kınıyor, her türlü terörün önüne geçilebilmesi için ilgilileri göreve davet ediyoruz.

Bağımsız Laspetkim-İş Sendikası
Merkez Yönetim Kurulu Başkanı
Vahdettin Karabay

Özgür Gündem Gazetesi Yazışleri Müdürlüğü'ne

Başta gazeteniz çalışanları olmak üzere, olayların ardındaki gerçeklerin peşine düşen ve bu nedenle katledilen, gazeteciler kervanına bu kez de değerli yazar ve fikir adamı, gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in eklendiğini derin bir üzüntüyle öğrendik.

Türk ve Kürt halklarını birbirine düşürmek isteyen, ırkçı ve faşist odakların işlediği bu cinayeti nefretle kınıyoruz.

Amaçlarına ulaşamayacaklar.

Kürt halkının onurlu, başarılı, çilekeş, inançlı ve gururlu aydını Musa Anter'in anısı önünde saygı ile eğiliyor, bütün dost ve akrabalarına ve Kürt halkına taziyetlerimizi sunuyoruz.

Sine-Sen
(Türkiye Sinema Emekçileri Sendikası) Adına
Genel Sekreter Aydın Sayman

DİSK YÖNETİM KURULU'NUN, GAZETECİ-YAZAR MUSA ANTER'İN, ÖLDÜRÜLMESİNE İLİŞKİN BASIN AÇIKLAMASI

Şırnak ve Göle olaylarıyla, Güneydoğu'da tırmandırılan terör ve bas-

kılar, önce ANAP'lı belediye Başkanı Munip Şerafettinoğlu'nun ardından da SHP Savur İlçe Başkanı Nizamettin Açan'ın, son olarak da gazeteci, kürdolog-yazar Musa Anter'in, öldürülmesiyle yeni bir boyut kazanıyor. Son yedi ay içinde, Güneydoğu'da, öldürülen dokuzuncu gazeteci olan Anter'e yönelik saldırı, bölgede, yeni provokasyonların habercisidir.

Güneydoğu'da tırmandırılan terör ve baskının yanı sıra, İstanbul'da ortaya çıkan bombalama ve sabotajlar da, "demokratikleşme yönünde atılacak adımları engellemekte" bir araç olarak "Kürt sorunu"nun kullanıldığını gösteriyor. Demokrasi düşmanı bazı kesimler, terörü tırmandırarak halkın kafasını bulandırmayı ve "demokrasi-terör" sahte ikilemini yaratmayı amaçlıyorlar. "Önce terörü önleyelim" gerekçesiyle uygulanmak istenen; işçi sınıfı, emekçilerin ve halkın baskı altında susturulduğu, onların demokrasiyle güvenlerinin ve inançlarının kırıldığı, bir rejimin önkoşullarını oluşturmaktadır. Emekçileri ve halkı birbirine kırdırmayı hedefleyen çevreler, iç savaş koşulları yaratmaya çabalıyorlar. Demokrasiden yana kitleleri ve halkı birbirine düşman etmeye yönelik bu provokasyonlar boşa çıkartılmalıdır.

DİSK, yaratılan provokasyonları boşa çıkartmak için, bütün kesimleri öncelikle soğukkanlı olmaya çağırır; olayların, yeni yasama yılıyla birlikte demokratikleşmeye ilişkin önemli yasaların, meclis gündemine gelmesi öncesinde tırmanmaya başlamasına dikkat çeker, duygusal ve tepkisel davranışlardan kaçınmak ve hükümeti demokratikleştirme yönünde desteklemek, bunun için de anayasal, yasal bütün yolları kullanmak; provokasyon yanlılarına verilecek en kesin yanıt olacaktır.

Biliniyor ki, bugün, yaşadığımız sorunların en önemli kaynağı, 12 Eylül ve onun yasakçı, baskıcı uygulamalarıdır. Ülkeyi tam bir karanlığın içine sokan generallerin yol açtığı yıkımın sonuçları ise yalnızca tam bir demokratikleşmeyle, 12 Eylül'ün bütün yasa ve uygulamalarının son bulmasıyla ortadan kaldırılabilir.

Bütün bu provokasyonlar içinde hükümetin serinkanlılığı sürmelidir.

Hükümeti, provokasyon yanlıları ve destekçilerinin yaratmaya çalıştığı havaya kapılmamaya, programında yer alan demokratikleşme doğrultusunda kararlığınını göstermeye çağırıyoruz. Hükümet, "demokratikleşme paketi"ni gecikmeksizin uygulamaya koymalıdır. Bu, demokrasi düşmanı darbe kalıntılarına ve terörden medet uman çevrelere verilecek en tutarlı yanıt olacaktır. Bilinmelidir ki, terörü önlemede demokrasinin

tüm kurum ve kurallarıyla işletilmesinden daha etkili bir yol yoktur. Bunun için; başta halkın doğru haber almak hakkının önünde, özellikle Güneydoğu'da dikilen engeller kaldırılmalıdır.

Bu ülkede, "faili meçhul" cinayet kalmamalıdır. Özellikle Güneydoğu'da, kendini yasakoyucu ve "devlet" ilan eden kimi kişilerin varlığı ve bunların keyfi uygulamaları basında yer alıyor; bunların üstüne kararlılıkla gidilmelidir. Kısacası hükümet, toplumun çeşitli sınıf ve kesimleri arasındaki farklılıkları, çıkar ve görüş ayrılıklarını kabullenerek, bunlardan kaynaklanan mücadele ortamını tanıyan; herkesin inanç, dil ve kültürel kimliklerini, özgürce geliştirebileceği demokratik bir ortamı yaratmakta kararlığını göstermelidir.

Başta işçi örgütleri olmak üzere, bütün anayasal kurum ve kuruluşları görevlerini yerine getirmeye, oynanmak istenen oyunu bozacak tutum almaya çağırıyoruz.

Özgür Gündem Gazetesine

Haklı ve onurlu bir mücadelenin, kararlı savunucusu gazeteci, yazar Musa Anter'in alçakça katledilmesini şiddetle lanetliyor, gazeteniz nezdinde Kürt halkına başsağlığı diliyoruz.

DİSK Basın-İş
Nurettin (Okunamadı) **Genel Sekreter**
Yılmaz Özdemir Genel Başkan

Özgür Gündem Gazetesine ve Çalışanlarına

Gazeteci, yazar, bu toplumda aydın olmayı, halkının hak ve özgürlük taleplerine sahip çıkmaktan farklı görmeyen Musa Anter'in, kimliğinde gazeteci ve aydınlara yönelik konrtgerilla cinayetlerini bir kez daha şiddetle kınıyoruz.

Özgür Gündem gazetesine, okuyucularına ve tüm halkımıza başsağlığı diliyoruz.

İstanbul Haklar ve Özgürlükler Derneği
Sekreteri Solmaz Artar

Özgür Gündem Gazetesine

İnsanca Yaşamak İsteyenlere ve Gündem Emekçilerine

Musa Anter abimizi de kaybettik. Kaybettik diyoruz çünkü karanlıklar, bir meşaleyi daha söndürdü. Şimdi Musa abimizin yaktığı meşalenin aydınlığında yürüyeceğiz. Bazen ölümü düşünerek, bazen karanlık güçlere lanetler ederek yiğitçe ve yılmadan. Yapabildiğimiz bu. Çünkü devlet, o güçlere destek, devlet onlara aldırmıyor. Yine yalnızız, yine bu yolda tek başına yürüyoruz.

Klasik lafları bir tarafa bırakıyoruz. İnanıyoruz ki, halk çocuklarına sahip çıkacaktır. Ve inanıyoruz ki, Gündem de çalışanlarının sokak ortasında rahatça öldürülmesine engel olacak önlemleri alacaktır. Biz gemileri yaktık, ama pusatsız devam ediyoruz. Demokrasi diyoruz, silahını kafamıza dayayanlara kırmızı bir gül uzatıyoruz.

Mus ağabeyi yakınen tanımazdık, ama onun davasını tanıyoruz, aynı yola baş koyuşumuzdan tanıyoruz. Bu acıyı kalbimize gömdük. Hafız gibi, Hüseyin gibi Musa ağabeyin de acısını yüreğimizde taşıyacağız. O acı dolu yüreklerden, bir gün umut fışkıracak umut...

Acı kaybımız dolayısıyla başsağlığı dileklerimizi iletiyor, kırılasıca hain elleri nefretle kınıyoruz.

Recep Kapusu-Kenan Biliz-Özgür Gündem Erzurum Bürosu

Özgür Gündem Gazetesine

74'ünde bir delikanlı, inancından, mücadeleci kişiliğinden ve üretkenliğinden hiçbir şey kaybetmeyen...

74'ünde bir delikanlı; kalemini ve yüreğini Kürt halkının özgürlük mücadelesine adayan ve özgürlüğe olan sarsılmaz inancıyla Kürt halkının her alanda asimilasyona uğratılan kültürünü yaşatmada usta bir kalem...

74'ünde bir delikanlı; azgınlaşmış, gözü dönmüş sömürgecilerin yüreğine korku salan...

Kürt halkı, yetiştirdiği büyük bir insanı, Musa Anter'i alçakça bir saldırı sonucu yitirdi.

Onu ve savunduğu değerleri yok edebileceklerini sanan sömürgeci canilere, halkımız, ne kadar yanıldıklarını gösterecektir. Kürt ve Türk halklarının başısağolsun.

Kome Dengê Azadi

Özgür Gündem Çalışanlarına

TC Devletinin Kürt ulusunun özgürlük mücadelesine yönelik olarak Newroz'da başlattığı soykırım; bugün Şırnak'ta, Çukurca'da, Göle'de devam ediyor.

Yaşanan katliamları kamuoyunun gözleri önüne seren özgür basın çalışanları kurşuna diziliyor.

Son olarak gazeteniz yazarlarından Kürt halkının özgürlük mücadelesinin yılmaz savaşçısı, Kürt aydını Musa Anter'in kalleşçe katledilmesini kınıyoruz. Katliamların özgür basını susturamayacağına inanıyor, Tüm Sağlık-Sen olarak okun sivri ucunun Kürt ulusuna yöneldiği ama, genel anlamda işçi sınıfına, kamu emekçilerine ve emekçi halkımızın mücadelesine yönellik olan saldırılara karşı sessiz kalmayacağımızı ilan ediyor; Özgür Gündem çalışanlarına, Türk ve Kürt halkına başsağlığı diliyoruz.

Sorumluların bir an önce açığa çıkarılmasını ve cezalandırılmasını istiyoruz.

Tüm Sağlık-Sen Genel Merkez Yönetim Kurulu

Özgür Gündem Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü'ne

Gazeteniz yazarlarından, insan hakları, özgürük ve demokrasinin yılmaz savunucu Musu Anter'in katledilmesini nefretle kınıyor, camianıza başsağlığı diliyoruz.

KKKD Yönetim Kurulu Adına
Başkan Fahri Huvaj

Özgür Gündem Ailesine

Basınımızın güçlü kalemlerinden Musa Anter'e sıkılan kurşunlar, Musa amcanın kişiliğinde, demokrasi ve düşünce özgürlüğüne yapılan bir saldırının kara lekesidir.

Acı kaybımızdan dolayı, tüm halkımızın başısağolsun diyor, bu tür saldırıların yinelenmemesini diliyoruz.

Şehremini Akşam Lisesi Çalışma Komitesi
Adına Abdullah Ekşioğlu

BASIN AÇIKLAMASI

1. İnsan haklarının varlığının ya da yokluğunun tartışılmaya devam ettiği ülkemizde, artık bilinçli bir biçimde belirli insanlar hedef alınarak katledilmeye başlanmıştır.

Özellikle son aylar içerisinde yaşanan gazeteci katliamına bir yenisi eklenerek, yalnızca düşünceleri nedeni ile çok yaşlı bir gazeteci daha, Musa Anter, öldürülmüştür. Bu ölümler karşısında devletin ve buna bağlı olarak güvenlik güçlerinin tavırları, bu eylemlerin faillerinin araştırılması ve cezalandırılmasından çok, ölenlerin siyasal düşüncelerinin de, alu çizilerek, bu insanların zaten ölümü neredeyse hak ettikleri biçiminde tezahür etmiştir. Bu tavır devletin en yetkili ağızlarından halen yansıtılmaya devam etmektedir. Bu tavrı siyasal iktidarın sözde demokrasi ve insan hakları savunuculuğu iddiaları ile bağdaştırmak mümkün değildir. Devlet aymazlık içindedir. Ölen insanların en temel hakları olan, yaşam hakları ellerinden alındıktan sonra, devletin en yetkili organlarınca, katillerin bulunacağına onları itham etmelerini kınıyoruz.

2. Yine aynı biçimde, son günlerdeki ölüm olaylarından birisi de, görevleri başında öldürülen bir hakim ve bir savcıya ait, PKK adlı örgütün üstlendiği bu olayda da, savaş halinin varlığı savı ile eylemlerde bulunan bir örgüt, sivil insanların yaşam hakkına ve savaş halinde bile kabul edilemeyecek biçimde saldırıda bulunmuştur. Bu eylemler, insan haklarının gelişmesine değil, sınırlanmasına ve güdükleştirilmesine neden olacığından, bu tür eylemleri kınıyoruz.

3. İnsan Hakları Derneği Antalya Şubesi tarafından seçilen bir jüri tarafından, şu anda işbaşına gelen hükümete işbaşına gelirken insan hakları ile ilgili sergiledikleri olumlu tavır nedeni ile emaneten verilen yılın insan hakları ödülünün yine aynı jüri tarafından geri alınmasına karar verilmiştir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

İnsan Hakları Derneği
Antalya Şubesi Başkanı Münir Ermiş

Özgür Gündem Gazetesine
Musa Anter Ölümsüzdür

Özgür Gündem gazetesi yazarı, HEP kurucusu ve Kürt Enstitüsü

başkanı Musa Anter'in 20 Ağustos günü, Diyarbakır'da alçakça katledilişini nefretle kınıyoruz.

74 yaşında, yaşlı delikanlı Apê Musa, tüm yaşamını Kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine adadı ve bu inançla son nefesine kadar bu onurlu mücadeleyi sürdürdü. O, Kürt ve Türk halklarının gerçek eşitliği ve kardeşliğinin yaşama geçirilmesi için canlı bir tarihti, sembolдü. Onun bu kararlı kişiliğinden korkan sömürgeciler ve onların elikanlı cinayet şebekeleri, Apê Musa'nın daha fazla yaşamasına tahammül edemediler. Ama sömürgeciler bu alçakça cinayetlerinde de yanıldılar. Çünkü Apê Musa, son yolculuğuna rahat ve huzur içinde çıkmıştı. Çünkü, O, 1950-1960'lı yıllarda, bir avuç insanla bu mücadeleye katılmış ve günümüzde bu mücadele bayrağını yükseklerde tutan, ülkemizin dört bir yanında dalgalandıran onbinlerin, yüzbinlerin kararlılığını, fedakârlığını, yiğitliğini ve özverisini gördü, yaşadı. Bu yüzden de gözü arkada kalmadı.

Musa amcanın matemini tutacak vaktimiz yok artık. O'nun bıraktığı onurlu mirası yaşatmak hepimizin boyun borcudur. O'na sıkılan kurşunlar, halkımızın bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine sıkılmıştır.

Kürt halkının başısağolsun diyoruz!

Sömürgeciler döktükleri kan selinde boğulacaklar!

Musa Anter ölümsüzdür

Vatan Güneşi Adına
Yazışleri Müdürü Nalan Alıcı
Fırat-Dicle Yayınları Adına
Rıfat Sefalı

Özgür Gündem Gazetesine

Son aylarda özellikle de DYP- SHP koalisyon hükümetinin "demokratikleşme", "insan hakları", "şeffaflık" vaatleriyle işbaşına geldikleri günden bu yana, çeşitli milliyetlerden işçi sınıfı emekçi yığınlar çok yönlü ve çok yoğun saldırılara maruz kalmaya devam ediyor. Bir yandan yoksul Kürt halkı yığınlarına yöneltilen ulusal temeldeki saldırılar, bir yandan da çeşitli milliyetlerden Türkiye işçi sınıf ve emekçi halk yığınlarına yöneltilen, sınıfsal temeldeki saldırılar, bugün kitle katliamına varacak boyutlara ulaşmıştır.

Gazeteniz yazarlarından Musa Anter, Hüseyin Deniz, Halit Güngen ve şahsında çeşitli milliyetlerden Türkiye halkının sayısız şehitleri, tarihin bu akışını hızlandırmış birer kilometre taşları olmuştur ve olacaktır.

Katliamlar karşısında herkesi duyarlı olmaya çağırıyor, yanınızda olduğumuzu belirtiriz.

Tüm Sağlık-Sen
Aksaray Şubesi

Özgür Gündem Gazetesi Çalışanları

Kürt ve Türk halklarının kardeşliği mücadelesinin, ak saçlı savaşçısı Musa Anter'i, faili belli bir cinaytte yitirdik...

Musa Anter'e sıkılan kurşunlarla, Türk, Kürt kardeşliğine darbe vuracağını sananlar, ham hayallerle yaşıyorlar.

Acısını yüreğimize gömdük. Ansını geleceğe aktaracağız.

İnsan Hakları Derneği
Bursa Şubesi Yönetim Kurulu
Başkanı
Muhammet Aydın

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Amca;

Seni, ne kadar yok etseler de, senin adın devamlı tarihimizde ve kalbimizde yaşayacaktır.

Kulp Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
Yönetim Kurulu Üyeleri

Özgür Gündem Gazetesi Yazışleri Müdürlüğü'ne

Kürt halkının değerli önderi, gazetenizin yazarı mümtaz insan Musa Anter'in alçakça katledilmesinden büyük üzüntü duydum. Bu alçakça saldırıyı, nefretle kınarken, sizlere ve tüm Kürt halkına başsağlığı dilerim.

Gazeteniz mensuplarına yapılan saldırıları lanetlerken, bu yönde

duygularımı dile getirdiğim bir yazıyı görüşlerinize sunuyorum. Uygun görüldüğü takdirde, gazetenizle dayanışma çerçevesinde yayınlanması dileğiyle çalışmalarınızda başırılar dilerim.

Cumhuriyet Gazetesi
Kuşadası Muhabiri Latif Sansür

BASIN AÇIKLAMASI

Bir "Militan" Gazeteci, Yazar Daha Öldürüldü!

Egemenler yalan makinelerinin ürettiği haberlerle toplumu boğmasına karşın, oldukça sınırlı olanaklarla alternatif bir basın oluşturma çabalarını, cinayetlerle engellemeye çalışıyor. 2000'e Doğru ve Yeni Ülke muhabirlerine yönelen cinayetlerle başlatılan saldırılar, Özgür Gündem'in yayın hayatına başlamasıyla doruğa çıktı. Bu saldırıların arkasında yatan gerçek, TC'nin Kürt Ulusal Mücadelesi'nin karşısındaki acizliğidir. Kürt halkına karşı yürüttüğü kirli savaşı; emekçilerin bilinçlerini bulandırıp gerici-şoven bir dalga yaratarak, halkları birbirine düşman ederek kazanmaya çalışıyor.

Oyunu bozan, olağanüstü hal bültenlerine, MİT ve kontrgerillanın ürettiği haberlere itibar etmeyen gerçek gazetecilik anlayışıyla haber alma özgürlüğü için mücadele eden gazetecilerin katledilmesi bundandır. Özgür Gündem bunun için saldırıların odak noktası oluyor. TC, Kürdistan'da öyle bir kirli savaş yürütüyor ki yaşlı, genç, çocuk, kadın demeden katliamlar yaparak, Kürt Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni kanla bastırmaya çalışıyor. Özgür basın mensuplarını "faili meçhul", ki bizlerce faili malum cinayetlerle ortadan kaldırarak yok etmeye çalışıyorlar. Bu cinayetlerin en son örneği Musa Anter'dir. Musa Anter'in hedef olarak seçilmesi boşuna değildir. Musa Anter, Kürt ve Türk halkı tarafından sevilen, saygı duyulan bir insandır. Musa Anter'i öldürerek, Kürt halkının meşru mücadelesini boğmak istiyorlar. Ama nafile. Kürt halkı kanı, canı pahasına UMK'ni sürdürecektir.

Daha kaç şehir yerle bir edilecek? Daha kaç köy yakılacak? Daha kaç tane ilerici yurtsever gazeteci, yazar katledilecek.

Bu katlimalara, cinayetlere dur demenin zamanı gelmedi mi?

Biz aşağıda imzası olan sosyalist dergi ve gazeteler, Musa Anter'in

alçakça katledilmesini kınıyor ve ilerici yurtsever kamuoyunu yeni katliam ve cinayetlere karşı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

İnsanım diyenlere sesleniyoruz. Bu insanlık dışı vahşetlere karşı sesimizi yükseltelim. Çünkü boğulmak istenen insanlığın sesidir.

ÖZGÜR HALK Ankara Temsilciliği
KURTULUŞ Ankara Temsilciliği
PARTİZAN Ankara Temsilciliği
DENG Ankara Temsilciliği

Özgür Gündem Gazetesine

Biz enerji işkolunda çalışan sendikal anlamda sınıf sendikacılığını savunan işçiler olarak, TC'nin Kürt halkına karşı sistemli soykırım politikasını kınıyor, bu anlamda şehit düşen, tüm özgürlük ve devrim savaşçılarını saygıyla anıyoruz.

Kürt aydını, özgürlük savaşçısı Musa Anter'in kahpece öldürülmesini kınıyor, Kürt halkının başısağolsun diyoruz. Musa Anter'in mücadelesi mücadelemiz, davası davamızdır.

Apê Musa Nemıra!

Özgürlük ateşi söndürülemez!

Kahrolsun faşist diktatörlük!

Anadolu Yakası
Suser İşçileri

Özgür Gündem Gazetesi Çalışanlarına

Devlet, cinayetlerine bir yenisini daha ekledi. Genelde Türkiye'de, özelde ise Kürdistan'da katliamlar artarak devam ediyor. Bu katliamlarıyla Kürt ve Türk halklarının yükselen mücadelesini bastırmayı amaçlıyor.

Koalisyon hükümeti işbaşına geldiği günden bu yana, özellikle Kürdistan'da; yurtsever insanların uğradığı kontrgerilla saldırıları her gün birkaç kişinin yaşamını alırken, şimdiye dek "faili meçhul" cinayetlerde ölenlerin sayısının 200'e ulaştığı bildiriliyor. Devlet acizliğini yargısız infazlarla, Şırnak'ta olduğu gibi, halkı katletmeyle, kontrgerilla eylemleriyle ortaya koyuyor.

Aynı zihniyet gelişen süreçte, özellikle sosyalist basına yönelik baskılarını, cinayetlerini artırarak çözümsüzlüklerine çare arıyor. İktidarın "onlar gazeteci değil, gazeteci kılığına girmiş militanlardır" sözleri yaşanan cinayetleri onaylamanın açık ifadesidir.

Musa Anter, savunduklarıyla, yaptıklarıyla haklı mücadelesinde onurlu bir yere sahiptir. Kontrgerilla tarafından katledilen Musa Anter'in mücadelesi, 74 yıllık yaşamı boyunca devam etmiştir. İnsanların ellerine fener olup, önlerini aydınlatmıştır. Gazeteci, yazar, hukukçu, Kürdolog, devrimci aydın, Kürt Enstitüsü ve HEP kurucu üyesi olan Musa Anter bu çok yönlü kişiliğiyle, Kürt ve Türk halklarına örnek olmuştur.

Onlar Demirel'in anladığı anlamda gazeteci değiller, olmayacaklar da. Eğer ülkemizde hiçbir olay yokmuş, her şey güllük gülistanlıkmış gibi haberler yapsalardı, eğer katliamların gerçek suçlularını ortaya çıkarmayıp, onları koruyarak (iktidarın yaptığı gibi) hayali suç ve suçlular yaratsalardı, zulmü, zorbalığı gizleyerek çıplak kadın resimleri ve asparagas haberlerle halkı aldatsalardı, Demirel'in anladığı anlamda gazeteci olurlardı.

Onlar halkın anladığı anlamda basın emekçileridir ve gerçek görevleri olan halkın sesi, gözü, kulağı olma işlevlerini yerine getirmeye çalışıyor, çalışacaklardır. Bunu ne Demirel'in kışkırtmaları ne de kontrgerillanın katiamları engelleyebilir. Çünkü onlar örgütlü halkın gücüdürler ve olmaya devam edecekler.

Gazeteniz muhabirlerine ve çalışanlarına son zamanlarda yapılan baskı ve katiamları portesto ediyoruz. Mücadelenizi de her zaman mücadelemizle destekleyeceğiz. Özgür Gündem gazetesi emekçilerine, Kürt ve Türk halklarına başsağlığı dileriz.

Basın Emekçileri Ölümsüzdür...

Sosyalist Basın Susturulamaz...

ADKAD'lılar
Elazığ Sağlık Sen
Elazığ Mücadele Gazetesi
Elazığ Eğit-Sen'den Bir Gurup Öğretmen

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Anter'in, Hüseyin Deniz'in ve tüm gazetecilerin katledilmesini ve katillerin bulunmamasını, devletin katilleri bulmak için uğraşmamasını kınıyoruz ve Özgür Gündem gazetesine başsağlığı diliyoruz.

Behrem Alabey
Özgür Polat
Haber ve Yorum Gazetesi

Gündem Gazetesine

Faşizmin İflasını Ölüm Mangalarının Terörü de Kurtaramayacaktır...

Faşizm, ekonomik ve siyasi bunalımı derinleştikçe, devrimci mücadele ve ulusal mücadele geliştikçe kudurganlığı ve saldırganlığı da artmaktadır. Kitleleri zulümle susturmayı hep deneye geldiler. Bazen havuç-sopa, gösterdiler, bazen ise papaz-kırbaç rolüne büründüler. Ama istisnasız sopayı hiç ellerinden bırakmadılar. Çünkü, yarı-sömürgecilik sistemi, onlara bu uygulamayı dayatıyor. Son yıllarda ekonomik ve siyasal bunalım daha da arttı. Ekonomileri şu anda iflas etmiş durumda. Oysa ne tantanayla geldiler...

Şeçim öncesi oy avcılığına çıkan, cennet vaad eden koalisyon hükümeti, gün geçtikçe yaşamı daha çok cehenneme çevirmektedir. Hiç kimsenin ne bugünü, ne de yarını güvence altında değildir. Kimse nerede, nasıl başına bir iş geleceğini, gözaltına alınacağını, katledileceğini bilememektedir.

Son günlerde Ö. Gündem gazetesi çalışanlarına yönelik, Kürt aydınlarına yönelik... bağıra bağıra gelen ve neredeyse her gün birisine yönelen cinayetler serisi devam etmektedir. Sokağa çıkıp, işine giderken evine dönmeyenlerin listesine hergün bir yenisi eklenmektedir.

Burjuvazi ve toprak ağaları kokuşmuş düzenlerini kanla terörle ayakta tutmaya çalışmaktadırlar ve bunun için hergün devrimcilerden, demokratlardan, Kürt halkından kurbanlar almaktadır. Bu azgın terör karşısında susuldukça, terör devam edecektir.

Susmak, suçu onaylamak, ona katılmak demektir.

Biz YDKD olarak Kürt ve Türk halklarının özgürlük mücadelesinin

yılmaz savunucusu, gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in katledilişini nefretle kınıyor, katillerden hesap soralım diyoruz.

Yaşasın Halkların Kardeşliği
Devlet Terörüne Son
Özgür Basın Susturulamaz
Musa Anter Ölümsüzdür

Yeni Demokratik Kadın Derneği

BASIN AÇIKLAMASI

Kürt halkı, Ortadoğu'da zulüm cenderesi altında aşağılanan, horlanan ve onursuzlaştırılarak insani ve demokratik bütün hakları gasp edilen, köle bir halk statüsüne oturtulmuştur. Bu statünün devamını kabullenmeyen Kürt insanı, tarihin tanıklığında, birçok kez varolma hakkını kullanmak istemişse de, sömürgeci güçler bu hakkı kan ve barbarlıkla bastırmışlardır. Dünyada hiçbir halk, özgürlüğünün bedelini Kürt halkı kadar ödemedi.

İnsanlık 21. yüzyıla büyük umutlarla girmeye hazırlandığı bu dönemde, Kürt halkının var olma hakkı üzerinde devam eden insanlık dışı sömürgeci vahşet politikaları topyekün bir halkı tarih sahnesinden silmeyi hedeflemiş ve halkın aydın, ilerici, önder ve siyasal kadrolarını da fiziki olarak ortadan kaldırmayı amaçlamıştır. Halkların özgürlük talepleri açısından dünya, baş döndürücü bir gelişme ve dönüşmeye sahne olurken, ülkemizde de ulusal bilinçlenme bu paralellikle ve yüksek düzeyde seyrediyor. Ancak devlet terörünün artarak devam etmesi nedeniyle, sorunun demokratik ve barışçıl yollardan görüşülerek çözülmesini imkânsız kılmaktadır. Bunun sonucu olarak da kan ve gözyaşları dinmiyor. Yüzyıllar boyu bir arada ve iç içe yaşamış iki halk (Kürt-Türk) birbirine kırdırılmaya çalışılıyor. Halkların kardeşliği temeline dinamit konuluyor. Ve devlet terörü bütün boyutlarıyla geliştiriliyor. Bu felaketin önüne geçmekte Kürt ve Türk halkının ve özellikle de Kürt aydınlarına-Türk aydınlarına son derece önemli ve tarihi bir sorumluluk düşmektedir. Bu sorumluluk, pratik sahaya taşındığı oranda sömürgecilerin oyunları boşa çıkarılacaktır.

Bir yıldan bu yana, devletin terör planları içerisinde onlarca Kürt gazetecisi, aydını, yazarı ve yurtseveri hedef alındı ve katledildi.

Ancak ihanetin kurşunlarına hedef olabileceğini düşündüğümüz en son şahıs Musa amcamızdır. Çünkü O, 74 yıl boyunca, halkların kardeşliğine hizmet etti. Çünkü O, insan onur ve haysiyetinin korunması mücadelesini ödünsüz ve mütevazi bir şekilde verdi. Çünkü O, özgürlüğe susamış bütün insanlar için özgürlük istedi. Çünkü O, akıtılan kanın, dökülen gözyaşlarının durdurulması için çok önemli bir misyon yüklendi. Bu yolda ömrünü tüketti, bedeller ödedi ve acılar çekerek 74 yaşına geldi. Musa amca, kendi toprağının derinliklerine kök salmış, gövdesine bağlı binlerce dal taşıyan, dallarında milyonlarca yaprak olan, asırlık bir özgürük çınarıydı. İnanıyoruz ki, bu çınarın kökleri hayat suyuna kavuşmuştur. Gövdenin kırıldığı yerde, binlerce Musa filizlenecek önümüzdeki baharda..

Musa amcamızın katledilmesini nefretle lanetlerken, anısını yaşatma inancı içerisinde, kendisini saygıyla anıyoruz, saygıyla anacağız.
23.9.1992

Ali Öncü
Diyarbakır
TES-İŞ 1 Nolu Şb. Bşk.

Gündem Emekçilerine ve Kürt Halkına

Burhan, Hafız, Yahya, Hüseyin, Kontrgerilla tarafından katledildi. Ama bunların son olmayacağını belirtmiştik.

Şimdi de Gündem gazetesinin köşe yazarı, Kürt halkının amcası, aydın, yazar, yaşanan 74 yıllık tarihin canlı tanığı Musa Anter amcamız, kontrgerilla tarafından katledildi. Bu da son olmayacak..!

TC, Gelişen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında, bir yandan dünya kamuoyu önünde, Kürt halkını katletmekle, bir yandan Özel Harp Dairesi'nin gizli birimi olan kontrgerilla cinayetleriyle, Kürt aydın ve yazarlarını katletmekle Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ni bastırmaya çalışıyor. Ama nafile. Biri gider bini gelir. Katliamlarla bir halk, bir ulus yok edilemez. Ancak o ulusun gelişen bağımsızlık mücadelesini alevlendirir.

Bir ulusu bu türden canice ve alçakça saldırılarla yok etmeye çalışanlar, ancak kendi sonlarını hazırlamaktadırlar. Katliamlar bizi yıldıramaz.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu cinayetler son değil. Bu alçakça saldırıyı protesto ediyor, bunun bilinciyle, tüm yurtsever, devrimci, demokrat kişi, kurum ve kuruluşları duyarlı olmaya ve bu alçakça cinayetlere karşı güçbirliğine davet ediyoruz.

Tüm Kürt halkının başısağolsun

Serketin Dergisi

Özgür Gündem Gazetesi Çalışanlarına

Kürt halkının yiğit savaşçısı, Musa Anter'in katledilmesinden 2 gün geçmesine karşın, kalemimiz bir türlü başsağlığı mesajı yazmaya varmıyor. Çünkü gazetelerde onun köşe yazılarına, kitapçılarda, yeni kitaplarına artık rastlayamayacağımıza inanasımız gelmiyor.

Musa Anter'e sıkılan kurşun, tüm Kürt halkına, özgürlük ve sosyalizm savaşçılarına sıkılan kurşun demektir. Ancak tarih, binlerce ve binlerce kez kanıtlamıştır ki, mezarlarına gömülenler, hep cellatlar ve sömürücülür olmuştur. Topraktan fışkırırcasına onlarca, binlerce, yüzbinlerce çoğalanlar ise, özgürlük ve insanca, sömürüsüz bir yaşam uğruna savaşanlardır.

Ayrıca bu alçakça cinayeti işleyenlerin sermaye devletinin kontrgerillası olduğu açıkça ortadayken, devlet güçlerinin alabildiğine pişkin davranarak, gazetenizin 22.9.1992 tarihli sayısını toplatmasını da kınıyoruz.

Türk devleti Kürt halkının özgürlük mücadelesi karşısında acze düşmüştür ve hergün biraz daha saldırganlaşmaktadır. Ancak, basına ve devrimcilere yönelik her bir saldırısı geriye tepecek, oluşturduğu kan denizi onu boğacaktır.

Ekimler Dergisi Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
S. Nusret Öztürk

Özgür Gündem Gazetesine

Devrimci Kürt aydını Musa Anter'in katledilmesinden duyulan üzüntüyü paylaşıyor ve Kürt ve Türk halklarına başsağlığı diliyoruz.

Torunları Anter'e layık olacakur.

Ankara Topumsal Kurtuluş Çalışanları

Özgür Gündem Gazetesine

Musa dedemiz ölümsüzdür. Kürt halkımızın Ulusal Mücadelesi'nde yarım asırdan fazladır susmayan kalemi, mücadelesi bizim için meşaledir. Mücadelesi önünde saygıyla eğiliyoruz.

Bir Grup Yutsever Adına
Ahmet Aksu/Ayvalık

Özgür Gündem Gazetesine

Kürt halkının özgürlük mücadelesi önderlerinden Musa amcanın katledilmesini kınıyoruz.

O, Kürt ve Türk halklarının mücadelesinde ölümsüzleşmiştir.

Tarihin bu önemli sayfasında Özgür Gündem ile sonuna kadar beraberiz.

Canşenliği Oyuncuları

Özgür Gündem'e

Bugün egemen sınıfların, ezilen halklara karşı açtığı savaş, mücadeleye kalemiyle katılan gazetecilerin katledilmeleriyle daha da boyutlanıyor, daha da çetinleşiyor.

Tüm yaşamını, halkının kurtuluşu ve bağımsızlığına adayan ve bunun için mücadeleyi seçen onurlu Kürt aydını Musa Anter'in azgın kontrgerilla kurşunları tarafından katledilmesini protesto ediyor, onurlu yaşamı önünde saygıyla eğiliyoruz. Oligarşi, akıttığı kanda boğulacak, halkların kurtuluş mücadelesi engellenemeyecektir.

Anter amcanın hesabı sorulacaktır.

Zonguldak Mücadeleci İşçi Gazetesi
Mücadele Gazetesi Zonguldak Temsilciliği

Özgür Gündem Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü'ne

Kürt halkının uyanışının yorulmaz savaşçısı Musa Anter'i yitirmenin üzüntüsü içindeyiz.

Artık bütün bu cinayetlerin "faili meçhul" olmadığı, tam anlamıyla

"faili devlet" özelliği gösterdiği biliniyor. Artık kendileri bile, kendi yalanlarını savunamaz oldular.

Bu cinayeti kendimize, hepimize yönelik sayıyoruz. Çünkü Özgür Gündem'i hepimizin gazetesi olarak düşünüyoruz.

Kontrgerilla katillerinin döktükleri kanda boğulması hepimizin boynunun borcudur.

Musa amcanın anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

Barikat Gazete ve Yayıncılık Sahibi
Zekeriya Özdinç

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Yaşar Kaya

Gazeteniz yazarı Musa Anter'in alçakça bir saldırı sonucu katledilmesini lanetler, tüm Özgür Gündem çalışanlarına başsağlığı dileriz.

Birikim Dergisi Çalışanları

Özgür Gündem Gazetesine

Sevgili APO'muz ve Kürt halkının yüzyıllık çınarı, yüzyıllık canlı tarihi, bilge Musa'mızı kaybetmenin derin üzüntüsü içindeyiz...

"Hergün ölen, bu gencecik torunlarımın acısına tahammül edemiyorum, ölsem de bunları görmesem" diyen Apê Musa'nın fedakârlığı ve mücadelesi önünde saygıyla eğiliyoruz.

Kürt halkının ve basınımızın başısağolsun.

"BERXÈ NÈR JI BO KÈR"

Doz Yayınları Çalışanları

Özgür Gündem Gazetesine

Devlet terörü, bu kez Musa Anter'i hedef seçti.

Yaşamını Kürt ve Türk halklarının özgürlük, demokrasi mücadelesine adamış, Musa Anter'in katli Kürt Ulusal Mücadelesini geriletmeyecek, aksine sistematik vahşete karşı savaşım azmini yükseltecektir. Devletin uyguladığı, uygulattığı teröre karşı demokrasi güçleri kazanacaktır. Yeni

Musa Anterler olmasın diyen herkesin duyarlık göstermesi gerekmektedir. Hiç kuşku yok ki, açılmasına katkıda bulunduğu, ışıklı yolda, binlerce genç yürüyecektir. Bu yüzden Musa Anter ölümsüzdür.

Katiller er, geç hesap verecektir. Musa Anter'in katledilmesini kınıyor, Özgür Gündemle dayanışmamızı sürdüreceğimizi belirtiyoruz.

Komün Dergisi

BASIN AÇIKLAMASI

"Oyun Geri Tepecektir..."

Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Başkanı Mustafa Ekmekçi, Özgür Gündem yazarı Musa Anter'in öldürülmesinin Anadolu üzerinde sinsice planlanan senaryonun yeni bir halkası olduğunu belirtti.

Ekmekçi, insanları ve gazetecileri öldürmekle özgürlükleri ortadan kaldırmayı amaçlayanların, hüsrana uğrayacaklarını bildirdi.

ANKARA- Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Başkanı Mustafa Ekmekçi, Özgür Gündem gazetesi yazarı Musa Anter'in öldürülmesinin, Anadolu üzerinde sinsice planlanan senaryonun yeni bir halkası olduğunu söyledi.

Ekmekçi, yaptığı açıklamada, hükümetin özellikle Güneydoğu'da artan bir hızla tırmanan faili meçhul cinayetlerin, bugüne kadar aydınlığa çıkarılmasında yeteri kadar çaba göstermediğini, katillerin ortada dolaşmalarının demokrasi üzerinde vicdanları sızlatan bir leke olarak durduğunu bildirdi.

Mustafa Ekmekçi, şöyle dedi:

"Musa Anter, görüşlerine katılınmasa bile, doğru bildiği, inandığı yolda düşüncelerinin kavgasını veren bir yazardı. Gazeteci-yazar öldürmekle, insanların canına hunharca kıymakla, Anadolu'da kardeşçe yaşayanları düşman yapmayı amaçlayanlar, bu oyunlarının geri tepeceğini göreceklerdir. İnsanları ve gazetecileri öldürmekle özgürlükleri ortadan kaldırmak isteyenler hüsrana uğrayacaklardır. Hükümet, faili meçhul tüm cinayetleri en kısa sürede aydınlatmalıdır. Güneydoğu sorununa kalıcı siyasi bir çözüm için ciddi adımlar atmalıdır."

Özgür Gündem Gazetesi Yayın Kurulu ve Çalışanları

Değerli hocamız ve Musa amcamıza sıkılan kurşun onun şahsında gelişen ulusal kurtuluş mücadelesine sıkılmıştır. Bizler Özgür Halk dergisi okurları ve çalışanları olarak, Musa amcanın kontrgerilla ve cinayet şebekeleri tarafından katledilmesini nefretle kınıyor ve diyoruz ki, Musa amca ölümsüzdür. Biji Apê Musa.

Özgür Halk Dergisi Okurları
Ve Çalışanları Adına Ağrı Temsilcisi
Gürsel Coşkun

Kalemin Yerde Kalmayacak Musa Amca...

Bizler yılmadan gerçekleri, sadece gerçekleri yazacağımıza söz vermişiz, şehit düşen meslektaşlarımıza söz vermişiz, abideleşmiş ölümsüz Musa Anterlere söz vermişiz.

Hunharca katledilen Musa amcamızın kalemini yerde bırakmayacağımıza söz veriyoruz, katil kontra terörüne yenik düşmeden, yılmadan, halkımıza hizmet edeceğimize söz veriyoruz.

Değerli hocamız, Musa amca, unutma ki sen, Kürt-Türk halkının, insanlığın gönlünde taht kuran ölümsüz abidesin. Unutma ki, çizdiğin özgürlük, bağımsızlık, demokrasi yolunda sömürgeci faşizme yenik düşmeyeceğiz. Çünkü yeminimiz var, söz onurdur. Onuru çiğnetmeyeceğimize...

Müdür Kaya
Yeni Ülke Muhabiri
Ağrı

Özgür Gündem'e

Ömrünü Kürt ulusal hakları mücadelesine adamış değerli gazeteci-yazar Musa Anter'in Diyarbakır'da katledilmesi; ulusumuza karşı yürütülen topyekûn saldırının bir parçasıdır.

Bu alçakça saldırıları lanetliyoruz. Hiçbir şey mazlum Kürt ulusunun, özgürlük ve bağımsızlık hakkını kullanmasına; dünya ulusları içinde onurlu yerini almasına engel olamaz.

Şehitlerimizin anısını yaşatacağız.

Özgür Gündem çalışanlarına başsağlığı diliyor; en geniş anlamıyla dayanışma içinde olduğumuzu bilmenizi istiyoruz.

Komal Yayınları
Genel Yayın Yönetmeni
Recep Maraşlı

Özgür Gündem Gazetesine

Yazarınız Musa Anter'in öldürülmesini nefretle kınıyor, başsağlığı ve sabır diliyoruz.

Aktüel Çalışanları Adına
Genel Yayın Yönetmeni
Gülay Toktürk

Özgür Gündem Gazetesine

Saygın Kürt aydını Musa Anter'e mermi sıkanları, öldürme buyruğunu verenleri lanetliyoruz. Başınızsağolsun.

Yaba Öykü Dergisi Adına
Aydın Doğan

Özgür Gündem Gazetesine

Büyük İnsan Apê Musa

Kürt ve Türk halklarının kardeşliğinin mücadelesi için; düşen, ne ilk, ne de son nefersin. Senin katledilmen, halkların kardeşliğine indirilen bir darbedir.

Bunu nefretle lanetliyoruz.

Tüm-Sağ. Sen.
B.Köy Şb.

Özgür Gündem Gazetesine

Kürt bilgesi Musa Anter'in öldürüldüğünü öğrendik.

Korkak faşist katilleri lanetliyoruz. Kürdistan'da herkes tarafından sevilen 70'lik Kürt büyüğünün öldürülmesi, barbarların başına bela olacaktır.

Acınızı paylaşıyoruz. Mücadelenizde başarılar diliyor, her zaman, her şart altında yanınızda olduğumuzu bildiriyoruz.

Ünsal Öztürk
Yurt Kitap-Yayın

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Anter ölmedi. O, biz Kürt halkının yüreğinde daima yaşayacak.

Musa Anter'i öldürenler bilmiş olsunlar ki, Kürt kadını doğurgandır ve nice Musa Anterler doğuracaktır.

Ben bir Kürt kadını olarak, bu haince saldırıyı şiddetle kınıyorum.

Emekçi-İşçi
Fatma Güngörer

Özgür Gündem Gazetesine

Camiamızın gözde elemanı, şeref duyduğumuz gazeteci yazar, fikir adamı ve büyük yurtsever, cesur insan amcamız Musa Anter'in katledilişini nefretle kınıyoruz. Anılarımızda yaşayacaktır.

Gerger Gündem Muhabiri
Sayım Metin

Özgür Gündem Gazetesine

Gazeci, yazar, sevgili Musa Anter'in öldürülmesini nefretle kınıyoruz.

Tüm Sağlık Sen.
Çapa Temsilciliği

Özgür Gündem Gazetesine

Gazeteniz yazarlarından değerli büyüğümüz Musa Anter'in katledilmesini lanetliyor, Kürt ve Türk halkına başsağlığı diliyoruz.

Kadıköy Sanat Eğitim Merkezi

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Anter'in katlini kınıyoruz. Sonuna kadar yanınızdayız.

Alibeyköy'deki Bir Grup Esnaf

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Işık Yurtçu

Pazar gecesi Diyarbakır'da, silahlı saldırı sonucu şehit olan basın emekçisi gazeteci-yazar, Sayın Musa Anter'in ölümünden üzüntü duydum. Bundan böyle benzeri elim olayların olmaması için gereken önlemlerin alınacağını umar, gazeteniz yöneticilerine, çalışanlarına, basın camiasına ve ailesine başsağlığı dileklerimizi iletiriz.

Otomobil İş Sendikası Merkez Yönetim
Kurulu Adına Genel Başkan
Alirıza İkisivri

Özgür Gündem Gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü'ne

Gazeteniz yazarlarından, 1000 yıllık yaşamı 74 yıla sığdıran Kürt halkının seçkin evladı Musa Anter'in, karanlık güçlerce katledilişini büyük bir nefretle kınıyoruz. Yetkilileri, bu alçakça cinayeti derhal açığa çıkarmaya çağırıyoruz.

En derin taziyetlerimizle.

DEV-MADEN-SEN
Yönetim Kurulu Adına
Müslüm Şahin

Özgür Gündem Gazetesine
İmtiyaz Sahibi Yaşar Kaya

Büyük gazeteci, yazarımız, Musa Anter'in kalleşçe katledilmesinden derin üzüntü duydum. Kürt ulusunun kalemli direnişçilerinin kanlarında boğulacak olan katillerden tarih birgün hesap soracaktır.

Şevket Atılgan
Yeni Ülke Gazetesi
Yunak Muhabiri

KAMUOYUNA

Ülke ve Özgür Gündem gazetesi yazarı, değerli Kürt yurtseveri, Musa Anter'in, kontrgerilla güçleri tarafından, alçakça katledilmesini protesto ediyor, halkımızı faşist cinayet ve katliamlara karşı çıkmaya çağırıyoruz.

Odak Dergisi

Özgür Gündem Gazetesine

Özgür Gündem, Yeni Ülke gazeteleriyle, çeşitli yurtsever, devrimci yayın organlarında yazarlık yapan, bütün hayatını özgürlük mücadelesine adamış değerli ağabeyimiz Musa Anter de şehit edildi.

Tetiği çeken katiller kim olursa olsun, Musa Anter'in katili, Kürt halkının özgürlük mücadelesini şiddetle, kanla durdurmaya çalışan sömürgeciliktir, bu politikanın bugünkü siyasi sorumluları Süleyman Demirel ve Erdal İnönü'dür. Bu ikili, şimdi de Musa Anter'in 74 yaşında bir militan olduğunu, bu yüzden öldürülmeyi hakettiğini söyleyeceklerdi.

Bu onur verici ölçüye uygun olduğumuzu düşünüyoruz. Şehit edilen muhabir ve yazarlarımızın bıraktığı yerden sıraya yazılmak istiyoruz.

Cinayetler, katillerin ömrünü uzatamayacaktır.

Fabrika Gazetesi Adına
Ayhan Keskin, M. Gökşin Sanlav
İktidar Yolu Dergisi Adına
S. Zeki Tombak

Özgür Gündem Gazetesine
Yaşar Kaya

Bütün yaşamını halkların özgürlüğü, kardeşliği uğruna harcayan gazeteniz yazarı Musa Anter'in kontrgerilla tarafından katledildiği bizce açık bir gerçektir. Bu tür cinayetlerin gazetenize geri adım attırmayacağına olan inancımız tamdır. Tarih katillerin döktüğü kanda boğulduğuna tanıktır. Bu duygularla katliamı lanetliyor, dayanışma içinde olduğumuzu bildiriyoruz.

Eğit-Sen
3. Nolu Şubesi Yönetim Kurulu

Özgür Gündem Gazetesine

Ülkemizde "faili meçhul" cinayetlere kurban giden basın emekçilerine son olarak 74 yaşındaki yurtsever ve onurlu insan Musa Anter de eklendi.

Bu cinayetleri kınıyor, kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Tüm Sağlık Sen. Elazığ Temsilciliği
Elazığ Sendikalar Platformu
Petrol-İş Elazığ Şubesi
Eğit-Sen Elazığ Şubesi

Özgür Gündem Gazetesine
Yaşar Kaya

Yazar, Kürdolog, Musa hocamızın alçakça katledilerek aramızdan ayrılmasından dolayı, büyük üzüntü duyuyoruz.

Son aylarda azgınlaşan TC katliamlarla; kadın, çocuk demeden, Kürt halkını yok etmeye çalışıyor. Yerinde infazlar, haksız sorgulamalar, onların, ne kadar çaresiz kaldıklarının da bir göstergesidir.

Hocamızı saygıyla anıyor ve deneyimleri bizlere ışık tutacaktır diyoruz.

Devrim Şehitleri Ölümsüzdür.
Tüm Gündem Gazetesi Çalışanlarına Başarılar.

Emek Kültür Merkezi

Özgür Gündem'e

Kirli savaşın kirli eli, kontrgerilla tarafından katledilen büyük aydın, Musa Anter'in mücadelesi önünde saygıyla eğiliyor; katliamları yapanlar kadar, onlara destek verenleri de lanetliyoruz.

Tüm Halklarımızın Başısağolsun

Belediye-İş Anadolu Yakası Şubesi Üyesi
Hasan Irmak, Pendik Belediyesi İşyeri Baş Temsilcisi
Rıza Yıldırım, Pendik Belediyesi İşyeri Temsilcisi
Pendik Belediyesi'nden Bir Grup İşçi Adına
Hamdi Kipal, Şube Üst Kurul Delegesi

Özgür Gündem Gazetesine

Yüreğindeki inancı ve insan sevgisini, yüzünün aydınlığında duyduğumuz Musa Anter'in alçakça bir cinayete kurban gitmesi, bizleri de derinden yaralamıştır. Kim olursa olsun, cinayetlerle kazanç sağlayacaklarını sananlar, aldandıklarını göreceklerdir. Mülkiyeliler olarak, barış, demokrasi ve kardeşliğin zaferinin engellenemeyeceğini biliyoruz. Başta Özgür Gündem mensupları olmak üzere, Anter'in dost ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

Prof. Dr. Alparslan Işıklı
Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanı

Özgür Gündem Gazetesine

Eli kanlı katiller, halkın onca değerli evlatlarından sonra, değerli Kürt aydını ve gazeteniz yazarlarından Musa Anter'i katlederek saldırılarına yeni birini daha ekledi. Başta Kürt halkı olmak üzere, bütün yurtseverlerin başı sağolsun. O'na sıkılan kurşun, en doğal hakkı olan özgürlüğü ve insanca yaşamı isteyen Kürt halkına ve bütün emekçi insanlara, kendine insanım diyen herkese sıkılmıştır. Gerçekten, gerçeğin yazarlarından, cesur bilimcilerden ve araştırmacılardan korkanlar vahşeti ve saldırganlığı uyguluyorlar. Ama çabaları boşunadır. Değerli İnsan Musa Anter, gerçek tarihin gün ışığına çıkmasına katkısıyla, uzun yıllara yayılan gerçekleri

haykıran sesiyle, insanlığa yaptığı katkılarla hep yaşayacaktır. Onun kalbini durduranlar, gerçekleri ve haklı olanları karartamayacaklar. Kalemler yazmaya devam edecektir.

Musa Anter'i saygıyla anarken, ona yönelen saldırıyı kınıyor, değerli gazeteniz elemanlarının acılarını ve üzüntülerini paylaşıyoruz.

Kendisine insanım diyen hiç kimse, bu cinayetler karşısında sessiz kalmamalıdır. İnsanlık, insanlık görevini bilmelidir.

Tekstil İşçileri Dayanışma Derneği

Özgür Gündem Gazetesi Çalışanlarına

Kontrgerillanın, yazarımız Musa Anter'e yönelik saldırısını şiddetle protesto ediyoruz.

Emperyalizm ve işbirlikçilerinin saldırılarını, Türkiye emekçileri ve ezilen Kürt halkı, alt edecek güçtedir. Üniversite gençliği olarak, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadesinde, bir kez daha yanınızda olduğumuzu hatırlatıyor ve hepimizin başısağolsun diyoruz.

Doğan Duyar
Sosyalist Gençlik Dergisi
Genel Başkanı

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Anter'in anısı önünde saygıyla eğiliyor, cinayeti lanetliyoruz. Başımızsağolsun.

Ankara Birlik Tiyatrosu

ANKARA, GÜNDEM:

Haber Merkezinin Dikkatine

Tüm-Sağlık-Sen Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Mahmut Konuk ve sendikanın bir grup üyesi gazetemizi ziyaret ederek, başsağlığı dileğinde bulundular. Mahmut Konuk şunları söyledi:

"Genelde, resmi ideoloji dışında tutum taşıyan gazetecilere, yurtseverlere, aydınlara, özelde, özgür Gündem muhabir ve yazarlarına son ala-

rak da Kürtlerin Xalê Musa'sına sıkılan kurşunların özgür düşünceye, Kürt ve Türk halklarının kardeşliğine sıkılmıştır. Tetiği çekenler kim olursa olsun, sorumluları bellidir. Cumhurbaşkanı'ndan, Başbakanı'na, İçişleri Bakanı'ndan hükümet üyelerine, Genelkurmay Başkanı'ndan ve hatta hukuk adına devlet terörizmini savunan Yargıtay Başkanı'na kadar, bir bütün olarak faşizmi kurumlaşturan, resmi devlet ideolojisini savunanlar ve yetkililerdir. Türk ve Kürt halkının başısağolsun. Ancak eşitlik, özgürlük mücadelesinin, onun yılmaz savunucularını katletmekle söndürülemeyeceğini herkes bilmelidir. Kürt ve Türk halkının kardeşliği ile sınıf bilinçli emekçiler ve onların özgürlük mücadelesiyle selamlaşacaktır."

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Kaya

Gazeteniz yazarı, düşünce ve mücadele adamı Musa Anter'in öldürülmesini insanlığa karşı bir cinayet olarak değerlendiriyoruz. Bunu tertipleyenleri ve gerçekleştirenleri lanetliyoruz. Saygılarımızla.

İstanbul Mülkiyeliler Vakfı Başkanı
Hüseyin Ergün

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Yaşar Kaya

Büyük Kürt düşünürü, yurtsever yazar ve gazeteci Musa Anter'in, devletin karanlık güçleri tarafından katledilişini şiddetle lanetliyorum.

Musa Anter, Kürt ulusunun yüreğinde sonsuza dek yaşayacaktır.

Av. Yusuf Alataş
İHD Genel Sekreter
Yardımcısı

BASIN AÇIKLAMASI

Gazeteci ve aydınlara yönelik saldırılara bir yenisi daha eklendi. Gazeteci yazar Musa Anter, Diyarbakır'da, uğradığı silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi.

Şeffaf devletin şeffaflığını, bugün 10'a çıkan gazeteci yazara yönelik katliam, kayıtlara geçen "faili meçhul" tanımlaması ile görüyoruz. Faillerinin kimler olduğunu artık her sağır ve dilsizin dahi bildiği bu cinayetleri de, kimlerin teşvik ettiğini biliyoruz.

Evet, kontrgerilla yine bir can aldı. Onuruna, kimliğine sahip çıkan bir halkın gözü, kulağı ve sesi olan gazeteci yazarlara sıkılan kurşun, devrimci muhalefetin yanında olan basına, düşünce ve ifade özgürlüğüne sıkılmıştır.

Ancak dünyanın hiçbir yerinde kontrgerilla, kirli oyunlarıyla başarıya ulaşamamıştır. Çünkü bir tarafta kontrgerilla, cinayet ve katliam uzmanı katiller, diğer tarafta ise onuruna, ulusal kimliğine sahip çıkan bir halk var.

Toplumun ekonomik, demokratik ve özgürlük taleplerine gözünüzü kapatarak bir yere varamazsınız. Halkın üzerine saldırttığınız cinayet şebekeleri, bu talepleri kanla, baskıyla, hergün bir yenisini eklediği cinayetleriyle bastırmaya çalışıyorlar.

Ülkenin aydın ve demokratlarını, özgür basına, düşünce ve ifade özgürlüğüne sıkılan bu kurşunlara karşı tavırsız kalmamaya çağırıyoruz. Bir ülkede en temel hak olan düşünce ve inançlarını özgürce ifade etme özgürlüğü cinayet şebekeleri tarafından, kurşunlarla susturulmaya çalışılırken aydın ve demokratların bugün içinde bulundukları tavırsızlığı ve aydın kimliklerini sorgulamaları gerekir.

Musa Anter'in kişiliğinde gazeteci ve aydınlara yönelik bu saldırıyı protesto ediyor, saldırılara karşı tavır almaya çağırıyoruz.

İnsan Haklar ve Özgürlükler Derneği
Sekreteri Solmaz Artar

Haber Merkezine
Değerli Özgür Gündem Gazetesi Çalışanları

Musa Anter'in öldürülmesini lanetliyor ve acınızı paylaşıyoruz. Bu saldırıların, toplumsal vicdana olan saygımızı sürdürmemizi engelleyemeyeceğini bir kez daha hatırlatmak istiyoruz. Saygılarımızla.

Türk Tabipleri Birliği
Merkez Konseyi

Özgür Gündem İstanbul
Sayın Yaşar Kaya

Musa Anter'in öldürülüşünden büyük üzüntü duyduk. Özgürleşmenin aydınlık yolunda bir bilge kişiyi daha yitirdik. Lanetle kınıyoruz. Cinayet çetelerinin açığa çıkarılması ile yükümlü olanları bir kez daha göreve çağırıyoruz.

Özgür Gündem ailesinin, Kürt halkının ve kardeşlerinin başısağolsun.

Akın Birdal
İHD Genel Sekreteri

BASIN AÇIKLAMASI

DYP-SHP koalisyon hükümetinin, demokrasi söylemlerini, yine kendi politikalarını halkın muhalefeti iflas ettiriyor. Her türlü antidemokratik uygulamaya kılıf hazırlamaya çalışsalar da, gerçek yüzlerini gizleyemiyorlar.

Bülent Ülkü, Halit Güngen, İzzet Kezer, Yahya Orhan, Çetin Abayay, Cengiz Altun, Hafız Akdemir, Hüseyin Deniz, Burhan Karadeniz ve şimdi de **Musa Anter**, ülkemizde var olan adalet ve adaletsizlik, emek ve sömürü, zorbalık ve demokrasi, ahlak ve ahlaksızlık, onur ve onursuzluk savaşında adalet, emek, demokrasi, ahlak ve onuru savundukları için kontrgerilla tarafından, saldırıya uğramışlardır. Ve savundukları bu değerlere başta Başbakan olmak üzere "ölen gazeteciler militandır" diyerek saldırmış ve cinayet şebekelerine de davetiye çıkarmıştır.

Musa Anter, Özgür Gündem ve Yeni Ülke muhabiri aynı zamanda bir Kürt aydınıdır. Musa Anter'in katledilmesi, Kürt halkı üzerinde yoğunlaşan baskı ve şiddet politikasının bir ürünüdür. Şurası da dost-düşman herkesin bildiği bir konudur ki, "faili meçhul cinayetler"in faili kontrgerilladır.

Tüm devrimci-demokrat, yurtsever kamuoyunu, aydınlarımıza ve basın emekçilerimize sahip çıkmaya çağırıyoruz. Katledilen basın emekçilerimiz ve aydınlarımız demokrasi mücadelesinde yaşayacaktır.

Ankara Özgür-Der
G.Y.K. Sekreteri Ayşe Kulak

Özgür Gündem Gazetesine

Enstitümüz kurucularından, Kürtçe yazmanın ilk öncüsü, Kürt dili ve edebiyatının emektarı, Kürt yazarlarının Şeyhül Muharriri, Kürt aydınlanma savaşının öncüsü; gazeteci-yazar, Musa Anter,

Amed'de kurşunlanarak, kalemi susturuldu. Açtığı aydınlık yolda yürünecektir. Kürt ulusunun başısağolsun.

Enstutiya Kurdi

BASIN AÇIKLAMASI

Musa Anter'i Katledenleri Bir Kez Daha Lanetliyoruz.

1991 Temmuzu'nda, **Vedat Aydın**'ın katledilmesiyle yeni boyutlar kazanan Kürt aydınlarına yönelik katliamlar dizisi, 20.9.1992 günü Kürt ve Türk halklarının 74 yıllık çınarı, Kürt Ulusal Mücadelesi'nin unutulmaz bilgesi Musa Anter'in katledilmesiyle sürüyor.

O'nun düşünceleri karşısında daha fazla dayanamayan güçler, çözümü, onu katletmekte bulurlarken, İçişleri Bakanı ve devlet yetkililerinin verdikleri demeçler ise bu güçlere ne yazık ki, yeni katliamlar için açık destek niteliği taşıyorlar.

Kürt ulusunun aydınıyla, köylüsüyle, yaşlısı ve genciyle kısaca her kesimiyle katliamlarla karşı karşıya kaldığı, Kürt ve Türk halkları arasında düşmanlık tohumlarının yeşertilmeye çalışıldığı tehlikeli bir sürece sokuluyoruz.

Kürt ve Türk halklarının daha duyarlı olmasını zorunlu kılan bu dönemde derneğimizin şube genel kurulunda "onur üyeliği"ne layık görülen Musa Anter için bazı kitle örgütlerince 1 ile 7 Ekim tarihleri arası yas ilan edildi.

İnsan hakları savunucuları olarak, bu kararı destekliyor, halka ve sözcülerine yönelik her türlü engelleme, baskı ve katliamları bir kez daha lanetliyoruz.

İnsan Hakları Derneği
İstanbul Şubesi

Özgür Gündem Gazetesine

Unutulacak Gibi Değil. Güzel İnsan. Halkımızın Seksenlik Çınar Ağacı. Gazeteci, Dilbilimci, Yazar Musa Anter'in katledilişini lanetliyoruz.

İnsanlık, kardeşlik, eşitlik, dostluk ve barış için Kürt ve Türk halkının başısağolsun diyoruz.

Tekgıda-İş Sendikası
Bitlis Şube Yönetimi

Özgür Gündem Gazetesi
Adana Temsilciliği Bürosu

Değerli insan Musa Anter, hüviyetin pahasına, insanların özgür olması için uğraş verdiniz. Bu uğraşınıza tahammül etmeyen karanlık güçler tarafından katledildiniz. Ama anılarınızı ve sevginizi kimse katledemez.

Ceylanpınar Tarım İşçileri, yapılan bu vahşeti kınar, gazeteniz cemaatine başsağlığı diler.

Ceylanpınar Tarım İşçileri Adına
Tarım İş Sendikası Şube Başkanı
İbrahim Asan

APÊ MUSA ÖLÜMSÜZDÜR
PISMAM MUSA YAŞIYOR! BIRA MUSA YAŞAYACAK!

Yeni Ülke ve Özgür Gündem gazetesi yazarlarından, Kürt Enstitüsü ve HEP kurucu üylerinden Musa Anter, Kürt ulusunun ulusal mücadelesinde, yarım asırdır susmayan bu seçkin kalemi, Türk devletinin cinayet örgütü kontrgerilla tarafından, kahpe kurşunlarla "düşünürken" vuruldu. 74 yılık yaşamını, yurtsever basın şehidi olarak ödüllendirilip, onurlandırılarak aramızdan ayrıldı. Onun yaşamı, ezilen bir ulusun yaşamıydı. Onun dili, ezilen bir ulusun, özgürlüğü gasp edilmiş, yasaklanmış bir ulusun diliydi. Faşist Türk devletinin alçakça, şovenistçe sıktığı kurşunlarla susturulmak istendi. Ama o susmadı, susmuyor, susmayacak da! Yine dü-

şünüyor, yine konuşuyor, yine yazıyor. Hem de bu kez 74 yaşında, 74 yıllık birikimin, şehitliğin ulusal şehidi olarak... Ulusal ve sosyal kurtuluş kavgası şehitlik bedelleri ile bastırılamadı, bastırılamıyor, bastırılamayacak da. Çünkü bu kavga, şehitlik bedelleri ile daha bir körükleniyor. Körüklenecek. Faşist diktatörlüğün ve onun cinayet şebekelerinin her kurşunu, bu kavgayı daha bir körükleyecek. Apê Musalar, Pismam Musalar, şehitlikleriyle de bu kavganın körüğüdürler, körüğü olacaklar.

Faşist diktatörlük Kürdistan'da katliamlarına, cinayetlerine doymuyor. Azgın devlet terörü ile; işkenceleri, siyasi kayıpları ile, gözaltıları, sokak infazlarını kitle katliamlarıyla tamamlarken, işçi ve emekçilerin mücadelesini şiddetle bastırırken, Kürt ulusunun, özgürlük istemini ve savaşımını katliamlarla bastırırken kana doymuyor. Devrimci, yurtsever, sosyalist basın üzerindeki baskı ve yasakları onu doyurmuyor. Toplatmalar, gözaltılar yetmiyor. Özel cinayet örgütleriyle, kalemlerini susturmayı, düşünceleri vurmayı meşrulaştırmaya çalışıyor ve bundan ötürü özellikle de Kürdistan'da yurtsever basına, Kürt ulusal kalemlerine, düşünürlerine saldırılarını artırmaktadır. Şubat ayından bu yana, Apê Musa öldürülen 9. gazeteci-yazar. Milli Güvenlik Kurulu kararları ve direktifleriyle konuşan hükümetin başı, basına tehdit savurarak, "üç gün ardımızda olun yeter", "kimse bölücü terör örgütüne arka çıkamaz", "çıkarsa ne olur, devlet her şeyi yapar. Meclisi var, ordusu var, savcısı-hakimi var" diyerek her şey olur demektedir. Hükümetin başı Demirel bu zehiri kustuğu günde Apê Musa, Pismam Musa, Bıra Musa öldürüldü. 3 gün bile faşist Türk devletinin yanında yer almadığı, Kürt ulusunun, ulusal mücadelesinin yanında yer aldığı, onun dili, kalemi olduğu için. DYP-SHP koalisyon hükümeti, Demirel-İnönü önderliğinde "demokratikleşmeden", "konuşan Türkiye", "yasaksız Türkiye", "şeffaflık" gibi demagojilerle, işbaşına gelirken bu pratik uygulamaları ve estirdikleri devlet terörü ile, bunun bir oyalama-aldatmaca olduğu açığa çıktı. "Biz teröristlere kurşun sıkmayız", "devlet cinayet işlemez" diyen, Demirel-İnönü hükümetine soruyoruz. Yedi ay içinde öldürülen, Kürdistan'daki 9 gazeteci-yazar, basın çalışanı da mı "terörist", ellerinde silah mı vardı? En son öldürülen, Kürt gazeteci-yazar Musa Anter gibi, düşüncelerini yazmaktan, kalemlerini kullanmaktan başka bir şey yapmayanları kim ve neden öldürüyor, öldürdü? Bunlar devlet güdümlü bir cinayettir. Devletin terörist eylemlerine açık örneklerdir. Karanlık beyinleri ışıklandıran, Turan Dursun'a kurşun sıkan el, bu kez Apê

Musa'ya, Pismam Musa'ya, Bıra Musa'ya bunun için tetik çekti. Tetik çeken bu eller, kurşun sıkan bu eller, sıktıranlarınki ile birlikte kırılacaktır. Lanetlenen Türk devleti döktüğü kanda boğularak halklarımızın özgürlük, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadeleleriyle er ya da geç yıkılacaktır. Hiçbir güç bunu engelleyemeyecektir.

Apê Musa'ya sıkılan kurşun özgürlük savaşı veren halklara, uluslara sıkılan kurşundur. Pismam Musa'ya sıkılan kurşun, Kürt ulusuna sıkılan kurşundur. Bıra Musa'ya sıkılan bu şovenist kurşun, ezilen bir ulusun, Kürt ulusunun diline, kalemine, yazarına, aydınına sıkılan bir kurşundur. Çünkü Apê Musa, Kürt ulusunun, ulusal kalemidir. Pismam Musa Kürt ulusunun ulusal dilidir. Bıra Musa, Kürt ulusunun ulusal sesidir. 74 yıllık tarihidir, Kürt ulusunun. 74 yıla sığdırılmış ulusal bir mücadeledir onun yaşamı. "Nevala Kasaba"nın "Dedim Bese Looo!"sudur. Ulusa gözdağı için yakılıp-yıkılın Şırnak'ın acılı sesi, "Şırnak sizin olsun, dağlar bizimdir" diyen Şırnaklı'nın öfkesidir.

"Türkiye'nin, 55 yıllık girdisinin-çıktısının yeminli canlı bir şahidiyim. Hem yalnız şahidi değil, sanığıyım, mahkumuyum ve davacısıyım" diyen Apê Musa, Pismam Musa, Bıra Musa aynı zamanda 74 yaşında. 74 yılık düşünürken vurulan şehididir de. Sağlığında "gözyaşlarından kahkahalar süzülen" Musa Anter, vurulduğunda akan kanıyla da ulusal özgürlük ağacını sulayarak ölüme gülümsedi, şehitlerle kucaklaştı.

Biz Ocak Yazı Kurulu olarak Yeni Ülke ve Özgür Gündem gazetelerinin yazarı Musa Anter'in öldürülmesini lanetliyor, faşist diktatörlüğün bu alçakça cinayetini protesto ediyor, susmaması gereken seslerin susmayacağı (okunamadı) devrimci komünist duygularımız, düşüncelerimizle başta Yeni Ülke ve Özgür Gündem gazetelerine, çalışanlarına olmak üzere tüm devrimci, yurtsever, sosyalist basına, basın çalışanlarına, şehitlerin anısına başsağlığı diliyoruz. Kürt ulusunun ve dost halkımızın başısağolsun. Hepimizin başı sağolsun.

Yurtsever-Demokrat Basın Şehitleri Ölümsüzdür!

Halkların Özgür Sesi Susmadı, Susmayacak!

Faşizme Ölüm, Kürt Ulusuna Özgürlük!

Yaşasın Halkların Kardeşliği ve Mücadele Birliği!

Ocak Yazı Kurulu

Özgür Gündem Gazetesine

Kürt olmak günümüzde çok zor bir iştir. Zor olduğu kadar da onurludur.

Musa ağabeyi 1967 yılından itibaren tanıyorum. Tanıdığımdan beri Kürt idi.

Şimdi Musa ağabeyin rahatça, huzur içinde uyuduğundan, hiç kuşku duymuyorum. Çünkü, Musa Anterler 1950'li yılların sonlarında üç-beş kişiydi. Günümüzdeyse, binlerce, onbinlerce... Bundan daha büyük mutluluk olur mu? Kaldı ki, ben Musa ağabeyin 1984'den sonra yeni bir ruh ve heyecan kazandığını, mutluluğu yakaladığını da biliyorum.

Musa Anter, Kürt halkının yiğit, güzel insanlarından biriydi. Sonsuza kadar yaşatılacağından eminim...

İsmail Beşikçi

Özgür Gündem Gazetesine

Yazarınız Musa Anter'in vefatı nedeniyle derin taziyetlerimi sunarım. Saygılarımla.

Bert Evenhuis
Hollanda Büyükelçiliği

Özgür Gündem Gazetesine

Değerli yazar Musa Anter'in alçakça öldürülüşünü, büyük bir acıyla ve nefretle lanetliyorum. Anter'i öldüren hain kurşunlar, gelecekte tüm yurtseverlere yöneltilmiştir. Ailesine, Özgür Gündem'e ve yurtseverlere başsağlığı diliyorum.

Süleyman Ege

Özgür Gündem Gazetesi Kültür Servisi
Metin Sever'in Dikkatine

Yüreğimiz Musa Ağabey'e Kavga Cengi

Bir ya da birkaç kişinin değil, tüm sömürgeci güçlerin; halklar ve mazlum ulusların kardeşlik, özgürlük ve demokrasi özlemlerine düşman olanların ellerinde, bir de Musa Anter'in kanı var şimdi.

Kürdü düşman gören, Türk, Türk halkını; Türkü düşman gören, Kürt, Kürt halkını temsil edemez. Öyle olsaydı "köy koruculari" Kürt halkını; MÇP'liler ve şovenizmin her perdeden yardakçıları, Türk halkını temsil ediyor olurdu! İşte, bize, insan olabilmenin ölçüleriyle, bu duygunun öğretmenliğini yapan, Musa Anter ağabeyimizi de katlettiler.

Halklar ve ulusların özgürlük koşullarındaki kardeşliğini savunan bir insanı, nice acıların, nice zulümlerin tanığı olan, yüreğini yine de en insani hoşgörüyle, kardeşlik ışığına ateş kılmış bir insanı.

Ömrü boyunca haksızlığa, adaletsizliğe, kölelik ve sömürgeci zulme başkaldırmış bir insanı.

Anısı doğrultusunda, tüm gücümüz ve olanaklarımızla mazlum Kürt ulusunun, özgürlük ve demokrasi mücadelesinde, bir sıra neferi gibi savaşacağımızı bir kez daha duyuruyoruz. Çünkü halkların kardeşliği, demokrasi ve özgürlüğe, gerçek anlamıyla bağlı olabilmenin, kısacası insan onuru taşıyor olabilmenin yolu buradan geçiriyor.

Sevgili Musa ağabey, yüreğimizdeki yerinde, halklar ve mazlum ulusların, özgürlük ve kardeşlik bayramlarına, hak ettiğin en şerefli yerde katılacaksın. Ulusların özgürlüğüne düşman güçlerin yanında silah ve kalem tutan ellere lanet olsun.

Şan olsun sana ki, kalemin de, kanın da yerde kalmayacak.

Hünerkom'lu Sanatçılar
Abdülkadir Konuk, Nihat Behram
Behçet Avşar, Ali Asker, Emekçi

Özgür Gündem Gazetesine

Musa amcaya yapılan saldırıda, aslında öldürülmek istenen, Türk ve Kürt halkının kardeşliğidir.

TC. Ziraat Bankası
Bir Grup Çalışanı

PROF. SERVER TANİLLİ'NİN DEMECİ

Musa Anter, çoğu Kürt aydını gibi büyük acıların çemberinden geçmiş, yaşamın derin deneyimleriyle olgunlaşmış, halkının geçmişine ve ge-

leceğine tutkun, bağımsızlık bilinciyle dopodolu, sorunlara bakarken, engin ufuklarda gezinen bir aydındı.

Çağdaş Kürt aydınları içinde, çok mümtaz bir yeri vardı. Musa Anter'in kişiliğinde, Kürt halkı, en aziz evlatlarından birini yitirmiştir; bense, en yakın dostlarından birini. Acısı, unutmadığım acılardan biri olacak.

Hangi kanlı ellerin eseridir bu cinayet? Onu ve ondan öncekileri, aramızdan söküp alan ihanetin kaynağı nerede? Kim kurutacak bu kaynağı?

Daha önce de sordum bu soruları, bugün daha da haykırarak soruyorum.

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Yaşar Kaya

Değerli büyüğümüz, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin yılmaz savaşçısı, Musa Anter amcamızın, sömürgeci güçler ve uzantıları tarafından katledilişini biliyorum.

Kürt halkı, bu salyalı canileri çok iyi tanıyor. Şehitlerimizin mücadelesi gurur ve onur kaynağımızdır.

Kürt halkının başısağolsun.

HEP Kurucu Üyesi
Nurettin Ergün

Sayın Özgür Gündem Gazetesine

Ulusumuzun büyük düşünürü, Apê Musa'nın katledilmesini tüm benliğimle kınıyorum. Bu menfur olaya gözyummak, Kürt ve Türk halkının birlikteliğini açıkça istememektedir.

Musa amcanın düşüncesi hiçbir zaman akıllarımızdan silinmeyecektir. Baskılar, sonuçta kendi başlarını yemiştir.

Tüm olay ve cinayetlerin aydınlatılması, faillerinin ortaya çıkarılması gerekir. Gazeteniz çalışanlarının ve ulusumuzun başısağolsun. Saygılarımla.

Av. Casim Yılmaz

Sayın Özgür Gündem Gazetesi

Değerli büyüğümüz, yazar ve eleştirmen ulusumuzun soy ağacı, Musa Anter amcamızın şehadetini üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz.

İnsanlıktan nasibini almamış katilleri kınıyorum. Ulusumuzun başı sağolsun.

İzzet Çelebi

Özgür Gündem Gazetesine

Bir Musa Anter'in yerini, bin Musa Anter'iyle dolduracağına inandığım, Kürt ulusuna ve onun susturulamayacak sesi, Özgür Gündem'e başsağlığı dilerim.

Hıdır Çam
Bodrum

Özgür Gündem Gazetesine

Ne diyeceğimi bilemiyorum. Bir Özgür Gündem gazetesi okuru olarak, başsağlığı dilemekten başka.

Yılmaz Avcı

Özgür Gündem'e..!

Yıllarca ezilmiş, sömürülmüş ve katledilmiş, Kürdistan halkının onurlu mücadelesinde, mücadeleden hiçbir zaman taviz vermeyen, direnişi ilke edinen, bütün engel tümseklerini kararlı kişiliğiyle çiğneyen, tarihi tezleri ve yorumlarıyla kitlelere rehber olabilen, her yerde kararlılığı, direngenliği ilke edinen.

Bu büyük yükü taşıma maratonunda, yorulmak bilmeyen, çok değerli büyüğümüz Xâlê Musa Anter'in ailesine, Özgür Gündem'e, Kürdistan halkına, başsağlığı dileriz.

Bu vahşeti meslek edinen karanlık güçleri ve tetikçi cellatları lanetle kınıyoruz.

Mazlum Plak
Şehmuz Kaya, Hasan Güven

Gündem Gazetesi
Sayın Işık Yurtçu'ya

Halklarımız Kardeştir

Ben Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu bir gencim. Mersin'de oturmaktayım. Sözüm namuslu, yurtsever, ilerici Türk insanlarınadır. Kürt halkına reva görülen baskıya, zulme, işkenceye, yakıp-yıkmaya duyarsız kalmayın. Bu alçaklığa ses çıkarın. Bir daha 12 Eylüller olmasın istiyorsak, insanlara dışkı yedirilmesini istemiyorsak, insanlık onurumuz ayaklar altına alınmasın istiyorsak, Kürt halkına yapılanlara karşı sesimizi yükseltelim. İnsanlarımız sokak ortasında katledilmesin. Bir Vedat Aydın, bir Musa amca daha olmasın. Deniz'lerin, Mazlumlar'ın mirasına sahip çıkmak yolunda eşitlik, özgürlük, kardeşlik yolunda sesimizi çıkaralım. Daha ne bekliyoruz? Kaybedecek daha neyimiz kaldı?

Hangimizin can güvenliği kaldı? Lütfen, hiçbir şey yapamıyorsak, birbirimize sahip çıkalım. Kürt kardeşlerimize destek verelim. Biz birbirimizin yazgısıyız. Kürde yapılan her zulüm, Kürde yapılan her hakaret, Türk halkına yapılan zulümdür, hakarettir. Bunu anlamak, çığlığımızı yükseltmek için neyi bekliyoruz?

Ben Kürt insanını tanıdım. Kürt insanı, sıcak, namuslu ve onurlu insandır. Kürt insanı en zalim şartlarda dahi "yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği" diye bağıran insandır. Bu kardeşliği yitirmeyelim, bu tarihsel hatayı üstümüzde taşımamak için Kürdistanlı kardeşlerimizin yanında olalım.

Bu vesileyle son olarak, alçakça katledilen, Musa Anter ve tüm Kürt ve Türk devrim şehitlerinin aziz anıları adına, halklarımızın başısağolsun. Gücümüzü birbirimize değil, ortak düşmana yöneltelim.

Yaşasın Kürt ve Türk Halklarının Kardeşliği.

Gencer Baykul
Mersin

Haber Merkezi'ne

Katiller, Apê Musa'yı öldürdüklerini mi sanıyorlar. Bilmiyorlarmı ki, her Kürt genci, bir Apê Musa'dır.

Apê Musa ala te emê rakın lı Ser mılê xwe.

Suruçlu Yurtseverler Adına
Mıbemed'ı Dımo

GECEDE ÖLÜM SESİ VARDI...

Akşam geceye el verip, mavi karanlıkta yıldızlar ipil ipil ışıldarken, gecenin sessizliğini bozan radyodan, haberleri dinlemek... Ve senin öldüğünü, öldürüldüğünü duymak... Yüreğimizin, Mezopotamya'da, bin yıllardır akıp duran, bereketler sunan, coşkun sulu Fırat olup, Dicle olup taşması demektir:

Amazonca geniş, Misisipice uzun...

Apê Musa, zaten sana normal ölüm yakışmazdı. Gecenin mavi karanlığında, yıldızlar bir bir parıldarken, ışıl ışıl, bin yılların karanlığına inat, sevgili arkadaşımın da söylediği gibi "Apê Musa'ya da ancak böyle bir ölüm yakışırdı"...

Söz! Kalemin yerde kalmayacak.

Başımız sağ, yolumuz aydınlık olsun.

Yüksel Akkaya

Özgür Gündem Gazetesine
Yaşar Kaya

Yazarınız Musa Anterin, dün uğradığı kalleşçe saldırı sonucu, yaşamını yitirmesinden büyük üzüntü duydum. Basını susturmaya ve halkın haberalma özgürlüğüne yönelik bu tür saldırıları şiddetle kınıyor, Gündem çalışanlarına başsağlığı diliyorum.

Ali Karakurt

Özgür Gündem Gazetesine

Amca Musa'nın hunharca uğradığı planlı, tertipli, çirkin olduğu kadar da, adi ve kahpece, korkak suikastten dolayı üzüntümüzü gizleyemiyoruz.

Ancak, yılgın ve bezgin de değiliz. Onun ölümü bize, direnç ve da-

yanma kaynağı olmuş. Bilvesile O, halkının, sevenlerinin yüreğinde bir alev olarak, bir meşale gibi yaşayacaktır.

74'lük dedelere ve bebelere kadar uzanabilen ve bilinen bu kırılası eller, gizleniyor ve saklanacak akrep gibi delik arıyorlar. Tek tek deliklerinden çıkarılıp, başlarının ezileceği günler uzak değildir.

Tüm ezilen dünya halklarının bunu yaptıkları gibi, Kürt yurtsever halkının da bunu yapacağından eminiz.

Necmettin Yaşar
Sason

KAMUOYUNA DUYURU

Kürtlerin ve dünyada ezilen bütün ulusların, temel hak ve özgürlüklerinin savunucusu, dürüstlükleriyle, tanınan ve faşizme karşı direnen ve kendi görüş ve kalemiyle ün yapan, bütün hayatını insanlara bil fiil çalışan ve mücadele eden, Musa amcamızın ölümünü duyduk. Ve beni ve ailemi çok üzüntülü yaptı. Ama Musa amcamızın kanı ve kalemi, beyni, düşüncesi yerde kalmayacak. Yaşasın Musa Anter'in düşüncesi, kahrolsun kontrgerilla.

Not: Musa Anter, Kürdistan Vakfı oldu.

Urfa Halkından Zerzere Ailesi Adına
Fahri, Şükrü, Feride, Eylem, Gülistan,
Denge Fırat, Farqın Zerzere

Özgür Gündem Gazetesine
Bu bir başsağlığı mesajı değildir

Faili belli cinayetlere katledilen devrimci, demokrat, ilerici, yurtseverler kervanına, bir şehit daha eklendi. Musa Anter.

Doğrunun, haklının ve güzelin yanında olmanın bedelini bir bir ödüyoruz canlarımızla. Bu bedelden payımıza düşeni beklerken, şehitlerimizin ardından ağlamıyoruz. Çünkü, biliyoruz ki, "ölenler döğüşerek öldüler, güneşe gömüldüler."

Onlar, çok arayacaklar gözlerimizde hüznü, yılgınlığı ve korkuyu görmek için. Ama görecekler, düşen bir fidanın nasıl bire on, bire yüz, bire bin açtığını.

Mutlu yarınlara ulaşma yolunda, mücadelemiz, susturulmak istenen sesiniz, sesimizdir.

Bağımsızlık, halk demokrasisi ve sosyalizm mücadelesinde, özgür basın susturulamaz.

Şehremini Akşam Lisesi'nden
Bir Grup Devrimci

CAMİ DUVARINA İŞİYORLAR

Tarihin hiçbir çağı, insanlık, hak ve hukuk düşmanlarının zaferine tanık olmamıştır. Geriye dönülüp bakıldığında lanetle anılmak dışında, bir kazançları olmayan bu insanlık düşmanları, tarihten hiçbir ders almamışçasına, ellerini her gün yeniden kan göllerinde yıkayarak varlıklarını bugün de sürdürüyorlar.

Bugün, bunların Türkiye'yi yönetir durumda olanları, dün de yiğit insan, halkının özgürlüğüne adamış bir yaşam olan, yazar, gazeteci, sanatçı ve inatçı mücadeleci, Musa Anter'i de katlettiler. Musa arkadaşımıza isabet eden kurşunlar, bir halkın, özgürlük ve bağımsızlığını hedeflemiştir. Ancak, dün diğer arkadaşlarımızı katledenler gibi, Musa Anter arkadaşımıza sıkılanlar da hedefine ulaşamayacaktır.

Bir halk deyimi "eceli gelen köpek cami duvarına işer" der. Katiller de, sonlarının yaklaştığı korkusuyla 74'lük ihtiyara saldırıyorlar. Böylece sonlarını biraz daha yaklaştırıyorlar.

Özgür Gündem'in, Fransa çalışanları olarak, biliyor ve vurguluyoruz ki; özgürlükler için, özgürlükler adına yola çıkanları engelleyebilecek bir güç daha dünyamıza gelmedi. 74'lük delikanlımıza sıkılan kurşunlar, mutlak olarak, milyonlara dönüşerek kaynaklarına dönecektir.

Katilleri ve üredikleri bataklığın yok edilmesi mücadelesini, çabasını ve özverisini yükselteceğimizi vurgulayarak selamlıyoruz 74'lük delikanlımızı.

Kahraman Demirkapı
Kemal Bayram-Alper Yalman

Özgür Gündem Gazetesine

Sevgili Musa Amca;

Seni şahsen tanımışlığım yok. Kardeş uluslardan olmamız dışında, bir yakınlığımız da yok. Ama, ölüm haberleriyle dolu günlerimizde kara haberi bizlere ulaştıran fax haberi, milyonlarla birlikte bizleri de, beni de, sonsuz acılara, üzüntülere ve düşüncelere götürdü.

74 yaşına karşın, karşıtlarının korkusu oldun. Bunca yaşına karşın, dimdik, yiğit ve yüreklice insanlığın ve halkının sana yüklediği görev ve sorumlulukları çekinüsiz omuzlayabildin. Hem de her yanda korku ve ihanetlerin kol gezdiği anlarda. Ne kadar da sana ve senin gibilere ihtiyacımız vardı halbuki. Eminin bundan, hedef seçtiler seni. Çünkü sen, kan gölüne döndürülmüş Kürdistan'ın asırlık çınarıydın. Özgürlüğe susamış ülkenin yediveren narıydın sen. Newrozların baharıydın. Umuttun. Sevgiydin. Yeniydin. Gelecektin. Bilirsin.

Ezgilerimiz hep hüzünlüdür
Üstelik hüzünleriyle ünlüdürler
Hapishaneleri
ve faili meçhul (!) cinayetleri gibi
...

Sevgili Musa Amca;

Seninkinin yarısı kadar ömrümün, yarıdan çoğunu yüce insanlık değerleri, halklarımızın özgürlük ve kardeşliği mücadelesine adamama karşın, halkına ve sana karşı yapılandan dolayı, ezen ulus kökenli doğmuş olmanın utancını ve ezikliğini atamıyorum üstümden. Üstelik hiçbir kökenden doğmuş olmanın suç olmadığını, olamayacağını çok açık biliyor olmama rağmen.

Biliyorum ki, sana sıkılan kurşunlar hepimizedir. Biliyorum ki, ödenen bedellerin ürünleri derlenecek. Yarın bizi karşılayan baharlarda, bir tutam kırçiçeği olarak döneceksin aramıza.

Saygılarımla.

Kemal Bayram

Özgür Gündem Gazetesine

Büyük Hocamız

Musa Anter'in mücadelesi yolumuza ışık tutacaktır.
Onu, hainice katledenleri nefretle kınıyoruz.

Yurtsever Kığılılar Adına
Selim Can

Özgür Gündem Gazetesine

Değerli yazarın, hain bir pusu sonucu katledilmesini nefretle kınıyoruz, gazete çalışanlarının ve tüm halkımızın başısağolsun.

Haydar Kayal
Şemdinli

Özgür Gündem Gazetesine İmtiyaz Sahibi
Sayın Yaşar Kaya

Halkımızın büyük evladı, büyüğümüz, önderimiz, yazar ve gazeteci, Musa Anter'i Diyarbakır'da, uğradığı menfur bir saldırı sonucu kaybettik. Acımız ve kederimiz büyüktür. Halkımızın başısağolsun, mücadelesi bizim için bir meşaledir. Mücadelesi önünde saygıyla eğiliyoruz.

Av. Hasan Gündoğan

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Yaşar Kaya

Musa amca ölümsüzdür. Ararat her zaman beyazdır.

Mehmet Gültekin
Ören

Özgür Gündem Gazetesine

Ülkesini ve halkını ölesine sevmekten, zulmün her biçimine, yalana ve onursuzluğa karşı kalemiyle savaşmaktan başka hiçbir suçu olmayan, haklarımızın kardeşliği, eşitliği ve barış içinde yaşabilmesi için, bir ömür fikir mücadelesi yürüten, gazeteniz yazarlarından sevgili Musa Anter amcamızın, kontralar tarafından hunharca katledilmesini nefretle kınıyor,

onun özgür vatan ütopyasını gerçekleştirmek için mücadele edenlerin, hesap sormasını istiyoruz.

Metin Arslan
Bayram Akdeniz

Özgür Gündem Gazetesine

MUSA AMCA
Işıldayan Gözlerin
Bembeyaz Saçlarınla
Yüce Bir Çınar Ağacıydın
Musa Amca
Doyamadık Sohbetlerine
Ne Hoş Sohbetlerin Vardı
Dost Toplantılarında
Musa Amca
Senin İçin de mi Diyecekler
Gazeteci Kılığında Militan
Seksen Yaşındaki
Musa Amca
Sen Rahat Uyu
Filizleniyor Attığın Tohumlar
Yaşamak Direnmektir'i Bize
Sen Öğrettin
Musa Amca...

R.A.

Özgür Gündem Gazetesine

Dostlar, yas tutmak bize yakışmaz derler; doğrudur. Böylesine çarpık bir düzende, inandığı ve inandığı kadar da yüreği ve beyniyle, halkını ve halkların kardeşliğini savunan ve kavgasını veren Musa Anter yoldaşımızın yasını tutmak bizlere yakışmaz. Ben bir yoldaşınız olarak, acınızı diyemiyeceğim; çünkü, acı hepimizindir. Bu acıyı, yüreğimin tüm derin-

liklerine kadar paylaşır, tüm Gündem emekçileri, Kürt ve Türk halklarına da başsağlığı dilerim, yanınızda, vereceğiniz en küçük neferlik görevini dahi tüm yüreğimle, Türk solundan yetişen bir yoldaşınız olarak, kabul edeceğimi belirtmek istiyorum.

En derin sevgi ve saygılarımla...

Ahmet Sefil

Özgür Gündem Gazetesine

Köşe yazarınız Musa Anter'in ölümüne çok üzüldüm.

Başınızsağolsun, üzüntünüzü paylaşırım.

Ahmet Akdemir

Özgür Gündem Gazetesi İmziyaz Sahibi
Sayın Yaşar Kaya

Gazeteniz yazarlarından değerli dostum Musa Anter'in alçakça katledilmesi beni canevimden vurmuştur. Aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum.

Özgür düşünceye tahammülü olmayan canileri, azmettirenleri lanetle anar, büyük acınızı yürekten paylaşır, şahsınızda gazeteniz mensuplarının tümüne başsağlığı dilerim.

Tarık Ziya Ekinci

Özgür Gündem Gazetesine
Sayın Yaşar Kaya

Özgür Gündem gazetesinin yazarı Musa Anter'in öldürülmesinden duyduğum üzüntüyü sizlerle bölüşmek isterim.

1940'lardan beri arkadaşım, dostum Musa Anter'in özgürlük inancına her zaman saygı duydum ve duyacağım.

Yarım asırlık dostluğumuzun anısına, sizlere başsağlığı dilerim.

Rıfat Ilgaz

Özgür Gündem Gazetesine

Yaşar Kaya

Saygıdeğer Musa Anter'in, kontrgerilla tarafından Diyarbakır'da şehit edildiğini büyük üzüntüyle öğrendim. Şahadeti bizi yıldıramayacaktır. O, her zaman Musa amca olarak bize yol gösterici, ışık tutucu olarak, tüm Kürdistan halkının yüreğinde yaşayacaktır. Şahsınızda, Gündem çalışanlarının ve yurtsever Kürt halkının başısağolsun.

Dersimden Delil

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Anter'in öldürülüşüne çok üzüldüm.

Bu olay gösteriyor ki, aklıbaşında herkesin, bulanık suda balık avlamaktan vazgeçmesi gerekir. Gerginliğin yükselmesinin önüne geçmek için silahların bırakılması gerekiyor.

Bu cinayeti kınıyorum.

Dr. Alpaslan Berktay

Özgür Gündem Gazetesine

İnsanlık onuru için verilen mücadelede, nice analar evlatlarını, Kürt halkı çocuklarını, basın emekçilerini kaybetmiş, niceleri özgürlük mücadelesi uğrunda, hayatlarının en verimli dönemlerini sürgünlerde, hapislerde geçirmiştir.

İşte böyle bir anti-demokratik, hatta faşizm koşullarında, Özgür Gündem, yayın hayatına başladı. Daha çocukluk devresini atlatamadan, birçok şehit verdi. Okuyucuya ulaşmakta çıkartılan güçlükleri aştığında, bu sefer kanlı cinayetler, yıldırma politikaları başladı.

Ancak, gerçek olan şu idi: Kürt hakı her bir evladı ölünce daha da devleşiyor. TC ise, öldürdükçe küçülüyordu. Öldürülen basın şehitlerinin yerlerini gönüllü muhabirler alıyor ve Gündem'in yayın hayatında aksama olmuyordu.

Gündem yazarlarından Musa amcamızın katledilişini, nefretle kınıyoruz. ODTÜ öğrencileri adına, bütün kamuoyunu bu süren katliamlar karşısında, Kürt halkı ve Özgür Gündem'le dayanışmaya çağırıyoruz. "Bu

koşullarda yaşamak ve kurtuluş için çaba harcamak, kişilerin kendi onurlarına sahip çıkmasıdır" diyoruz.

ODTÜ'lü Bir Grup Öğrenci

Sayın Özgür Gündem Gazetesi
Yayın Kurulu

Gazeteniz yazarlarından, Kürt halkının ilk gazetecilerinden, cumhuriyet dönemi Kürt ulusal muhalefetinin seçkin unsurlarından ve o sürecin de bağrımızda bugüne taşıdığımız canlı tanıklarından biri olan Musa Anter'imizi kaybetmenin derin acısıyla gazetenize ve Kürt halkına başsağlığı diliyorum.

Gazetenizin bu konuda her türlü protesto, nefret ve ithamlarına imzamı koyacağımı ve bu konuda yapabileceğiniz bir organizasyona, fiili bir protesto eylemine, bizzat katılacağımı, bütün samimiyetim ve dostça duygularımla duyuruyorum. Örneğin onun onurlu geçmişine yaraşır bir cenaze törenine engel olunuyorsa, cenazesi kaçırılmışsa, Türkiye'de bütün gazeteci ve yazarları, Akarsu köyünden Ankara'ya yaya, boş tabut taşımaya davet ediyorum. Böylesi organizasyonlarınız olursa, dayanışma içinde olmamızı yürekten diliyorum.

Gazeteniz aracılığıyla, üyesi bulunduğum TYS'yi de sorumluluk duymaya, bütün üyelerini de, bu haince saldırıya karşı ivedi duyarlılığa davet ediyor ve soruyorum: Devlet, Kürt halkının bu büyük kaybının hesabını nasıl verecek?

Gazetenize ve Apê Musa'nın okurlarına, dostlarına ve Kürt halkına başsağlığı diliyor, ama "sabır" dilemiyorum.

En derin üzüntülerim ve dostça duygularımla.

Yılmaz Odabaşı
Şair-Yazar

Sevgili Gündem Çalışanları

Kısa bir süre de olsa, keyifle çalıştığım gazetemizin, Musa Anter'i kaybetmesi, sizler gibi, beni de yürekten yaraladı. Çok üzgün ama yılgın değiliz. Başınızsağolsun.

Tuğrul Eryılmaz

Özgür Gündem Gazetesi Yayın Kurulu'na

Musa Anter Hoca'yı hedefleyen kurşun, aslında özgürlüğe, özgür düşünceye sıkılmıştır. Faili meçhul değil, faili belli bir cinayettir. Toprağa düşen her bedenin, özgürlük fidanını serpilip geliştireceğini biliyoruz.

Cinayet ve katliamların sona ermesi ve basın özgürlüğünün gerçekleşmesi için sürdürdüğünüz savaşımın başarıya ulaşacağına inanıyoruz.

Dostluk ve dayanışma mesajlarımı iletmek istiyorum.

Veli Yılmaz

Sevgili Özgür Gündem Gazetesi Çalışanlarına

Musa ağabeyin katlinden duyduğum nefreti, acı ve isyanı kelimelerle anlatmakta zorlanıyorum. Hepinizin, hepimizin başısağolsun.

Karanlık oyunların, bu kadar açık oynandığı az görülmüştür. Ülkeyi kan gölüne çevirmek isteyenler, hedeflerini çok iyi biliyorlar. Yaşamında karınca incitmemiş bir aydını, bir filozofu, bir efsane insanı buldular bu kez de... İçişleri Bakanı "elimizde sadece boş kovan var" diyor. Oysa katillerin merkezi, makam odasından biraz başını kaldırsa görülebilir.

Adını kontrgerilla yerine, Özel Harp Dairesi ya da Özel Kuvvetler Komutanlığı yapsalar da, kimin hangi güdümle, hangi tezgâh peşinde olduğu çok iyi biliniyor. Bizlere düşen sağ duyumuzu yitirmeycrek ama aynı kararlılıkla, yaklaşık 15 yıldır, gerçek iktidar olan 12 Eylül rejimi ile savaşmak zorundayız. Sağduyumuzu ve soğukkanlılığımızı yitirmeden, düşmemizi istedikleri oyuna gelmeden, ama mutlaka kararlılıkla, eli kanlı ve devlet içinde devlet olan güçlerin, boğazlarına yapışmalıyız. Ülkemizi kan gölüne çevirenler, hepimize hergün kan banyosu yapturanlar, iktidarın gerçek sahipleridir. Oyuna gelmemeliyiz, oyunları bozmalıyız.

Hepinize, hepimize başsağlığı dilemekten başka bir şey elimden gelmiyor. Başka acı yaşamamak dileğiyle...

Hasan Uysal

Özgür Gündem Gazetesine

Kürdistan Halkının Başısağolsun

Büyük Kürt aydını, Ulusal Kürt Savaşının yüce neferi, sevgili dede-

miz, Musa Anter'in hain bir pusuda Kürdistan halkının düşmanları tarafından, katledildiğini üzüntüyle öğrendik, aslında onu öldürmediler, onun nezdinde, Kürt halkını yaraladılar. Şunu iyice bilsinler ki, Musa dedemizin gösterdiği yolda, yüzbinlerce Musa Anter doğmuştur. Huzur içinde yat, Musa dede. Senin gösterdiğin yolda, Kürdistan gençliği emin adımlarla zafere yürüyecektir.

Serhat-Cemal Güneş

Özgür Gündem Gazetesine
Yaşar Kaya

Musa amcanın öldürülmesinden büyük üzüntü duydum. Başta gazeteniz mensupları olmak üzere, basın çalışanlarına yöneltilen katliamları şiddetle kınıyor, özgür basının susturulamayacağına inanıyorum.

Mustafa Kabadayı
Trabzon Halkevleri Şubesi Delegesi

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Amca

Ülkesi uğruna ve kendi ülkesinde şehit olma şerefi her insana nasip olmaz.

Şahsında Kürdistan alanında olduğu kadar, tüm insanlığın, kutsal olan kardeşlik ve dostluk, düşünce değerine saldırıldı. İnsanlık düşmanı faşistler, bilmiyorlar ki, düşünceler öldürülemez.

Kürdistan'da insanlığa hizmeti, onurlu kişiliğini yansıtan kutsal kalemin yere düşmeyecektir.

Sizin şahsınızda, Kürdistan halkının ve insanlığın başısağolsun.

Av. Etem Xemgin

Özgür Gündem Gazetesine

Kürt Ulusal Mücaledesi'nin yılmaz savaşçısı, Kürt halkının yiğit kalemşörü; insanlığın sembolü, güzel insan, hepimizin amcası Musa Anter; mücadelesi önünde saygıyla eğiliyorum.

Faruk Fırat-Mimar

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Amca

Musa amcaya sıkılan kurşun, Kürt halkına sıkıldı. Bu kurşun ilk sıkılan kurşun değil. Milyonları birbirine kışkırtmak isteyen kurşunların devamıdır. Kürt ve Türk halklarının kardeşliği asla yıkılamaz. Kürt halkı Musa Anter'in kalemine dört elle sarılacak ve bu karanlık oyunların üstesinden gelecektir. Sorulacak hesabımız olacaktır. Özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinde, bir Memoste Musa şehit edildi, ama onbin Musalar doğuyor, geleceğe güvenle sarılarak, düşmanı bozguna uğratarak, ben Kürdüm diye haykırarak...

Merhame Apê Musa. 74 yılına saygıyla eğiliyoruz, eğilmeye ve sana layık olmaya devam edeceğiz. Söz veriyoruz. Kürt ve Türk halklarının başısağolsun. Yolu aydınlık olsun.

Hakkarili Yurtsever Gençler
Esnaflar, Profesyonel ve Amatör
Sporcular ile Yurtsever Bayanlar

Özgür Gündem Gazetesine

Gazeteniz köşe yazarı ve Kürt halkının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinde, yazdığı yazılarla bu mücadelemize katılan, TC'nin kanlı katilleri kontrgerilla tarafından şehit edilen, değerli amcamız Musa Anter'in ölümünden dolayı büyük üzüntü duymaktayız. Özgür Gündem gazetesine ve tüm Kürt halkına başsağlığı dileriz.

Gazetenize ve Kürt halkına bu onurlu mücadelesinde başarılar dileriz.

Kartal'dan Bingöllü Yurtseverler

Özgür Gündem Gazetesine

Hayatı boyunca insanlıktan yana mücadele eden, Kürt ve Türk halklarının kardeşliğini savunan, cesur ve büyük yurtsever Musa Anter'in alçakça katledilişini nefretle kınıyoruz. Halkımızın başısağolsun.

Silopi Halkı Adına
Fesih, Ahmet ve Metin Kardeşler

Özgür Gündem Gazetesine

Musa amca, sen ölmedin. Sen Kürt halkının şehidisin. Sen günümüze ışık tutan bir abidesin. Işığın sönmeyecektir.

Devrim Akbal, Yaş 15

Gazeteniz Özgür Gündem yazarlarından Musa Anter'in alçakça katledilmesini nefretle kınıyoruz. Apê Musa kalemin yerde kalmayacak.

Evrim Akbal, Yaş 14

Apê Musa ölmedi, yüreğimizde yaşıyor.

Eylem Akbal, Yaş 12

Özgür Gündem Gazetesine

Kalleşçe katledilen Kürt aydını, değerli yurtsever, hukukçu amcamız, gazeteci-yazar, Musa Anter'in verdiği ödünsüz, örnek mücadele anlayışına saygı duyuyoruz. Katillerini nefretle kınıyor, ailesine ve çalışma arkadaşlarına başsağlığı diliyoruz.

Hedef Dergisi Kırıkkale Okurları
Adına Abbas Canyurt

Özgür Gündem Gazetesine

Amcalarınız, amcalarımız, kardeşlerimiz, kardeşleriniz, ölmesin, öldürülmesin. Bunu bir Türk demokratı olarak diliyorum. Hükümetin, bundan böyle Türk demokratlarının, Türk insanlarının başı önde dolaşmasın. Gözlerimizden dökülen yaşları görmemezlikten gelmesin. Şarkılarımızı birlikte söyleyelim. Musa Anter tek başına Kürt halkının amcası değil, hepimizin amcasıdır.

Okan

Özgür Gündem Gazetesine

Kürdüm demek başka, Kürt olduğunu hissetme başka bir şeydir. Musa amca, bana Kürt olduğumu hissettirdi.

Kürt efsanelerini, masallarını, fıkralarını, Siyabentle Xece'yi onunla birlikte sevdim.

Metin

Özgür Gündem Gazetesine

Saygıdeğer Kürt yazarı ve düşünürü Musa Anter, kahpece bir saldırı sonucu şehit edilmiştir. Musa amcayı şehit edip, Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinin önüne geçmek istiyorlarsa yanılıyorlar. Her şehit, Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinde bizi daha ileriye götürecektir.

Artık herkes biliyor ki cinayetler devlet kontrası ve hizbikontrası tarafından yapılmıştır. 74 yaşındaki savunmasız bir insanı öldürüp bununla moral kazanmak istiyorlarsa, şunu unutmasınlar ki, kanını döktükleri 74 yaşındaki savunmasız, masum bir insanın kanında 74 milyon insanları boğulacaktır. Kürt halkının Ulusal Kurtuluş Mücadelesi devam ettiği ve devlet terörü olduğu sürece Musa Anter ne ilk ne de, son şehit olacaktır.

Şehitlerimize sıkılan her kurşun, Kürt ve Türk halklarının kardeşliğine, Kürt kimliğine, onuruna ve kişiliğine sıkılmıştır. Şehitlerimize sıkılan kurşunlar kirli tarih sayfalarına geçip tüm bunların hesabı sorulacaktır.

Apê Musa'nın öldürülmesini nefretle kınıyor, ışıklı mücadelesi önünde saygıyla eğiliyoruz.

Tüm Kürt ve Türk halklarının başısağolsun.

Adıyaman Yurtsever ve Devrimci
İnsanlar Adına Doğan Bektaş

KAMUOYUNA

Gerek Türkiye, gerekse Kürdistan'daki Anti-terör Yasasıyla birlikte katliamlar, giderek boyutlanmaktadır. Son olarak ömrünü demokrasi mücadelesine adamış Kürt halkının sembolü haline gelmiş aydın ve gazeteci Musa Anter'i katlettiler.

Devlet politikası haline getiren toplu kıyımlar, işkenceler ve katliamlar gündelik hayatımıza girdiler. Basına yönelik saldırılarla, doğru haberin kitlelere ulaşması engellenmektedir.

İnsanlık onurunun ayaklar altına alındığı bu dönemde, bu gelişmelere karşı koymak ve mücadele etmek bir insanlık görevi haline gelmiştir. Bu gelişmelere sessiz kalmak, bu suça ortak olmaktır ve onaylamak demektir.

Gerek Türkiye'deki katliamları, gerekse Kürdistan'daki özel kirli savaş yöntemiyle yapılan katliamları kınıyoruz.

Yenikapı SUSER İşyerinden
Devrimci İşçiler

Özgür Gündem Yayın Kurulu ve Tüm Çalışanlarına

Kürt halkının yiğit ve emektar evladı, kanla yazılı tarihimizin yakın dönem tanığı, gazeteci-yazar Apê Musa'mızın Diyarbakır'da, halkımızın düşmanı, karanlık güçlerce katledilmesi yurtsever halkımızı üzüntüye boğmuştur. Kaybımız büyüktür.

Bağımsızlık ve özgürlük için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan Kürt halkının başısağolsun.

Kürdistan şehitler kervanında, onurlu yerini alan Apê Musa'nın mücadele anısı her zaman yolumuzu aydınlatacaktır.

Osman Yatar
1 Mayıs Mahallesi

Özgür Gündem Gazetesine

Musa Anter'in katilini ölü ya da diri teslim edene, bir paket Tekel 2000 ödül vereceğim.

Soner Özyurt/ Şarkışla

Özgür Gündem Gazetesine

Bilge devrimci, Musa dedeyi yitirmenin acısı, bir avuç köz yutmuş gibi içimizi yakıyor.

Gazeteniz Özgür Gündem'in, Kürt ve Türkiye halklarının başısağolsun.

İbrahim Karaca

Özgür Gündem Gazetesine

Sevgili Musa Amcama (Mamê mın)

Benim ülkemde artık ağlanmaz, ağıtsa yok, acının en katmerlisine bile. Annnelerin süt kaynayan memesi görülmedik verimde çalışır. Gıda amborgalarına inat, bebek beslemek için, isyan ateşi için. Benim ülkemde, nehirler incitmez gerillanın gülbedenini taşır ha taşır. İz vermez düşmana, hep gizler, biliyor ki o, özgür olmak yalnızca kanunla mümkün. Ve tanıktır alaca (okunamadı) ülkemin Napalm, misket, havan bombalarının, topraklarımın bağrında açtığı derin yaralar.

Ey Türk halkı, Ey Türkiye'nin anneleri

Sizler daha iyi anlarsınız. Bakın benim doğmamış kardeşlerim, henüz sizler gibi karnı burnunda annelerinin karnında iken, MP-5 namlularının rahimi parçalayan hoyratlığı ile tanışıyorlar ve bunu yapanlar, sizin doğurduklarınız. Ne için, kim için yaptığını dahi bilmez çoğu. Neden bu pis savaşın nesneleri olan çocuklarınız, çocuklarımız ve topyekün benim halkım. Peki bu sonuçlar bize ve size reva mıdır? Kimin yaşamı için feda edilir gencecik bedenler? En sonu ak saçlı yaşlılarımıza yönelen katilleri nasıl benimser ve yapılanları sindirirsiniz? Anneliğin yüceliğine sığar mı sessizlik, suskunluk? Eti ve kemiğiyle sizin olan bu minnacık yaratıkları canavarlaştıranlara göz yumuyorsunuz neden?

Ve eğer, yeter demezseniz, artık yarın çok geç kalmış olabilir.

Bak Amedin sokağında bir beyazlık (okunamadı) kesilmiş her yan. Binalar beyaz, asfalt caddeler beyaz, el beyaz, yüz beyaz, söz beyaz. Ağaç, direk, telefon, ekmek, tekmil her şey beyaza durmuş orda. Musalaşmış her şey, Anter çınarının heybeti, ürkütmüş kapkara apoktileri, suratsızları ve tekmil istilacı katilleri.

Bu hesap ödenmedi henüz anlıyor musunuz? Hadi engel olunuz hep beraber bu bilançonun kabarmasına.

Düzgün Deniz

Özgür Gündem Gazetesine

Apê Musa

Kalleşçe katledilişini nefrete kınıyoruz. Seni seviyor ve saygıyla anıyoruz. "Berxwedan Jîyane."

Yurtsever Silopi Halkı Adına Xebat Nanxweş

Özgür Gündem Gazetesine

Kürt halkının yiğit özgürlük savaşçısı, Musa Anter'in, sömürgeci güçler ve uzantıları tarafından kalleşçe katledilmesini nefretle kınıyor, Kürt halkının başısağolsun diyorum.

Adem Fırık
Diyarbakır İtfaiye Müdürlüğü

Özgür Gündem Gazetesine
Yaşar Kaya

Çok değerli insan Musa Anter'i kaybettik. Acımız sonsuzdur. Özgür Gündem'e ve ailesine acil taziyetlerimi dilerim.

Nazan Öncel

Özgür Gündem Gazetesine

Apê Musa

Özgürlük ve demokrasinin olmadığı bir ülkede, Vedatların, Hüseyinlerin... Kürt halkının şehitler kervanına sen de katıldın, toprağınız bol, gözleriniz arkada kalmasın. Sizleri daima kalbimizde yaşatacağız.

Garip Özlük ve Ailesi

Özgür Gündem Gazetesine

Canımız, Büyüğümüz, Ustamız

Musa amcamızı kahpece katleden kontrgerillayı ve arkasındaki malum sömürgeciliği lanetliyoruz.

Dünyadaki tüm emekçilerin ve ezilen ulusların başısağolsun.

Fatih'ten Bir Grup Yurtsever
Adına Aydın Çelik

Özgür Gündem Gazetesine

Değerli, hiç unutulmayacak, yurtsever yazarımızın bir pusu sonucu, hunharca katledilmesini nefretle kınıyoruz, tüm halkımıza başsağlığı dileriz, başımızsağolun.

Zeki-Mitat-Vefa /Şemdinli

Özgür Gündem Gazetesine

Gazeteniz yazarlarından çağdaş yurtsever, ender rastlanan, canlı tarih çınarımız, büyük insan Apê Musa'nın, haince şehadetinden dolayı kederliyiz. Gazeteniz mensupları ve ulusumuzun başısağolsun.

Mela Zahir

Özgür Gündem Gazetesine

Yaşar Kaya

Yurtsever ve devrimci insan Musa Anter amcamızın, kontrgerilla tarafından öldürülmesini lanetliyor, devrimci mücadelenin bu tür yöntemlerle susturulamayacağını bir kez daha haykırıyoruz. Tüm Kürt ve Türk halkının başısağolsun. Devrimci Selamlar.

Murat Aktemir, Yakup Baysan
Niyazi Baysan/Niğde

Özgür Gündem Gazetesine

Gazeteniz yazarlarından büyük adam Keko Musa'nın, katlini nefretle kınarız. Taziyetlerimizi, demokrat Türk ve Kürt halklarına sunarız.

Mustafa Özbay Halk Eczanesi
Doğubeyazıt

Özgür Gündem Gazetesine

Ulusumuzun yetiştirdiği büyük insan Musa amcamızın haince şehadetinden dolayı acımız sonsuzdur. Gazetemiz mensuplarının ve ulusumuzun başısağolsun.

Av. Ahmet Yılmaz
Doğubeyazıt

Özgür Gündem Gazetesine

Kürt halkının bağrında sonsuza dek alevlenen meşale, bilge insan, ölümsüz militan, Apê Musa. Dört parçaya sevdası kök salmış, yüce sev-

dalı, sevdan sevdamızdır. Mücadelen önünde saygıyla eğiliyor, seni kalleşçe katledenleri lanetliyoruz. Kürt halkının başısağolsun. Sevgili Özgür Gündem, sonsuza dek seninleyiz.

Yurtsever Silopi Gençleri Adına
Rêber Çeldar

Özgür Gündem Gazetesine
Yaşar Kaya

Büyük Kürt aydını Musa Anter abimizin acı haberini gazetelerden okudum. Derin üzüntü duydum. Kendisine allahtan rahmet niyaz eder, yakınlarına başsağlığı dilerim.

Sabri Donat

Özgür Gündem Gazetesine
Yaşar Kaya

Gazeteniz yazarlarından Musa Anter'in menfur bir cinayet sonucu yaşamını kaybetmesini nefretle kınıyor, sizin şahsınızda Kürt yurtseverlerine başsağlığı diliyorum.

İhsan Aksoy

Özgür Gündem Gazetesine

Apê Musa

Musa amcamızın kanı yerde kalmayacaktır. Onlar yaptıkları bu alçakça davranışlarıyla ne kadar aşağılık olduklarını bir kez daha ortaya koydular.

Ama hiçbir güç, Türk ve Kürt halklarının demokratik halk devrimi yolundaki mücadelesini durduramayacaktır.

Tunceli LOTO Devrimcileri Adına
Rıfat Kılagöz

Not: Gazetenizde belirtmenizi rica ederek, tüm Gündem gazetesi çalışanlarına saygı ve sevgilerimizi yollayarak işlerinizde başarılar dileriz. Saygılarımızla.

Özgür Gündem Gazetesine

Sevgi çınarı, Türk ve Kürt halklarının özgürlük, demokrasi ve onur savaşçısı, bilge Apê Musa'nın yokluğunu içimize sindiremiyoruz. Onun anısı önünde saygıyla eğiliyor, sizin kişiliğinizde Türk ve Kürt halklarına başsağlığı diliyoruz.

Fahri Pamukçu, Kamer Konca,
Ayşe Pamukçu, Hasan Bingöl,
Gülser Aslan, A. Kadir Geçgil
İzmit

Özgür Gündem Gazetesine

Sadece Kürt ulusunun değil, ülkede yaşayan bütün halkların, onurlu, yiğit aydını Musa Anter'in katledilmesi, barış çağrılarına devletin verdiği yanıttır.

O, mücadelesiyle ve yapıtlarıyla sonsuza kadar yaşayacaktır.

Erol Anar
Ressam- Karikatürist

Özgür Gündem Gazetesine

Ulu Ağaçlar Ayakta Ölürmüş...

Anayasa Mahkemesi'nce kapatılmadan önce yasal faaliyetini sürdüren Türkiye Birleşik Komünist Partisi TBKP'nin Eminönü İlçe Kongresindeyiz. Kongrede konuklar bölümünde, ak saçlarıyla ilgi çeken bir kişi - tanıdık bir sima- kim diye soruyorum kendime. Dönüp arada bir bakıyorum. Konuklar takdim edilince, Musa Anter olduğunu öğrenip hayıflanıyorum kendime. Bu bilge insan hakkında çok şey dinlemiştim. Ne ki tanışmamıştım.

TBKP'li Kürt gençlerin ricasıyla bulunmuş kongrede. Israr üzerine konuşmak için çıktı kürsüye. Sağına, soluna bakarak, alkışların durumunu saptadı. O güzelim sesiyle başladı konuşmaya. Bildiğimiz politikacılara benzemiyordu. Teorik de değildi konuşması. (okunamadı) sözcüğü yaşamın (okunamadı) acılardan süzülmüştür. Konuşmasında (okunamadı) üslupla ellili, altmışlı yılların, sosyalist önderlerini iğneledi. "Ben hem Kürt,

hem de komünistim. Bize komünist ağabeylerimiz, önce komünist olmayı öğrettiler. Ayrıca önce sınıfsal çözüm, sonra ulusların kaderlerini tayin hakkı dediler..." diyen Anter, devletin bölücü suçlamasına bir mahkemede verdiği yanıtı aktardı. "Ben bölücü değilim. Bölücü olan devlettir. Siz Marmaris, Bodrum, Kuşadası'nda, tüm güzellikleri yaşayın. Bense Hakkari'nin dağında, olmaz öyle. Bodrum, Kuşadası benim olmadıktan sonra neyleyim, ben Hakkari'nin, Ağrı'nın dağlarını.

Anlattığı fıkralarla konuşmasını bitiren Anter, o günden bu yana bende erişilmez bir yücelik sembolü, bir ulu çınar gövdesi oldu. Ölümü, bu gözlemimi doğruladı. Çünkü ulu çınarlar ayakta yaşlanır, ayakta ölürler. Musa amca ölümü ayakta karşıladı, ayakta kalabilmeleri için, oğulları ve kızlarının gelecekteki ülkenin bölünmesine karşı olduğunu, her fırsatta dile getiren, Türk ve Kürt halklarının kardeşliği için ömrünü adayan 74 yaşındaki bir Kürt aydınına kurşun sıkanların amacı var olan "sorunu" olabilir mi?

Hükümet bu ve diğer cinayetlerin sorumluluğu altındadır.

Bilinen bir deyimi tekrarlamakta fayda vardır: "Azıcık hamilelik diye bir şey olmaz", hükümet, "demokratikleşme istiyoruz ama bölücü terörden fırsat bulamıyoruz" gerekçesiyle, 12 Eylül yönetimlerini daha da ağırlaştırarak sürdürme eğilimindedir. Bu eğilim devlet içindeki gizli odakları cesaretlendirmiştir.

Yarın, kendisi de 12 Eylül (madur) (!) sayılan Demirel devlet içindeki erk olan "Türk gladiosu" tarafından, bir komploya kurban giderse şaşırmasın. Çünkü devlet, özlemcileri bir sinsi leş kargası gibi ülkenin tepesine tünemişlerdir.

Bugün, Oktay Ekşi gibi yazarların bile şiddetli tepkisini çeken cinayet karşısında susup, Kürt halkının özlemlerini dile getiren, HEP ve milletvekillerini tehdit ederek "yakalarına yapışırız" diyen Demirel, faili malum cinayetlerin sorumluluğunu taşımaya ne kadar devam edebilecektir?

Kontrgerillaya, hizbikontraya, şeffaf işkencelere, şefkatli, faili malum cinayetlere, samimi olmayan Güneydoğu raporlarına, alkı kucaklayacağız teranelerine, dökülen gencecik insan kanlarına rağmen, Kürt halkının, özgürlük ve kardeşlik kervanı yürüyecektir.

74 yaşındaki ak saçlı bilge, ölümüyle bile bu yolun yürüneceğini dosta, düşmana anlatmış oldu.

Celal Deniz/Gaziantep

Özgür Gündem Gazetesine

Değerli Dostum Avşar,

Kalleşçe öldürülen değerli hocamız, Musa Anter'in ailesine başsağlığı diler, acılarına, tüm kalbimle ortaklık ederim. İnsan hakları ve özgürlük sevgisiyle dolu olan Musa hocamızın, yürüdüğü yol boş kalmayacaktır. Çünkü, onun yetiştirdiği nice nesiller, özgürlük (yolunda) amcamızın izinden gideceklerdir.

Tüm Özgür Gündem çalışanlarının acısını paylaşır, değerli çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Nafiz Telek
Çocuk ve Yetişkin Kitapları Yazarı

Özgür Gündem Gazetesine

Apê Musa

Sana öldü diyemiyoruz. Çünkü, sen ölümlerin en şereflisine sahip oldun. Milyonların kalbinde yaşıyorsun. Apê me ölümsüzsün.

Türt ve Türk halkının başısağolusun

Timur Beyköylü

Musa Anter'in öldürülmesini aşağıdaki isimler de protesto etmişlerdir.

Mehmet Boran, Melik Bingöl Sirkeci Esnafı Adına-Azat Sağnıç Tatvan-Esin Tepe Berlin-Yaşar Orman Bitlis-Maşallah Kılıçkıran İst.-Asiye Kolçak İst.-Nurettin Arslan Kızıltepe-Mehmet Boğa İst.-Ali Uçar İst.-Mehmet Dinler İst.-İsmail Gülen İst.-Seyhan Kizir İst-Mehmet Saki İst.-Hasan Dönmez İst.-Ali Yaşar İst.-Hüseyin Bal İst.-Nalan Arısoy İst.-Hasan Mantıcı İst.-Mehmet Baltaş İst.-Muhterem Aydın İst.-Saniye Çaçan İst.-Önder Atmaca Nevşehir-Semra Aytürk İst.-Umut Ağaya İst.-Selahattin Özkan İst.-İnci Yiğit İst.-Sungurlulu Yurtseverler-Mesut Irmak İst.-Emin Tunç İst.-Abdurrahman Yolcu Antalya-Hıdır Koç Sivas-Selahattin Kardeş İst.-Diyarbakır'dan Kürt Grubu-Ahmet İlhan Bursa-Mehmet Gündoğdu Lüleburgaz-Yasin Birkay İst.-Abdülkadir Ekinci İst.-Behçet Hepözdemir Erzurum-Ahmet Mutlu İst.-Berlin Kürt Kültür Merkezi-Ahmet Kutlay İst.-Tosun Yavuz İst.-Zeki Gökan Zonguldak.

KAMUOYUNA

Faşist sömürgeci TC'nin, Kürdistan'da gerçekleştirdiği kanlı katliamlar artarak devam ediyor. Köylerin, kasabaların, şehirlerin ve dağların bombalanması, Kürt halkının, olağan günlük yaşamının bir parçası haline gelmiştir. Her gün onlarca yurtsever Kürt insanı, hain kurşunlara hedef oluyor. Toplumda sevilen, sayılan değerli yurtsever insanlarımız bizzat TC ve onun kanlı örgütü, kontrgerilla tarafından katledilmektedir. İlerici, yurtsever basın mensuplarına karşı Kürdistan'da, dünya'da eşine ender rastlanır saldırılar, katliamlar gerçekleştirilmekte, bu yolla bütün yurtsever toplum kesimleri sindirilmek, korkutulmak, yıldırılmak istenmektedir.

Yurtsever basın mensupları ve Kürdistan'lı insanlara yönelik katliamların hedefi, bu kez asırlık çınar ağacı, onurlu, yurtsever, değerli insan Musa Anter oldu. Musa Anter'e sıkılan kurşunlar özgür düşünceye, özgür basına ve özgür iradeye, aynı zamanda da, Musa Anter'in şahsında Kürt halkına sıkılmış hain kurşunlardır.

Halk olarak acımız ve öfkemiz büyüktür. Musa Anter'e yapılan bu kahpe saldırı, sömürgeci TC'nin aczini ve saldırganlığının boyutunu kavramamız açısından da önemlidir. Bu, aynı zamanda TC'nin Kürdistan'da yürüttüğü sömürgeci savaşının da kaybedildiğinin en yalın göstergesidir.

Halk olarak, yurtsever Musa Anter'i, kalbimizin derinliklerine gömdük. Yurtsever halkımıza, basınımıza ve savaşçı yapımıza yapılan her kalleşçe saldırı, bizleri mücadelemizde daha da bileyen, kararlı ve azimli kılan bir işlev görecektir.

Musa Anter'in katledilmesini şiddetle protesto ediyor, yurtsever şehitlerimizin, haklı mücadelemizde yaşayacağının sarsılmaz bilinci ve inancıyla, tüm ilerici, demokrat ve yurtsever kamuoyuna, TC'nin Kürdistan'da gerçekleştirdiği katliamlara karşı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Sağmalcılar Cezaevi
PKK'li Savaş Tutsakları

KAMUOYUNA

Türkiye egemen güçleri, devrimci mücadeleler karşısındaki acizliğini, Kürdistan'da ve Türkiye'de gerçekleştirdiği sokak infazları ve katliamlarıyla göstermektedir. Savunmasız insanlara, insanlık dışı muamaleler

yapıp, kurşunlarken, devrimci savaşçıların cesetlerinden korkup vahşi yöntemlerle tanınmayacak hale getirmektedir. Tüm bu insan haysiyeti ile ilgisi olmayan olaylara arka çıkan burjuva basının onursuzluğu yanında, ölümü göze alan devrimci basına yönelik saldırılar her geçen gün artarak devam etmektedir. Gerçekleri basın mensubu olmanın gereği olarak, halklarımıza yansıtan devrimci basın, toplatılma, kapatılma ile karşı karşıya kalırken, devrimci basın mensupları ise gözaltında işkence ve kaybolma veya sokak ortalarında ölümle burun burunadır. Özellikle Newroz sonrası süreçte, yurtsever-devrimci basına yönelik saldırılar artmış, bununla Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne sunulan halk desteği engellenmeye çalışılmıştır.

Devrimci mücadeleler karşısında yediği darbelerle şaşkına dönen Türkiye egemen güçleri, Kürdistan halkının onurlu ayağa kalkışını baskı, işkence ve katliamlarla önlemeye çalışmaktadır. Şırnak'ta, Çukurca'da hazırladığı senaryolarla, yurtsever insanları katleden zihniyet, halk ve devrimciler arasında köprü vazifesi gören yurtsever basın mensuplarına karşı girişti̇ği alçakça saldırılara bir yenisini ekleyip 75 yaşında, yaşlı, onuru ile dimdik ayakta duran, faşizmin katliamcı, işkenceci yüzünü ortaya koymaktan bir an bile çekinmeyen ve her ortamda Kürdistan halkının onurlu mücadelesini savunan, yaşamı bir tarih olan Musa Anter'i katletmiştir.

Bu zihniyet sahibi zavallı yaratıklar, bu tür saldırılarla devrimci basını korkutup susturduklarını sanıyorlar. Ancak şunu bilmelidirler ki, onuru ve cesareti yaşamlarının vazgeçilmez bir öğesi olarak kabul eden hiçbir basın mensubu, faşizmin pisliklerini gün yüzüne çıkarmaktan alıkoyamayacaktır.

Özel savaş eliyle gerçekleştirilen kontrgerilla saldırılarını nefretle kınarken, tüm devrimci, demokrat, ilerici, yurtsever insanları, bu katliamlara sessiz kalmamaya ve Kürdistan halkıyla dayanışmaya çağırıyoruz.

Sağmalcılar Cezaevi
Siyasi Tutsakları

Özgür Gündem Gazetesine
Yaşar Kaya

Gündem'in özgür kalemi, ülke tarihinin duru bilinci, halkının yiğit

evladı, güzel insan, Musa Amca insanlığa düşman karanlık güçler eliyle katledildi. Yeğeni Hüseyin gibi yüce şehadet onuruna erişti. Anısı, özgürlük mücadelesinde yaşatılacaktır. Hepimizin, halklarımızın, insanlığın başısağolsun.

Aydın E Tipi Cezaevinden Arkadaşları
Adına Ahmet Yılmazer

•

Özgür Gündem Gazetesine

Nasıl ki, doğmakta olan güneşin doğuşu engellenemezse, Kürt halkının özgürlük mücadelesi de engellenemez. Kürt halkının özgürlük mücadelesini kalemiyle, yüreğiyle destekleyen Musa Amca öldürüldü.

Bilmiyorlar ki, her sıktıkları kurşun, sonlarını biraz daha yakınlaştırmaktadır. Türk ve Kürt halklarının başısağolusun.

Hekimhan Kapalı Cezaevinden Siyasi Tutuklular
Mahmut Güzel, Mehmet Tekin, Kamer
Saygılı, Necat Utkun

Özgür Gündem Gazetesi'ne

Sayın Özgür Gündem çalışanları, gazetenizin değerli yazarı ve Kürt halkının seçkin, yurtsever, devrimci evladı, büyük insan, Musa Anter'in TC'nin varlık nedeni olan kontrgerilla tarafından alçakça katledilmesini lanetliyoruz.

Doğru haberciliğin, saygın onuru olan Özgür Gündem'in muhabir ve yazarlarına karşı başlatılan bu katliam, gözlerini kan bürümüş, insanlıktan nasibini almamış ilkel yaratıkların işidir.

Yok etmelerin, öldürmelerin siz değerli Özgür Gündem çalışanlarını asla yıldıramayacağını biliyoruz. Dostlarınız olarak, her zaman her koşulda yanınızda olacağımıza ve insanlık davasında omuz omuza yürüyeceğimize söz veriyoruz.

İskenderun Özel Tip Kapalı Cezaevi
Siyasi Tutsaklar Adına
Mahmut Güvenç, Hamili Yıldırım,
Hasan Merdan, Mehmet Çat, Mehmet Doluk

Özgür Gündem Gazetesi'ne

Sen Kürt halkının bağrından kopup gelen bir ateş parçasıydın. Yüreklerimize, geleceğin aydınlık tohumlarını ektin. Özgürlüğün adı, kutsal kavganın onuru oldun. Umut aşıladın. Zehmeri ayında yüreğimizdeki sıcaklıkun.

Sözümüz olsun, ülkemizde zorbalığı, zulmü yerle bir edeceğiz. Kafirleri, tarihin çarkları arasında ezip, hak ettikleri yere gömeceğiz. Anın önünde saygıyla eğiliyoruz Musa Anter.

İskenderun Özel Tip Kapalı Cezaevi
Siyasi Tutsaklar Adına
Hamili Yıldırım, Mahmut Güvenç,
Hasan Merdan, Mehmet Çat, Mehmet Doluk

Özgür Gündem Gazetesine

Her geçen gün daha da alevlenen ve yükselen, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında, çaresiz bir duruma düşen sömürgeci TC, Kürt ulusunun beyin hücreleri olan aydınlarına yönelik imha ve saldırılarıyla bir sonuç elde edemeyecektir.

Bununla ancak, Kürt ulusunun öfkesini ve karşı taarruzunu doğuracağı açıktır. TC'nin gayri meşru kurumları tarafından yurtsever, demokrat Musa Anter'e karşı alçakça saldırıyı şiddetle kınıyor, tüm yurtsever komuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Anti-Sömürgeci Tutuklular Adına
Kadir Satık
Sağmalcılar Cezaevi

Musa Anter'in Katlipe SHP İzmir İl Başkanından Tepki...

İZMİR, GÜNDEM: Gazetemiz yazarı Musa Anter'in Diyarbakır'da öldürülmesine tepkiler sürüyor. Gazetemiz İzmir bürosuna telgraf göndererek, başsağlığı mesajını ileten SHP İzmir İl Başkanı Turan Karakaş, saldırıyı alçakça bulduklarını bildirdi.

Bu tür saldırılarla hiç kimsenin bir yere varamayacağını belirten İl Başkanı Karakaş mesajında, "İnsanlığın kurtuluşu açıkça demokrasidedir. Karanlık eller nereden ve kimden kaynaklanıyorsa kaynaklansın, alçakçadır. Terörün her türlüsü insanlık dışıdır, canavarlıktır. Bu duygularla, basın ve demokrasi şehidi Musa Anter'i saygıyla anıyor, ailesine, değerli Özgür Gündem gazetesi mensuplarına ve tüm basın mensuplarına başsağlığı diliyorum" dedi.

Amnesty İnternational
Refik Türk (Özgür Gündem)

"Acil eylem"imizin müsveddesi ekte bulunuyor.

Bu daha önce eylemimizin bir "ek eylem" olarak yapıldı.

Özet:

1. Tehdit edilen kişilerin ilk kurbanı Musa Anter oldu.
2. Olayın bir özeti
3. Musa Anter ve Orhan Miroğlu'nun özgeçmişi
4. Üyelerimizin talepleri

Olay derhal, doğru dürüst ve tarafsız bir şekilde araştırılsın.

Üyelerimiz, Kürt ağırlıklı vilayetlerde 100'den fazla kişi, benzeri bir şekilde öldürüldüğü dikkate alarak, bu faili meçhul cinayetlerin doğru dürüst bir şekilde araştırılmamasını kınayacak.

Gerçekte, gerçekleşebilecek benzeri suçlar önlensin.

Birleşmiş Milletler hukuk dışı, keyfi ve yargısız infazların, etkili bir şekilde önlenmesi ve araştırılması ile ilgili prensiplerinin öngürüldüğü bir komisyon kurulsun. Mektuplar, fakslar, teleksler, Başbakan ve İçişleri Bakanlığına gönderilerek, kopyaları Genel Kurmay'a ve üyelerin memleketlerinde bulunan, Türkiye'nin diplomatik temsilcilerine gönderilecek.

Haber Merkezine

Mümkün ise aşağıda adları yazılı kişilerin de imzalarını söz konusu ilan için (Türk-Kürt aydınları) kullanınız. Teşekkürler ve selamlar.

Mehmet Uzun, Gazeteci-Yazar

Mehmet Ali Tüysüz, Öğretmen

Nsibin Yayınları, Asur
Sawbo Yayınları Asur
Vaha Serik, Sendikacı
J. Espar, Gazeteci

Öldürülen kim olursa olsun kınıyoruz. Lanetliyoruz

Recep Ergun
Emekli General

Özgür Gündem Gazetesine

Asırlık, dev, bilge, koca çınar, Apê Musa, tarihe, Dersim halkının katliamcısı olarak geçen, o yetmemiş gibi D. sokağı adı verilen "General Alp Doğan" ismini, vasiyetin üzerine söküp atacağız. Bundan böyle o sokak adı, Apê Musa Sokağıdır. Selam sana.

Dersimli Yurtseverler Adına Hayrullah Mahmut

Haber Merkezine

Şırnak İHD ve HEP İl Başkanları, Cezaevinden gönderdikleri mesajda, Musa Anter'in, öldürülmesini protesto ettiler.

Özgür Gündem Gazetesine

Büyük yazarımız, Musa amcayı saygıyla anıyoruz... Kürt halkının başısağolsun.

Gebzeden Bir Grup Yurtsever Adına
Mehmet Kuzmaz, A. Hadi Gelgeç
Heval Serhat

Özgür Gündem Çalışanlarına

Halkevleri ve tüm halkevcileri Türki'nin (okunamadı) kültür, sanat ve siyaset adamı Musa Anter'in, hunharca katledilmesini protesto ediyoruz. Bu büyük kültür ve siyaset adamının anısı önünde, saygıyla eğilmek-

teyiz. Tüm yetkililerden katil ve katillerin bir an evvel bulunup, akan kanların acilen durdurulmasını talep etmekteyiz. Türkiye'nin, tüm demokratlarının, yüce halkların kardeşliğinden yana olan, tüm insanların başısağolsun.

Halkevleri Genel Merkezi
Geçici Yönetim Kurulu Üyesi
Ali Cihat Işık

GAZETECİLER CEMİYETİ'NİN BASIN AÇIKLAMASI

Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Necmi Tanyolaç, gazeteci Musa Anter'in öldürülmesi ile ilgili olarak şu açıklamayı yapmıştır.

"Bölücü terör örgütünün, cinayetler zincirine gazeteci-yazar Musa Anter'in katledilmesiyle yeni bir halka eklenmiştir.

Hangi düşünceye sahip olursa olsun, insanların yaşam hakkı kutsaldır. Bu çerçevede demokrasinin vazgeçilmez unsuru sayılan fikir özgürlüğünün, cinayetler işlenerek önlenemeyeceğinin bilinmesi gerektiğini kamuoyuna duyururuz.

Bu tür kanlı olaylara bir son verilmesi konusundaki dileğimizi de yetkili makamlara bir kere daha hatırlatıyoruz.

Özgür Gündem gazetesine ve bütün basın camiasına başsağlığı dileriz."

NEFRET SELİ ANKARA'ya TAŞIYOR

Mam Musa'nın kalleşçe ve faili malum ellerce katledilmesinden sonra, kabaran kin ve nefret seli Ankara kapılarına dayanıyor.

Mam Musa'nın vurulmasından sonra büromuza gelen, ya da telefon hatlarımızı istila eden binlerce ses, alçaklara olan kin ve nefretlerini büromuz aracılığıyla kamuoyuna duyurdurlar.

VAN, GÜNDEM:

Mam Musa alçakça vuruldu... Ama Musa'nın teni soğumadan, söndürülmesi güç bir ateş alevlendi. Alevler Cilo'dan, Karadağ'dan, Sü-

pan'dan, Ergene'lerden yükselerek, Ankara'nın karanlık semalarını aydınlattı. Sel oldu, kinler ve öfkeler ve bu selin, çok şeyi yerinden sarsacağını ve o korunmaya çalışılan katil elleri kırıp parçalayacağını, tüm insanlığın bilmesi gerektiğini ve bu kanların mutlaka hesabının sorulacağı bir kez daha ifade edildi.

Mam Musa'nın vurulmasıyla, sessizliklerinden uyanan binlerce kişi ve dile getirdikleri tepkileri öz olarak okurlarımıza sunuyoruz.

Necmettin Zenderlioğlu: (Bitlis HEP İl Başkanlığı) Olayı şiddet ve nefretle kınıyor ve faillerin bulunmasını istiyorum. Böyle bir insanın yem olmasının sebebi ne?

İmdat Akbay: (Tatvan Belediye Başkan Vekili) Bir halkın üzerindeki tavrın, bir parçasıdır. Başka bir şekilde görmek mümkün değil. Ancak halk, bu tür şeylerde yılmayacak, bu öldürümler, sosyal mücadelenin seyri içindeki mücadelenin bir parçasıdır. Bir aşamasıdır. Bu olaylar tek tek şahıslara mal edilecek bir olay değil.

Şükrü Çallı: (Hakkari Belediye Başkanı) Musa Anter'i tanıyordum. Musa'nın vurulmasının amacı belli, Anter, Kürt halkının benliğini kalemiyle işliyordu. Musa'yı çekemeyen çevreler, bedenini hedef seçtiler. Olayı nefretle kınıyoruz.

Necdet Buldan: (Y. Ova Belediye Başkanı) Musa Anter'i 20 yıldır tanıyorum. Musa Anter'in öldürülmesi, Kürt aydın ve yurtseverlerine yönelik, yok etme ve sindirme politikasıdır. Sindirme politikasının bir devamıdır.

Vuran kişileri tanımadığım için kişilerin arkasındaki güçlere bakmak durumundayım. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki faili meçhul cinayetlerin faturalarının hepsinin ihalesi devlete çıkmıştır. Devlet, aksini isbat etmediği sürece suçludur. Kişilerde değil, bunun arkasındaki kurumlarda aramak lazımdır. Ben, kişilerle nasıl baş edebilirim ki? Ne Musalar, ne Denizler, ne Hüseyinler öldürülmekle bitmezler. Ne Vedat Aydınlar, özetle hiçbiri bitmez. Biri gider, bini gelir. Bu tehditleri kurumlaştıran hükümet büyükleri, devlet büyükleri var. Bu onların kışkırtmasının bir neticesidir. Bu da bizi yıldıramayacak. Haklı demokratik mücadelemizde bizleri yıldıramayacaklar. Bizim içimizde Musaların bitmesi de mümkün değildir. Musa Anter gibi insanlar arkalarında eserler bırakan insanlardır. Yarın öbürgün tehditleri yapan, bunları öldürten düşünce, arkasında hiçbir

şey bırakmayacak. Bu kan ve gözyaşından başka. Musa Anter öldürüldüğüne pişman olmamıştır. Ben de şahsen Musa Anter'in öldürüldüğü için çok üzülmüyorum. Ancak bu insanları ortadan kaldırmaya yönelik, tetiği çeken eller utansın. Ve bunu yaratan tüm düşünceler utanmışlardır.

Nazmi Gür: (İHD Van Şube Sekreteri) Kürdistan topraklarına kök salmış, yedibin yıllık çınar... Senin katillerin DYP-SHP koalisyonudur. Katillerini kınamak yetmiyor. Katillerin şunu iyi bilsin ki, Musa amca ölümsüzleşmiştir. Bu katillerin katliamlarıyla ve devletin destekli cinayetleriyle Kürt halkının mücadelesi bitmeyecektir. Kürt halkı sağolsun.

Van Atatürk Lisesi Öğrencileri Adına Rojda, Welat, Devrim: Gazetemize açıklama yapan öğrenciler, henüz ondört yaşlarındaydılar ve ağlamaklı bir sesle girdiler içeri ve konuşmaya başladılar. Bu özgürlük bayrağını, nice Hafızlardan, nice Şirinlerden ve nice Musalardan aldık. Hiçbir ateş, içimizdeki özgürlük mücadelesini söndüremez. Hiçbir rüzgar savuramaz, hiçbir güneş kurutamaz. Gökte yıldız, Kürdistan'da Musa Anterler bitmez.

Seyithan As: (Erciş Çelebi Bağı Kasabası HEP başkanı) Sayın yazarımıza haince saldıran cinayet şebekelerinin, sayın Anter'in şahsına ve kişiliğine yönelik değil, tüm Kürt halkının şahsına yöneliktir. Bu katillerin ve cinayet şebekelerinin ortaya çıkarılması için nefretle ve şiddetle kınıyoruz. Sayın Başbakan, TV ekranlarında konuşan Türkiye deyip, halkın önünde bu lafları ederken, Kürdistan'da her geçen gün artan cinayetlere seyirci kalmaktadır. Biz parti olarak olayı nefret ve şiddetle kınıyoruz, cinayet şebekelerinin bir an önce ortaya çıkarılması için yetkili organlar, ciddiyetle ve samimiyetle bu işin üzerine gitmelidir.

Nimet Epözdemir: (HEP Tatvan İlçe Başkanı) Sayın yazarımız Musa Anter'in öldürülmesinin amacı son dönemlerde, özellikle, Gündem'in çıkışından sonra, basın üzerinde kontrgerilla, karanlık güçlerin yaptığı bir cinayettir. Bu cinayet düşündürücüdür. Bu olayı nefret ve şiddetle kınıyoruz.

Musa Anter'in Öldürülmesine Tepkiler

Mehmet Kahraman: "Masum insanlara karşı bu son cinayet olsun."

HEP PM Üyesi Şırnak Milletvekili Mahmut Alınak: "Anter'in öldürülmesi, Türk-Kürt herkesin tehlikede olduğunu gösterir."

ÇGD Genel Başkanı Mustafa Ekmekçi: "Bu cinayet, Anadolu üzerinde sinsice planlanan senaryonun yeni bir halkasıdır."

İHD Genel Sekreteri Akın Birdal: "Cinayet çeteleri ortaya çıkarılsın."

Ankara, (ANKA) 21 Eylül günü Özgür Gündem gazetesi yazarı Musa Anter'in, Diyarbakır'da kimliği belirlenemeyen kişilerce öldürülmesine, İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Kahraman, HEP PM üyesi Şırnak milletvekili Mahmut Alınak, ÇGD Genel Başkanı Mustafa Ekmekçi ve İHD Genel Sekreteri Akın Birdal, tepki göstererek, cinayeti lanetlediler.

İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Kahraman, ANKA'ya yaptığı açıklamada, Musa Anter'in öldürülmesini "Terör" olarak nitelendirdi. Kahraman, kimsenin, bir başkasının düşüncelerinden dolayı, yaşam hakkını ortadan kaldırmak hakkının olmadığını belirterek, şu görüşleri ifade etti:

"Sayın Anter, 70 yaşında bir yazardı. 70 yaşındaki bir kişiyi, hayatından mahrum bırakmak canice bir harekettir. Yalnız Anter'i değil, başka insanları da siyasal düşüncelerinden dolayı, mensup olduğu parti üyeliğinden veya yaptığı herhangi bir ticari işten dolayı öldürmek, bir terördür, cinayettir, şiddet eylemidir. Bu tür hareketleri şiddetle telin ediyorum ve faillerinin bir an önce yakalanarak, yargı önünde hesap vermelerini sağlamak için yetkililerin görevlerini, insan üstü gayretle yapacaklarına güveniyorum."

Kahraman, basın camiasına, Özgür Gündem gazetesi çalışanlarına da başsağlığı dileyerek, "Dilerim masum insanlara karşı bu son cinayet olur" dedi.

"Herkes Tehlikede"

Mahmut Alınak da ANKA'ya yaptığı açıklamada, Musa Anter'in öldürülmesinin, sıradan bir cinayet olmadığını belirterek, saldırının demokrasiye, Türk ve Kürt halkına yönelik olduğunu bildirdi. Musa Anter'in öldürülmesinin, demokrasiden yana olan herkes için büyük bir kayıp olduğunu ifade eden Alınak, şunları söyledi:

"Bu olay demokrasiden yana olan Türk-Kürt herkesin çok ciddi teh-

like altında olduğunu göstermektedir. En önemlisi Demirel ve İnönü'nün nasıl bir karanlık noktaya sürüklendiklerini gösteren çok ciddi bir gelişmedir. Demokrasiden yana, bütün herkesin cinayetlere, katliamlara ve böylesine zorbalıklara karşı, güçbirliğine çağırıyorum. Bir de, demokrasi ve halk barikatı kurulmalıdır. Böyle bir barikat kurulması, bütün karanlık senaryoları bozacaktır."

Alınak, artık demeçleri, kınamaları aşan tavırlar gösterilmesini de isteyerek, halkın demokratik tepkilerinin sesli bir biçimde ortaya konulması gerekliliğini de savundu.

"Oyunlar Geri Tepecek"

Çağdaş Gazeteciler Derneği (ÇGD) Genel Başkanı Mustafa Ekmekçi de yaptığı açıklamada, Musa Anter'in düşüncesi ne olursa olsun, görüşlerinin kavgasını veren bir yazar olduğunu vurgulayarak, "Musa Anter'in öldürülmesi, Anadolu üzerinde sinsice planlanan senaryonun yeni bir halkasıdır. Gazeteci, yazar öldürmekle, insanların canına hunharca kıymakla, Anadolu'da kardeşçe yaşayan insanları düşman yapmayı amaçlayanlar, bu oyunlarının geri tepeceğini görecekler" dedi.

Ekmekçi, hükümetin gazeteci katillerini en kısa zamanda ortaya çıkarmasının yanı sıra, Güneydoğu sorununda kalıcı bir çözüm için adımlar atması gerektiğini de sözlerine ekledi.

"Cinayet Çeteleri Açığa Çıkartılsın"

İnsan Hakları Derneği (İHD) Genel Sekreteri Akın Birdal da ANKA'ya yaptığı açıklamada, cinayeti lanetle kınadıklarını bildirerek, şu görüşleri ifade etti:

"Özgürlüğün aydınlık yolunda, bir bilge kişiyi daha yitirdik. Cinayet şebekelerinin açığa çıkarılması ile yükümlü olanları, bir kez daha göreve çağırıyoruz. Kürt halkının ve kardeşlerinin başısağolsun."

MUSA ANTER'İN ÖLDÜRÜLMESİNE İZMİR'DEN TEPKİLER

Ali Sözer: (Bornova Belediye Başkanı) "Gazetenizin değerli yazar-

larından, Musa Anter'in Diyarbakır'da, uğradığı hainice saldırıdan sonra, yaşamını yitirmesi, Türkiye'de basın özgürlüğünün nasıl anlaşıldığını göstermiştir. Türk siyasi yaşamına ve basınına büyük katkıları olan Musa Anter'in öldürülmesini şiddetle kınıyor, gazetenize başsağlığı diliyoruz."

HEP İzmir İl Örgütü

"Son günlerde Kürt halkına yönelik baskı, zulüm, işkence dizginsiz bir şekilde sürerken, diğer yanda Kürt aydın ve demokratlarına yönelik cinayetler işleniyor.

En son gazeteci-yazar Musa Anter'in (okunamadı) kimliği 'malum' güçlerce şehit edilmesinin, bu cinayetler zincirinin ne ilk, ne de sonuncusudur. Bu saldırı, Kürt halkına ve onun aydınlarına yönelik olup, cinayeti şiddetle kınıyoruz."

Dr. Yeşim İşlegen
İHD İzmir Şube Başkanı

"Sevgili Musa Anter'in, aslında malum şahıslar tarafından öldürülmesinin derin üzüntüsü içindeyiz.

Kürt sorununa siyasi çözüm arayışlarının yaşandığı şu günlerde, böyle bir katliam, barış girişimlerini tıkamak ve savaşı devam ettirmek için bir provokasyondur. Üstelik Kürt halkı ve aydınları tarafından son derece sevilen, böyle bir insanın hedef seçilmiş olması, Kürt ve Türk halklarını birbirine düşman etmek için düzenlenmiş, son derece ustaca bir oyundur. Daha önceki katliamların faillerinin araştırılmasından cesaret alan karanlık güçler, katliamlarını sürdürmektedirler.

Hükümet bu olayın üzerine gitmediği takdirde, katliamların destekçisi olacaktır. Alçakça cinayeti kınıyor, faillerini lanetliyoruz."

İzmirden Yurtsever Avukatlar
Adına Avukat Kemal Bilgiç

"Diyarbakır'da katledilen, Kürt halkının değerli amcası Musa Anter'i yüreğimize gömdük.

Elikanlı katiller şunu bilsinler ki, Kürt halkı ölümle bitmez, bitirile-

mez. Kürt halkı, kendi şehitlerini yüreğine gömüp, özgürlük yolunda daha da bilenerek, uzun yürüyüşüne devam etmektedir. Bu uzun ve çetin yolda, daha nice fidanlar düşecektir. Bir bayrak yarışıdır. Önemli olan bu bayrağın asla yere düşmemesidir. Elikanlı katiller şunu bilsinler ki, bir Musa amca gider, yerine bin Musa amca gelir. İzmir'den bir grup yurtsever olarak, bu elikanlı katillerin bir an önce bulunmasını istiyor ve bu işin takipçisi olduğumuzu kamuoyuna duyuruyoruz."

TEPKİLER

Celalettin Yaylar: (Malazgirt HEP İlçe Başkanı) Değerli yazarımız, Musa Anter'i şahsen görememiştim, ama onun kişiliği, onun değerli, onun dürüst bir insan olduğunu 20, 30 senelerden beri, onun bir hayranıyım. O Kürt halkının aydını ve her zaman insanlık için özveride bulunan, değerli bir insanımızdı. Musa amca bir simgeydi. Kürt halkına malolmuş değerli bir insanımızdı, yazarımızdı. Musa amcanın katledilmesinin sebebi, Kürt ulusal mücadelesini yazan bir yazardı. Onun için korkmadı, çekinmedi ve bundan dolayı, kontrgerillaca katledildi. Bunu nefretle kınıyoruz.

Abdulkadir Ülper: (HEP Uludere İlçe Başkanı) Musa amcanın vurulmasından önce, Hüseyin abi vuruldu. Bunlar gibi, nice arkadaşlarımız vuruldu. Bu olay kesinlikle kontrgerilla tarafından yapıldı. Vurulmasının sebebi, Kürt halkının mücadelesine sürekli el atılmasıdır. Bu olayı işleyenleri ve özellikle 74 yaşındaki bir insana kıyanları nefretle kınıyoruz.

Mustafa Turan: (Çukurca Belediye Başkanı) Gazeteci ve yazarların öldürülmesini nefretle kınıyorum. Hangi gazetede çalışıyor olursa olsunlar, kamuoyunu aydınlattıkları için öldürülüyorsa, bu büyük bir suçtur ve bu suça, buna ses çıkarmayanlar da ortaktır. Bütün medeni ülkelerde basın vardır ve basın mensupları vardır. Görevlerini yerlerine getiriyorlar. Yapılan bu cinayetleri nefretle kınıyorum.

Şevket Epözdemir: (Tatvan Barosu Avukatlarından) Altmışlardan beri onu tanıyorum. Musa, namuslu bir adamdı. Büyük ivmeler kazanan biriydi. Düşman hedeflerini seçerek tespit etmektedir. Herhalde vurulmakla bitmeyiz.

Abdurrahman Demir: (Muradiye Belediye Başkan Vekili) Bu tür olaylar vahim olaylardır. Kimse bunu kabul edemez. Olmaması lazım. Bu cinayetleri kınıyorum. Bir gazetecinin ne suçu var, ne günahı var.

Abbas Güngör: (RP Van İl Başkanı 'Eski') Büyük bir cinayettir, günahtır, yazıktır. Hükümetin de bu konuda gerekli tedbirleri almadığına inanıyorum.

Eyüp Abukan: (ANAP Van İl Başkanı) Nefret ediyoruz bu tür cinayetlerden. Gazeteciler öldürülerek bir yere varılmaz. Devletin de yeterli hassasiyeti gösteremediğine inanıyorum. Gazeteci öldürmek çözüm değildir.

Musa amcanın vurulması üzerine, bölge insanı ayağa kalkarken, hâlâ gaflet ve sorumsuzluk içinde olanlar vardı. Bunlar da, Van'da sözüm ona gazetecilik yapan, basın mensuplarıydı. Milliyet temsilcisi dışındaki tüm gazeteler, başta Anadolu Ajansı olmak üzere hepsi ağız birliği etmişçesine "merkezden habersiz yorum yapamayız. Konu cinayet olsa bile" diyerek ölümlere sessiz kalıyorlardı. Kendilerini genel kurmayın personeli gibi gören, bu muhabirler, metropollerdeki silahşörlerinin bile, artık cinayetleri lanetlediklerini bilmeyecek kadar esaret içindedirler. Resmi ideolojiye ve katillere elpençe olan bu muhabirleri halkımız önünde kınıyoruz.

KEPENKLER MUSA AMCA İÇİN AÇILMADI

MARDİN, GÜNDEM:

Mardin'in Kızıltepe ve Derik ilçelerinde önceki gün başlatılan kepenk kapatma eylemleri bugün de devam etti.

20.9.1992 tarihinde, Diyarbakır'da, katledilen Özgür Gündem yazarı Musa Anter için başlatılan kepenk kapatma eylemleri sürerken, halkın büyük bir hüzün içerisinde olduğu görülmektedir. Kepenkleri kapalı olan Kızıltepe ve Derik ilçelerinde, esnaflarla yaptığımız görüşmelerde, kendileri için büyük bir kayıp olduğu için kepenklerini kapattıklarını belirterek şöyle konuştular: "Kendilerine insanım diyen herkes, bu alçakça cinayetleri protesto edip, kepenklerini kapatması gerekirdi. Ama maalesef, halkımız ve kardeş halkımız olan Türk halkı, bu cinayete sessiz kaldılar. Öyle bir eylem koymalıydık ki, bütün dünya halklarının bizim için yas tutsaydı. Ama halklarımız buna layık olmadılar" dediler.

ADANA, GÜNDEM:

Gazetemiz yazarlarından Musa Anter'in, katledilmesine tepkiler sürüyor. Halkın Emek Partisi (HEP) Adana il ve ilçe örgütleri ve Adana'da temsilcilikleri bulunan bazı sosyalist dergiler, yaptıkları açıklamalarda, Musa Anter'in öldürülmesini protesto ettiler. HEP Adana İl Örgütü, Musa Anter'in anılmasına yönelik çeşitli kararlar aldı.

Halkın Emek Partisi İl ve İlçe örgütlerinden yapılan açıklamada, Musa Anter'in katledilmesi, insanlık onurunun katledilmesi olarak değerlendirilerek şu görüşlere yer verildi.

"Faşist MC. iktidarlarını aratmayan DYP-SHP koalisyonu ancak bu cinayetlerin faillerini gözlemekle yükümlü. MGK güdümlü, kukla bir iktidar olduğunu, bu olayda bir kez daha kanıtlamıştır. **İzzet Kezer**'den, Musa Anter'e kadar öldürülen gazeteci, aydın ve düşünürler için 'terörist' damgasını vurmakta tereddüt etmeyen, bir siyasal iktidardan farklı bir şey beklemek zaten anlamsızdır. Bu iktidar, olsa olsa 'bu çirkin örtülü' savaşın, örtülü işlevini sürdürebilir."

HEP Adana ili ve Seyhan ile Yüreğir ilçe örgütleri, 25 Eylül günü mevlüt okuttu. 26'da bir günlük yas ve 27'de anma toplantısı yapmayı kararlaştırdı.

Adana'da, temsilcilikleri bulunan **Barikat, Emeğin Bayrağı, Özgür Halk, Partizan, Devrimci Proletarya, Özgürlük Dünyası, Mücadele, İşçinin Yolu** ve **Ekimler** dergileri yaptıkları ortak açıklamada, Anter'in katledilişini kınadılar. Kalemlerin, silahla susturulamayacağını ve katliamı nefretle kınadıklarını belirten açıklamada:

"Kürt halkının 70 yıldır inkârı, asimile edilmesi ve bunun karşısında yükselen Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, TC'nin katliamcı politikalarının dozunu daha da artırmıştır. Herkesçe, açık bir şekilde kontrgerillanın, devletin gizli bir gücü olduğu bilinmektedir. Gazetecilerin hedef seçilmesi, bunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Gazeteci-yazar Musa Anter 74 yaşındaydı. Gerçekçi kişiliği, bu yaşına değin mücadelesine hâlâ dört elle sarılması, karanlık çevrelerin gözlerine bir diken gibi batmaktaydı. Anter amca, aydın bir kişi olmakla birlikte, Kürt halkı arasında saygın bir yeri olan ve devrimci, demokrat çevrelerce sevilen bir kişiliğe sahipti" denildi. Bu arada Yüreğir Belediyesi İşçileri, yaptıkları açıklamada, olayı kınayarak "Türk ve Kürt emekçilerinin başısağolsun" dediler.

Gazetemiz yazarlarından Musa Anter'in öldürülmesine Mersin'deki demokratik kitle örgütleri ve sosyalist dergiler tepki gösterdiler. İHD Mersin şubesi, Kurtuluş, Partizan, Emek, Deng, Devrim ve Özgür Halk dergileri Mersin temsilcilikleri ve okurları, Mersin büromuza destek ziyaretinde bulunurlarken, Eğit-Sen ve İHD basın açıklaması yaparak, cinayeti kınadılar.

Gazetemiz Mersin bürosunu ziyaret eden **İnsan Hakları Derneği, Mersin Şubesi Yönetim Kurulu, Kurtuluş, Partizan, Emek, Deng, Devrim** ve **Özgür Halk** dergileri, Mersin temsilcilikleri ve okurları, gazetemiz yazarlarından Musa Anter'in, öldürülmesini kınayarak, başsağlığı dileğinde bulundular. Olaydan üzüntü duyduklarını belirten, İHD ve Sosyalist dergi temsilcilikleri, "Musa Anter'in, kontrgerillaca katledilmesini, büyük bir öfkeyle lanetliyor ve Özgür Gündem'in yanında olduğumuzu bildirerek, Türk ve Kürt halklarına başsağlığı diliyoruz" dediler. Mersin Eğit-Sen de, bir basın açıklaması yaparak, gazetemiz yazarı Musa Anter'in, öldürülmesini kınadı. Açıklamada, "Özgür Gündem yazarı ve hukukçu Musa Anter'in Diyarbakır'da katledilmesi, Kürt ve Türk halklarının kardeşliği temelinde yükselen sesinin, kısılmasını amaçladığı açıktır. Eğit-Sen olarak bu insanlık dışı katliamı, şiddetle kınıyor, katliamlara son verilmesini, bu cinayetlerin faillerinin, kamuoyuna açıklanmasını istiyoruz. Eğitim ve Bilim emekçileri olarak, bu gelişmeler karşısında tavırsız kalmayacağımızı, basın aracılığıyla kamuoyuna duyuruyoruz. Demokrasiden yana tüm kitle örgütlerini ve kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz" denildi. Dün saat: 11.00'de dernek binasında, basın toplantısı yapan, İHD Mersin Şube başkanı Av. Kadir Arıkan, Musa Anter'in öldürülmesini sert bir dille kınadı. Arıkan, "Özgür Gündem muhabir ve yazarlarına yönelik sindirme-yoketme operasyonlarına en son Musa Anter'in katledilmesi ile bir yenisi eklendi. Devletin kendi içindeki karanlık odaklarının, bu pervasızlığına dur demesini bekliyoruz" dedi. Kürt sorununun, bu tür cinayetlerle çözülemeyeceğini ve şiddet politikasının Kürt sorununu daha da karmaşık hale getirdiğini söyleyen Arıkan, savaşan taraflara, silahlarını bırakma çağrısında bulundu. Temel hak ve özgürlüklerin güvenceye alındığı demokratik bir hukuk devletinde yaşamak istiyorsak, kendisine insanım diyen herkesin, demokratik kurum ve kuruluşları sağduyuya, hoşgörüye ve halkların kardeşliği için katkıda bulunmaya çağıran Arıkan, bütün kişi ve kurumların kendilerine destek olmasını istedi. Halkın Emek Parti-

si'nin, cinayetleri kınamak için yapacağı mitinge, destek vereceklerini belirten Arıkan, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere, tüm insan hakları kuruluşlarını, bölgede var olan savaş ortamında, hukuk dışı uygulamaların saptanması ve engellenmesi için bölgeye sürekli kalmak üzere gözlemci göndermeye çağırdı.

Öte yandan, Halkın Emek Partisi İçel İl Örgütü, Musa Anter'in öldürülmesiyle ilgili olarak, Genel Merkezin aldığı kararlar çerçevesinde, bir dizi etkinlik yapma kararı aldı. Parti binasına siyah bayraklar asarak, yası başlatan HEP, 1-8 Ekim tarihleri arasında, anma toplantıları yapacak. Genel Merkezin, henüz tespit etmediği, Çukurova illerinden birinde yapacağı mitinge, tüm olanaklarıyla katkıda bulunacak. HEP Parti binasında, Musa Anter için hazırlanan pano, halkın yoğun ilgisini çekerken, panoda Musa Anter'in hayatı ve çeşitli gazetelerde yayınlanan makalelerini okuyanların etkilenerek, ağladıkları görüldü.

MARDİN, GÜNDEM:

Mardin HEP İl örgütü, katledilen Musa Anter için olağanüstü bir toplantı yaparak cinayeti nefretle kınadıklarını belirterek toplantı sonucuyla ilgili olarak Mardin Halkın Emek Partisi (HEP) İl örgütü adına il başkanı Mehdi Aslan yaptığı basın açıklamasında şöyle konuştu: "Musa amcamızı katledenler, sanıyorlar ki onu öldürdüler. Oysa ölmedi, biraz yaşlanmıştı, onun yaşını geri alıp gençleştirdiler. Çünkü milyonların kalbine gömüldü. Bu milyonlarla kalbi attığı müddetçe amcamız da yaşayacaktır. Ama onu katledenler birgün kendi çocukları tarafından bile lanetleneceklerdir ve onların çocukları olduklarından utanacaklardır. İyi bilsinler ki, katletmeyle Musaların sonunu getiremezler, giden her Musa halkımızın tarihine altın harflerle yazılacaklar.

Musa amcamızın katledilişini şiddetli kınıyor, yaşlı amcamıza kalkan kirli eller kırılsın diyorum" dedi.

Tutsak olan Halkın Emek Partisi İl Başkanı **Abdullah Özcan**, Musa Anter'in katledilmesiyle ilgili olarak yazılı olarak şu açıklamayı yaptı:

"Ortadoğu, Mezopotamya ve Kürt halkının simgesi ve nefesi olan Apê Musa'yı katledenler ve ona sıkılan kurşun sadece Kürt halkına, aydınına sıkılan kurşun değildi. Bu kurşun da Kürt halkının uluslaşması için ve Ulusal Kurtuluş Mücadelesini simgeleyen kardeşlik için, tüm dünya

halklarına uzattığı dost eli, Kürdistan'da savaşın durdurulması için yapılan çağrılara ve son günlerde üzerinde konuşulan barış çağrıları ile kanın durdurulması için yapılan gelişmelere sıkılan kurşunlardır.

Vurulan Apê Musa değildir. Biziz, yani, Kürt halkıdır. Kürt ulusudur. Devletin karanlık güçleri, tüm siyasi ve demokratik kanalları bir tarafa bırakıp yönetimi ellerine almış, bu ulusu toptan imhayı planlayan, savaşı tırmandırmayı amaçlayan cinayet şebekeleridir.

Bunlar, devletin cinayet şebekeleridir ve örgütleridir. Tüm dünya halklarının gönlünde taht kuran Apê Musa'yı unutmayacağız, kalemini bırakmayacağız. Saldırıyı nefretle kınıyor ve lanetliyoruz" dedi.

Newrozdan bu yana (okunamadı) Şırnak İnsan Hakları Şube Başkanı (okunamadı) tepkisini şöyle dile getirdi: "Türkiye'de bütün gazetecileri bile öldürseler, gerçek değişecek mi?

Genelde Türk ve Kürt halklarına, özelde ise, tüm devrimcilere ve basın mensuplarına yönelik devlet terörü ,tüm şiddetiyle devam etmektedir. Gerçeklerin öğrenilmesi, halkların bilgilenmesi hakkını hazmedemeyen katiller, ellerini, yine kana buladılar. Basın özürlüğünü engelleyen resmi ve gizli tüm baskılar yetmiyormuş gibi gazetecileri öldürerek, iyiyi, gerçeği yazmaya çalışanlara gözdağı vermeyi amaçlayan bu ve buna benzer saldırılar Kürt halkının ulusal mücadelesini ve ezilen halkların gönlüne taht kuran Apê Musa'yı ve kalemini susturamaz. Mücadelesi zafere kadar yaşayacaktır ve simgeleşecektir.

Saldırıları nefretle kınıyor, canileri lanetliyoruz" dedi.

Kara günlerde çoğunlukla okumuş Kürt aydınları, devletin baskıları sonucu, seslerini çıkaramıyorlardı ve Kürtlükten uzaklaşmış, asimilasyon ve yok olmayı kabul ediyorlardı. Kek Musa Anter, bu baskı ve yok etme politikalarına direnen, boyun eğmeyen aydınlarımızdan biriydi. 1940-1950 ve 1960'larda bütün imkânsızlıklar içinde Kürdistan ulusal direniş meşalesini, günümüze taşınmasında tarihi rol oynadılar. Günümüzün Kürdistan yurtseverliği, uyanışlarını onlara borçludurlar.

KEPENKLER MUSA ANTER İÇİN İNDİ

ADANA, GÜNDEM:

Halkın Emek Partisi (HEP) Adana İl ve İlçe Örgütleri, gazetemiz ya-

zarı ve HEP kurucu üyesi Musa Anter'in Diyarbakır'da katledilmesinin ardından aldıkları birtakım eylem kararını yaşama geçirmeye başladılar. HEP İl ve İlçe binalarına siyah bayrak asmayla başlayan protesto, önceki gün de Musa Anter'i anma amacıyla okuttukları mevlütle devam etti. HEP'in aldığı yas kararı, Kürtlerin yoğun olarak yaşadıkları mahallelerde kepenk kapatma eylemine dönüştü. Kepenk kapatma ve evden çıkmama kararına katılımın yüksek olduğu bildirilirken, Anadolu ve 19 Mayıs mahallelerinde işe gitmeme eylemi yapıldığı öğrenildi.

Öte yandan, Dağlıoğlu mahallesi, Bahçelievler mahallesinde kebapçılık yapan, Mardin nüfusuna kayıtlı, İhsan Dağ'ın (17) polisler tarafından gözaltına alındığı bildirildi.

Emniyet yetkilileri HEP'in ilan etüği yasla ilgili olarak özel güvenlik önlemleri almadıklarını belirterek, her zamanki güvenlik önlemlerini uygulamada olduğunu söylediler.

Öte yandan, Musa Anter'in katledilmesi ile ilgili olarak alınan kararlar sonucu, Mersin'de yapılması planlanan tüm düğünlerin iptal edildiği bildirildi.

MUSA ANTER'İN ÖLDÜRÜLMESİNE TEPKİLER

Demir Bilirdönmez: (Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyeti Başkanı) Kahpece bir saldırı daha. Gelişmeler karşısında söyleyecek söz bulamıyoruz. Bu kanı durdurmak için ne yapılacaksa, yapılsın. Hergün bir gazetecinin öldürüldüğü bir ülkede, hiç kimse basın özgürlüğünden söz edemez.

İ. Gürkan Çelebi: (Güncel Kabera Yönetmeni) Büyük bir kültür gerillasını yitirdik. Gazetecilerin ve aydınların öldürülmesine çanak tutanları lanetliyoruz.

Metin Çakıcı: (SHP Pasinler İlçe Başkanı) Özellikle Özgür Gündem'i hedef alan kurşunlar, bir gün geriye dönecektir. Faili meçhul cinayetler, hükümetin yüz karasıdır.

Cafer Eren: (Hınıs Belediye Başkanı) Musa Anter'i öldürerek bir yerlere varacaklarını sananlar, şunu iyi bilmelidirler ki, onun kalemi yerde kalmayacaktır.

Mustafa Gültekin: (Cumhuriyet Gazetesi Muhabiri) Kürt halkının başısağolsun. Musa amcamıza sıkılan kurşun, başta Kürt halkına ve dü-

rüst kalemlere sıkılmıştır. Biz gençler, amcamızın, bize emanet ettiği kalemi aynı yolda kullanmaya devam edeceğiz.

Necati Güven: (HEP İl Başkanı) Acımız çok büyük. Söyleyecek söz bulamıyorum. Halkımızın başısağolsun.

Aydın Pulur: (SHP Disiplin Kurulu Başkanı) Gün olmasın ki, bir acı haberle irkilmeyelim. Kim bu kana dur diyecekse desin. Hükümeti göreve çağırıyorum.

XALE MUSA İÇİN DİYARBAKIR'DA YAPILAN PROTESTOLAR

Dicle üniversitesi, Tıp Fakültesi öğrencileri yazar Musa Anter'in kontrgerilla tarafından katledilişini kınadılar.

Tıp Fakültesi öğrencileri dün öğle yemeklerini aldıktan sonra, Fakülte yemekhanesinde bir dakikalık saygı duruşunda bulundular ve yemeklerini yemeden, yemekhaneyi boşalttılar. Üniversite kantininde biraraya gelen yaklaşık 250 öğrenci, önceki gün Diyarbakır'da, öldürülen Musa Anter için bir forum düzenlediler. Forumda öğrencilerin yaptıkları konuşmalarda, bölgedeki kontrgerilla eylemleri lanetlenerek, "Musa Anter'i devlet vurdu" dediler. Sloganların atıldığı öğrenci forumu olaysız sonlandı.

Öte yandan Diyarbakır Anadolu Lisesi öğrencileri, dün derslere girmeyerek, yazar Musa Anter'in katledilişini protesto ettikleri öğrenildi.

Haber Merkezine İletilmesi

Dokuz Eylül Üniversitesi Öğrenci Derneği: "Kürt halkının değerli bilgesi, Musa Anter'in katledilişini şiddetle kınıyoruz. Kirli savaşa hayır!, Yaşasın halkların kardeşliği..."

İZMİR, GÜNDEM:

İzmir Barosu'ndan Kınama

İzmir Barosu, polisin önceki gün, Buca Cezaevi yönetimini protesto etmek isteyen tutuklu ve hükümlü yakınlarına müdahale ederek, avukatların gözaltına alınmasını ve gazetemiz yazarı Musa Anter'in Diyarbakır'da öldürülmesini kınadı.

İzmir Barosu Başkanı **Sabri Kurt**, yaptığı açıklamada, Buca Kapalı Cezaevi kapısında "kefenli protesto" yapmak isteyen gruba, polisin müdahale ederek, hükümlü ve sanık müdafileri olan iki avukatın kimliklerini açıklamalarına rağmen, gözaltına alınmasını kınayarak, "avukatların görevleriyle ilgili olsun, ya da olmasın, polis tarafından gözaltına alınmalarını, Avukatlık Yasası'na ve Adalet Bakanlığı Genelgelerine aykırı buluyor, sorumlular hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılmasını istiyoruz" dedi.

Baro başkanı Kurt, açıklamasında yazarımız Musa Anter'in Diyarbakır'da öldürülmesini de lanetleyerek, "Süregelen cinayetler ülkemiz ve insanları üzerinde sinsice planlanan senaryonun yeni bir halkasıdır. Yurdunu seven her kişi ve kuruluşu, faili meçhul cinayetlere, toplu kıyımlara, Güneydoğu'da akan kana neden olanları lanetlemeye çağırıyoruz" dedi.

- Anter'in öldürülmesi

- PMD Açıklaması: "Amaçları ne olursa olsun, bu tür cinayetleri işleyenlerin tek hedefi, demokrasi ve ülke bütünlüğüdür"

ANKARA (A.A) Parlamento Muhbirleri Derneği (PMD) Yönetim Kurulu, yazar Musa Anter'in öldürülmesini kınadı. PMD yönetim kurulunca yapılan açıklamada, "Amaçları ne olursa olsun, bu tür cinayetleri işleyenlerin tek hedefi demokrasi ve ülke bütünlüğüdür" denildi.

Anter'in öldürülmesinin derin bir üzüntü ve kaygı ile karşılandığı belirtilen PMD Yönetim Kurulu açıklamasında, daha sonra şu görüşlere yer verildi:

"Güneydoğu'da son zamanlarda, özellikle gazetecilere yönelik olarak artan cinayetlerin son bulması en büyük dileğimizdir.

Amaçları ne olursa olsun, bu tür cinayetleri işleyenlerin tek hedefi, demokrasi ve ülke bütünlüğüdür. Cinayetlerin zaman geçirilmeden aydınlatılması ve faillerinin adalet önüne çıkarılması da demokrasi ve ülke bütünlüğüne yapılacak en büyük hizmet olacaktır.

Bu düşüncelerle yazar Musa Anter'e rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyoruz."

MUSA ANTER'İN ÖLDÜRÜLMESİNE TEPKİLER SÜRÜYOR

DİYARBAKIR, GÜNDEM:

Musa Anter'in vurularak öldürülmesine tepkiler sürüyor. Diyarbakır büromuza gelen yüzlerce vatandaş, telefonlarda cinayeti nefretle kınarken, saldırının "canlı Kürt tarihine sıkılan kurşunlar"dır diyerek tepkilerini dile getirdiler.

İHD Diyarbakır Şubesince yapılan basın açıklamasında "Bu cinayet Türkiye'de kontrgerilla yoktur, bana devlet cinayet işliyor dedirtemezsiniz... diyenlerin suratına inmiş bir şamardır. Cinayetin kontrgerilla tarafından işlendiği, kuşkuya yer bırakmayacak kadar açıktır" denildi.

İHD açıklamasında şu görüşlere yer verildi:

"Bu cinayet 'Türkiye'de kontrgerilla yoktur, bana devlet cinayet işliyor dedirtemezsiniz...' diyenlerin suratına inmiş bir şamardır.

Devlete şunu söylüyoruz: Türkiye'de kontrgerilla yok ise, duyum üzerine hemen olay yerine giden, Diyarbakır Söz gazetesinin üç muhabiri ve bindikleri ticari taksinin şoförünü kaçıran 'Karadeniz şivesiyle' konuşan üç kişi kimdir?

Bu şahıslar nasıl oluyor da kaçırdıkları dört kişiyi yanlarına alarak, tüm polis kontrol noktalarını aşıp, Malatya'ya gidebiliyor.

Gazetecileri kaçıranların, sık sık yolda durup bir yerlerle haberleşmeleri ve sonunda 'sizi bırakmak zorundayız' demelerinin anlamı nedir?

Katil zanlılarının kullandıkları 21 SV 004 plakalı Renault Toros marka binek otomobilin, Silvan Emniyet Amirliğine ait olduğu doğru mudur?

Bu cinayet, Türkiye'deki kontrgerilla tartışmalarında dönüm noktası olmuştur. Bundan böyle Türkiye'de, kontrgerilla yoktur diyenler, kamuoyunda, kontrgerillayı koruyan ve kollayanlar olarak tanınacaklardır.

Bizler insan hakları savunucuları olarak, halkımızı bu cinayetlere karşı meşru savunma hakkını kullanmaya çağırıyoruz" diyerek açıklamayı bitirdiler.

İZMİR BAROSUNDAN GÜNEYDOĞU'DAKİ CİNAYETLERE LANET

Baro Başkanı Kurt "cinayetlere dur demek için hükümeti acil göreve" çağırdı.

İzmir (ANKA) 23 Eylül Özgür Gündem gazetesi yazarı Musa Anter'in öldürülmesiyle devam eden Güneydoğu'daki faili meçhul cinayetler, İzmir Barosunda lanetlendi.

Baro Başkanı Avukat **Sabri Kurt**, düzenlediği basın toplantısında, Güneydoğu'da süregelen cinayetlerin, Türkiye üzerinde sinsice planlanan senaryonun yeni bir halkası olduğunu belirterek, "ülkemizde kardeşçe yaşayan insanları, birbirine düşman yapmayı planlayanların amaçlarının bozulabilmesi için hükümeti acil olarak görev yapmaya çağırıyoruz" dedi.

Öldürülen gazeteci-yazar, hakim ve savcıların tümüyle Türkiye'de insanların öldüğü ve onlara sıkılan kurşunların barış, kardeşlik, demokrasi ve hukuk özlemini yok etmeyi amaçlandığını anlatan Baro Başkanı Kurt, yurdunu seven her kişi ve kuruluşu, faili meçhul cinayetleri, toplu kayıpları, Güneydoğu'daki akan kana neden olanları lanetlemeye çağırdı.

Sabri Kurt, Buca Kapalı Cezaevi'nde açlık grevi yapan hükümlü ve tutukluların ailelerinin dünkü basın toplantısı girişiminin polisce zor kullanılarak engellenmesine değinirken de avukatların gözleri önünde hükümlü ve tutuklu yakınlarının polisce dövüldüğünü belirtti. (ANKA)

GAZİANTEP, GÜNDEM:

Gaziantep'te siyasi parti ve demokratik kitle örgütleri, Diyarakır'da hunharca öldürülen gazeteci-yazar Musa Anter için tepki göstererek olayı şiddetle kınadılar. Yaptıkları açıklamada ortak olarak, Musa Anter'e sıkılan kurşunu özgürlüğe, barışa ve demokrasiye sıkılmış bir kurşun olarak kabul ediyoruz dediler.

HEP Gaziantep İl ve İlçe örgütünün ortak açıklamasında: Musa amca çok değer verdiğimiz bir büyüğümüzdür. Onun vahşice katledilmesi tüm Kürt ve Türk halkına çok derin bir yara açmıştır. Onlar, Musa amcayı öldürmekle, Musa amcaları bitireceklerini sanıyorlarsa yanılıyorlar. Musa amcanın şehit düştüğü yerde binlerce Musa amcalar yeşerecektir. Yarım asırdır, halkını aydınlatmak için var gücüyle çaba, 70 yıldır sürdür-

dükleri şiddet politikalarıyla bir yere varamamıştır. Kürt sorunu çözümü barışçıl yönden, diyaloglardan geçer. Musa amcayı rahmetle anıyoruz.

ANAP Gaziantep İl Başkanı **Mehmet Büyüknacar**, müessif bir olaydır. Allah rahmet etsin. Faillerinin bir an önce bulunması dileğimizdir.

SHP Gaziantep İlçe Başkanı **Duran Ergetir** de, görüşlerini şöyle dile getirdi: (okunamadı) şiddetle kınıyorum. Musa Anter'e sıkılan her kurşun, özgürlüğe, barışa, demokrasiye sıkılmış bir kurşun olarak kabul ediyoruz. Bu tür olayların bir daha olmaması için, yetkilileri ve halkı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Görüşü, düşüncesi ne olursa olsun, düşünceye karşı başlatılan silahlı her türlü eyleme karşıyım. Hiçbir zaman destekçisi olamayız. Ancak düşünceye karşı tezle (okunamadı) silahla susturulamaz, devlet bu cinayetleri dikkate almak zorundadır. İçişleri Bakanı, kontrgerilla diye bir şey yoktur diyor.

Yoksa cinayetlerin failleri kimlerdir? Ortaya çıkarılmadan, bu tür olaylar ülkenin geleceğini tehlikeye sokmaktadır, dedi.

MUSA ANTER'İN ANISINA BİR HAFTALIK YAS

MERSİN, GÜNDEM:

Halkın Emek Partisi İçel örgütü, gazetemiz yazarlarından Musa Anter'in öldürülmesini kınayarak, bir haftalık yas ilan etti. HEP İçel İl Başkanı Sedat Kalaba, İl binasında yaptığı basın toplantısında, Musa Anter'in anısına bir dizi etkinlik yapma kararı aldıklarını belirterek, 27.9.1992 Pazar günü dışarı çıkmama kararı aldıklarını söyledi.

Gazetemiz yazarlarından Musa Anter'in öldürülmesine tepkiler artarak sürüyor. İnsan Hakları Derneği Mersin Şubesi yönetim kurulu üyeleri ile Emek, Kurtuluş, Partizan, Deng, Devrim ve Özgür Halk dergileri temsilci ve üyeleri önceki gün gazetemiz bürosuna destek ziyaretinde bulunarak başsağlığı dileklerini iletirken, Eğit-Sen ve İHD birer basın açıklaması yaparak, Musa Anter'in öldürülmesine tepki gösterdiler. Halkın Emek Partisi İçel İl örgütü ve Merkez İlçe örgütü, ortaklaşa bir basın toplantısı düzenleyerek, 1-8 Ekim tarihleri arasında bir haftalık yas ilan etiklerini açıkladılar. İP, İHD, Eğit-Sen, Liman-İş, Bel-Der ile Özgür Halk, Emek, Partizan, Kurtuluş, Deng ve Azadi temsilcileri ile çok sayıda partilinin ka-

tıldığı basın toplantısı, Musa Anter'in anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Gazeteci-yazar Musa Anter'in katledilmesini, onun nezdinde, demokrasinin ve halkların kardeşliği ilkesinin katli olarak niteleyen HEP İl başkanı Sedat Kalaba, "Ona sıkılan kurşun, Kürt halkının özgürlük mücadelesine sıkılmış bir kurşundur" dedi. Kalaba konuşmasını, "Partimizin barış çağrılarına karşılık, bazı karanlık güçler, harekete geçerek Musa Anter'i katlettiler. Faili meçhul cinayetlere (?) bir yenisini daha eklediler. Hükümet, gerek Musa Anter'in ve gerekse bundan önce öldürülen gazeteci, yazar ve aydınların katillerini bir an önce ortaya çıkarmalıdır, yoksa bütün bu cinayetlerin ortağı olarak anılacaktır" diyerek sürdürdü. Bu tür vahşet, katliam, soykırım, yargısız infaz ve sürgünlere karşı tüm devrimci, demokratik, yurtsever, aydın ve kendisine insanım diyen herkesi duyarlı olmaya çağıran Kalaba, Kürt sorununa siyasal çözüm gündemde olduğu ve partimizin barış çağrısı yaptığı bir dönemde, Musa Anter'in öldürülmesini, barışı istemeyen, devlet içindeki karanlık güçlerin provokasyonu olarak niteledi. HEP olarak, barış çağrısını yinelediklerini söyleyen Kalaba, tüm demokratik kurum ve kuruluşları bu kirli savaşın durması için göreve çağırdı.

Partimizin kurucusu, mücadelenin onuru, özverinin, fedekârlığın istisna bir örneği olan hocamız Musa Anter'in, düşüncesini ve mücadelesini saygıyla anacaklarını belirten HEP İl başkanı Kalaba, genel merkezin talimatları doğrultusunda, Musa Anter'in anısına bir dizi etkinlik yapma kararı aldıklarını belirterek, yapacakları etkinlikler hakkında bilgiler verdi.

1-8 Ekim tarihleri arasını, Musa Anter'i anma haftası olarak ilan eden HEP İçel İl örgütü, hafta boyunca şu etkinliklerde bulunacak.

Parti binasında Musa Anter köşesinin açılması,

Musa Anter'in, yaşamı ve kişiliği ile ilgili seminerlerin düzenlenmesi,

Musa Anter'le ilgili fotoğraf sergisinin açılması.

Musa Anter'in anısına yas olarak 27.9.1992 Pazar günü evden dışarı çıkmama kararı da aldıklarını belirten, başkan Kalaba, tüm demokratik kitle örgütlerini ve Mersinlileri etkinliklerine katılmaya davet etti.

ÇINAR'DA YAŞAM DURDU

DİYARBAKIR, GÜNDEM:

Çınar'da kepenkler kapatılırken halk dışarı çıkmadı, şoförler kontak kapattı.

Diyarbakır'a bağlı Çınar ilçesinde, Musa Anter'in katledilmesini lanetlemek için bir günlük kepenk kapatma, kontak kapatma ve sokağa çıkmama eylemini koydular. Çınarlıların koyduğu eyleme % 99 uyulduğu öğrenildi.

ERZURUM'DA GÖZALTI

ERZURUM, GÜNDEM:

Önceki gün Erzurum'da, Musa Anter'in öldürülmesini protesto etmek amacıyla, Mahallebaşı semtinde yapılan pullama, afişleme ve pankart asma eyleminden sonra başlatılan operasyonlarda, Kürtlerin yoğun olarak yaşadıkları semtler didik didik arandı. Çok sayıda kişi gözaltına alındı.

Edinilen bilgilere göre, önceki gece saat 19.00 sıralarında, başta Mahallebaşı, Sütevler semti olmak üzere, Erzurum'un değişik mahallelerinde, Kürtlerin yoğun olarak bulunduğu bölgeler, güvenlik güçleri tarafından sarıldıktan sonra, ev ve işyerleri tek tek arandı. Operasyonlar sırasında yaklaşık 20 kişi gözaltına alındı. Konuyla ilgili olarak görüşlerini almak istediğimiz yetkililer bilgi vermekten kaçındı.

24.9.1992

MUSA ANTER'İN ÖLDÜRÜLMESİNE TEPKİLER

Yaşar Ertaş: (İHD Kars Şube Başkanı) "Musa amca, şehitlik vasfıyla mücadeledeki en ulu yerine ulaşmıştır. Bu büyük insanın katlinden yarar uman iğrenç odaklar bilsinler ki, amcamızın katliyle mücadele ruhu daha da büyük bir güç kazanmıştır. Ruhu şad olsun diyor, başbakanı ve diğer tüm yetkilileri, katliamın sorumluluğu altında ezilmek istemiyorlarsa ve buna benzer katliamlarla, kendilerine yönelik şaibeleri ortadan kaldırmak istiyorlarsa, diğer tüm şehitlerle birlikte, Musa amcanın da katillerini ve gerisindeki karanlık güçleri ortaya çıkarmak zorundadırlar."

Süleyman Savaş: (HEP Kars İl Başkanı) "Devleti arkasına alıp kat-

liamlarını sürdüren karanlık güçler, son olarak da halkımızın amcasını hunharca katlettiler. Musa amcanın mücadelesini sürdürmeye kararlıyız."

Ayrıca, Erzurum büromuzu ziyaret eden çok sayıda üniversite öğrencisi, Avukat Gıyasettin Kaya, Mehmet Koçak, Dursun Berkcan ve demokrat doktorlar üzüntülerini dile getirdiler.

MUSA AMCA CİNAYETİNİ PROTESTO İÇİN MALAZGİRT HALKI KEPENK VE KONTAK KAPATTI

MALAZGİRT, GÜNDEM:

Muş'un Malazgirt ilçesinde, Musa Anter hocamızın cinayetini protesto için kepenk kapama eylemi başlatıldığı öğrenildi. Önceki gün (bugün) sabah saatlerinde başlayan eylemlere yüzde yüzlük bir katılım olduğu gözlendi. İlçe esnafları bu tür cinayetleri ortadan kaldırılmadıkça biz, eylem yapmaya devam edeceğiz, dedikleri öğrenilirken, güvenlik güçlerinin herhangi bir müdahalede bulunmadığı öğrenildi. Kepenk kapama eylemine, oto sahiplerinin de kontak kapatarak katıldıkları belirtildi.

KEPENKLERİ KAPALI İŞYERİ KUNDAKLANDI

DİYARBAKIR, GÜNDEM:

Kulp'ta, kepenkler bugün de kapalı. Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde, önceki gün başlayan kepenk kapatma eyleminin, bugün de devam ettiği öğrenildi.

Kulp esnafı, devlet güçlerince, Kulp'un köylerine yönelik başlatılan kara ve hava operasyonunu ve gazeteci yazar Musa Anter'in, kontrgerilla tarafından katledilişini protesto amacıyla kepenk kapatmaya gitmişti.

TEKMAN'DA KEPENKLER İNDİ

ERZURUM, GÜNDEM:

Erzurum'un Tekman ilçesinde gazetemiz yazarlarından Musa Anter'in öldürülüşünü protesto etmek amacıyla, kepenk ve kontak kapatma eylemi yapıldı. Sabahın erken saatlerinden itibaren, işyerleri açılmazken, ilçede geniş güvenlik önlemleri alındı. Eyleme katılım yüzde yüz oldu.

Güvenlik Güçlerinin Musa Amca Korkusu

Musa amcaya kirli ellerce sıkılan, kahpe kurşunlarla öldürülmesinden sonra, Erzurum, Kars ve Ağrı'da güvenlik güçleri halkın tepkisini sindirmek için yoğun önlemler alıyorlar. Polis, tespit edilen semt ve ilçelerde alarma geçerken, baskınlarla halk sindirilmeye çalışılıyor...

ERZURUM, GÜNDEM:

Diyarbakır'da kahpe kurşunlara hedef olan Musa amcanın ölümü de, devleti ürkütüyor. Erzurum, Ağrı ve Kars'ta halkın tepkisinin bastırılması için yoğun önlemler alınıyor. Tespit edilmiş semtler, polis akınına uğrarken, yapılan baskınlarla korku salınıyor.

Musa Anter'in öldürülmesinin yankılarını bastırmak için güvenlik kuvvetleri yoğun önlem alıyor. Devlet güçleri Musa amcalarının ölümünden dolayı tepkilerini dile getirmek isteyen kitleleri, etkisiz hale getirmek için elinden geleni yapıyor. Erzurum'da, Mahallebaşı semtine asılan "Biji Kürdistan", "Musa amcalar ölmez" pankartlarından sonra devlet güçleri, bu semti gözaltına aldı. Polis ekip otoları, 24 saat caddelerde dolaşırken, zaman zaman kahvehanelere yapılan baskınlar ve kontrollerle, halk sindirilmeye çalışılıyor. Ağrı ve Kars'ta yoğun önlemler dikkati çekiyor.

Burada, Kars'ta, Musa amcanın katillerini lanetleyen insanlar imza kampanyası başlattılar. Hazırlanacak bildiri için imza kampanyası sürerken, insanların karanlık ellere tepkisinin de giderek büyüdüğü gözleniyor. Doğu'da, sessiz olarak yükselen öfkenin birgün büyük bir şiddetle patlayacağı belirtiliyor.

Sayın Yaşar Kaya'ya
Ramazan'a
Prime minister Süyelman Demirel
Turkey

Aynı metin TC. Cumhurbaşkanı **Turgul Özal'a**, İçişleri Bakanı İsmet Sezgin'e, Dışişleri Bakanı **Hikmet Çetin**'e gönderilmiştir.

Dear Sir,

The Swedish Writers Union is deeply worried and cancerned about

reports that journalists and writers of Kurdish origin still are beeing murdered in your country, where the "kurdish reality" has been officially recognized. We have discussed this matter at our board meeting on August 24. We are very upset about the news that our colleague tehe Kurdish writer Hüsseyin Deniz also has been murdercd.

As one of our union's main tasks is to protect freedom of speach and the integrity of the writer, we respectfully appeal to you for an independent inquiry about his death, the result of which should be made public.

Stockholm August 27,1992

SWEDISH WRITERS UNION
Peter Curman
President

Sayın Başbakan,

İsveç Yazarlar Birliği "Kürt realitesini" resmi olarak tanımış bulunan ülkenizde Kürt kökenli gazeteci ve yazarların öldürülmesine ilişkin raporları çok büyük bir kaygı ve endişeyle karşılamaktadır. Ağustos ayının 24'ündeki İ.Y. Birliği'nin Yönetim Kurulu toplantısında söz konusu cinayetler ele alınmıştır.

Söz ve düşünce özgürlüğünü temel prensiplerinden biri olarak kabul eden İsveç Yazarlar Birliği, cinayetlere ilişkin tarafsız bir incelemenin, araştırmanın yapılmasını ve sonuçlarının kamuoyuna açıklanmasını saygıyla sizden talep eder.

Apê Mûsa,

Em medeniyeteê ji te hin bûn bûn, felsefe me ji te bihist, pênûs te bi me şêrin kir, hezkirina xwendinê te da me, xweşî û jiyan em ji te fêr bûn, te xort kişandin qada berxwedanê, ji bo biratiya gelan te bang kir, tu nefsbiçûkekî diltenik bû; tu biçûkan re biçûk, bi mezinan re mezin bû, tu mirovhez bû, te ji bindestiyê re şerî netewand, te jê hez nekir, loma te bi pênûsa xwe şer kir, ji bo mirovantiyê tu şirûkek bû apê Mûsa, te rûpeleki nû dî diroka me de vekir.

Ji wan woye ku wan ew çirûsk vemirand, ew rûpel çirand. Lê ew dixapin apê Mûsa. Bi te, bi Mehamed, bı İsa; em ê çirûska te geştir rûpelê ku te vekiriye firehtir bikin!

Em te bi hurmetgiri bi bir tinin û sersaxiya gelê kurd dixwazin.

Fırat Cewerî

Özgür Gündem'e

Değerli arkadaşlar, bu acımızı Özgür Gündem'de lütfen yayınlar mısınız. Başanız sağolsun.

H. Işık

Cin breiter Fluss sei er, der durch schlechtes Land fliesse, sagte

Musa Anter

Der Schrifftsteller.

Nun sitzen am wasserlosen Bett und weinen, wöhrend die, die das Wasser abgegraben unt deu Toten zugegrahen haben, haben seine Mörder vergessen, dass Wasser störker ist als Erde und es aus neven Quellen in Böchen und Fliissen unaufhaltsam dem Meer der Kurdiscben Freiheit zulliessen wird.

Wir danken dir Freund Musa Anter

Biji Kurdıstan!

"Kötü ülkeden akan geniş bir nehirim" derdi yazar.

Musa Anter

Şimdi o nehrin kuru yatağında bizler ağlarken, unutuyor suyun mecrasını değiştirenler, ölüsünü kaçırıp gömen katiller. Onlar bilmiyorlar suyun topraktan güçlü olduğunu. Onun yeni kaynaklardan, derelerden ve ırmaklardan durmamacasına Kürtlerin özgürlük denizine aktığını.

Sana teşekkür ediyoruz dost Musa Anter. Biji Kurdıstan!

Yazar Gella Schlumberger
Yazar Haydar Işık Müh.
Dilbilimci Nizamettin Kaya

Musa Anter Di Dilê Netewa Xwe Da Dijî

Ez ji kar vegerîyam mal. Bi ketina hundir ra min dî, ko rûyê kevanîya min ne weke her roje. Ez pirsîyam: Çi heye? Got: "Nûçeyeka pir ne xaş ji welêt heye. Musa Anter jî kuştine."

Hêstir bi çavên min ketin, xazi di gewrîya min da sekinî. Min serîyê xwe hejand: "Gelo raste?" Bi telefonan hevalan bersiv dan û gotin: "Erê raste, Mamoste hatîye kuştin."

Dema em hên biçûkbûn me navê Musa Anter dibihîst, û navê pirtûka wî "Birîna Reş" dikete guhên me. Em şadibûn, me dizanî, ko xebata gelê me li bakurê welêt jî berdewame. Bawerîya me bi doza me xortdibû, lê her tim em bendewarên şoreşa bakurê welêt bûn. Edî vaye şoreşa rast ji bakurê welêt destphêkir û li seranserê Kurdıstanê belavdibe. Mirovên mezin, peyayên payebilind, ronakbîr û zana nola Musa Anter jî di nav da ne. Ma çawa dijmin wê har û dîn nebe. Erê ev dijminên hov, bê dîn, bê îman û bê wijdan welatê me li me dikin girtîgeh û zîndan. Kurdistanê dikin meydana êriş û talanan. Jin û minalan, kal û pîran didin berqurşînan, namûsa mirovan erzandikin.

Ey dijminên xûnxar, bi kuştinan çare li dozên gelan nabin. Heya welatê mev dagirkirîye vehes ji we tune. Li her derê serhildanên bindestan her tim nîşanên serketinê ne. Edî derkevin ji welatê me. Ne tanê gelê kurd namre, lê belê rojên serxwbûn û azadîyî nêzîkdibin. Kurdistan ji we ra namîne gulistan.

Şehîdên me di dilên me da dijîn.

Navên şehîdên me, rêya şehîdan, gornên şehîdan çirayên geşin li ser rêya me, li ser rêya neweyên me.

Gündî Dilberz
Berlîn 23.9.1992

Özgür Gündem

Em bi kuştina nivîskar û rewşenbîrê welatparêz kek Musa Anter gelek xemgîn bun.

Di demên reş ên kû piranîya xwendayên kurd ji ber tirs û xofa dewletê dengî xwe birrîbûn, û dev ji kurdîtiya xwe berdabûn, assîmîlasyon û wendabunê qebul dikirin, kek Musa Anter yek ji çend rewşenbîrên me

yêûn merxas bû ku serê xwe li ber zordestîyê netewandin, li gora îmkanên dema xwe di salên 1940, 1950 û 1960 an de çira berxwedana neteweyiya kurdî bilind girtin, rolekî dîrokî leyistin.

Welatparêzên kurd ên îro, hişyarbûna xwe ji wan re deyndarin.

Loma qet guman nîne kû ewê kek Musa Anter di rûpelên dîroka me de, diyên edebîyata me de cîyekî giranbiha bigire, di dilên me de, di bîr û mejiyên nifşên kurdên wêbêyê de timî bijî.

Bila serê hevalên wî yên xebatî, serê gelê kurd sax be. Bila Kurdistana kuewqas li ber dilê wî şêrîn bû sax bê.

ENSTÊTUYA KURDÎ YA PHARÎSÊ

ŞERXWEŞÎ BO NETEWA KURD
MUSA ANTER ŞEHÎDBÛ

Dijminên me baş dibînin, ko ev gelê azadîxaz û qehreman tenha bi êrişan û bi hilweşandina gund û bajaran namre. Komkuştinên mezin bêhtir çavên gelê me vekirin û fîdakarî xortkirin.

Nemaze di dema dawî da dijmin bi hovîtî êrişan dibe ser rewşenbîrên me yên welatparêz. Ew ji kuştina rojnamevan û nivîskaran hêvîdikin, ko gelê kurd bê deng û bê rêberîya ramanî bihêlin.

Ew dixazin bi kuştina Musa Anter û bê hevalên wî tirsê têxin dilê rewşenbîrên welatparêz.

Em gelek bi xemin, dilê me dişewite li ser mamosteyên hêja û rênasên qedirbilind. Nûçeyên şehîdbûna wan hêstirîn me diherknin, lê xûna me germtir dikin û kerbên dilên me kurtir dikin. Gelê me îro hişyare, armanca xwe dîyarkirîye û rêya serxwebûn û azadîya xwe naskirîye. Em bawerin sed carî bawerin, ko gelê me doza şehîdên xwe bê xudan nahêle, û em dîsa bawerin, ko êrişên dijminan jî bê bersiv namînin.

Her şehîdekî ne serhildaneka rûmet û şerefa mezine.

Xebata gelê kurd nayê seknandin, serhildan wê berdewamkin.

Jîyana bê mirin bo şehîdên serxwebûn û azadîyê.

Mirin bo dijminên hov.

Yekîtîya Rewşenbîrên Welatparêzên Kurdistan (YRWK) Berlin

Yurtsever Kürdistan Aydınlar Birliği

ASSASSINAT DE L'ECRIVAIN KURDE MUSA ANTER A DIYARBAKIR

L'écrivain et dramaturge kurde de Turquie Musa Anter 74 ans, a été tué ce soir vers 20 heure locale, à Diyarbakır, capitale politico-culturelle du Kurdistan de Turquie où il se trouvait pour participer à une "semaine culturelle." Un autre intellectuel kurde **Orhan Mıroğlu**, 39 ans, qui l'accompagnait a été grièvement blessé et se trouve actuellement dans le coma.

Avocat, écrivain, journaliste, auteur d'un dictionnaire kurde-turc et de nombreuses pièces de théâtre en kurde Musa Anter était l'une des figures de proue du mouvement kurde de Turquie. Sa défense des droist culturels et politiques de la communauté kurde de Turquie lui valut une douzaine de séjours dans les prisons turques. De son côté, **Orhan Miroğlu** venait de passer 11 ans dons les prisons turques pour sa défense pacifique des droist du peuple kurde.

D'aprés les informations recueillies de bonne source, l'assassinat de Musa Anter est l'oeuvre de la contre-guérilla, unité spéciale de l'armée turque, qui a assassiné au cours de l'année écoulée une centaine d'intellectuels, Journalistes, écrivains, médecins et ingénieurs kurdes, dont 8 au cours de cette dernière semaine. Malgré toutes les déclarations officielles du gouvernement turc, aucun des auteurs de ces assasinats n'a jusqu'ici été arrêté ni inquiété.

PRESS STATEMENT

Musa Anter Gunned Down in Diyarbakır 9 th Journalist since February

Musa Anter, a well respected journalist for tehe papers Özgür Gündem and Yeni Ülke, and one of the founders of the HEP (People's Labour Party) was gunned down in the strcets of Diyarbakır at 20.30 on Sunday 20 September. He was on his way to meet a relative for dinner. He was walking to the meeting with another relative, Orhan Miroğlu, when he was shot and killed. Orhan Miroğlu was seriously wounded and is in intensive care in Diyarbakır Hospital. The shooting was carried out by an unidentified person or persons. He was hit by three bullets, the fatal one

lodging in the brain. He was left Iying on the street forsome time before dying on the way to hospital.

Musa Anter was in Diyarbyakır to attend a cultural festival to which he had been invited by Diyarbakır Council. His actions in Diyarbakır had been followed very closely by plainclothes police since his arrival at the alrport on 15 September.

Musa Anter was the fifth journalist form Özgür Gündem to be killed. The paper has continuously published articles embarrassing to he Turkish government on the activities of the notorious government organised contra-guerrillas in the region, and on the abuses of human rights taking place on a daily basis.

Mr Süleyman Demirel commented on these killings: "These are not the journalists you think they are. They are all militanst." This indicates that Ankara regards these killings as justified.

Musa Anter was a Kurdish journalist who fought all his life for Kurdish righst to be realised. That is why he was shot, although he was an old man of 74. He had already been sent to prison a number of times for his work and belicfs.

Lord Avebury, Chair of the Parliamentary Human Rights Group, said today "This murder comes only a week after the day of action which was called for world wide by free speech organisations to protest against the killing and intimidation of journalists in the Kurdish region of Turkey. It shows that Ankara holds international opinion in the (okunamadı) contempt. This murder is particularly shocking because the victim is a highly respected man of 74. We shall be asking the foreign secretary to protest strongly about the Türksh government's failure to protect the lives and safety of journalists."

We call on the international community and democratic organisations, and in particular the British government, to break silence about the killing and intimidation of journalists and civilians in northwest Kürdistan (Türkey) and to protest to Ankara about these appalling events.

MUSA ANTÈR İST DER ZEHNTE KURDİSCHE JOURNALİST, DER İN DIESEM JAHRE VON TÜRKİSCH GELENKTEN SİCHERHEITSKRAFTEN ERMORDET WORDEN IST.

Für Hintergrundbriefings und Informationen ülber die systematische Journalistenverfolgung İn der Türkei (Kürdistan) stehen wir jederzeit zur Verfügung.

Wir bitten um sofortige Protesto bei der Regierung in Ankara.

Wir bitten die Journalistischen Kolleginnen und Kollegen in der Bundesrepublik auch in diesem Fall uni ihre besondere Aurmerksamkeit und redaktionelle

Berücksichetigung.

Für die Richtigkeit
Hans Branscheidt
Ronald Ofteringer

Mr. Prime Minister,
Writer and Journalist Musa Anter

The International Federation of Journalists, which represents 300.000 journalists throughout the world, was deeply shocked to learn that another Türkish writer and journalist was murdered yesterday, at Diyarbakır. Musa Anter, 74, is a well-known writer and has been writing articles for the newspapers Yeni Ülke and Özgür Gündem.

Only twelve days ago, İFJ officers met Turksih ambaşşadors in Brüssels, Helsinki, Copenhagen and Buenos Aires, to exrepss deep concern at the failure of the Turkish government to carry out proper investigations into the killing this year of eight journalists in the country. IFJ members in all parts of the world have made their protests to the Government of Turkey over the deteriorating siteation.

Turksh diplomatic representatives have promised that the government will reply to all the cases raised by the İFJ.

The world community of journalists remains unconvinced of Türkey's commitment to democratic ideals and to frecdom of the press while these killings continue and while journalists are the target of viclence.

We once more urge your Government to order an investigation into the killings of journalists, including the recent murder of Musa Ander

The İFJ would like, urgantly, to see (okunamadı) of positive action on the port, of your government towards an improvemet of the safety of journalists in Turkey.

Yours Sincerely.

AIDAN WHITE,
General Secretary

AN DIE JOURNALİSTINNEN UND JOORNALİSTEN IN DER BUNDESREPPUBLIK DEUTSCHLAND DURCHAUS AUCH IN EIGENER SACHE

Redaktionen: Aktuelles, Inland, Ausland

Erneut bekannter Kurdischer Künstler (okunamdı) Journalist durch Türkische Todesschwadrone in Diyarbakır ermordet

Am gestrigen Sonntag (20.9.1992) wurde der 74 Jahrige Musa Anter, Autor, Journalist und Kolumnist der Zeitung Özgür Gündem'in Diyarbıkır ermordet.

Gegen 20.30 Uhr eröffnete eine Gruppe von Bewaffneten das Feuer auf Musa Anter unt seinen Begleiter Orhan Miroğlu. Anter wurde in den Kopf und im Körper getroffen. Er starb auf dem Weg ins Krankenhaus. Orhan Miroğlu wurde operiert und befindet sich mittlerweile (okunamadı) Lebensgefahr.

Musa Anter war auf Einladung der Stadtverwaltung zum Kultur-und Kunstfestival nach Diyarbakır gekommen. Er war seit seiner Ankunft am Flughafen von zivilen Polizisten verfolgt worden.

Dennoch (oder besser: gerades) deshalb war es der staatsterrroristischen Türkischen "Kontraguerilla" möglich, den Künstler unt Journalisten kurz und prazise nach seiner Ankunft zu ermorden.

Der 1918 im Dorf Zivinge bei Nuseybin geborene Musa Anter war eine der bekanntesten Kurdischen Persönlichkeiten in der Türkei. Er hat in İstanbul Jura studiert und bei zahlreichen Zeitungen als Journalist gearbeitet. Zu seinen wichtigsten Publikationen gehört das Kurdisch-Türkische Wörterbuch.

1959 war er das erste Mal wegen Kurdischer Aktivitaten vor Gericht gastellt worden. Nach dem Militarpustch von 1971 wurde er verhaftet, ebenso nach dem. Militarpustch von 1980. Auch in den letzten Jahren wurde Musa Anter für seine mutigen und temperamentvollen Kolumnen immer wieder verhaftet und vor Gericht gestellt.

COMMITTEE TO PROTECT JOURNALISTS
SENT BY FAX END TELEX:
September 24, 1992
His Excellency Süleyman Demirel
Prime Minister
Ankara, Turkey
His Excellency İsmet Sezgin
İnterior Minister
Ankara, Turkey
Mr. Ünal Erkan
Extraordinary Regional Governor for the Southeast
Diyarbakır, Turkey

Your Excellency:

The Committee to Protect journalists is horrified by the killing of Kurdish writer and journallist Musa Anter in Diyarbakır on September 20. The death of Mr. Anter, who was a columnist for the newspapers Özgür Gündem and Yeni Ülke, brings to nine the number of journalists killed so far this year in southeastern Turkey, the largest number the Committee has documented in any country in 1991

According to our information, Mr. Anter, who was with a friend, was lured from his hotel by a telephone caller who asked him to help settle a local property dispute. Mr. Anter and the friend subsequently left the hotel in a taxi with a man, described as between 25 and 30 years old. When they began to suspect that a trap was being set for tehem Mr. Anter and his friend demanded to get out of the taxi. The man accompanying them joined them, and after wolking in front of them, began shoting at

them with an unknown firearm. Mr. Anter, who was struck by four bullets, died soon afterward. The friend was seriously injured after being hit by two bullets. An unknown group, identified as Boz-Ok, subsequently claimed responsibility for the killing.

There other Özgür Gündem journalists have been assassinated so far this year,. while two others from Yeni Ülke have shared that fate. Both newspapres have reported extensively on Kurdish issues; the latter has been frequently confiscated by authorities. Mr. Anter's name was included on a leaflet circulated earlier this year and signed by an unknown qroup called "İslami Cihat-B, İslami Yumruk." The leaflet said that Mr. Anter "will be slaughtered in the name of Allah."

As a nonpartisan organization devoted to defending the rights of colleagues around the world, the Committee to Protect Journalists respectfully urges that Mr. Anter's killing be fully investigated and that the findings be made public. In light of widespread suspicion of state involvement in the recent killings of journalists and the lack of a vigorous response form the government, we call on you to keep the public informed as to what steps are being taken to investigate Mr. Anter's assassination and those of other journalists.

We thank you for your consideration and welcome your comments.

Sincerely.

Anne Nelson
Executiye Director

CC. His Excellency Ambassador Nusret Kandemir
The Honorable Ambassador Richard Barkley
American Newspaper Publishere Association
American Society of Newspaper Editors
Amnesty International
Article 19 (United Kingdom)
Artikel 19 (The Netherlands)
Canadian Committee To Protect Journalists
Congressional Committee to Support Writers and Journalists

Freedom House
Human Rights Watch
İndex on Censorship
International Association of Broadcasting
International Federation of Journalists
International Federation of Newspaper Publishers
International Journalism İnstitute
International PEN
International Press Institute
National Association of Black Journalists
National Press Club
The Newspapar Guild
North American National Broadcasters Association

Reporters sans Frontieres
Overseas Press Club
The Society of Professional Journalists
World Press Freedom Committee

ABAKAY Çetin 140, 210
ABDURRAHMAN Bedirhan 78
ABDÜLKADİR Geylani 78
ABUKAN Eyüp 255
ACAR Ziya 21
AĞAYA Ümut 241
AKBAL Devrim 232
AKBAL Evrim 232
AKBAL Eylem 232
AKBAY İmdat 249
AHMET Samim 84
AKDEMİR Ahmet 226
AKDEMİR Hafız 86, 124, 140, 142, 210
AKKAYA Yüksel 220
AKMAN Mehmet 174
AKSOY İhsan 238
AKSU Ahmet 197
AKTAŞ İsmet 178
AKTEMİR Murat 237
AKTUNA Yıldırım 110
"Aktüel" 201
ALABEY Behrem 193
ALATAŞ Yusuf 208
ALICI Nalan 188
ALİ Fırat 90
ALİOĞLU Musa 160
ALTAN Çetin 10
ALTINAKAR Edip 91
ALTUN Cengiz 140, 210
ALTUNAYA Niyazi 178
ANAR Erol 239
ANDAY Melih Cevdet 56
ANTER Anter 8, 19
ANTER Dicle 8, 19
ANTER Hale 8, 19, 32
ANTER Rahşan 8, 19
ARAMÊ Tikran 94
ARAS Faruk 21
ARIÇ Nizamettin 146
ARISOY Nalan 241
ARİF Ahmet 16, 17, 56
ARSLAN Metin 225
ARSLAN Nurettin 241
ARTAR Solmaz 184, 209
AS Seyithan 250
ASAN İbrahim 212
ASKER Ali 216
ASLAN Ali 146
ASLAN Gülser 239
ASLAN İsmet 60
ATAM Tevfik 181
ATATÜRK Mustafa Kemal 56
ATEŞ Tülay 120
ATILGAN Şevket 204
ATMACA Önder 241
AVCI Mustafa 181
AVCI Yılmaz 218
AVŞAR Behçet 146, 216
AYDIN Muhammet 189
AYDIN Muhterem 241
AYDIN Vedat 86, 211
AYGÜN Nihat 142
AYLA Safiye 36
Ayşe Gülen Halk Sahnesi 164
AYTEKİN Enver 21
AYTÜRK Semra 241
AZAK Nurettin 107
AZİZOĞLU Yusuf 7, 18, 77

BADILLI Kemal 77
BAL Hüseyin 241
BALCIOĞLU Şahap 41
BALTAŞ Mehmet 241

"Barış Dünyası" 141
"Barikat" 198
BARCLEY Richard 279
Basın-İş 184
BAŞKAYA Fikret 82
BAYAR Celal 35
BAYRAM Kemal 222, 223
BAYSAN Yakup 237
BEHRAM Nihat 146, 216
BERKTAY Alparslan 227
Belediye İş Sendikası 176
BELLİ Mihri 17, 21
BENDER Cemşit 20, 28
"Berxwedan" 141
"Birikim" 198
BERKER Şinasi Nahit 10
BESE ana 92
BEŞİKÇİ İsmail 5, 21, 27, 215
BAYATLI Yahya Kemal 66
BEYBUN Yayınları 160
BEYKÖYLÜ Ali 21
BEYKÖYLÜ Timur 241
BEYSANOĞLU Şevket 20
BİLDİRİCİ Hasan 39
BİLGİÇ Kemal 253
BİLİR Kenan 185
BİLİRDÖNMEZ Demir 260
BİNGÖL Hasan 239
BİNGÖL Melik 241
BİRDAL Akın 210, 251
"Birina Reş" 7, 10, 41, 94, 141
BİRKAY Yasin 241
BOĞA Mehmet 241
BORAN Mehmet 241
BOYA N. Kemal 170
BOZARSLAN Mehmet Emin 146
BOZÊ Rewan 72
BOZIŞIK Mehmet 17
BUCAK Faik 7, 18, 43, 76
BUCAK Mustafa Remzi 7, 18, 77
BUCAK Yayla 146
BUCAK Yusuf Serhat 91
BUDAK Necdet 174
BULDAN Necdet 249
BURGER House 130
BÜYÜKKAYA Necmettin 72, 75
BÜYÜKNACAR Mehmet 265

CAN Mahmut 113
CAN Selim 224
Cançenliği Oyuncuları 197
CANYURT Abbas 232
CELADET Bedirhan 78
CELİL Celile 21
CEMBELİ-BİNEVŞA Narin 73
CEWERİ Fırat 271
CEYLAN Münir 179, 180
CİGERXWİN 74
CİZRE R. 146
COŞKUN Gürsel 200
COŞKUN Sıtkı 106
CUDİ 146
CURMAN Peter 270

ÇAÇAN Saniye 241
Çağdaş Gazeteciler Derneği 251
Çağdaş Hukukçular Derneği 175
ÇAĞLAR Sadullah 167
ÇAKICI Metin 260
ÇALLI Şükrü 249
ÇAM Hıdır 218
ÇALIŞKAN Remzi 176
ÇAT Mehmet 244, 245
ÇAVUŞOĞLU Tayfun 159
ÇELEBİ İzzet 218
ÇELEBİ İ. Gürkan 260
ÇELİK Aydın 236
ÇENGEL Yüksel 120
ÇETİN Hikmet 269
ÇETİNKAYA Kemal 173
ÇETİN Recep 168
ÇINGI Gürdal 150
ÇİYA Gabar 146
ÇOBAN İsmail 146
ÇÜRÜKKAYA Selim 21, 43, 146

DAYIOĞLU İrfan 146
DEMİR Abdurrahman 254
DEMİR Cengiz 87
DEMİREL Süleyman 278
Demokratik Kadın Derneği 175
"Deng" 8, 10, 12, 95, 141, 154, 191
DENİZ Celal 240
DENİZ Düzgün 235
DENİZ Hüseyin 124, 140, 142, 210
DEPREM Mustafa 146
DEVRAN Hasan 146
"Devrimci Gençlik" 155
Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) 181
Dev-Maden Sen. 203
"Devrimci Proletarya" 158
"Devrimci Yurtsever Gençlik" 163
DEYBELKİRAN 72
DIMO Mıhamed 220
"Dicle-Fırat" 95
"Dicle Kaynağı" 7, 10, 141
DİLBERZ Gündi 272
DİLBIXWIN 146
DİNLER Mehmet 241
DİREKOĞLU Lale 146
"Direniş" 158
"Diyalog" 139
DİZDAR Ali Rıza 167
"Doğu" 8
DOĞAN Mazlum 92
DOĞAN Tuncay 146
DOLUK Mehmet 244, 245
DONAT Sabri 238
DOKTOR Fuad 68, 92
"Doz" 198
DÖNMEZ Hasan 241
DURAN Ragıp 34
DURMUŞ Hayri 92
DURSUN Turan 213
DUYAR Doğan 208
DÜRRE Abdurrahman 21, 66

EGE Süleyman 215
EHMEDÊ Xanê 55, 63, 66, 76, 141
Eğit-Sen 180, 192, 205
Eğitim-İş Sendikası 178
"Ekimler" 196
EKİNCİ Abdülkadir 241
EKİNCİ Tarık Ziya 21, 45, 172, 226
EKMEKÇİ Mustafa 251
EKMEN Adnan 113
EKREM Cemilpaşa 78
EKŞİ Oktay 50, 89
EKŞİOĞLU Abdullah 186
ELÇİ Said 77
ELÇİ Şerafettin 45, 172
"Emeğin Bayrağı" 152
"Emek" 156
Emek Kültür Merkezi 205
ENSARİOĞLU Mehmet Salim 116
EMİN Ali Bedirhan 78
ENGİN Hülya 146
Enstituya Kurdi 211
Enstêtuya Kurdî Ya Pharîsê 273
EPİKÛROS 99
EPÖZDEMİR Behçet 241
EPÖZDEMİR Nametullah 105, 250
EPÖZDEMİR Şevket 254
ERDEM Hüseyin 146
EREN M. Ali 172
EREN Cafer 260
ERENUS Bilgesu 23
ERGETİR Duran 265
ERGÜN Hüseyin 208
ERGUN Nurettin 217
ERGUN Recep 247
ERKAN Ünal 278
ERSÖZ Haydar 146
ERYILMAZ Tuğrul 228
ERMENİ Soykırımı 35
ERTAŞ Yaşar 267
ESPAR J. 247
EVENHUİS Bert 215
"Evrensel Kültür" 151

FARALYALI Ersin 118

FERHENGA Kurdî 8
FEQÎ Teyran 55, 63, 75
FIRAT Bedri 115
FIRAT Faruk 230
FIRAT Ümit 172
FIRIK Erdem 236
FOSEM 164
FRANK Tedy John 130

GEÇGİL A. Kadir 239
GEDİK Sezai 104
GEDİZLİOĞLU Levent 173
GELGEÇ A. Hadi 247
GENÇ Kazım 175
"Genç Kurtuluş" 148
"Gençlik ve Gelecek" 163
"Gerçek" 148, 150
Gerilla Savaşı 58
GÖKAN Zeki 241
GÖKDENİZ Ergun 35
GÖKTÜRK Gülay 201
GRASS Gunter 94
GUNDÎ 146
GÜL Mustafa Kadir 148
GÜLEN İsmail 241
GÜLEÇ Sadık 151
GÜLMEZ Gülsüm 109
GÜLMÜŞ Şükrü 94
GÜLTEKİN Mahmut 146
GÜLTEKİN Mehmet 224
GÜLTEKİN Mustafa 260
GÜNEŞ Serhat 239
GÜNDOĞAN Hasan 224
GÜNDOĞDU Mehmet 241
GÜNDÜ Cafer 120
GÜNEŞER Rıza 163
GÜNGEN Halit 140
GÜNGÖR Abbas 255
GÜNGÖREN Fatma 202
GÜRKAN Aydın Güven 117
GÜVEN Hasan 218
GÜVEN Necati 261
GÜVENÇ Mahmut 244, 245

GÜZEL Mahmut 244

Hakkarili Yurtsever Gençler 231
Haklar ve Özgürlükler Derneği 184
Halkın Emek Partisi (HEP) 98, 99, 253, 254, 258
"Halkın Gücü" 163
"Hatıralarım" 8, 9, 36, 37, 42, 82
HECİ Kadirê Koyî 63, 73
"Hedef" 232
HEJAR 63
HESPÊ Kihêl 72
HEYVBANÛ 68, 72
HOCA Zerdeşt 146
Hollanda Asur Federasyonu 135
HÜYÜK Göksel 165
HUSNA V. Gencer 144
HUVAJ Fahri 186

ILGAZ Rifat 20, 226
IRMAK Hasan 206
IRMAK Mesut 241
IŞIK Ali Cihat 248
IŞIK Haydar 144, 271
IŞIKLI Alpaslan 206

İBDA-C Taraf 149
İHSAN Nuri 78
"2000'e Doğru" 8, 147
İKİSİVRİ Alirıza 203
"İktidar Yolu" 204
"İleri Yurt" 7, 10, 70, 91, 141
İLERİ Tevfik 35
İLETMİŞ Niyazi 115
İLHAN Ahmet 241
İLSEVER Ferit 147
İLHAN Mustafa 116
İNAL Turgut 171
İNANÇ Remzi 20
İNCESU Metin 128
İNÖNÜ Erdal 112
İnsan Hakları Derneği 187, 189, 210, 211

İRTEN İlyas 125
İŞLEGEN Yeşim 253

KABADAYI Mustafa 230
KADİR Muhammed 78, 142
KAHRAMAN Mehmet 103
KAMACIK Levent 173
KAMURAN Bedirhan 78
KANDEMİR Nushet 279
KANIK Orhan Veli 56
KANUNİ Sultan Süleyman 66
KAPUSU Recep 185
KARABAY Vahdettin 182
KARACA İbrahim 234
KARAÇORLU Tuncay 173
KARADENİZ Burhan 124, 140, 210
KARAGÖZ Enver 146
KARAHAN Ali 21
KARAHAN Edip 95
KARAKURT Ali 220
KARAYALÇIN Murat 113
KARDEŞ Selahattin 241
KARTAL Hüseyin 146
KAYA Müdür 200
KAYA Nizamettin 271
KAYA Şeyhmus 218
KAYA Yaşar 7, 13, 14, 31, 82, 125
KAYA Yurda 31
KAYAL Haydar 224
KAYHAN İsmail 148
KESKİN Abdullah 21
Kesk-so-ru-zer 20
KESKİN Adnan 146
KESKİN Ayhan 204
KESKİN Eren 25
KEZER İzzet 210
KILAGÖZ Rifat 238
KILIÇ Edip 98
KILIÇ Zeki 143
KILIÇKIRAN Maşallah 241
KILINÇ Mahmut 104
"Kımıl" 7, 9, 82, 83, 91, 94, 141

49'lar 7, 36
KIRMIZITOPRAK Sait 77
KIZILKAYA Muhsin 24, 79
KİPAL Hamdi 206
KİZİR Seyhan 241
KOÇ Hıdır 241
KOLÇAK Asiye 241
Koma Arjen 127
"Komal" 201
"Komê Dengî Azadi" 185
"Komün" 199
KONCA Kamer 239
KONUK Abdülkadir 146, 216
KOYUNCU Ergun 7
KÖPRÜLÜ Necip 17, 18
KÖSE Tahir 103
KULAK Ayşe 210
KUBİLAY Günay 181
KURDAKUL Şükran 160
KURDİ Mahabat 146
KURT Sabri 262, 264
"Kurtuluş" 156, 191
KUTLAY Ahmet 241
KUTLAY Naci 20
KUTLAY Fasih 173
KUZMAZ Mehmet 247
KÜÇÜK Hayati 169
KÜÇÜK Yalçın 25, 88
Kürdistan İslam Partisi (KİP) 124
Kürdistan Kültür Merkezi (Danimarka) 129
Kürdistan Yurtsever Aydınlar Birliği 273
KÜREKEN İbrahim 160
KÜRKÇÜ Ertuğrul 51
Kürt Aydın İnisiyatifi 172
Kürt Enstitüsü 12, 61, 112, 143
Kürt Kültür Vakfı 12, 61

MAGA İlker 146
MAHMUT Hayrullah 247
MALMİSANİJ 146
MANTICI Hasan 241

MARAŞLI Recep 21, 201
MAİER Jurger 128
MARKS 99
"Medya Güneşi" 8
MEDYALI A. 127
MELA Selim 78
MELAYİ Ciziri 55, 63, 66, 74, 75
MELA Zahir 237
MELİK A. Muhsin 122
MEMDUH Selim 78
MEMİŞ Recep 173
MEMÊ Alan 68
MEM û ZÎN 66, 72, 73
MENDERES Adnan 35
MERDAN Hasan 244, 245
METİN Sayım 202
Mezopotamya Kültür Merkezi 40, 60, 61
MİMAR Sinan 64
MÎR Bedirhan 77
MİRHEM 21
MİROĞLU Orhan 98, 99, 274
MİTHAD Bedirhan 78
MOĞULTAY Mehmet 103
MÖNSCH Ronald 126
MUSTAFA Barzani 78
MUTAF Macit 173
MUTLU Ahmet 241
"Mücadele" 192, 197
Mülkiyeliler Birliği 206, 208

NACİ Fethi 56
NADİ Doğan 10
NASREDDİN Hoca 91
NAZIM Hikmet 56
"Newroz" 122, 155
NELSON Anne 279
NEYZEN Tevfik 52
"Nsîbin" 247
NURCOĞUL Oğuz 146

"Ocak Yazı Kurulu" 214
ODABAŞI Yılmaz 228
"Odak" 204
OFTERİNGER Ronald 276
OĞUZ Mahmut 87, 98
OKÇUOĞLU A. Zeki 21
OKÇUOĞLU Hüsnü 172
OMAR Feryal Fazıl 146
ORHAN Yahya 124, 140, 142, 210
ORMAN Yaşar 241
Otomobil İş Sendikası 203

ÖNCÜ Ali 195
ÖNGÖREN Mahmut Tali 166
ÖCALAN Abdullah 87
ÖLÇER Hasan 174
ÖNCEL Nazan 236
ÖZAL Turgut 86, 269
ÖZBAY Mustafa 237
ÖZCAN Abdullah 258
ÖZCAN Turan 146
ÖZCAN Yavuz 146
ÖZDENÇ Zekeriya 198
Özel Harp Dairesi 106
ÖZDEMİR Veli 112
ÖZDEMİR Yalçın 184
ÖZERTURGUT Ömer 146
Özgür-Der 210
Özgür Gündem 8, 11, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 28, 31, 32, 35, 39, 47, 55, 60, 68, 79, 99, 141
"Özgür Halk" 191, 200
Özgür Halklar Komitesi 137
ÖZKAHRAMAN Hüseyin 170
ÖZKAN Selahattin 241
ÖZLÜK Garip 236
ÖZTÜRK Sırrı 153
ÖZTÜRK S. Nusret 196
ÖZTÜRK Ünsal 202
ÖZYURT Soner 234

PAMUKÇU Ayşe 239
PAMUKÇU Fahri 239
"Partizan" 157, 191
PEN Yazarlar Derneği 160

PERİNÇEK Doğu 110
Petrol-İş Sendikası 180, 205
PİR Kemal 92
POLAT Ömer 146
POLAT Özgür 193
PULUR Aydın 261

RÊBER Çeldar 238
"Rewşen" 8, 141
RIZA Xan 75
Rum Soykırımı 35

SACK Nichael 144
SAĞCAN Gürcan 160
SAĞLAR Fikri 118
SAĞNIÇ Azat 241
SAĞNIÇ Hüseyin 27
Sağmalcılar Cezaevi 242
SAİDİ Kûrdi 15, 78
SAİT Faik 56
SAKİ Mehmet 241
SALMAN İlyas 25
SANLAR M. Gökşin 204
SANSÜR Latif 190
SARIHAN Şenal 176
SATIK Kadir 245
SAVAŞ Süleyman 267
"Sawbo" 247
SAYGILI Kamer 244
SAYMAN Aydın 182
SCHLUMBERGER Hella 144, 271
SEFALI Rifat 188
SEFİL Ahmet 226
SEKBAN Mehmet Şükrü 15
SELÇUK İlhan 10
SELÇUK Turan 20
SELVİ Cevdet 118
SERBEST Hasan 146
"Serketin" 196
SERHAT Heval 247
SERHAT Medet 7
SERİK Vaha 247
SEVİM Sıracettin 105
SEYİD Abdülkadir 68, 78
SEYİD Rıza 78, 92
SEZGİN Enver 172
SEZGİN Ercan 172
SEZGİN İsmet 278
Silopi Halkı 231
SİNEMİLİOĞLU İbrahim 172
Sine-Sen 182
Siyabend-Xecê 72, 73
"Sorun" 153
Sosyalist Birlik Partisi (SBP) 106
SOYDAN Abdullah 148
SOYPAK Kamber 21
SOYSAL İlhami 88, 89
SÖNMEZ Ramazan 109
SÖZEN Nurettin 117
SÖZER Ali 252
STÊRBANÛ 68, 75
SUNAY Cevdet 35
Suser İşçileri 191, 234
SÜREYYA Bedirhan 78

ŞAHİN Müslim 203
"Şark Postası" 7, 10, 141
ŞEREFHANOĞLU Ziya 7, 18
ŞEYH Mahmut Berzenci 78
ŞEYH Rıza Xelebani 63
ŞEYH Said 69, 78, 92
ŞEYH Ubeydullah 78

TANİLLİ Server 11, 17, 21, 35, 216
Tarım-İş Sendikası 212
TAŞAR Mustafa 103
TAŞDELEN Doğan 116
TAŞKALE Hasan 146
TATLAV Erdoğan 47
TAVBANÛ 68, 70, 75
"Tavır" 152
Tekgıda-İş Sendikası 212
TEKİN İdris 142
TEKİN Mehmet 244
TELEK Nafiz 241
Tes-İş 195

"Tewlo" 8
TOKMAK Murat 180
TKP (Kıvılcım) 131
TOMBAK S. Zeki 204
TOPAL Rıza 146
"Toplumsal Kurtuluş" 147, 196
TOYGÖR Cengiz 173
TOYNBEE Arnould 42
TURAN Mustafa 254
Tüm-Bel-Sen 178
Tüm Sağlık-Sen 186, 201, 202, 205
TÜRK Ahmet 16
TÜRK Raif 246
Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) 166
Türkiye İşçi Partisi (TİP) 89
Türkiye Maden İş Sendikası 180
Türk-Kürt Dostluk Girişimi (Almanya) 131
Türk Tabipler Birliği 209
TÜYSÜZ Mehmet Ali 246

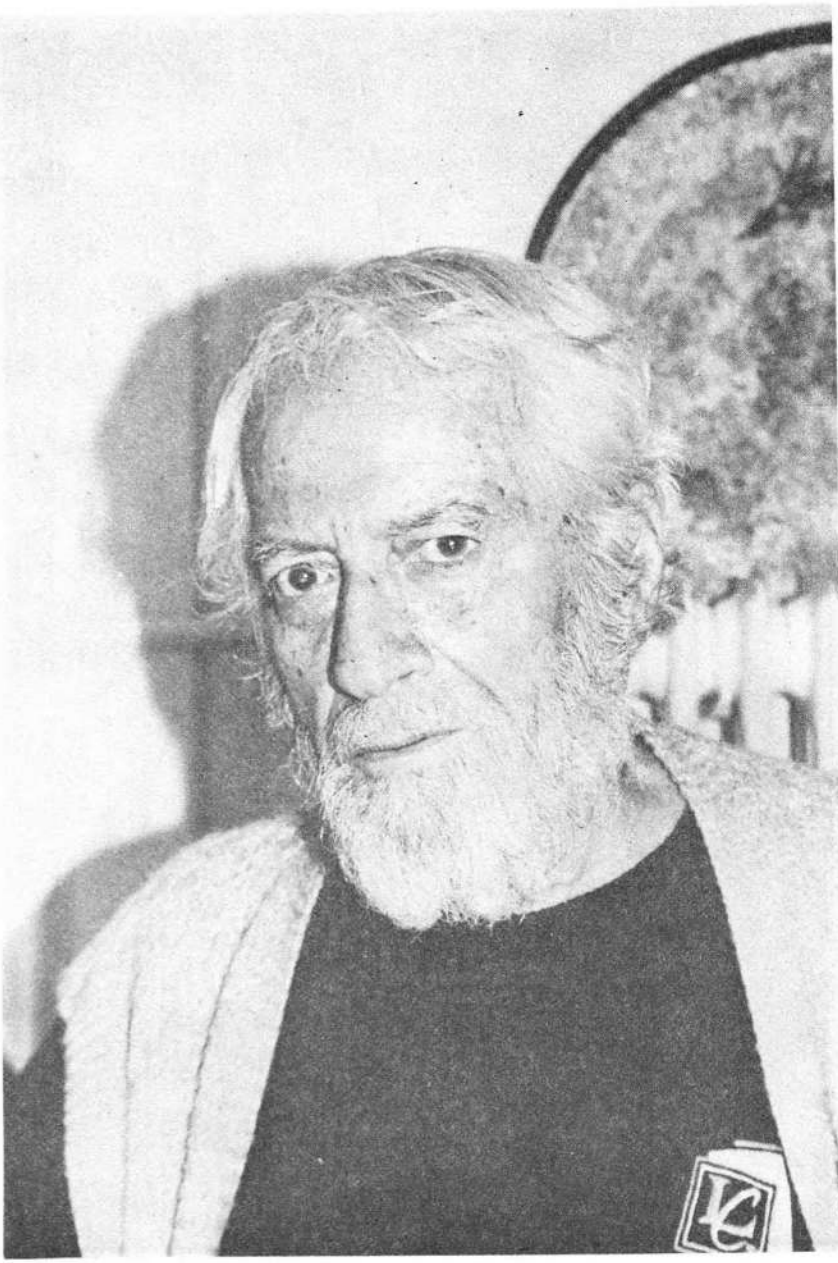
UÇAR Ali 241
UÇKUN Saadettin 173
Uluslararası Af Örgütü 246, 279
UTKUN Necat 244
UYSAL Hasan 229
UZUN Ferit 72, 75
UZUN Kemal 146
UZUN Mehmet 11, 68, 246

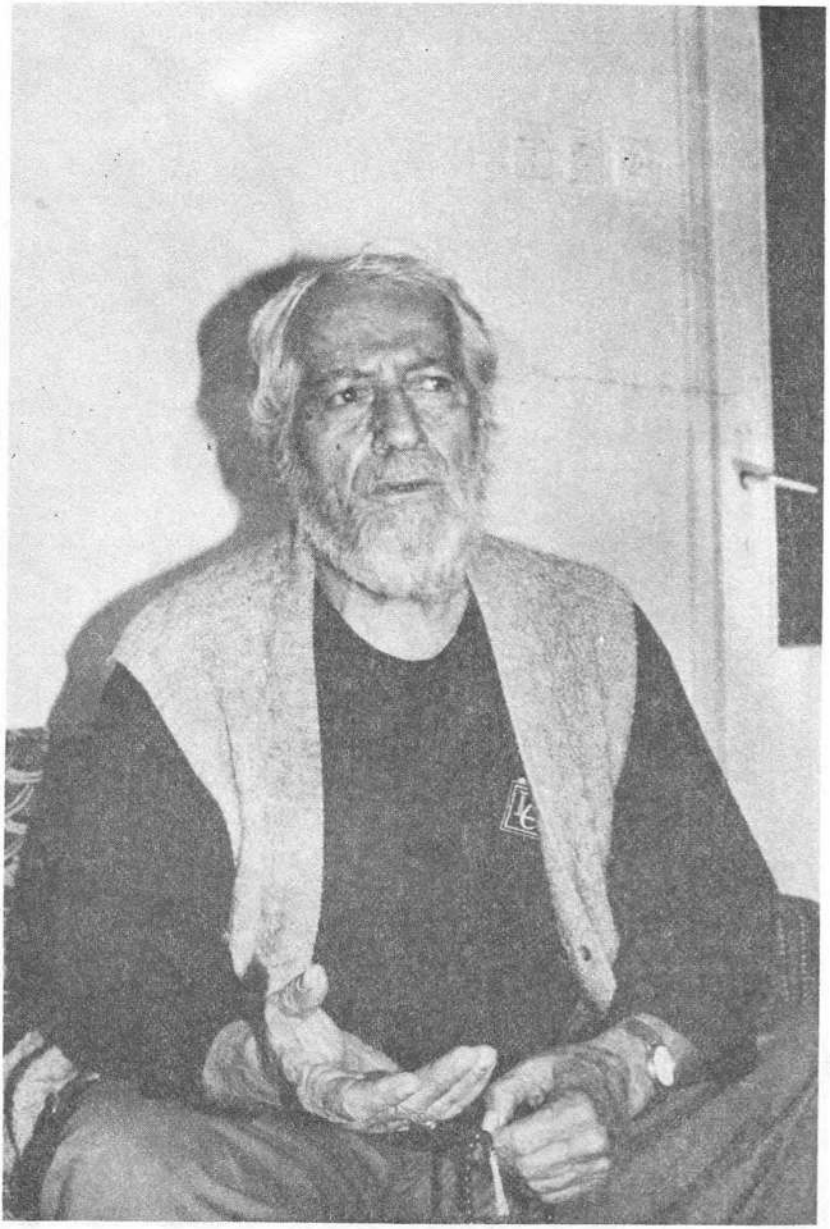
ÜLEK Ramazan 146
ÜLKÜ Bülent 210
ÜLPER Abdülkadir 254
ÜNVER Lütfü 108

"Vatan Güneşi" 188
"Welat" 8, 11, 21, 61, 141
WHİTE Aidan 277
XEBAT Nanxweş 235
XEMGİN Ethem 146, 230

"Yaba" 201
YAĞMURDERELİ Eşber 27
YALAZAN Mesut 106
YAMAN Alper 222
"Yarasalar" 10
YAŞAR Ali 172, 241
YAŞAR Kemal 11, 21, 53
YAŞAR Necmettin 221
YATAR Osman 234
YAVUZ Tosun 241
YAYLAR Celalettin 254
"Yeni Asya" 17
"Yeni Dünya" 159
"Yeni Ülke" 8, 11, 21, 24, 25, 86, 88, 91, 94, 141, 200, 204
"Yeşiller" 128
YILDIRIM Canip 20, 91
YILDIRIM Hamili 244, 245
YILDIRIM Kemal 19
YILDIRIM Rıza 206
YILMAZ Ahmet 117, 237, 244
YILMAZ Casim 217
YILMAZ Veli 229
YİĞİT İnci 241
YOLCU Abdurrahman 241
YURTÇU Işık 171
YURTTAŞ Hüsnü 173
YUSUFOĞLU Yalçın 146
YÜCEL Müslüm 41
YÜKSEL Harun 174

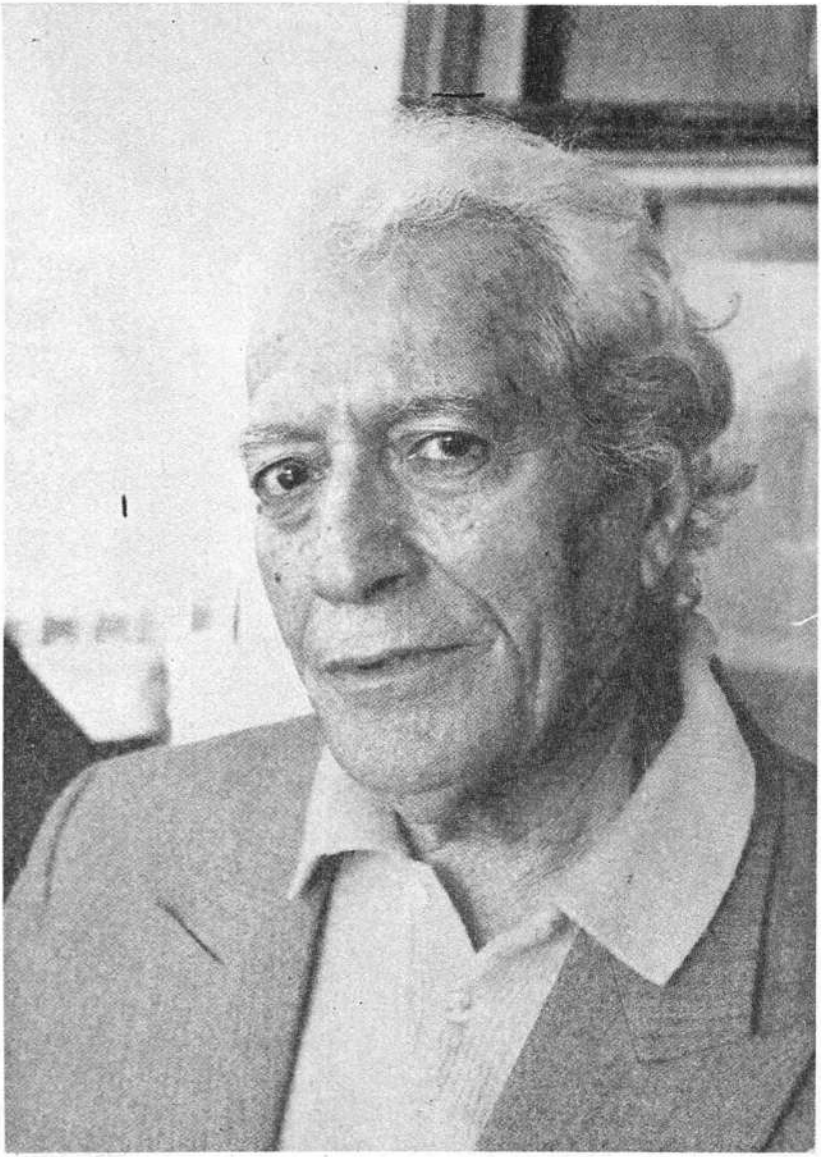
ZANA Leyla 25
ZAPSU Abdürrahim 8, 78
ZARAKOLU Ragıp 84
ZENDERLİOĞLU Mehmet 249
ZENGİN A. Kadir 117
ZERDÜŞT 15
ZİNA Zeydan 68, 70
ZERZERE Fahri 221
ZORLU Fatin Rüştü 35
ZORLU Haydar 146

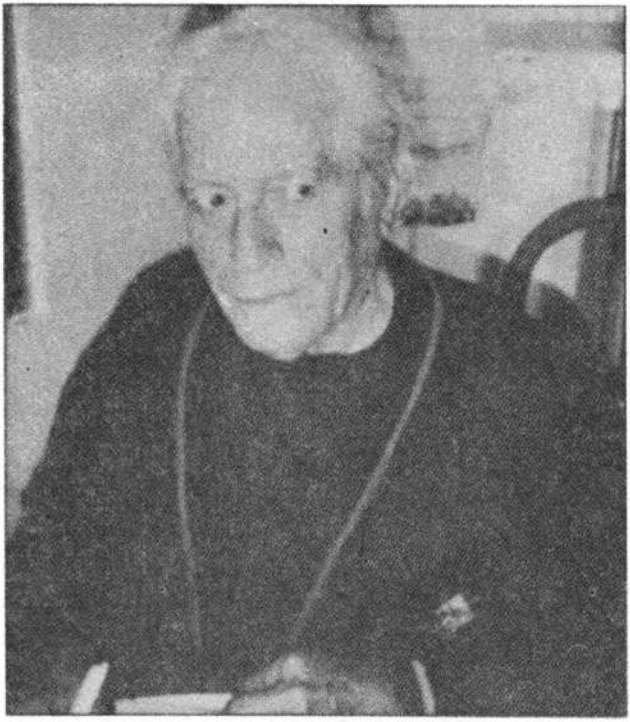

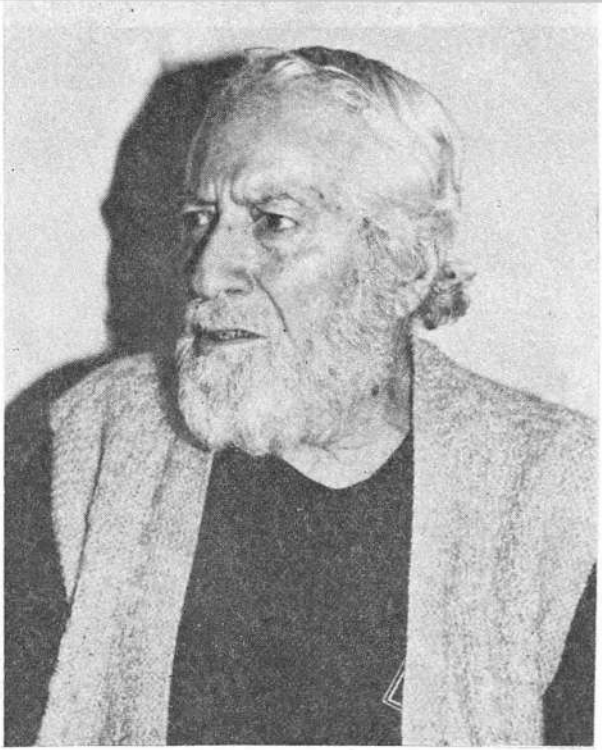

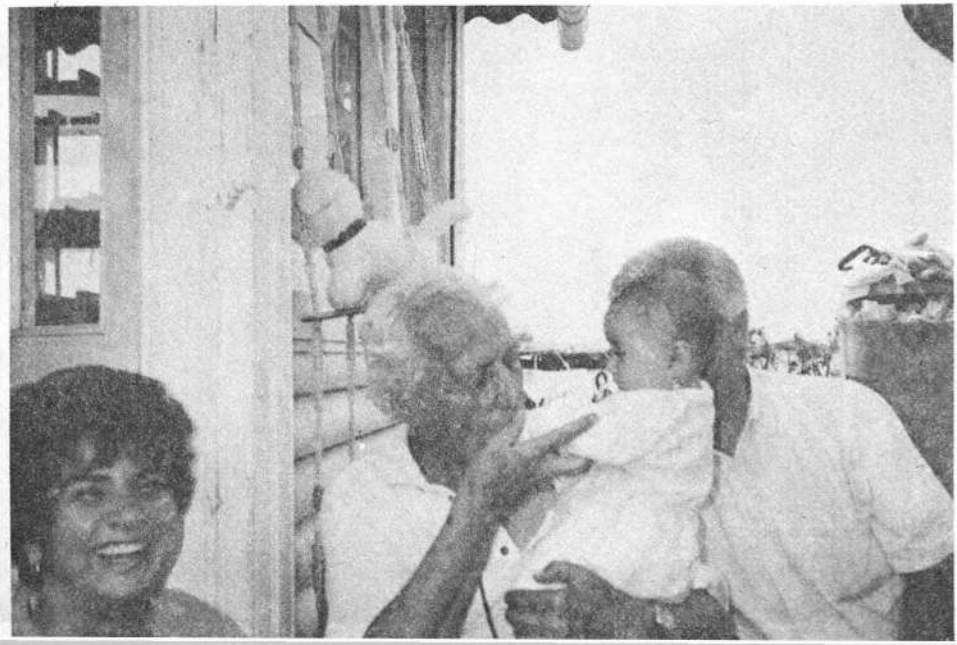

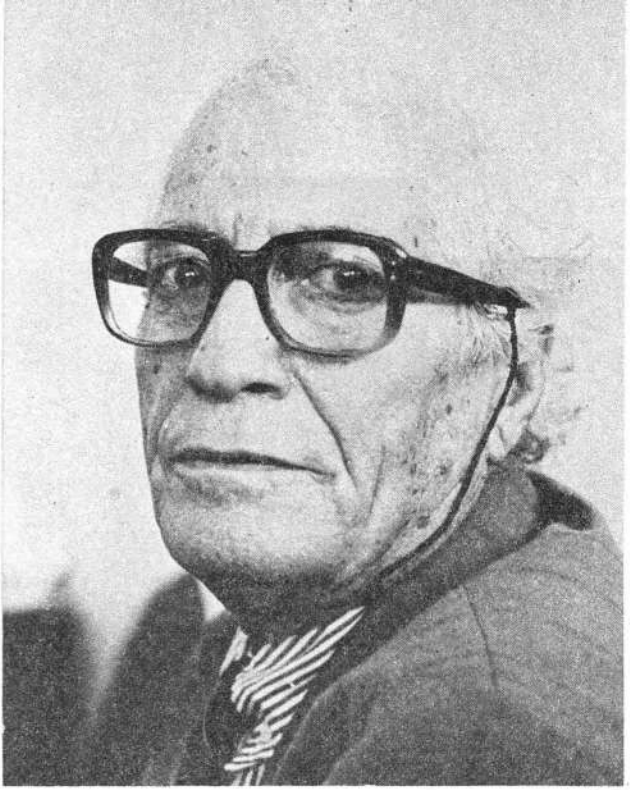

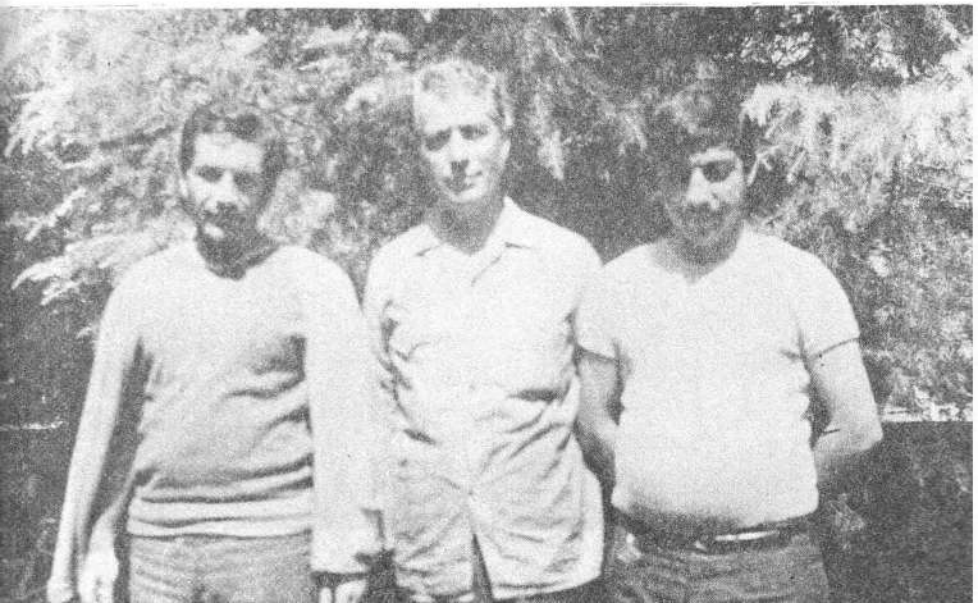

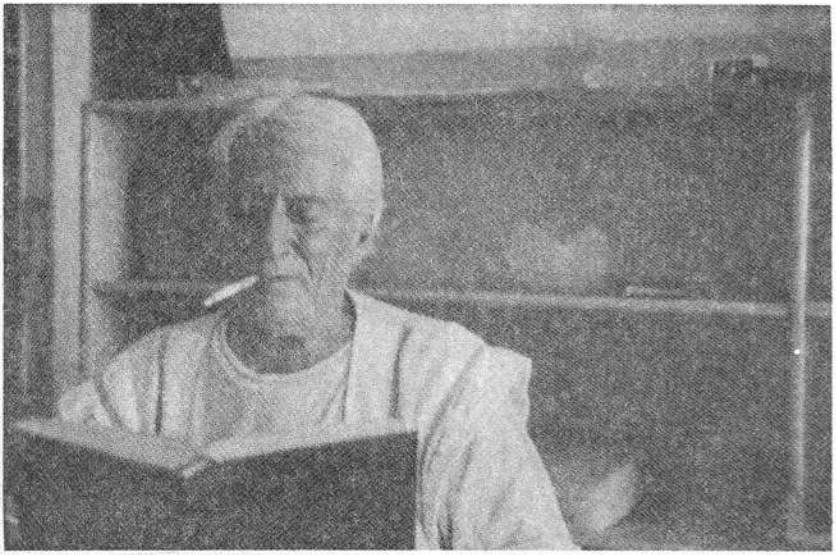

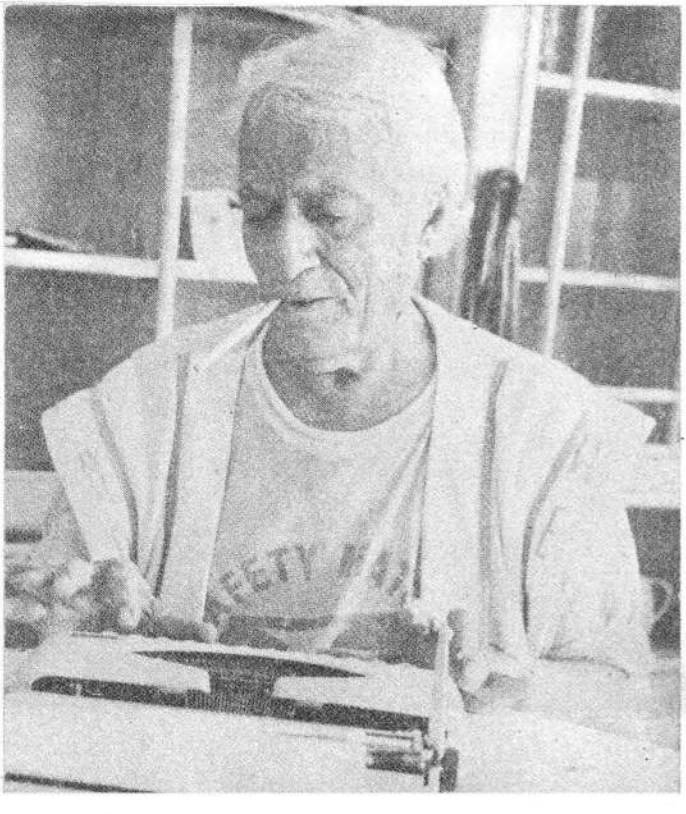

"*Musa*'ya Kürtler çeşitli isimler taktılar.
Kimisi *Apê Musa* dedi, kimisi *Seyda Musa*,
kimisi *Musa amca*,
kimisi de *Koca Çınar*, koca bir tarih dedi.
Hepsi de doğruydu.
O hem derviş, hem filozof, hem yazar,
hem de halkın içinden gelmiş bir tarih adamıydı. ..."